

Notes du mont Royal

www.notesdumontroyal.com

Cette œuvre est hébergée sur « *Notes du mont Royal* » dans le cadre d'un exposé gratuit sur la littérature.

SOURCE DES IMAGES
Google Livres

Η ΤΟΤ

Η Ρ Ο Δ Ο Τ Ο Υ

Α Λ Ι Κ Α Ρ Ν Α Σ Σ Ε Ω Σ

Ι Σ Τ Ο Ρ Ι Α.

H E R O D O T I

H A L I C A R N A S S E N S I S

H I S T O R I A.

EX EDITIONE JACOBI GRONOVII;

T O M I S N O V E M.

CORLATUMQUE NOVENI MUSIS OPUS. HOR.

ADJECTUS EST, EX EADEM EDITIONE, LIBER DE
VITA HOMERI; VULGO SED FALSO, ADSCRIPTUS
HERODOTO.

T O M. VII.

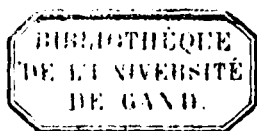
G L A S G O U A E:

IN AEDIBUS ACADEMICIS

EXCUDERANT ROBERTUS ET ANDREAS FOULIS

ACADEMIAE TYPOGRAPHI

M D C C L X I.

ΤΩΝΤΟΥ

ΗΡΟΔΟΤΟΥ

ΙΣΤΟΡΙΩΝ

ΕΒΔΟΜΗ,

ΕΠΙΓΡΑΦΟΜΕΝΗ

ΠΟΛΥΜΝΙΑ.

HERODOTI

HISTORIARUM

LIBER SEPTIMUS,

QUI INSCRIBITUR

POLYMNIA.

TOM. VII.

A

ΤΩΝ ΤΟΥ

ΗΡΟΔΟΤΟΥ

ΊΣΤΟΡΙΩΝ

ΣΒΔΟΜΗ,

ΕΠΙΓΡΑΦΟΜΕΝΗ

ΠΟΛΥΜΝΙΑ.

ΕΠΕΙ δὲ ἡ ἀγγελίη ἀπίκετο περὶ
τῆς μάχης τῆς ἐν Μαραθῶνι γενομένης
παρὰ βασιλῆα Δαρεῖον τὸν Ὑσάπεος,
καὶ πρὶν μεγάλως κεχαραγμένον τοῖσι
Ἀθηναίοισι διὰ τὴν εἰς Σάρδεις ἐσβολὴν,
καὶ δὴ καὶ τότε πολλῶ τε δεινότερα
ἐποίησεν, καὶ μᾶλλον ὥρμητο στρατεύεσθαι
ἐπὶ τὴν Ἑλλάδα· καὶ αὐτίκα μὲν ἐπηγ-
γέλλετο, πέμπων ἀγγέλους κατὰ πόλεις,
ἐτοιμάζειν στρατὸν, πολλῶ τε πλεῖον
ἐπιτάσων ἐκάστοισι ἢ πρότερον παρέ-
χειν, καὶ νέας τε καὶ ἵππους, καὶ σῖτον,
καὶ πλοῖα^α. τούτων δὲ περιαγγελλομέ-

^α Hae voces καὶ πλοῖα non existant in MS.

HERODOTI
HISTORIARUM
LIBER SEPTIMUS,
QUI INSCRIBITUR
POLYMNIA.

POSTEAQUAM nuncius pugnae in Marathone peractae ad regem Darium Hystaspis filium allatus est, quum antea etiam vehementer infensus esset ille Atheniensibus quod Sardes invasissent, longe tunc infensior factus est, ac propensior ad bellum Graeciae inferendum: missisque continuo nunciis ad civitates, edixit ut colligerent turbam militum, et singulae multo quam antea plures naves longas, equos, rem frumentariam et onerarias compararent. Dum autem haec circumquaque denunciantur, Asia triennium a-

gitata est. Ubi dum delectus agitur optimi cuiusque, utpote adversus Graeciam militaturi, et apparatus operatur, quarto anno Aegyptii qui fuerant a Cambyse subacti, defecere a Persis: quo magis etiam adversus utrosque Darius expeditionem sumere properabat, Aegyptios atque Athenienses.

2. Dum autem huc tendit, interea ingens inter ejus filios de principatu exorta dissensio est, quoniam ex instituto Persarum, oportebat ita demum ire in expeditionem, quum regem declarasset. Erant autem Dario jam antequam regnaret, filii tres e prior uxore Gobryae filia suscepti, et post partum regnum, alii quatuor ex Atossa Cyri filia. Superiorum maximus natus erat Artobazanes, posteriorum Xerxes. qui quum ex eadem matre non essent, disceptabant: nam Arto-

κων, ἡ Ασίη ἔδονέετο ἐπὶ^β τρία ἔτεα. καταλεγομένων δὲ τῶν ἀρίστων ὡς ἐπὶ τὴν Ἑλλάδα στρατευομένων, καὶ παρασκευαζομένων, τετάρτῳ ἔτεϊ^γ Αἰγυπῖοι ὑπὸ Καμβύσῳ δαλωθέντες, ἀπέστησαν ἀπὸ Περσέων. ἐνθαῦτα δὴ καὶ μᾶλλον ὥρμητο καὶ ἐπ'^δ ἀμφοτέρους στρατεύεσθαι.

β'. Στελλομένους δὲ Δαρεῖος ἐπ' Αἰγυπτον καὶ Αθήνας, τῶν παίδων αὐτοῦ τῶν ἑσπερίων ἐγένετο μεγάλη περὶ τῆς ἡγεμονίας, ὡς δεῖ μιν ἀποδέξαντα βασιλῆα κατὰ τὸν Περσέων νόμον, ἔτω στρατεύεσθαι. ἔσαν γὰρ Δαρεῖω καὶ πρότερον ἢ βασιλεύσαι γεγονότες τρεῖς παῖδες ἐκ τῆς προτέρας γυναικὸς Γοβρύεω θυγατρὸς καὶ βασιλεύσαντι, ἐξ Ατόωσῃς τῆς Κύρης ἕτεροι τέσσαρες. τῶν μὲν δὴ προτέρων ἐπρέσβευε Αρτοβαζάνης, τῶν δὲ ἐπιγενομένων, Ξέρξης. ὄντες δὲ μητρὸς ἑ τῆς αὐτῆς, ἐσασίαζον. ὁ μὲν γὰρ Αρτοβα-

^β ἰδοίτο πᾶσα ἐπὶ. ^γ MS. τετάρτῳ δὲ ἔτι. ^δ ὥρμητο ἐπ'.

6 ΠΟΛΥΜΝΙΑ. Ζ'.

ζάνης, κατότι πρεσβυτάτος τε εἴη παν-
τός τῃ γόνυ, καὶ ὅτι νομιζόμενον εἴη πρὸς
πάντων ἀνθρώπων, τὸν πρεσβύτατον τὴν
ἀρχὴν ἔχειν. Ξέρξης δὲ, ὡς Ατόωστος τε
παῖς εἴη τῆς Κύρης θυγατρὸς, καὶ ὅτι Κῦρος
εἴη ὁ κτησάμενος τῷσι Πέρσῃσι τὴν ἐλευ-
θερίην.

γ'. Δαρεῖς δὲ ἐκ ἀποδεικνυμένων κα-
γνώμην, ἐτύγχανε κατὰ τῷτὸ τέτοισι
καὶ Δημάρτητος ὁ Αῤῥίφωνος ἀναβεβηκὼς ἐς
Σῦσα, ἐφερημένος τε τῆς ἐν Σπάρτῃ βα-
σιληΐης, καὶ φυγὴν ἐπιβαλὼν ἐωῦτῳ ἐκ
Λακεδαιμόνος. ἔτος ὡνὴρ πυθόμενος τῶν
Δαρεῖς παίδων τὴν διαφορὴν, ἐλθὼν, ὡς ἡ
Φάτις μιν ἔχει, Ξέρξῃ συνεβέλεψε λέγειν
πρὸς τοῖσι ἔλεγε ἔπεσι, ὡς αὐτὸς μὲν γέ-
νοιτο Δαρείῳ ἤδη βασιλεύοντι, καὶ ἔχοντι τὸ
Περσέων κράτος, Αῤῥοβαζάνης δὲ, ἔτι ἰδιώ-
τῃ ἑόντι Δαρείῳ. ἔκων ἔτ' εἰκὸς εἴη ἔτε
δίκαιον, ἄλλόν τινα τὸ γέρας ἔχειν πρὸ
ἐωῦτῃ, ἐπεὶ γε καὶ ἐν Σπάρτῃ, ἔφη ὁ Δα-

ῥ ὁ μὲν Αῤῥοβαζάνης.

bazanes quidem, quod omnis paternae subolis ipse maximus natu foret, et quod apud universos homines sit institutum, ut maximus natu obtineat principatum: Xerxes vero, quod ipse Atossa genitus esset, filia Cyri, et quod Cyrus foret, qui Persis libertatem acquisisset.

3. Dario autem nondum ferente sententiam, aderat forte Demaratus Aristonis filius, qui per id tempus altercationis Spartano regno exutus, ac Lacedaemone profugus, Susa ascenderat. hic vir audita liberorum Darii controversia, adiit (ut fama fertur) Xerxem, admonuitque ut ad cetera quae pro se dicebat hoc adderet, se quidem genitum Dario jam regi et Persarum imperium obtinenti; Artobazanem vero, Dario etiamdum privato: proinde neque aequum neque iustum esse alium quempiam potius quam se illud decus adipisci; quoniam Spartae quoque

sic usurparetur, ut sicui antequam regnet filii nati fuerint, deinde regnanti alius nascatur, hujus postea nati successio regni sit. Hac a Demarato suggesta ratione utentem Xerxem, tanquam iusta dicentem, Darius regem declaravit. Quamquam etiam citra praeceptum Demarati Xerxes (ut mea fert opinio) regnavisset: quippe quum omnis potentia penes Atossam esset.

4. Declarato Darius Xerxe rege quum conaretur rebus apparatis exire in expeditionem, altero ab defectione Aegyptiorum anno, supremum diem obiit, sex et triginta annis regni expletis, haud compos voti ut rebellantes Aegyptios et Athenienses ulcisceretur.

5. Ejus morte regnum ad Xerxem filium devenit, qui ab initio nequaquam animatus erat ad bellum Graeciae infe-

μάρῃος ὑποτιθέμενος, ἔτω νομίζεσθαι, ἢν οἱ μὲν προγεγονότες ἔωσι πρὶν ἢ τὸν πατέρα σφέων βασιλεύσαι, ὁ δὲ βασιλεύοντι ὀψίγονος ἐπιγένηται, τῷ ἐπιγενομένῃ τὴν ἐκδεξιν τῆς βασιληΐης γίνεσθαι. χρησάμεν δὲ Ξέρξῳ τῇ Δημαρήτῃ ὑποθήκη, γνῶς ὁ Δαρεΐος ὡς λέγει δίκαια, βασιλῆᾶ μιν ἀπέδεξε. Δοκέει δέ μοι καὶ ἄνευ ταύτης τῆς ὑποθήκης βασιλεῦσαι ἂν Ξέρξης. ἡ γὰρ Ατρουσα εἶχε τὸ πᾶν κράτος.

δ. Αποδέξας δὲ βασιλῆα Πέρσησι Δαρεΐος Ξέρξεα, ὥρματο στρατεύεσθαι. ἀλλὰ γὰρ μετὰ ταῦτά τε καὶ Αἰγύπτῃς ἀπόστασιν, τῷ ὑσέρῳ ἑτεῖ παρασκευαζόμενον συνήνεικε αὐτὸν Δαρεΐον, βασιλεύσαντα τὰ πάντα ἔξ καὶ τριήκοντα ἔτεα, ἀποθανεῖν· ἔδὲ οἱ ἐξεγένετο ἕτε τὰς ἀπεσεῶτας Αἰγυπτίους ἕτε Αθηναίους τιμωρήσασθαι.

ε. Αποθανόντος δὲ Δαρεΐου, ἡ βασιληΐη ἀνεχώρησε εἰς τὸν παῖδα τὸν ἐκείνῃς Ξέρξεα. ὁ τοίνυν Ξέρξης ἐπὶ μὲν τὴν Ἑλ-

λάδα ὑδαμῶς πρόθυμος ἦν κατ' ἀρχαῖς
 στρατεύεσθαι, ἐπὶ δὲ Αἴγυπτον ἐποιέετο
 τὴν στρατῆς ἔγερσιν. παρεὼν δὲ καὶ δυνάμε-
 νος παρ' ἐωϋτῷ μέγιστον Περσέων Μαρδό-
 νιος ὁ Γωβρύεω, ὃς ἦν Ξέρξῃ μὲν ἀνεψιός,
 Δαρεῖς δὲ ἀδελφεῆς παῖς, ταύτης λόγῃ
 εἶχετο, λέγων, ' Δέσποτα ἔκ εἰκός ἐστι
 ' Αθηναίους ἐργασαμένους πολλὰ ἤδη κακὰ
 ' Πέρσας, μὴ ἔδδναι δίκην τῶν ἐποίησαν.
 ' ἀλλ' εἰ τὸ^ε μὲν νῦν ταῦτα πρήσοις τά-
 ' περ ἐν χερσὶν ἔχεις· ἡμερώσας δὲ Αἴ-
 ' γυπτον τὴν ἐξυβρίσασαν, στρατηλάτεις
 ' ἐπὶ τὰς Αθήνας, ἵνα λόγός τε σεβ' ἔχη
 ' πρὸς ἀνθρώπων ἀγαθός, καὶ τις ὕψερων
 ' φυλάσσειν ἐπὶ γῆν τὴν σὴν στρατεύε-
 ' σθαι.' ἔτος μὲν οἱ ὁ λόγος ἦν τιμωρός.
 τῷδε δὲ^η τῷ λόγῃ παρενθήκην ποιέσκετο^ι
 τήνδε, ὡς ἡ Εὐρώπη περικαλλῆς εἴη χώ-
 ρη^κ, καὶ δένδρεα παντοῖα φέρει τὰ ἡμέρα,
 ἀρετὴν τε ἄκρη, βασιλείῃ τε μάνω θνητῶν
 αἰζίνη ἐκτῆσθαι.

^ε ἀλλὰ τὸ. ^ε λόγος σε. ^η τότε δὲ. ^ι ἐποιέετο. ^κ περι-
 καλλῆς χώρα.

rendum, sed Aegypto. Ceterum Mardonius consobrinus ejus, Gobryae et sororis Darii filius, eum adiens, his verbis est alloquutus, ‘ Domine; haud decorum est
 ‘ Athenienses tam male jam de Persis
 ‘ meritos non dare poenas eorum quae
 ‘ perpetraverunt. tu vero si quod in manibus habes nunc perficias: tamen ubi
 ‘ Aegyptum illam contumeliosam domueris, sume adversus Athenas expeditionem; ut et bene de te loquantur
 ‘ homines, et posthac abstineat quisque
 ‘ belli causa in terras tuas veniendo.’ Et haec quidem erat ratio ultionis exigendae: illa autem rationis accessio, Europam esse regionem admodum speciosam, omniaque genera felicium arborum ferentem, ac summae bonitatis, et dignam quae a solo inter mortales rege possideatur.

6. Haec Mardonius dicebat ut novorum operum cupidus, et ambiens Graeciae praefectus esse. Tempore tandem intercedente etiam confecit, ac Xerxi persuasit, ut talia aggrederetur. Contigit enim quoque, ut alia ad hoc persuadendum adjumenta fuerint. primum e Thessalia nuncii ab Aleuadis ad regem invocandum, se enim adversus Graeciam omne obsequium praestituros: Aleuadae autem isti erant Thessaliae reges. deinde ii Pisistratidae qui Susa ascenderant: qui cum eisdem sermonibus inniterentur quibus et Aleuadae, tum vero aliquid super haec amplius adporrigebant, Onomacritum virum Atheniensem habentes sortilegum, et Musaei sortium venditorem. Ascenderant autem ante cum eo reverfuri in gratiam. nam Onomacritus ab Hipparcho Pisistrati filio Athenis fuerat ejectus, quod a Lafo Hermionenfi mani-

5'. Ταῦτα δὲ ἔλεγε, οἷα νεωτέρων ἔργων ἐπιθυμητῆς ἑὼν, καὶ θέλων αὐτὸς τῆς Ἑλλάδος ὑπαρχος εἶναι. χρόνῳ δὲ κατεργάσατό τε καὶ ἀνέπεισε Ξέρξεα ὥστε ποιεῖν ταῦτα. συνέλαβε γὰρ καὶ ἄλλὰ οἱ σύμμαχα γινόμενα ἐς τὸ^α πείθεσθαι Ξέρξεα· τῆτο μὲν, ἀπὸ τῆς Θεσσαλίας παρὰ τῶν Αλευαδέων ἀπιγμένοι ἄγγελοι ἐπεκαλέοντο βασιλῆα, πᾶσαν προθυμίην παρεχόμενοι ἐπὶ τὴν Ἑλλάδα· οἱ δὲ Αλευάδαι ἔτοι ἔσαν Θεσσαλίας βασιλῆες· τῆτα δὲ, Πεισιπρατιδέων οἱ ἀναβεβηκότες ἐς Σῶσα, τῶν τε αὐτέων λόγων ἐχόμενοι τῶν καὶ οἱ Αλευάδαι· καὶ δὴ τι πρὸς τῆτοις ὅτι^β πλέον προσωρέγοντο οἱ ἔχοντες Ονομάκριον, ἄνδρα Αθηναῖον χρησμολόγον τε καὶ διαθέτην χρησμῶν τῶν Μισσαίς. ἀναβεβήκεσαν γὰρ τὴν ἔχθρην προκαταλυσόμενοι. ἐξηλάθη γὰρ ὑπὸ Ἰππάρχου τῆ Πεισιπρατῆς ὁ Ονομάκριτος ἐξ Αθηναίων, ἐπ' αὐτοφάρῳ ἀλῆς ὑπὸ Λάσσης τῆ

^α γινόμενα πρὸς τὸ. ^β ἔστι.

Ἑρμιονέος ἐμπορέων ἐς τὰ Μισαίαι χρησ-
 μόν, ὡς αἱ ἐπὶ Λήμνῳ ἐπικείμεναι ῥῆσοι
 ἀφανίζοιαι ἐκ τῆς θαλάσσης. διὸ ἐξήλασέ
 μιν ὁ Ἰππαρχος, πρότερον χρεώμενος τα-
 μάλιστα. τότε δὲ συναναβάς, ὅπως ἀπίποι-
 το ἐς ὅφιν τὴν βασιλῆος, λεγόντων τῶν
 Πεισικρατιδῶν περὶ αὐτῆς σεμνὲς λόγους,
 κατέλεγε τῶν χρησμῶν. εἰ μὲν τι ἐνέοι
 σφάλμα φέρων τῷ βαρβάρῳ, τῶν μὲν ἔλε-
 γε ὕδεν, ὁ δὲ τὰ εὐτυχέστατα ἐκλεγόμενος,
 ἔλεγε τὸν τε Ἑλλήσποντον ὡς ζευχθῆναι
 χρεὼν εἴη ὑπ' ἀνδρὸς Πέρσεω, τὴν τε ἔ-
 λασιν ἐξηγεόμενος.

Ζ'. Οὗτός τε δὴ χρησμοδῶν προσε-
 φέροι, καὶ οἱ τε Πεισικρατίδαι γνώμας^ε
 ἀποδοκνύμενοι. ὡς δὲ ἀνεγνώσθη Ξέρξης
 στρατεύεσθαι ἐπὶ τὴν Ἑλλάδα, ἐνθαῦτα
 δευτέρῳ μὲν ἔτει μετὰ τὸν θάνατον Δα-
 ρείου, πρῶτα στρατὸν ποιεῖται ἐπὶ τῆς
 ἀπασθεντίας. τότε μὲν νυν κατασφά-
 μενος, καὶ Αἴγυπτον πᾶσαν πολλῶν δειλο-

^ε Πεισικρατίδαι καὶ οἱ ἀποδοκνύμενοι γνώμας.

scito deprehensus fuisset, versibus Musae
etiam inservisse oraculum fore ut insu-
lae, Lemno adjacentes, mari submerge-
rentur. Ob id Hipparchus hominem eje-
cerat, familiarissime illo antea usus. Et
tunc cum simul ascendisset, quoties in
conspectum regis veniret, honorifice de
eo Pisistratidis loquentibus, ordine recen-
tebat quaedam oracula. Si igitur alicui
inisset aliquid cladem barbaro nuncians,
ex illis nullum recitavit; sed quibus feli-
cissima significabantur, ea excerpens di-
cebat et Hellespontum jungi in fatis esse
ab viro Persa, et expeditionem enarrans.

7. Hic igitur oracula promens con-
versabatur, et Pisistratidae sententias di-
centes. Ubi autem Xerxes ad inferendum
Graeciae bellum inductus est, altero a
morte Darii anno, primam expeditionem
fecit adversus eos qui rebellaverant: quos
subactos, et Aegyptum omnem magis

servam reddens quam sub Dario fuerat, tradidit gubernandam Achaemeni fratri suo, Darii filio: quem praesidem Aegypti interjecto deinde tempore interemit Inarus Psammitichi filius, vir Afer.

8. Xerxes recepta Aegypto, ducturus in operas adversus Athenas exercitum, praestantissimos quosque Persarum in concilium vocavit, ut et illorum sententias audiret, et ipse coram omnibus diceret quae liberet. Quibus coactis, ita loquutus est, ‘ Viri Persae, equidem ego
 ‘ non ero hujus instituti autor, sed ab
 ‘ aliis traditi imitator. nam quemadmo-
 ‘ dum a majoribus natu accepi, ex quo
 ‘ imperium hoc Medis eripuimus, Astya-
 ‘ ge per Cyrum amoto, nunquam con-
 ‘ quievimus, sed ita deus ducit, et ipsis
 ‘ nobis multa adsequentibus in melius
 ‘ confert. Atque ea quidem quae Cyrus

τέρην ποιήσας ἢ ἐπὶ Δαρείῳ ἦν, ἐπιτρέπει
 Αἰχαιμένει, ἀδελφεῷ μὲν ἐωϋτῷ, Δαρείῳ
 δὲ παιδί. Αἰχαιμένα μὲν νυν ἐπιτροπεύ-
 οντα Αἰγύπτῳ, χρόνῳ μετέπειτα ἐφόνευσε
 Ἰνάρως ὁ Ψαμμιτίχῃ, ἀνὴρ Λίβυς.

ἡ. Ξέρξης δὲ μετὰ Αἰγύπτῳ ἄλῳσιν,
 ὡς ἐμελλε εἰς χεῖρας ἄζεσθαι τὸ στρα-
 τευμα τὸ ἐπὶ τὰς Αθήνας, σύλλογον ἐπί-
 κλητον Περσέων τῶν ἀρίστων ἐποίεετο, ἵνα
 γνώμας τε πύθῃται σφέων, καὶ αὐτὸς ἐν
 πᾶσι εἴποι τὰ θέλει. ὡς δὲ συνελέχθη-
 σαν, ἔλεξε Ξέρξης τάδε. ἄνδρες Πέρσαι,
 ὅτ' αὐτὸς κατηγήσομαι νόμον τόνδε ἐν
 ὑμῖν τιθεῖς, παραδεξάμενός τε, αὐτῷ
 χρήσομαι. ὡς γὰρ ἐγὼ πυνθάνομαι τῶν
 πρεσβυτέρων, ὅδαμᾶ κω ἡτρεμήσαμεν,
 ἐπεὶ τε παρελάβομεν τὴν ἡγεμονίην τήν-
 δε παρὰ τῶν Μήδων, Κύρος κατελόνιος
 Ἀστυάγεα. ἀλλὰ θεὸς τε ὅτ' ἄγει, καὶ
 αὐτοῖσι ἡμῖν πολλὰ ἐπέπρσι συμφέρεται
 ἐπὶ τὸ ἄμεινον. τὰ μὲν νυν Κύρος τε^d

^d μὲν τοι Κύρος τε.

καὶ Καμβύσης πατήρ τε ἐμὸς Δαρεῖος
 κατεργάσαντο καὶ προσεκτήσαντο ἔθνεα,
 ἐπισαμένοισι εὖ ἔκ ἂν τις λέγοι· ἐγὼ δὲ
 ἐπεὶ τε παρέλαβον τὸν θρόνον, τῷτο
 ἐφρόνιζον, ὅπως μὴ λείψωμαι τῶν πρό-
 τερον γενομένων ἐν τιμῇ τῇδε, μηδὲ ἐ-
 λάσσω προσκλήσωμαι δύναμιν Πέρσῃσι.
 Φροντίζων δὲ εὐρίσκω, ἅμα μὲν κῦδος
 ἡμῖν τε προσγινόμενον, χῶρην τε τῆς
 νῦν ἐκτήμεθα ἔκ ἐλάσσονα ἔδὲ Φλαυρον
 τέρην^ε, παμφορωτέρην δέ· ἅμα δὲ τιμω-
 ρίην τε καὶ τίσιν γινομένην. διὸ ὑμέας νῦν
 ἐγὼ^ε συνέλεξα, ἵνα τὸ νοέω πράσῃεν,
 ὑπερθέωμαι ὑμῖν. μέλλω, ζεύξας τὸν
 Ἑλλήσποντον, ἐλᾶν στρατὸν διὰ τῆς Εὐ-
 ρώπης ἐπὶ τὴν Ἑλλάδα, ἵνα Αθηναίους
 τιμωρήσωμαι, ὅσα δὴ πεποιθήκασι Πέρ-
 σας τε καὶ πατέρα τὸν ἐμὸν. ὠρᾶτε μὲν
 νυν καὶ πατέρα τὸν ἐμὸν Δαρεῖον ἰθύοντα
 στρατεύεσθαι ἐπὶ τῶς ἀνδρας τέττυς· ἀλλ'
 ὁ μὲν τετελεύτηκε, καὶ ἔκ ἐξεγένετο αὐτῷ

^ε φαυλοτέρην. ^ε ὑμῶν τῶν.

‘ Cambyſeſque ac pater meus Darius fe-
‘ cere, quaſque gentes imperio addidere,
‘ non attinet referre apud probe ſcientes:
‘ ego autem poſteaquam hanc ſedem ac-
‘ cepi, dedi operam ne ab iis qui hoc ho-
‘ nore ſunt functi degenerarem, neve mi-
‘ nus potentiae Perſis acquirerem. Quod
‘ animo verſans, invenio nobis acceden-
‘ tem gloriam pariter, et regionem ea
‘ quam nunc poſſedimus, neque mino-
‘ rem neque deteriorem, ſed feraciorem,
‘ una cum ultione injuriae atque vindic-
‘ ta. Ideoque ego vos contraxi, ut id
‘ quod agere conſtitui vobis exponerem.
‘ Conſtitui, juncto Hellesponto, copias
‘ per Europam ducere in Graeciam, ut
‘ Athenienſium ulciſcar injurias, quas
‘ cum Perſis aliis, tum patri meo intu-
‘ lere. Noratis autem et Darium adver-
‘ ſus hos viros bellum movere deſtinaviſſe:
‘ verum ei morte praevento non contigit

6 ut illos ulcisceretur. Ego vero ejus vi-
 6 cem aliorumque Persarum ulcisci non
 6 prius definam, quam expugnvero in-
 6 cenderoque Athenas; cujus cives et me
 6 et patrem meum priores injuria affece-
 6 runt: primum quum Sardes una cum
 6 Aristagora Milesio servo nostro venien-
 6 tes cremaverunt lucosque ac delubra.
 6 Deinde in vos quid fecerint terram su-
 6 am ingressos, quum Datis et Artapher-
 6 nes duces fuere, omnes scitis. Harum
 6 rerum gratia allevor ad inferendum eis
 6 bellum: in quibus tot bona ratiocinan-
 6 do comperio, si hos atque ipsorum fini-
 6 timos, regionem Pelopis Phrygis inco-
 6 lentes, in potestatem redegerimus; ter-
 6 ram Persidem ætheri Jovis contermi-
 6 nam reddemus. nullam enim regionem
 6 spectabit sol finitimam nostrae, sed ego
 6 omnem permensus Europam, una vo-

' τιμωρήσασθαι· ἐγὼ δὲ ὑπὲρ τε ἐκείνης κ
 ' τῶν ἄλλων Περσέων ὃ πρότερον παύσο-
 ' μαι, πρὶν ἢ ἔλω τε καὶ πυρώσω τὰς Αθή-
 ' νας, οἳ γε ἐμὲ καὶ πατέρα τὸν ἐμὸν ὑ-
 ' πῆρξαν ἄδικα ποιεῦντες· πρῶτα μὲν, ἐς
 ' Σάρδεις ἐλθόντες ἅμα Αρισαγόρῃ τῷ Μι-
 ' λησίῳ, δούλῳ δὲ ἡμετέρῳ, ἀπικόμενοι,
 ' ἐνέπρησαν τὰ τε ἄλσεα καὶ τὰ ἱρά· δεύ-
 ' τερα δὲ, ὑμέας οἷα ἔρξαν ἐς τὴν σφετέρην
 ' ἀποδάντας, ὅτε Δᾶτις τε καὶ Αρταφέρ-
 ' νης ἐσρατήγεον, τὰ ἐπίσαοδ' ἐκ πάν-
 ' τες. τυχτέων μέντοι εἵνεκα ἀνάρτημαι
 ' ἐπ' αὐτέας ὃ σρατεύεσθαι. ἀγαθὰ δὲ ἐν
 ' αὐτοῖσι τοσαύδε ἀνευρίσκω λογιζόμενος^h,
 ' εἰ τέτῃς τε καὶ τῆς τέτοισι πλησιοχώρης
 ' κατασφρεφόμεθα, οἳ Πέλοπος τῷ Φρυ-
 ' γὸς νέμονται χώραν, γῆν τε τὴν Περ-
 ' σίδα ἀποδέξομεν τῷ Διὸς αἰθέρι ὁμυρέε-
 ' σαν. ὃ γὰρ δὴ χώραν γε ὕδεμῖν κατό-
 ' ψεται ὁ ἥλιος ὁμυρέεσανⁱ τῇ ἡμετέρῃ,
 ' ἀλλὰ σφεας πάσας ἐγὼ ἅμα ὑμῖν μίαν

^a ἐκ αὐτῆς. ^b εὐρίσκω ἀναλογιζόμενος. ^c ὁμυρεν ἔβαν.

'χώρην θήσω, διὰ πάσης διεξελθὼν τῆς
 'Εὐρώπης. πυνθάνομαι γὰρ ὧδε ἔχθιν·
 'ἔτε τινα πόλιν ἀνδρῶν ὑδεμῖν, ἔτε ἔθνος
 'ὑδὲν ἀνθρώπων ὑπολείπεσθαι, τὸ ἡμῖν
 'οἷόν τε ἔσαι ἐλθεῖν ἐς μάχην, τετέων
 'τῶν κατέλεξα, ὑπεξαραιρημένων. ἔτω
 'οἱ τε ἡμῖν αἵτιοι ἔξοσι δόλιον ζυγόν, οἱ
 'τε ἀνάτιοι. ὑμεῖς δ' ἂν μοι τὰδε ποιέον-
 'τες χαρίζοιθε· ἐπεὰν ὑμῖν σημήνω τὸν
 'χρόνον ἐς τὸν ἥκειν δεῖ, προθύμως πάντᾳ
 'τινα ὑμέων χρήσει παρῆναι. ὅς ἂν δὲ
 'ἔχων ἦκη παρεσκευασμένον στρατὸν κάλ-
 'λιστα, δώσω οἱ δῶρα τὰ τιμιώτατα νομί-
 'ζεται εἶναι ἐν ἡμετέροισι^α. ποιητέα μὲν
 'νυν ταῦτά ἐσι ἔτω. ἵνα δὲ μὴ ἰδιοβυ-
 'λεύειν ὑμῖν δοκέω, τίθημι τὸ πρῆγμα
 'ἐς μέσον, γνώμην κελεύων ὑμέων τὸν βυ-
 'λόμενον ἀποφαίνεσθαι· ταῦτα εἶπας
 ἐπαύετο.

θ'. Μετ' αὐτὸν δὲ Μαρδόнийος ἔλεγε,
 'Ω δέσποτα, οὐ μόνον εἰς τῶν γενομέ-

^α ἡμετέροις.

' bīscum cunctas illas in unam redigam.
 ' Nam ita rem habere audio, nullam re-
 ' liquam esse neque virorum civitatem
 ' neque gentem aliquam hominum, quae
 ' nobiscum dimicare possit extirpatis his
 ' quos dixi. Ita et qui nos lacefferunt,
 ' et qui sunt sine culpa, jugum servile
 ' sustinebunt. In quo vos mihi haec fa-
 ' ciendo gratificemini: ubi tempus vobis
 ' indicavero quo praesto esse oportet,
 ' tunc unusquisque debet impigre ad-
 ' esse. Quorum qui ornatissimis cum
 ' copiis adierit, eum donabo iis quae in
 ' nostra domo pretiosissima habentur.
 ' Et haec quidem ita agenda sunt. Sed
 ' ne meo videar arbitrio privatim confu-
 ' lere, rem pono in medio, jubens unum-
 ' quemque quam libet sententiam dicere.
 ' His dictis loquendi finem fecit.'

9. Post quem Mardonius, ' Domine,
 ' inquit, tu vero non modo natis Persis,

' sed etiam venturis es praestantior: qui
 ' cum alia et optima et verissima com-
 ' memoras, tum vero Iones qui Europam
 ' incolunt, non fines insultare nobis, sane
 ' illos indignos. Etenim res miseranda
 ' fuerit, si Sacas et Indos et Aethiopes
 ' et Assyrios, aliasque multas ac grandes
 ' nationes, quae nihil Persas laedere, ta-
 ' men potentiae prolatandae gratia in fa-
 ' trapias redeamus; Graecos, qui nos la-
 ' cessere injuria inceperunt, non ulcisce-
 ' mur. quidnam metuentes? quam mul-
 ' titudinis colluviem? quam pecuniarum
 ' vim? Eorum pugnam novimus, eorum
 ' novimus vires quae sunt imbecilles, eo-
 ' rum postquam subegimus liberos habe-
 ' mus, hos qui in regione nostra habi-
 ' tantes, Iones et Aeolenses et Dorien-
 ' ses appellantur. Quos ipse quoque ex-
 ' pertus jam sum, quum eis jussu patris
 ' tui intuli bellum: ac mihi quum Ma-

ἔνων Περσέων ἄριστος, ἀλλὰ καὶ τῶν ἐσο-
 μένων· ὅς τέ τε ἄλλα λέγων ἐπὶ κεο
 ἄριστα καὶ ἀληθέστατα, καὶ Ἰωνας τὸς ἐν τῇ
 Εὐρώπῃ κατοικημένους ἐκ ἐάσεις κατα-
 γελάσαι ἡμῖν, ἔοντας ἀναξίους. καὶ γὰρ
 δεινὸν ἂν εἴη πρῆγμα, εἰ Σάκας μὲν καὶ
 Ἰνδοὺς καὶ Αἰθίοπας καὶ Ασσυρίους, ἀλλὰ τε
 ἔθνηα πολλὰ καὶ μεγάλα, ἀδίκησαντα
 Πέρσας ἔδεν, ἀλλὰ δύναμιν προσκτᾶ-
 σαι βεβλόμενοι, κατασρεφόμενοι δόλως
 ἔχομεν, Ἕλληνας δὲ, ὑπάρξαντας ἀδι-
 κίης, ἔ τιμωρησόμεθα. τί δείσαντες;
 κοίην πλήθεος συστροφὴν; κοίην δὲ χρη-
 μάτων δύναμιν; τῶν ἐπιστάμεθα μὲν τὴν
 μάχην, ἐπιστάμεθα δὲ τὴν δύναμιν εὔσαν
 ἀοιδεῖα· ἔχομεν δὲ αὐτέων παῖδας κα-
 τασρεφόμενοι, τέτῃς οἱ ἐν τῇ ἡμετέρῃ
 κατοικημένοι, Ἰωνές τε καὶ Αἰολεῖς καὶ Δω-
 ρεῖες καλέονταί. ἐπειρήθη δὲ καὶ αὐτὸς ἦδη
 ἐπελαύνων ἐπὶ τὸς ἀνδρας τέτῃς ὑπὸ
 πατρὸς τῷ σὺ κελευομένῃ· καὶ μοι μέ-

ἄχρι Μακεδονίης ἐλάσαντι, καὶ ὀλίγον αὖ-
 πολεπόντι ἐς αὐτὰς Αθήνας ἀπικέσθαι,
 οὐδὲς ἠντιώθη ἐς μάχην. καὶ τοι ἐώθασι
 Ἕλληνες (ὥς πυνθάνομαι) ἀβελότατα
 πολέμους ἴσασθαι, ὑπὸ τε ἀγνωμοσύνης
 καὶ σκαμνότητος. ἐπεὰν γὰρ ἀλλήλοισι πό-
 λεμον προείπωσι, ἐξευρόντες τὸ κάλλι-
 στον χωρίον καὶ λειότατον, ἐς τῷτο κα-
 τίσαντες μάχονται· ὥστε σὺν κακῷ με-
 γάλῳ οἱ νικῶντες ἀπαλλάσσονται. περὶ
 δὲ τῶν ἐσσωμένων οὐδὲ λέγω ἀρχήν. ἐξώ-
 λτες γὰρ δὴ γίνονται. τὸς χρῆν, ἐόντας
 ὁμογλώσσους, κήρυξί τε διαχρεωμένους καὶ
 ἀγγέλοις, καταλαμβάνειν τὰς διαφορὰς
 καὶ πακτὶ μᾶλλον ἢ μάχησι. εἰ δὲ πάν-
 τως ἔδεε παλεμέειν πρὸς ἀλλήλους, ἐξ-
 ευρίσκειν χρῆν τῇ ἐκάτεραι εἰσι δυσχει-
 ρωτόταται, καὶ ταύτῃ πειρᾶν. τρόπῳ
 τοίκων ὁ χρηστῷ Ἕλληνες διαχρεώμενοι,
 ἐμὸ ἐλάσαντος μέχρι Μακεδονίης γῆς,
 ἔκ ἡλθον ἐς τῆτον λόγον ὥστε μάχε-

cedoniam usque processissem, et pene
usque ad ipsas Athenas, nemo pugna-
turus occurrit. Quanquam consuevere
Graeci (ut audio) inconsultissime inire
bella, propter imperitiam ac sinisterita-
tem. nam quum bellum inter eos in-
dictum est, in locum quem pulcherri-
mum planissimumque invenere descen-
dentes, ibi proelia faciunt, ita ut magno
cum suo malo victores inde discedant:
de victis prorsus nihil dico. nam ad in-
ternecionem deveniunt, quos oportet
bat, quum sint ejusdem linguae, inter-
positis caduceatoribus ac nunciis diri-
mere controversias, et omnia alia potius
agere quam pugnare: aut, si necesse
habent inter se omnino pugnare, inve-
nire qua parte utrique sint expugnati
difficillimi, et ibi fortunam belli tentare.
Hoc itaque ritu haud probo utentes
Graeci, nunquam mecum verbis ege-

' runt de dimicando, quum Macedonia
 ' terra tenus promovissem. Tibi autem,
 ' rex, quis obviam venturus est bellandi
 ' caussa, copias Asiae atque omnem clas-
 ' sem agenti? non eo audaciae procedunt,
 ' ut reor, Graecorum res. Quod si me
 ' fallit opinio, et illi vecordia elati ad
 ' pugnandum nobiscum venient, discant
 ' nos esse in re bellica praestantissimos
 ' hominum. Nihil igitur sit quod non
 ' experiamur. nam sua sponte nihil fit,
 ' sed omnia ab experimento hominibus
 ' fieri consuerunt.' His Mardonius sen-
 ' tentiae Xerxis assentatus, loqui cessavit.

10. Tum silentibus aliis Persis, nec
 diversam eis quae dicta essent sententiam
 dicere audentibus, Artabanus Hystaspis
 filius, Xerxis patruus, eoque fretus, ita
 inquit, ' Rex, nisi diversae inter se sen-
 ' tentiae dicantur, non potest quis eligere
 ' meliorem, sed necesse habet ea quae

'δαι. σοὶ δὲ δὴ μέλλει τίς ὦ βασιλεῦ
 'ἀντιώσεσθαι πόλεμον προφέρων, ἄγωνι
 'ἢ πλῆθος τὸ ἐκ τῆς Ασίας, ἢ νέας τὰς
 'ἀπάσας; ὡς μὲν ἐγὼ δοκέω, ἔκ ἐς τῷτο
 'θράσεος ἀνήκει τὰ Ἑλλήνων πρήγματα.
 'εἰ δὲ ἄρα ἐγὼ γε ψευδοίην⁶ γνώμη, ἢ
 'ἐκεῖνοι ἐπαρθέντες ἀβυλίῃ ἔλθοιεν ἡμῖν
 'ἐς μάχην, μάθοιεν ἂν ὡς εἰμὲν ἀνθρώ-
 'πων ἄριστοι τὰ πολέμια. ἔσω δ' ὦν μη-
 'δὲν ἀπείρητον. αὐτόμαλον γὰρ ἔδεν, ἀλλ'
 'ἀπὸ πείρης πάντα ἀνθρώποισι φιλέει
 'γίνεσθαι. Μαργδόνιος μὲν τοσαῦτα ἐπι-
 'λέγας τὴν Ξέρξεω γνώμην, ἐπέπαυτο.

ἱ. Σιωπώνων δὲ τῶν ἄλλων Περσέων,
 ἢ ὁ πολμώνων γνώμην ἀποδείκνυσθαι ἀν-
 τὴν τῇ προκειμένῃ, Αρτάβανος ὁ Ὑψά-
 σπεος, πάτρως ἐὼν Ξέρξη, τῷ δὴ καὶ πί-
 συνος ἐὼν, ἔλεγε τάδε, 'ὦ βασιλεῦ, μὴ
 'λεχθεισέων μὲν γνωμέων ἀντιέων ἀλλή-
 'λῃσι, ἔκ ἔστι τὴν ἀμείνω αἰρεόμενον ἐλέ-
 'σθαι, ἀλλὰ δεῖ τῇ εἰρημένῃ χρῆσθαι.

⁶ ἢ γὰρ ψευδοίην.

ἡ λεχθεισέων δὲ, ἔστι ὥσπερ τὸν χρυσὸν
 τὸν ἀκήρατον, αὐτὸν μὲν ἐκ' ἐωὺτ' ἔ
 διαγινώσκομεν, ἐπεὰν δὲ παρὰ τρίψωμεν
 ἄλλῳ χρυσῷ, διαγινώσκομεν τὸν ἀμεί-
 νω. ἐγὼ δὲ καὶ πατρὶς τῷ σῶ, ἀδελφεῷ δὲ
 ἐμῷ, Δαρείῳ, ἠγόρευον μὴ στρατεύεσθαι
 ἐπὶ Σκύθας, ἄνδρας ἑδαμόθι γῆς ἄστ' ἰ-
 μόντας· ὁ δὲ, ἐλπίζων Σκύθας τῆς Νο-
 μίδας κατὰ τρέφεσθαι, ἐμοὶ τε καὶ ἐπεί-
 θετο, στρατευσάμενός τε, πολλὰς τε καὶ
 ἀγαθὰς τῆς στρατιῆς ἀποβαλὼν ἀπῆλθε.
 σὺ δὲ, ὦ βασιλεῦ, μέλλεις ἐπ' ἄνδρας
 στρατεύεσθαι πολλὸν ἀμείνονας ἢ Σκύ-
 θας· οἳ κατὰ θάλασσαν τε ἄριστοι καὶ
 κατὰ γῆν λέγονται εἶναι. τὸ δὲ αὐτοῖσι
 ἔνεστι δεινὸν, ἐμέ σοι δίκαιόν ἐστι φράζειν·
 ζεύξας φῆς τὸν Ἑλλήσποντον, ἐλθὼν
 στρατὸν διὰ τῆς Εὐρώπης ἐς τὴν Ἑλ-
 λάδα. καὶ δὴ καὶ συνήνεικε^d ἢ καὶ κατὰ
 γῆν ἢ καὶ κατὰ θάλασσαν ἐσθλῶναι ἢ
 καὶ κατ' ἀμφοτέρω. οἳ γὰρ ἄνδρες λέγον-

^c δι πατρί. ^d καὶ δὴ συνήνακε.

dicta est uti: at quum plures dictae sunt,
licet; sicut aurum purum ipsum in se
non discernimus, sed quum affricueri-
mus alteri, melius discernimus. Ego
autem etiam patri tuo Dario eidemque
fratri meo suadebam, ne sumeret ad-
versus Scythas expeditionem, viros nul-
la usquam oppida incolentes: sed ille
sperans Scythas Nomades se subactu-
rum, mihi non est assensus, et sumpta
expeditione, multis et egregiis viris de
exercitu amissis abcessit. Tu vero, rex,
bellum inferre destinas viris multo quam
Scythae sunt praestantioribus, quique et
mari et terra optimi esse dicuntur: in
quibus quid formidandum sit, hoc me
tibi justum est promere. Quum ponte
junxeris Hellespontum, ais te copias per
Europam in Graeciam ducturum: at-
qui contigerit aut in terra aut in mari
aut utrobique te superari; siquidem fe-

6 runtur viri esse fortes. Cujus rei licet
 6 hinc argumentum capere: Si tot copias
 6 ductu Datis et Artapherni Atticam re-
 6 gionem ingressas soli Athenienses pro-
 6 fligaverunt, ergo non utraque in parte
 6 illis successit. Quod si iidem conscensis
 6 navibus pugna navali victores ad Hel-
 6 lespontum navigent, ac deinde pontem
 6 solvant, hoc formidabile, rex, fuerit.
 6 Neque vero hoc ex mea unius privata
 6 prudentia conjecto, sed eo casu quo ali-
 6 quando parum abfuit quin opprimeremur,
 6 quum pater tuus juncto Bosporo
 6 Thracio, ac flumine Istro pontibus
 6 commisso, trajecit ad Scythas: eum
 6 trajectum Scythae omnibus modis in-
 6 stitere precari Iones, quibus custodia
 6 pontium Istri delegata erat, ut interscin-
 6 derent. Quo tempore si Histiaeus Mi-
 6 leti tyrannus aliorum sententiae acces-
 6 sisset, ac non contradixisset, actum erat

'ται εἶναι ἄλκιμοι. πάρεσι δὲ καὶ σταθμώ-
 'σασθαι, εἰ στρατὴν γε τοσαύτην σὺν
 'Δάτι καὶ Ἀρταφέρνηϊ ἐλθῶσαν ἐς τὴν
 'Αττικὴν χώραν μῆνοι Ἀθηναῖοι διέφ-
 'θειραν, ἔκων ἀμφοτέρῃ σφι ἐχώρησε^ε.
 'ἀλλ' ἦν τῇσι νηυσὶ ἐμβάλωσι, καὶ νι-
 'κήσαντες ναυμαχίῃ, πλέωσι ἐς τὸν
 'Ἑλλήσποντον, καὶ ἐπεῖτα λύσωσι τὴν
 'γέφυραν, τοῦτο δὴ, βασιλεῦ, γίνεται
 'δεινόν. ἐγὼ δὲ ὕδασι σοφίῃ οἰκίῃ αὐ-
 'τὸς συμβάλλομαι ταῦτα· ἀλλ' οἶόν
 'κοτε ἡμέας ὀλίγῃ ἐδέησε καταλαβεῖν
 'πάθος, ὅτε πατὴρ σὸς Ζεύξας Βόσπορον
 'τὸν Θρηϊκίον, γεφυρώσας δὲ ποταμὸν
 'Ἰστρον, διέβη ἐπὶ Σκύθας· τότε παν-
 'τῶι ἐγένοντο Σκύθαι, δεόμενοι Ἰώνων
 'λῦσαι τὸν πόρον τοῖσι ἐπετέτραπτο ἡ
 'Φυλακὴ τῶν γεφυρέων τῷ Ἰστρον. καὶ
 'τότε γε Ἰστιάος ὁ Μιλήτης τύραννος εἰ
 'ἐπέσπειρο τῶν ἄλλων τυράννων τῇ γνώ-
 'μῃ, μηδὲ ἠναντιώθη^ε, διέργαστο ἂν τὰ

^ε ἀμφοτέρῃσι ἐχώρησε. ^ε ἀντιώθη.

ὁ Περσέων πρήγματα. καὶ τοι καὶ λόγῳ
 ἀκῶσαι δεινὸν, ἐπ' ἀνδρὶ γε ἐνὶ πάντα
 τὰ βασιλέος πρήγματα γεγενῆσθαι^α.
 σὺ ὦν μὴ βελεύεο^β ἐς κίνδυνον μηδένα
 τοῦτον ἀπικέσθαι, μηδεμιῆς ἀνάγκης
 ἐσσης. ἀλλ' ἐμοὶ πείθευ^γ· νῦν μὲν τὸν
 σύλλογον τόνδε διάλυσον· αὖτις τε ὅταν
 τοι δοκῇ^δ, προσκεψάμενος ἐπὶ σεωῦτῃ;
 προαγόρευε τὰ τοι δοκέει εἶναι ἄριστα.
 τὸ γὰρ εὖ βελεύεσθαι, κέρδος μέγιστον
 εὐρίσκω ἔόν. εἰ γὰρ καὶ ἐναντιωθῆναι τοι
 θέλει, βεβῆλευται μὲν ἔδεν ἦσσαν εὖ,
 ἔσθωται δὲ ὑπὸ τῆς τύχης τὸ βέλευ-
 μα· ὁ δὲ βελευσάμενος αἰσχρῶς, εἴ οἱ ἢ
 τύχη ἐπίσποιτο, εὖρημα εὖρηκε, ἦσσαν
 δὲ ἔδεν οἱ κακῶς βεβῆλευται. ὁρᾷς ὥς
 τὰ ὑπερέχοντα ζῶα κεραυνῷ ὁ θεὸς, ἔδεν
 εἰ φαντάζεσθαι, τὰ δὲ σμικρὰ ἔδεν μιν
 κνίξει; ὁρᾷς δὲ ὥς ἐς οἰκήματα τὰ μέγ-
 στα αἰεὶ καὶ δένδρεα, τὰ τοιαῦτ' ἀποσκή-
 πται τὰ βέλεα^ε; φιλέει γὰρ ὁ θεὸς τὰ

^α γινίσθαι. ^β βεβλήναι. ^γ πείθειν. ^δ δοκίμην. ^ε ἐπισκέ-
 πται βίβλια.

de rebus Persarum. Atqui res est dictur
et auditu quoque horribilis, omnem re-
gis statum in uno viro positum fuisse.
Quare ne delibera tu ullum tale adire
discrimen, nulla exigente necessitate, sed
mihi obtempera: hunc coetum in prae-
sens missum facito, iterumque quum
tibi videbitur, re apud teipsum ante con-
siderata, edicito quod optimum esse ar-
bitraberis. bene enim consultare, com-
perio maximum esse lucrum. nam e-
tiam si quid e contrario evenire volet;
nihilominus tamen minus bene consultum
est, sed superavit fortuna consilium: at
qui turpiter consultavit, si ei fortuna
obsecundet, ille est quidem voti com-
pos, nihilominus tamen minus male consili-
um cepit. Vides ut praegrandia anima-
lia fulmine deus ferit nec finit in-
lescere: parva vero nec leviter laedit?
Vides ut maximas semper domos et
arbores talia tela percutiunt? Gaudet

6 enim deus eminentissima quaeque mu-
 6 tilare. Unde et ingens exercitus ab exi-
 6 guo profligatur, quoties deus iis invi-
 6 dens, aut metum incutit aut tonitru,
 6 per quae indignis priore fortuna modis
 6 labuntur. Deus enim neminem alium
 6 quam seipsum finit magnum sapere.
 6 Quodcunque igitur quidem negotium
 6 properando parit errores, unde magna
 6 detrimenta fieri adsolent: in cunctando
 6 autem bona insunt, si non talia quae
 6 statim appareant esse, certe suo tem-
 6 pore quis comperiat. Et hoc quidem
 6 tibi, rex, suadeo. Tu vero, Gobryae
 6 fili Mardonie, desine loqui stulta de
 6 Graecis, haud dignis qui male audiant.
 6 nam Graecos calumniando, ipsum re-
 6 gem excitas ad bellandum; ad id tu
 6 omni aviditate contendere videris; Ne
 6 quaeso ita sit. Calumnia namque im-
 6 portunissima res est: in qua duo sunt
 6 qui injuriam faciunt, unus cui injuria

ὑπερέχοντα πάντα κολέειν. ἔτῳ δὴ καὶ
 στραὸς πολλὸς ὑπὸ ὀλίγῃ διαφθείρεται
 κατὰ τοιόνδε· ἐπεὰν σφί ὁ θεὸς φθονήσας
 φόβον ἐμβάλη, ἢ βροντὴν, δι' ὧν ἐσφάλη-
 σαν^f ἀναξίως ἐωυτῶν. ἢ γὰρ ἔα φρονέ-
 ειν ἄλλον μέγα ὁ θεὸς ἢ ἐωυτόν. ἐπειχ-
 θῆναι μὲν νυν πᾶν πρῆγμα, τίκτει
 σφάλματα, ἐκ τῶν ζημίαι μεγάλαι φι-
 λήσιν γίνεσθαι· ἐν δὲ τῷ ἐπιχεῖν ἔνεσι
 ἀγαθὰ, εἰ μὴ παραυτίκα δοκέοντα εἶναι,
 ἀλλ' ἀνὰ χρόνον ἐξεύροις τις ἄν. σοὶ μὲν
 δὴ ταῦτα, ὦ βασιλεῦ, συμβελεύω. σὺ
 δέ, ὦ παῖ Γωβρύεω Μαρδόνιε, παῦσαι
 λέγων λόγους ματαίους περὶ Ἑλλήνων,
 ἔκ ἐόντων ἀξίων φλαύρως ἀκέειν. Ἑλ-
 ληνas γὰρ διαβάλλων, ἐπαίρεις αὐτὸν
 βασιλῆα στρατεύεσθαι. αὐτῷ δὲ τέτις
 εἵνεκα δοκέεις μοι πᾶσαν προθυμίην ἐκ-
 τείνειν. μή νυν ἔτῳ γένηται. διαβολὴ
 γὰρ ἐσι δεινότατον· ἐν τῇ δύο μὲν εἰσι οἱ
 ἀδικέοντες, εἷς δὲ ὁ ἀδικεόμενος, ὁ μὲν γὰρ

^f MS. ἐφθάρησαν. ^g εἴροι.

ἡ διαβάλλων, ἀδικεῖ, ὃ παρεόν τι κατη-
 γορέων· ὃ δὲ ἀδικεῖ ἀναπειθόμενος πρὶν
 ἢ ἀτρεκέως ἐκμάθαι. ὃ δὲ δὴ ἀπεὼν τῷ
 λόγῳ τάδε ἐν αὐτοῖσι ἀδικέεται, διαβλη-
 θεὶς τε ὑπὸ τῷ ἑτέρῳ, καὶ νομιθεὶς πρὸς
 τῷ ἑτέρῳ κακὸς εἶναι. ἀλλ' εἰ δὴ δεῖ γε
 πάντως ἐπὶ τῆς ἀνδρας τέτῳς στρατεύε-
 σθαι, φέρε, βασιλεὺς μὲν αὐτὸς ἐν ἡθεσι
 τοῖσι Περσέων μενέτω· ἡμέων δὲ ἀμφο-
 τέρων παραβαλλομένων τὰ τέκνα, στρα-
 τηλάτее αὐτὸς σὺ ἐπιλεξάμενός τε ἀν-
 δρας τῆς ἐθέλεις, καὶ λαβὼν στρατιὴν ὁκό-
 σην τινὰ βύλεαι. καὶ ἦν μὲν τῇ σὺ λέ-
 γεις, ἀναβαίνῃ βασιλεῖ τὰ πρήγματα,
 κτεινέσθων οἱ ἐμοὶ παῖδες, πρὸς δὲ αὐ-
 τοῖσι, καὶ ἐγώ· ἦν δὲ τῇ ἐγὼ προλέγω,
 οἱ σοὶ ταῦτα παχόντων, σὺν δέ σφι καὶ
 σὺ, ἦν ἀπονοσήσης. εἰ δὲ ταῦτα μὲν
 ὑποδύνειν ἔκ ἐθελήσεις, σὺ δὲ πάντως
 στρατεύμα ἀνάξεις ἐπὶ τὴν Ἑλλάδα,
 ἀκέσσεσθαι τινὰ φημὶ τῶν αὐτῷ τῇδε

' fit. Qui enim calumniatur, injurius est,
 ' quod non praesens aliquid accusat: item
 ' injurius est, qui sibi patitur ab hoc per-
 ' suaderi, prius quam rem vere comper-
 ' tam habeat. et illi qui ab sermone ab-
 ' est, ob id fit injuria quod ab altero per
 ' calumniam tradueitur, ab altero malus
 ' putatur. Quod si omnino bellum his
 ' viris inferre oportet, agendum: rex ipse
 ' permaneat domi apud Persas, nobis
 ' ambobus liberos offerentibus ipse tu in
 ' expeditionem ito, delectis quos velis vi-
 ' ris ac quantiscunque velis copiis: et, si-
 ' quidem qua tu dicis, res succedent regi,
 ' interimantur liberi mei, et insuper ego:
 ' sin cedent ut ego praedico, talia pati-
 ' antur tui, et insuper tu, si redieris.
 ' Quod si hanc subire conditionem re-
 ' cusas, et omnino in Graeciam deduces
 ' exercitum, affirmo fore ut aliquis eo-

‘rum qui hic relinquentur, audiat Mar-
 ‘donium post allatum Persis magnam
 ‘aliquam calamitatem, a canibus volucri-
 ‘busque discerpi aut in Atheniensium
 ‘solo aut in Lacedaemoniorum, nisi forte
 ‘et antea inter viam; sciens adversus qua-
 ‘les viros suadeas regi ut moveat bellum.’

I I. Haec Artabano loquuto, ‘Xer-
 ‘xes ira percitus his verbis excepit, Artabane,
 ‘quod patris mei frater es, hoc te
 ‘sublevat, ne dignam stulta oratione mer-
 ‘cedem recipias. hac tamen te notabo
 ‘ignominia, quia instrenuus es et igna-
 ‘vus, ne comes sis meae in Graeciam
 ‘expeditionis, sed hic una cum feminis
 ‘maneas. Ego etiam sine te quae dixi
 ‘conficiam. neque enim fuerim Darii
 ‘filius, (qui fuit Hystaspis, qui fuit Ar-
 ‘samis, qui fuit Armnis, qui fuit Tei-
 ‘spei, qui Cyri, qui fuit Cambysis, qui
 ‘fuit Teispei, qui fuit Achaemenis filius)

ὕπολειπομένων, Μαρδόνιον μέγα τι κα-
 κὸν ἐξεργασμένον^β Πέρσας ὑπὸ κυνῶν
 τε καὶ ὀρνίθων διαφορεύμενον, ἢ καὶ ἐν γῇ
 τῇ Αθηναίων, ἢ σέ γε ἐν τῇ Λακεδαι-
 μονίων· εἰ μὴ ἄρα^γ καὶ πρότερον κατ'
 ὁδόν, γνόντα ἐπ' οἷς ἄνδρας ἀναγινώ-
 σκεις στρατεύεσθαι βασιλῆα.^δ

ἰα'. Αρτάβανος μὲν ταῦτα ἔλεξε.
 Ξέρξης δὲ θυμωθείς ἀμείβεται τοῖσδε,
 Αρτάβανε, παῖρὸς εἰς τῷ ἐμῷ ἀδελφεός.
 τῷτο δέ σε ῥύσεται μηδένα ἄξιον μισθὸν
 λαβεῖν ἐπέων ματαίων· καί τοι ταύ-
 την τὴν ἀτιμίην προστίθημι, ἔοντι κακῷ
 τε καὶ ἀθύμῳ, μήτε συστρατεύεσθαι ἐμοὶ
 γε ἐπὶ τὴν Ἑλλάδα, αὐτῷ τε μένειν
 ἅμα τῇσι γυναῖξί. ἐγὼ δὲ καὶ ἄνευ σέο,
 ὅσα περ εἶπα, ἐπιτελέα ποιήσω. μὴ
 γὰρ εἶην ἐκ Δαρείῳ τῷ Ὑσάσπεος, τῷ
 Αρσάμεος, τῷ Αρμινεῷ^δ, τῷ Τεῖσπεος,
 τῷ Κύρῳ, τῷ Καμβύσῳ, τῷ Τεῖσπεος,
 τῷ^ε Αχαιμένεος γέγονώς, μὴ τιμωρη-

^β ἐξεργασάμενον. ^γ εἰ μὴ ἄρα. ^δ Αρσαράμενω. ^ε Καμ-
 βύτω, τῷ Αχαιμένεος.

ὁ σάμενος Αθηναίους· εὖ ἐπιτάμενος ὅτι εἰ
 ἡμεῖς ἡσυχίην ἔχομεν, ἀλλ' ἔκ' ἐπεῖνοι,
 ἀλλὰ καὶ μάλα στρατεύσονται ἐπὶ τὴν
 ἡμετέραν, εἰ χρὴ σταθμώσασθαι τοῖσι
 ὑπαργυμένοισι ἐξ ἐκείνων· οἱ Σάρδεις τε
 ἐνέπρησαν, καὶ ἤλασαν εἰς τὴν Ἀσίην. ἔκ-
 ων ἔξαναχωρεῖν ὁδετέροισι δυνατῶς ἔ-
 χει, ἀλλὰ ποιέειν ἢ παθέειν προκέβαι
 ἀγών· ἵνα ἢ ταῦτα πάντα ὑπὸ Ἑλλήσι
 ἢ ἐκείνοις πάντα ὑπὸ Πέρησι γένηται·
 τὸ γὰρ μέσον ὁδεῖν τῆς ἐχθρῆς ἐστὶ. κα-
 λὸν ὦν προπεπονηότας ἡμέας τιμωρεῖν
 ἤδη γίνεται, ἵνα καὶ τὸ δεινόν, τὸ πείσο-
 μαι, τῷτο μάθω, ἐλάσας ἐπ' ἀνδρας τέ-
 τος· τὸς γε καὶ Πέλοψ ὁ Φρύξ, ἐὼν ἐμῶν
 πατέρων ὄσλος, κατασφραῖλο ἔττω ὥς
 καὶ εἰς τόδε αὐτοὶ τε ὡς ἄνθρωποι καὶ ἡ γῆ
 αὐτέων ἐπώνυμοι τῷ κατασφραμμένῳ
 καλέονται. ταῦτα μὲν ἐπὶ τοσούτῳ ἐλέ-
 γετο.

16'. Μετὰ δὲ, εὐφρόνη τε ἐγένετο, καὶ

¹ in.

' nisi Athenienses ultus fuero: probe in-
 ' telligens, si nos quieverimus, non quie-
 ' tuos illos, sed nostram terram cum ex-
 ' ercitu invasuros: prout colligere licet
 ' ex iis quae illi facere coeperunt, qui et
 ' Sardes incenderunt, et Asiam incurfa-
 ' runt. Itaque neutri possunt exire et
 ' recedere, sed propositum est certamen
 ' aut agendi, aut patiendi, ut aut haec
 ' omnia sub Graecis, aut illa omnia sub
 ' Persis sint. medium enim inimicitiarum
 ' nullum est. Quare honestum erit nos
 ' laceffitos jam exigere ultionem, ut for-
 ' midolosum istud quod passurus sum in-
 ' telligam, profectus adversus eos viros,
 ' quos etiam Pelops Phryx meorum ma-
 ' jorum servus ita subegit, ut ad hoc usque
 ' tempus et ipsi homines et eorum regio
 ' ab illius qui subegit cognomine appel-
 ' lentur. Haec haecenus loquutus est.'

1 2. Post ista advenit nox, et Xerxem

momordit Artabani sententia; unde per noctem apud se consultans, comperit prorsus non esse suum opus inferre Graeciae bellum. Itaque postquam haec rursus federunt, obdormiit: et in ista tunc nocte vidit, ut fertur a Persis, hoc visum; somniabat virum corpore ingenti atque specioso repente apparentem sibi dicere.

‘ Resilisne ab decreto et statuis, ô Persa,
 ‘ exercitus non ducere in Graeciam, quum
 ‘ imperaveris, ut Persae comparent exer-
 ‘ citum? Neque igitur mutans animum
 ‘ bene facis, neque qui tibi assentiatur
 ‘ adest. quare perge ire eam viam, quam
 ‘ interdum ire destinaveras.’ Haec loquutus ille visus est Xerxi avolare.

13. Ubi dies illuxit, Xerxes hujus insomnii nullam rationem habuit; imo ille coactis Persis quos et antea coëgerat, ita verba fecit: ‘ Viri Persae, veniam mihi
 ‘ date dicenti contrariam superiori sen-

Ξέρζεα ἔκνιζε ἡ Ἀρταβάνη γνώμη. νυχλὶ δὲ βελὴν διδὼς, πάγχυ εὕρισκέ οἱ ἔπρηγμα εἶναι στρατεύεσθαι ἐπὶ τὴν Ἑλλάδα. δεδουμένων δὲ οἱ αὐτὶς τετέων, κατύπνωσε· καὶ δὴ καὶ ἐν τῇ νυκτὶ εἶδε ὅτι τοιήνδε, ὡς λέγεται ὑπὸ Περσέων· ἐδόκεε ὁ Ξέρξης ἀνδρά οἱ ἐπισάντα μέγαν τε καὶ εὐεϊδέα εἰπεῖν, ‘Μετὰ δὴ βελεύεαι, ὦ Πέρσα, στρατευμα μὴ ἄγειν^α ἐπὶ τὴν Ἑλλάδα, προείπας ἀλίζειν Πέρσας στρατόν^β; ἔτε ὦν μέγαβελεύόμενος ποιέ-
 ‘εις εὖ, ἔτε ὁ συγγνωσόμενός τοι πάρα·
 ‘ἀλλ’ ὥσπερ τῆς ἡμέρης ἐβελεύσαο^γ ποι-
 ‘εῖν, ταύτην ἴθι τῶν ὁδῶν.’ τὸν μὲν, ταῦτα εἶπαντα, ἐδόκεε ὁ Ξέρξης ἀποπτάσθαι.

γ’. Ἡμέρης δὲ ἐπιλαμψάσης, ὀνείρεα μὲν τέττα λόγον ὑδέναν ἐποιέετο, ὁ δὲ Περσέων συναλίσας τῆς^δ καὶ πρότερον συνέλεξε, ἔλεγέ σφι τάδε· ‘Ἄνδρες Πέρσαι, συγγνώμην μοι ἔχετε ὅτι ἀγχίςροφα

^α στρατευμα ἄγειν. ^β Πέρσῃσι στρατόν. ^γ ἐβέλευσας. ^δ συναλίσας τὴν αὐτὴν τὴν.

‘ βλεψόμεαι. φρενῶν τε γὰρ ἐς τὰ ἐμεῶν-
 ‘ τῷ πρῶτα ἔκω ἀνήκω, καὶ οἱ παρηγο-
 ‘ ρούμενοι κεῖνα ποίειν, ἔδνα χρόνον μευ
 ‘ ἀπέχονται. ἀκέσαντι μέντοι μοι τῆς
 ‘ Ἀρταβάνε γνώμης, παρ’ αὐτίκα μὲν ἡ
 ‘ νεότης ἐπέζεσε, ὥστε ἀεικέστερα ἀπορρί-
 ‘ ψαι ἔπεα ἐς ἄνδρα πρεσβύτερον ἢ χρε-
 ‘ ῶν· νῦν μέντοι συγγνῆς, χρήσομαι τῇ
 ‘ ἐκείνε γνώμῃ. ὥς ὦν μεταδεδογμένῳ μοι
 ‘ μὴ στρατεύεσθαι ἐπὶ τὴν Ἑλλάδα, ἥσου-
 ‘ χοί ἔσε.’ Πέρσαι μὲν, ὥς ἤκυσαν ταῦ-
 τα, κεχαρηκότες προσεκύνεον.

ιδ'. Νυκτὸς δὲ γενομένης, αὐτὶς τῷ-
 τὸ ὄνειρον ἔλεξε τῷ Ξέρξῃ, καλυπνωμένῳ
 ἐπιστὰν· ‘ Ω παῖ Δαρεῖε, καὶ δὴ φαίνεαι ἐν
 ‘ Πέρσῃσι τε ἀπειπάμενος τὴν στρατηλα-
 ‘ σίην, καὶ τὰ ἐμὰ ἔπεα ἐν ἔδνῳ ποιησάμε-
 ‘ νος λόγῳ, ὥς παρ’ ἔδενος ἀκέσας. εὖ νῦν
 ‘ τόδ’ ἴδῃ, ἦν περ μὴ αὐτίκα στρατηλα-
 ‘ τέης, τὰ δέ τοι ἐξ αὐτέων προσδόκα ἀνα-
 ‘ χήσειν· ὥς καὶ μέγας καὶ πολλὸς ἐγένεο ἐν

' sentiam. nam et ipse nondum ad sum-
 ' mum quo perveniendum est mihi pru-
 ' dentiae perveni; et qui ut illud faciam
 ' suadent, nullo unquam a me tempore
 ' abscedunt. Equidem mihi Artabani
 ' sententiam audienti, confestim juvenus
 ' efferbuit, ut verba in virum grandio-
 ' natu effunderem petulantiora quam de-
 ' bui. nunc itaque agnoscens erratum
 ' meum, utar illius sententia: et quoniam
 ' revocavi expeditionis contra Graeciam
 ' sumendae sententiam, vos quieti estote.
 Haec ubi audiere Persae, lactitia affecti
 adoravere.

I 4. Insequenti nocte idem rursus in-
 somnium quiescenti Xerxi apparens, in-
 quit: ' Fili Darii, videris expeditionem
 ' apud Persas revocasse, verbis meis pro
 ' nihilo habitis, quasi illa a nemine au-
 ' disses. Hoc igitur nunc bene intellige;
 ' nisi extemplo inis expeditionem, id tibi

‘ ex ea re continget: quemadmodum
 ‘ brevi magnus et amplus effectus es, ita
 ‘ brevi rursus humilis eris.’

15. Hoc viso perterrefactus, e cubili
 exiit pariter et nuncium misit ad arces-
 sendum Artabanum. qui ubi advenit, ita
 ad eum inquit, ‘ Artabane, ego statim
 ‘ quum in te bene consulentem mihi stul-
 ‘ tis verbis invecus sum, non fui compos
 ‘ mentis: sed non multo post poenitens,
 ‘ cognovi id mihi esse faciendum quod
 ‘ tu praecipiebas. Tamen id volens exe-
 ‘ qui non possum. nam mihi jam animo
 ‘ immutato, et prioris sententiae poeni-
 ‘ tenti, apparet in somnis visio, dissuadens
 ‘ omnino hoc quod posterius facere con-
 ‘ stitueram: quinetiam nunc interpositis
 ‘ minis abscessit. Quod si Deus est qui
 ‘ insomnium misit, eique prorsus est cor-
 ‘ di expeditionem sumi adversus Graeci-
 ‘ am, advolabit hoc tibi quoque insom-

‘ὀλίγω χρόνῳ, ἔτῳ κὶ ταπεινὸς ὀπίσω
‘κατὰ τάχος ἔσεαι.

ἰε'. Ξέρξης μὲν περιδεὴς ἐγένετο^ε τῇ
ᾧφει, ἀνά τε ἔδραμε ἐκ τῆς κοίτης, καὶ
πέμπει ἄγγελον ἐπὶ Ἀρτάβανον^ς καλέ-
οντα. ἀπικομένῳ δὲ οἱ ἔλεγε^ς Ξέρξης
τάδε· ‘ Ἀρτάβανε, ἐγὼ τοπαρᾶντίκα
‘ μὲν ἔκ ἐσωφρόνεον^η, εἴπας ἔς σε μά-
‘ ταια ἔπεα χρηστῆς εἵνεκα συμβουλῆς^ι.
‘ μετὰ μέντοι ἔ πολλὸν χρόνον μείεγνων.
‘ ἔγνων δὲ ταῦτά μοι ποιητέα ἔόντα τὰ
‘ σὺ ὑπεθήκαο. ἔκων δυνατός τοι εἰμὶ
‘ ταῦτα ποιεῖν βυλόμενος. τετραμμέ-
‘ νῳ γὰρ δὴ καὶ μετεγνωκότι ἐπιφοιτῶν
‘ ὄνειρον φαντάζεται μοι, ἔδαμῶς συνε-
‘ παινέον ποιεῖν με ταῦτα· νῦν δὲ καὶ
‘ διαπειλῆσαν οἴχεται. εἰ ὦν θεὸς ἐστὶ ὁ
‘ ἐπιπέμπων, καὶ οἱ πάντως ἐν ἡδονῇ
‘ ἐστὶ γενέσθαι στρατηλασίην^κ ἐπὶ τὴν
‘ Ἑλλάδα, ἐπιπτήσεαι καὶ σοι τῷτοδ

^ε γινόμενος. ^ς ἄγγελον, Ἀρτάβανον. ^ς ἀπικόμενος δὲ ἰλίσσεται.

^η MS. ἔκ ἐφρόνεον. ^ι συμβουλῆς. ^κ MS. στρατηλασίην.

ὄνειρον, ὁμοίως ὥς καὶ ἐμοὶ ἐντελλόμενον.
 εὐρίσκω δὲ ὧδ' ἂν γινόμενα ταῦτα,
 εἰ λάβοις τὴν ἐμὴν σκευὴν πᾶσαν,
 καὶ ἐνδύς, μετὰ τῷτο ἴζοιο ἐς τὸν ἐμὸν
 θρόνον, καὶ ἔπειτα ἐν κοίτῃ τῇ ἐμῇ κα-
 τυπνάσθαις.

ις'. Ξέρξης μὲν ταῦτά οἱ ἔλεγε. Αρ-
 τάβανος δὲ ὃ πρῶτῳ κελεύσματι πειθόμενος,
 οἷα ὃκ ἀξιεύμενος ἐς τὸν βασιλήϊον
 θρόνον ἴζεσθαι, τέλος ὥς ἡναγκάζετο, εἶ-
 πας τὰδε, ἐποίησε τὸ κελευόμενον, Ἰσον
 ἐκεῖνο, ὃ βασιλεῦ, παρ' ἐμοὶ κέκριται,
 φρονέειν τε εὖ, καὶ τῷ λέγοντι χρηστὰ
 ἐθέλειν πείθεσθαι· τὰ σε καὶ ἄμφοτε-
 ρα περιήκοντα, ἀνθρώπων κακῶν ὁμι-
 λία^β σφάλλασι. κατὰπερ τὴν πάντων
 χρησιμωτάτην ἀνθρώποισι θάλασσαν,
 πνεύματα φασὶ ἀνέμων ἐμπίπτοντα,
 ὃ περιωρᾶν φύσει τῇ ἐωυτῆς χρῆσθαι.
 ἐμὲ δὲ ἀκύσαντα πρὸς σεῦ κακῶς, ὃ
 τοσῶτον ἔδακε λύπη, ὅσον γνωμέων δύο

^α τὰδε καὶ. ^β ὁμιλίῃ.

‘nium, itidem ut mihi praecipiens. Quod
 ‘ita fore conjecto, si omnem meum or-
 ‘natum sumas, eoque indutus in folio
 ‘meo confideas, et deinde in cubili meo
 ‘capias somnum.’

16. Haec loquuto Xerxi, Artabanus
 initio nolle obsequi, atque negare se dig-
 num qui regio in folio federet: tandem
 quum cogeretur, fecit imperata, haec
 praeloquutus, ‘Apud me, rex, tantundem
 ‘valet bene sentire per se, et alteri bonam
 ‘dicenti sententiam accedere velle: quae
 ‘ambo tibi quum adsint, malorum tamen
 ‘hominum colloquia depravant: quem-
 ‘admodum mare, quod est hominibus
 ‘omnium utilissimum, ferunt ingruentes
 ‘ventorum flatus non sinere, ut natura
 ‘sua utatur. Me vero ex te mala verba
 ‘audientem non tam dolor momordit,
 ‘quam illud, quod quum propositae es-

' sent duae sententiae Persis, una quae
 ' contumeliam augeret, altera quae tolle-
 ' ret, ac diceret perniciosum esse imbui
 ' animum plus aliquid semper expetendi
 ' quam praesens est; his propositis sen-
 ' tentiis, tu elegisti eam quae et tibi ipsi
 ' et Persis est periculosior. Nunc igitur
 ' quum mutato in melius consilio, tamen
 ' ais tibi remittenti adversus Graecos ex-
 ' peditionem accedere insomnium, alicu-
 ' jus dei nutu, quod te vetat dimittere
 ' exercitum, hoc non res divina est, fili.
 ' insomnia enim ista, quae adeuntia ho-
 ' mines frustrantur, talia sunt, qualia ego
 ' te docebo, multis quam tu annis natu
 ' grandior. Consuerunt ipsa somniorum
 ' visa plerumque frustrari ob ea quae quis
 ' per diem mente agit. nos autem nu-
 ' diu tertius expeditionem hanc et qui-
 ' dem vehementer agitavimus. Quod si
 ' hoc non est cujusmodi ego discussio, sed

'προκειμένων^c Πέρσησι, τῆς μὲν, ὕβριν
 'αὐξάνσεως^d, τῆς δὲ, καταπαύσεως, καὶ
 'λεγέσης ὡς κακὸν εἶη διδάσκειν τὴν ψυ-
 'χὴν πλεόν τι δίδεσθαι αἰεὶ ἔχειν τῷ
 'παρεόντος, τετέων προκειμένων γνω-
 'μέων, ὅτι τὴν σφαλερωτέραν σεωυτῷ τε
 'καὶ Πέρσησι ἀναίρεο. νῦν ὦν, ἐπειδὴ τέ-
 'τραψαι ἐπὶ τὴν ἀμείνω, φῆς τοι μετι-
 'έντι τὸν ἐπ' Ἑλληνας σόλον, ἐπιφοιτᾶν
 'ὄνειρον θεῶ τινὸς πομπῇ, ἐκ ἐώντός σε
 'καταλύειν τὸν σόλον. ἀλλ' ὕδὲ ταῦ-
 'τά ἐσι θεῖα, ὦ παῖ. ἐνύπνια γὰρ τὰ ἐς
 'ἀνθρώπους πεπλανημένα, τοιαῦτά ἐσι
 'οἷά σε ἐγὼ διδάζω, ἔτεσι σεῦ πολλοῖσι
 'πρεσβύτερος ἐών. πεπλανῆσθαι αὐταὶ
 'μάλιστα ἐώθασι αἱ ὄφιος τῶν ὀνειράτων,
 'τά τις ἡμέρης φροντίζει. ἡμεῖς δὲ τὰς
 'πρὸτ' ἡμέρας ταύτην τὴν στρατηλασί-
 'ην καὶ τὸ κάρτα εἶχομεν μετὰ χεῖ-
 'ρας. εἰ δὲ ἄρα μὴ ἐσι τῷτο τοῖσδε^e οἷον
 'ἐγὼ διατρέω, ἀλλά τι τῷ θεῷ μετέχον,

^c προκειμένων.^d αὐξάνσεως.^e τῷτο τοιόνδε.

' σὺ πᾶν αὐτὸ συλλαβὼν εἴρηκας. Φα-
 ' νήσεται γὰρ δὴ κάμοι ὥς καὶ σοὶ δια-
 ' κελευόμενον. Φανῆναι δὲ ὕδεν μᾶλλον
 ' μοι ὀφείλει ἔχοντι τὴν σὴν ἐοῶντα, ἢ
 ' ἔκτι τὴν ἐμήν· ὕδ' ἐ τι μᾶλλον ἐν κοίτῃ
 ' τῇ σῇ ἀναπαυομένῳ, ἢ ὃ καὶ ἐν τῇ ἐμῇ·
 ' εἰπὲρ γε καὶ ἄλλως ἐθέλει φανῆναι.
 ' ὃ γὰρ δὴ ἐς τοσούτο γε εὐηθείης ἀνήκει
 ' τῷτο ὃ, τιδήκοτέ ἐστι τὸ ἐπιφανόμενον
 ' τοι ἐν τῷ ὕπνῳ, ὥστε δόξει, ἐμὲ ὄρων,
 ' σὲ εἶναι, τῇ σῇ ἐοῶντι τεκμαιρόμενον.
 ' εἰ δὲ ἐμὲ μὲν ἐν ὕδενι λόγῳ ποιήσεται,
 ' ὕδ' ἀξιώσει ἐπιφανῆναι, ὅτε ἦν τὴν ἐμήν
 ' ἐοῶντα ἔχω, ὅτε ἦν τὴν σὴν, ὕδ' ἐπι-
 ' φοιτήσῃ· τῷτο μαθητέον ἤδη ἔσαι^α. εἰ
 ' γὰρ δὴ ἐπιφοιτήσῃ συνεχέως, φαίην
 ' ἂν καὶ αὐτὸς θεῖον εἶναι. εἰ δέ τοι ὅτῳ
 ' δεδόκηται^β γίνεσθαι, καὶ ἔκ οἱά τε αὐτῷ
 ' παρατρέψαι, ἀλλ' ἤδη ἴημι ἐν κοίτῃ
 ' τῇ σῇ κατυπνῶσαι, φέρε, τυχέων ἐξ
 ' ἐμεῦ ἐπιτελευμένων, φανήτω καὶ ἐμοί.

^α ἤδη ἴσθι. ^β δέδοκται.

aliquid divini particeps, tu ipse omnia
in verbis tuis comprehendisti. apparebit
enim et mihi ita, ut tibi, jubens. Ve-
rum nihilo magis apparere mihi debet
tuum amictum gerenti, quam etiam non
meum: neque magis quiescenti in tuo
toro quam non et in meo: si etiam alias
vult se exhibere. Neque enim eo vesa-
niae pervenit illud quicquid est quod
sefe obtulit tibi in somnis, ut me cer-
nens putet esse te, ducto e vestibus ar-
gumento. Id autem si me contemptui
habebit, nec aspectu suo dignabitur, sive
mea geram vestimenta, sive tua, non
mihi superveniet; quod jam animadver-
tendum erit. Nam si frequentius acces-
serit, ipse quoque faterer divinum esse.
Ceterum si ita tibi agendum videtur,
neque id revocari potest, en ad cuban-
dum in tuo cubili pergo. Age, mihi
quoque, quum ista fecero, appareat. hac

‘ tantum conditione tuae sententiae ac-
 ‘ quiescam.’

17. Haec loquutus Artabanus, qui
 speraret probaturum se Xerxem dicere
 nihil, iussa exequutus est. Et quum indu-
 ta sibi Xerxis veste, regali solio resedisset,
 moxque cubitum ivisset, idem insomnium
 dormienti adfuit quod Xerxem adierat,
 eique superadstans, ita inquit, ‘ Tune ille
 ‘ es qui festinantem bellare contra Grae-
 ‘ ciam Xerxem detines, tanquam ejus cu-
 ‘ ram gerens? Tu neque in futurum ne-
 ‘ que in praesens consideras, qui dissua-
 ‘ des id quod debet contingere. Quid au-
 ‘ tem Xerxem pati necesse sit, dicto non
 ‘ audientem, ei ipsi demonstratum est.

18. His verbis Artabano visa est illa
 visio in somnis minitari, candentibusque
 ferramentis conari oculos ipsius exurere.
 Quare vehementer exclamans Artabanus

‘μέχρι δὲ τέττε τῇ παρεῖση γνώμη χρή-
‘σομαι.’

ιζ'. Τοσαῦτα εἶπας Ἀρτάβανος, ἐλ-
πίζων^c Ξέρζεα ἀποδέξιν λέγοντα ἑδὲν,
ἔποιεε τὸ κελευόμενον. ἐνδὺς δὲ τὴν Ξέρ-
ζεω ἐσθῆτα, καὶ ἐζόμενος ἐς τὸν βασιλήϊον
θρόνον, ὡς μετὰ ταῦτα κοῖτον ἐποιέετο,
ἦλθέ οἱ κατυπνωμένῳ τῷτὸ ὄνειρον τὸ
καὶ παρὰ Ξέρζεα ἐφοίτα. ὑπερσὰν δὲ
τῷ Ἀρταβάνῃ, εἶπε, ‘Αρα^d σὺ δὴ κεῖ-
‘νος ἦς ὁ ἀποσπεύδων Ξέρζεα στρατεύει-
‘θαι ἐπὶ τὴν Ἑλλάδα, ὡς δὴ κηδόμενος
‘αὐτῷ; ἀλλ’ ἔτε ἐς τὸ μετέπειλα, ἔτε
‘ἐς τοπαρευτικά νῦν καταπροΐξεις, ἀ-
‘ποτρέπων τὸ χρεὼν γενέσθαι. Ξέρζεα
‘δὲ τὰ δεῖ ἀνηκυσέοντα παθεῖν, αὐτῷ
‘ἐκείνῳ δεδήλωται.’

ιη'. Ταῦτά τε δὴ ἑδόκεε Ἀρτάβανος
τὸν ὄνειρον ἀπειλέειν, καὶ θερμοῖσι σιδη-
ρείοισι ἐκκαίειν αὐτῷ μέλλειν τοὺς ὀφ-
θαλμούς. καὶ ὅς, ἀμβώσας μέγα ἀναθρώ-

^c νομίζων. ^d ἔπει τὰδε, Ἀρα.

σκει· καὶ παριζόμενος Ξέρξῃ, ὡς τὴν ὄψιν οἱ τῷ ἐνυπνίῳ διεξῆλθε ἀπηγεόμενος, δευτερά οἱ λέγει τάδε· Ἐγὼ μὲν, ὦ βασιλεῦ, οἶα ἄνθρωπος ἰδὼν ἤδη πολ-
 ‘ λά τε καὶ^c μεγάλα πεσόντα πρήγ-
 ‘ ματα ὑπὸ ἡσόνων, ἐκ ἔων σε τὰ πάν-
 ‘ τα τῇ ἡλικίῃ εἶκιν· ἐπιστάμενος ὡς κα-
 ‘ κὸν εἴη τὸ πολλῶν ἐπιθυμέειν· μεμνη-
 ‘ μένος μὲν τὸν ἐπὶ Μασαγέτας Κύρου
 ‘ σόλον ὡς ἐπρήξε, μεμνημένος δὲ καὶ τὸν
 ‘ ἐπ’ Αἰθίοπας τῷ Καμβύσῳ, συστρα-
 ‘ τευόμενος δὲ καὶ Δαρείῳ ἐπὶ Σκύθας.
 ‘ ἐπιστάμενος ὦν ταῦτα, γνώμην εἶχον,
 ‘ ἀτρεμίζοντά σε μακαριστὸν εἶναι πρὸς
 ‘ πάντων ἀνθρώπων. ἐπεὶ δὲ δαμονίη
 ‘ τις γίνεται ὁρμή, καὶ Ἕλληνας (ὡς
 ‘ εἴοικε) φθορὴ τις καταλαμβάνει θεή-
 ‘ λατος, ἐγὼ μὲν καὶ αὐτὸς τράπομαι,
 ‘ καὶ τὴν γνώμην μετατίθεμαι· σὺ δὲ
 ‘ σήμερον μὲν Πέρσῃσι τὰ ἐκ τοῦ θεοῦ
 ‘ πεμπόμενα, χρῆσθαι δὲ κέλευε τοῖσι

^c ἰδὼν τι πολλὰ καὶ.

exiit, et sedens prope Xerxem, ubi ob-
 versatam sibi in somnis visionem exposuit,
 secundo loco haec inquit: ' Equidem, rex,
 ' ego, utpote homo, qui multa jam vide-
 ' ram et magna negotia cecidisse sub in-
 ' ferioribus, non sinebam te omnia aetati
 ' indulgere, gnarus rem esse malam multa
 ' concupiscere, memoria tenens expediti-
 ' onem Cyri contra Massagetas quemad-
 ' modum cecidisset; etiam reminiscens,
 ' quomodo actum fuerit cum exercitu
 ' Cambysis contra Aethiopes: qui etiam
 ' cum Dario militavi adversus Scythas.
 ' Haec sciens ego, sentiebam te, si qui-
 ' esceres, ab omnibus hominibus pro bea-
 ' to celebratum iri. Sed quoniam divinus
 ' quidam instinctus est, et Graecos clades
 ' quaedam (ut videtur) missa divinitus
 ' manet, ego quoque et ipse mutor, ac
 ' sentio aliter. Tu vero quae divinitus
 ' missa sunt, indicato Persis, jubetoque ut

‘ iis quae ad apparatus pertinentia prim
 ‘ praeceperas, operam dent. Ita autem
 ‘ agito, ut nihil tuorum, deo tribuente
 ‘ desit.’ His dictis, et elatis ex ea visione
 animis, simulatque dies extitit, ibi confes-
 sum et Xerxes haec Persis exponit, et Ar-
 tabanus, quem constabat prius solum om-
 nium fuisse dehortatum, tunc palam ex-
 hortabatur.

19. Post haec ineunti expeditionem
 Xerxi tertium in somno visum oblatum
 est: quod magi auditum, conjectarunt ad
 universam terram pertinere, portendere-
 que omnes homines Xerxi servituros. vi-
 sum autem tale erat: Videbatur sibi Xer-
 xes furculo oleagino coronatus esse, cu-
 jus oleae ramis universa tellus occupare-
 tur, et mox coronam capiti circumdatam
 evanescere. Haec magis interpretando il-
 luc trahentibus, et Persis congregatis, sine
 mora quilibet eorum ad suam praefectu-

'ἐκ σέω πρώτοις προειρημένοις ἐς τὴν
 'παρασκευὴν. ποίειε δὲ ἔτῳ ὅκως τοῦ
 'θεῦ παραδιδόντος, τῶν σῶν ἐνδεήσῃ μη-
 'δέν.' Τουτέων λεχθέντων, ἐνθαῦτα
 ἐπαρθέντες τῇ ὀφει, ὡς ἡμέρη ἐγένετο
 τάχιστα, Ξέρξης τε ὑπερετίθετο ταῦ-
 τα Πέρσῃσι καὶ Αρτάβανος, ὃς πρότε-
 ρον ἀποσπεύδων μοῦνος ἐφαίνετο, τότε
 ἐπισπεύδων φανερός ἦν.

θ'. Ὀρμημένῳ δὲ Ξέρξῃ στρατηλατέ-
 ει, μετὰ ταῦτα τρίτῃ ὀφει ἐν τῷ ὕπνῳ
 ἐγένετο, τὴν οἱ μάγοι ἔκριναν ἀκῆσαν-
 τες, φέρειν τε ἐπὶ πᾶσαν γῆν, δελεῦσθαι
 τέ οἱ πάντας ἀνθρώπους. ἡ δὲ ὀφει ἦν
 ἥδε· ἐδόκεε ὁ Ξέρξης ἐσεφανῶσθαι ἐλαί-
 ης θαλλῷ· ἀπὸ δὲ τῆς ἐλαίης τῆς κλά-
 δος γῆν πᾶσαν ἐπιχεῖν. μετὰ δὲ, ἀφα-
 νισθῆναι περὶ τῇ κεφαλῇ κείμενον τὸν
 σέφανον. κρινάντων δὲ ταύτῃ τῶν μά-
 γων, Περσέων τε τῶν συλλεχθέντων,
 αὐτίκα πᾶς ἀνὴρ ἐς τὴν ἀρχὴν τὴν ἐωϋ-

τῷ ἀπελάσας, εἶχε προθυμίην πᾶσαι
ἐπὶ τοῖσι εἰρημένοισι, θέλων αὐτὸς ἕκα-
στος τὰ προκείμενα δῶρα λαβεῖν.

κ'. Καὶ Ξέρξης τῷ στρατῷ ὕτω ἐπά-
γερσιν ποιέεται, χῶρον πάντα ἐρευνῶν
τῆς ἡπείρου. ἀπὸ γὰρ Αἰγύπτου ἀλώσιος,
ἐπὶ μὲν τέσσαρα ἔτεα πλήρεια παραρτέε-
το στρατιὴν τε καὶ τὰ πρόσφορα τῇ στρα-
τῇ· πέμπτω δὲ ἑτεῖ ἀνομένῳ ἑσρατη-
λάττει χειρὶ μεγάλη πλήθεος. σόλων γὰρ
τῶν ἡμεῖς ἴδμεν πολλῷ δὴ μέγιστος ἔ-
τος ἐγένετο· ὥστε μήτε τὸν Δαρεῖον τὸν
ἐπὶ Σκύθας παρὰ τῷτον μηδὲν φαίνε-
σθαι, μήτε τὸν Σκυθικόν, ὅτε Σκύθαι
Κιμμερίους διώκοντες, ἐς τὴν Μηδικὴν χώ-
ρην ἐμβαλόντες, σχεδὸν πάντα τὰ ἄνω
τῆς Ἀσίας κατασρεφάμενοι, ἐνέμοντο·
τῶν εἵνεκεν ὕστερον Δαρεῖος ἐτιμωρέετο.
μήτε κατὰ τὰ λεγόμενα τῶν Ἀτρεϊ-
δέων ἐς Ἴλιον, μήτε τὸν Μυσῶν τε καὶ
Τευκρῶν, τὸν πρὸ τῶν Τρωϊκῶν γενό-

ram digressus, omni studio incubuit ad exequenda iussa, certantes dona quae proposita fuerant obtinere.

20. Xerxes autem ita copias militares suscitavit, ut omnem continentis locum scrutaretur. siquidem a debellata Aegypto per totum quadriennium comparaverat exercitum, atque ejus apparatus, quinto autem anno ineunte movit cum ingenti copiarum manu. Nam omnium quas novimus expeditionum haec multo maxima extitit: adeo ut ad eam nihil fuisse videatur aut illa Darii adversus Scythas sumpta, aut illa Scythica, quae Cimmerios insequens Medicam regionem invasit, ac pene omnia superiora Asiae subegit ac tenuit; quo nomine Darius postea Scythas ivit ultum: neque ad illa quae jactantur Atridarum adversus Ilium, aut illa ante Troica Myforum Teucrorum-

que, qui per Bosporum in Europam transgressi, omnes Thraces in ditionem suam redegerunt, ad Ioniumque pontum descendentes, ad Peneum usque amnem, qui ad meridiem vergit, processerunt.

21. Neque illae omnes expeditiones neque aliae praeter has, cum una hac comparari merentur. Quam enim ex Asia gentem non duxit contra Graeciam Xerxes? quae aqua praeter ingentes amnes potando non defecit? Alii namque naves praestabant; aliis ut peditatum, aliis ut equitatum, aliis ut navigia ad vectandos equos una militantibus, aliis ut naves longas in usum pontium praeberent, injectum erat; aliis ut frumentum et naves: eaque triennio praeparata erant, praecipue propter Athon, ut in quo superior classis dum circumvehitur afflictata fuisset.

μενον· οἱ διαβάντες ἐς τὴν ^a Εὐρώπην
κατὰ Βόσπορον, τοὺς τε Θρήϊκας κα-
τεσφράξαντο πάντας, καὶ ἐπὶ τὸν Ἰώνιον
πόντον κατέβησαν, μέχρι τε Πηνειοῦ
ποταμῷ τῷ πρὸς μεσαμβρίας ^b ἔλασαν.

κα'. Αὗται αἱ πᾶσαι, ὅδ' εἰ ἕτεραι ^c
πρὸς ταύτησι γενόμεναι αἱ στρατηλασίαι,
μῆς τῆςδε ἔκ ἄξιαι. τί γὰρ ἔκ ἡγαγε
ἐκ τῆς Ἀσίης ἔθνος ἐπὶ τὴν Ἑλλάδα
Ξέρξης; κοῖον δὲ πινόμενόν μιν ὕδωρ ^d ἔκ
ἐπέλιπε, πλὴν τῶν μεγάλων ποταμῶν;
οἱ μὲν γὰρ νέας παρείχοντο, οἱ δὲ ἐς
πέζον ἐτείχαλο, τοῖσι δὲ ἵππος προσ-
ετέτακτο, τοῖσι δὲ ἵππαγωγὰ πλοῖα,
ἅμα ^e στρατευομένοισι τοῖσι δὲ ἐς τὰς γε-
φύρας μακρὰς νέας παρέχειν· τοῖσι δ'
ἐς σῖτά τε ^f καὶ νέας. καὶ τῷτο μὲν, ὥς
προσπταισάντων τῶν πρώτων περιπλε-
όντων περὶ τὸν Ἀθων, προετοιμάζετο ἐκ
τριῶν ἐτέων καὶ μάλιστα ^g ἐς τὸν Ἀθων.

^a MS. tantum habet διαβάντες τὴν. ^b μεσαμβρίην. ^c ὅδ'
ἵππαι. ^d πινόμενον ὕδωρ. ^e Vox ista ἅμα non existat in MS.
^f τοῖσι δὲ, σῖτά τε. ^g προετοιμάζειν πρὸ τριῶν ἐτίων, καὶ μάλιστα.

ἐν γὰρ Ελαῖντι^α τῆς Χερσονήσου ὤρμα-
 ον τριήρεις· ἐπθεῦτεν δὲ ὀρμεώμενοι, ὤρμα-
 σον ὑπὸ μασίγων παντοδαποὶ τῆς στρα-
 τίης, διάδοχοι δ' ἐφαίτων· ὤρυσαν δὲ καὶ
 οἱ περὶ τὸν Αἰθῶν κατοικημένοι. Βῆβας
 δὲ ὁ Μεγαβάς, καὶ Ἀρταχάης ὁ Ἀρ-
 ταίς, ἄνδρες Πέρσαι, ἐπέσάτεον τοῦ
 ἔργου.

κβ'. Ὁ γὰρ Αἰθῶς ἔστι ὄρος μέγα τε
 καὶ ὑνομασθόν, ἐς θάλασσαν κατῆκον, οἰ-
 κημένον ὑπὸ ἀνθρώπων. τῇ δὲ τελευτᾷ
 ἐς τὴν ἡπειρον τὸ ὄρος, χερσονησοειδὲς τε
 ἔστι, καὶ ἰσθμὸς ὡς δώδεκα σταδίων· πεδίον
 δὲ τῷτο, καὶ κολωνοὶ ἔ μεγάλοι ἐκ θαλάσ-
 σης τῆς Αἰακῆων, ἐπὶ θάλασσαν τὴν ἀν-
 τίον Τορῶνης· ἐν δὲ τῷ ἰσθμῷ τέττω, ἐς
 ὃν τελευτᾷ ὁ Αἰθῶς, Σάνη πόλις Ἑλλὰς
 οἰκῆται. αἱ δὲ ἐντὸς Σάνης, ἔσω δὲ τῇ Αἰθῶ
 οἰκημένοι, τὰς τότε ὁ Πέρσης νησιώτιδας
 ἀντὶ ἡπειρωτίδων ὤρμητο ποιέειν, εἰσὶ
 αἰδε, Δῖον, Ολόφυξος, Ακρόθοον, Θύσσον^β,

^α Ελαῖντι. ^β Θύσας.

ſet. Ad Elaeuntem enim Cherfoneſi triremes habebant ſtationem, illincque omnes copiae ſub flagellis coeperunt Athon effodere, quum per vices alii aliis ſuccederent adjuvantibus etiam in effodiendo accolis montis: praepoſitis operi, Bubare Megabazi, et Artachaea Artaei filio, viris Perſis.

22. Eſt autem Athos mons ingens ac nobilis, in mare pertinens, ab hominibus cultus; qua ad continentem deſinit, habet ſpeciem peninſulae, et eſt iſthmus duodecim fere ſtadiorum. Haec planities, atque tumuli, e mari Acanthiorum ad mare quod eſt contra Toronen, non ſunt magni. In hoc iſthmo ubi Athos finitur, ſita eſt urbs Graeca nomine Sana. Quae autem intra Sanam et intus in Atho ſitae ſunt urbes, et quas tunc Perſa ex continentibus inſulanas facere aggreſſus eſt, ſunt hae, Dion, Olophyxus, Acro-

thoon, Thyssum, Cleonae. Istae quidem sunt urbes, quae Athon obtinent.

23. Hoc autem modo fodi placuit. barbari locum nationatim divisum circa Sanam urbem fune porrecto metientes posteaquam depressa alte erat fossa, illi quidem in imo versantes pergebant fodere, alii humum effossam assidue tradebant aliis super scalas stantibus: et isti excipientes deinceps aliis, dum ad summos perveniebatur, qui illam efferebant atque ejiciebant. Qua in re aliis quidem deruptae et praecipites ripae operis, praeterquam Phoenicibus, duplum laborem praebebant: nam quum eandem facerent mensuram oris superioris et ejus quod erat inferius in fundo, id necesse fuit illis contingere. At Phoenices cum aliis in rebus, tum vero in illa prudentiam suam declaraverunt: quippe partem, quanta ipsis forte ducta erat, ita excavaverunt, ut

Κλεωναί. πόλιες μὲν αὐται αἵ τὸν Αθων
νέμονται.

κγ'. Ωρυασον δὲ ὧδε· δασάμενοι τὸν
χῶρον οἱ βάρβαροι κατὰ ἔθνεα, κατὰ
Σάνην πόλιν χοινοτενὲς ποιησάμενοι ἐπεὶ
δὲ ἐγίνετο βαθεῖα ἡ διώρυξ, οἱ μὲν, κα-
τώτατα ἐξεῶτες, ὠρυασον· ἕτεροι δὲ παρ-
εδίδοσαν τὸν αἰεὶ ἐξορυσσόμενον χθὲν ἄλ-
λοισι κατύπερθε ἐξεῶσι ἐπὶ βάθρων· οἱ
δ' αὖ ἐκδεκόμενοι, ἑτέροισι, ἕως ἀπίκοντο
εἰς τὰς ἀνωτάτω· ἔτσι δὲ ἐξεφόρεόν τε καὶ
ἐξέβαλλον. τοῖσι μὲν νυν ἄλλοισι πλὴν
Φοινίκων, καταρρήγνύμενοι οἱ κρημνοὶ τῇ
ὀρύγματος, πόνον διπλήσιον παρεῖχον.
ἅτε γὰρ τῇ τε ἄνω σόματος καὶ τῇ κά-
τω τὰ αὐτὰ μέτρα ποιευμένων, ἐμελλέ-
σφι τοιῦτόν ἀποβήσεσθαι· οἱ δὲ Φοίνικες
σοφίην ἐν τε τοῖσι ἄλλοισι ἔργοισι ἀπο-
δείκνυνται, καὶ δὴ καὶ ἐν ἐκείνῳ. ἀπο-
λαχόντες γὰρ μόριον ὅσον αὐτοῖσι ἐπέ-
βαλε, ὠρυασον· τὸ μὲν ἄνω σόμα τῆς

διώρυχος ποιεῦντες διπλήσιον ἢ ὅσον ἔδει αὐτὴν τὴν διώρυχα γενέσθαι· προβαίνοντος δὲ τῶ ἔργῳ, συνῆγον αἰεὶ. κάτω τε δὴ ἐγένετο, καὶ ἐξισῶτο τοῖσι ἄλλοις τὸ ἔργον. ἐνθαῦτα δὴ λειμών ἐστι, ἵνα σφι ἀγορὴ τε ἐγένετο καὶ πρητήριο· σῖτος δὲ σφισι πολλὸς ἐφοίτα ἐκ τῆς Ἀσίας ἀληλεσμένος.

κδ'. Ὡς μὲν ἐμὲ συμβαλλεόμενον εὐρίσκειν, μεγαλοφροσύνης εἵνεκα αὐτὸ Ξέρξης ὀρύσσειν ἐκέλευε, ἐθέλων τε δύναμιν ἀποδείκνυσθαι, καὶ μνημόσυνα λιπέσθαι. παρεὼν γάρ, μηδένα πόνον λαβόντας, τὸν ἰσθμὸν τὰς νέας διειρύσαις, ὀρύσσειν ἐκέλευε διώρυχα τῇ θαλάσῃ, εὖρος ὡς δύο τριήρεις πλέειν ὁμῶς ἐλατρεομένας. τοῖσι δὲ αὐτοῖσι τέτοις τοῖσι περ καὶ τὸ ὄρυγμα, προσετέτακτο καὶ τὸν Στρυμόνα ποταμὸν ζεύξαντας γεφυρῶσαι.

κέ'. Ταῦτα μὲν νυν οὕτω ἐποίησεν^δ.

^δ διαρύσαι. δ ἰκοίτο. Mox MS. habet παρεσκευάζοντες.

superius os fossae duplum facerent, quam ipsam fossam esse oportebat, procedenteque opere assidue illam coarctabant: ut et ad imum deveniret ac fossa ceterorum partibus adaequaretur. Est autem hoc loco pratum quoddam, ubi illorum erat et forum et mercatus, quo multum etiam ex Asia frumenti moliti comportabatur.

24. Hanc fossam Xerxes (ut ego conjectura colligo) jactantiae gratia deprimi jussit, potentiae ostentandae cupidus, ac monumenta relinquendi. nam quum liceret nullo negotio naves per isthmum transportare, jussit isthmum intercidi, ad mare recipiendum in fossam tantae latitudinis, ut duae triremes pariter illac agitari possent. Eisdem autem quibus fuerat imperatum ut fossam facerent, etiam imperatum fuit, ut flumen Strymonem pontibus jungerent. Ista Xerxes hunc in modum fecit.

25. Comparabantur item ad pontes

armamenta juncea et ex albo lino, dato hoc Phoenicibus atque Aegyptiis negotio ut commeatum quoque exercitui comportarent: ne fame vexaretur exercitus, neve jumenta quae ducebantur in Graeciam. Sed admonitus jussit illum deponere in loca quae ubique opportunissima essent, alium alia via comportantes undique ex Asia navibus onerariis et vectoriis. Verum ex plurimis collectum portarunt in oram Thraciae quae dicitur Album litus: alii in Tyrodizam Perinthiorum, alii in Doriscum, alii in Eionem, quae est ad Strymonem: alii in Macedoniam ex jussu.

26. Dum isti in imposito opere occupantur, interea Xerxes, coactis omnibus pedestribus copiis, iter ingressus est Sardes versus, movens ex Critalis Cappadociae. Illuc enim edictum erat, ut cunctae copiae cogerentur, quae per conti-

παρεσκευάζετο δὲ καὶ ὄπλα ἐς τὰς γεφύ-
ρας βύβλινά τε καὶ λευκολίνῃ· ἐπιτάξας
Φοίνιζί τε καὶ Αἰγυπτίοισι καὶ σιτία τῇ
στρατιῇ καταβάλλειν, ἵνα μὴ λιμῆναι ἢ
στρατιῇ, μηδὲ τὰ ὑποζύγια ἐλαυνόμενα
ἐπὶ τὴν Ἑλλάδα. ἀναπυθόμενος δὲ τῶς
χώρης, καταβάλλειν ἐκέλευε ἵνα ἐπιτη-
δεώτατον εἴη, ἄλλα ἄλλῃ ἀγινέουσας ὁλ-
κάσι τε καὶ πορθμηίοισι ἐκ τῆς Ἀσίας παν-
ταχόθεν· τὸν δὲ τῶν πλείστων ἐς Λευ-
κὴν ἀκτὴν καλεομένην τῆς Θρηίκης ἀγί-
νεον, οἱ δὲ, ἐς Τυρόδιζαν τὴν Περινηθίων,
οἱ δὲ, ἐς Δορίσκον, οἱ δὲ, ἐς Ηἰόνα τὴν ἐπὶ
Στρυμόνι, οἱ δὲ, ἐς Μακεδονίην διατεταγ-
μένοι.

κς'. Ἐν τῷ δὲ ἔστοι τὸν προκείμενον
πόνον ἐργάζοντο, ἐν τῷ ὃ πεζὸς ἅπας
συλλελεγμένος ἅμα Ξέρξης, ἐπορεύετο ἐς
Σάρδεις, ἐκ Κριτάλων ὁρμηθεὶς τῶν ἐν
Καππαδοκίῃ. ἐνθαῦτα γὰρ εἶρητο συλ-
λέγεσθαι πάντα τὸν κατ' ἡπείρου μέλ-

λονία ἅμα αὐτῷ Ξέρξῃ πορεύεσθαι στρα-
τόν. ὃς μὲν νυν τῶν ὑπάρχων στρατὸν
πάλλισα ἐσαλμένον ἀγαγὼν, τὰ προ-
κείμενα παρὰ βασιλέος ἔλαβε δῶρα, ἔκ-
ῃχω φράσαι. ὃ δὲ ἀρχὴν^ε ἐς κρίσιν τέττε
πὲρι ἐλθόντας οἶδα. οἱ δὲ, ἐπεὶ τε διαβαίν-
τες τὸν Ἄλυν ποταμὸν, ὠμίλησαν τῇ
Φρυγίῃ, δι' αὐτῆς πορευόμενοι, παρεγέ-
γοντο ἐς Κελαινάς, ἵνα πηγαὶ ἀναδιδῶσι
Μαιάνδρου ποταμῷ, καὶ ἑτέρῃ ἐκ ἐλάσσον-
τος ἢ Μαιάνδρου, τῷ ὄνομα τυγχάνει ἐὼν
Καταρρήκτης· ὃς ἐξ αὐτῆς τῆς ἀγορῆς
τῆς Κελαινέων ἀνατέλλων, ἐς τὸν Μαί-
ανδρον ἐκδιδῶι· ἐν τῇ καὶ ὁ τῷ Σίλην^ς Μαρ-
σύεω ἀσκὸς ἐν τῇ πόλει ἀνακρέματα· τὸν
ὑπὸ Φρυγῶν λόγος ἔχει ὑπὸ Ἀπόλλω-
νος ἐκδιδόντα ἀναπρεμαθῆναι.

πζ'. Ἐν ταύτῃ τῇ πόλει ὑποκαλῆμενος
Ίψθιος ὁ Ἀτυος, ἀνὴρ Λυδός, ἐξείνισε τὴν
βασιλέος στρατιὴν πᾶσαν ξεινίοισι μεγί-
στοις, καὶ αὐτὸν Ξέρξεα· χρήματά τε

^ε ἡδὲ γὰρ ἀρχὴν.

mentem erant cum Xerxe iturae. In quibus quispiam praefectorum agmen pulcherrime instructum ducens, ab rege donatus fuerit propositis donis, affirmare non possum; neque omnino venisse aliquos de ea re in iudiciam novi. Postquam autem transmissio flumine Haly, attigerunt Phrygiam, itinere per eam facto, pervenerunt Celaenas, ubi fontes Maeandri existunt, et alterius amnis non minoris Maeandro, nomine Catastaetae, qui ex eo ipso foro Celaenatum exorients influit in Maeandrum. In qua urbe et in quo foro visitur suspenso Sileni Marfyae pellis in utrem formata: quam a Phrygibus fertur Apollo illi detractam suspendisse.

27. In hac urbe residens Pythius Atyis filius, vir Lydus, omnem regis exercitum atque ipsum Xerxem magnificentissimo hospitio excepit: spoponditque se

pecuniam ei in bellum suppeditaturum.
 Ob quam sponſionem Xerxes eos qui ad-
 erant Perſas interrogavit quiſnam eſſet Py-
 thius, et quantum poſſidens, qui hoc pol-
 liceretur. Illi, ‘ Rex, inquit, hic ille eſt
 ‘ qui Darium patrem tuum aurea platano
 ‘ ac vite donavit: quique nunc omnium
 ‘ hominum divitiis princeps eſt ſecun-
 ‘ dum te.’

28. Haec ultima verba Xerxes admi-
 ratus, ſecundo loco percontatus eſt ipſe
 Pythium quantum ei pecuniarum eſſet.
 Cui ille, ‘ Neque te, inquit, celabo rex,
 ‘ neque praetexam me nescire meas ipſi-
 ‘ us facultates: ſed ſciens, proinde exacte
 ‘ recenſebo. Etenim ſimulatque accepi
 ‘ te ad mare Graecum deſcendere, volens
 ‘ tibi ad bellum pecuniam dare, ſubducta
 ‘ ratione comperi mihi eſſe argenti qui-

ἐπαγγέλλετο, βεβλόμενος ἐς τὸν πόλεμον
 παρέχειν. ἐπαγγελλομένους δὲ χρήματα
 Πυθίς, εἶρετο Ξέρξης Περσέων τῆς παρ-
 εόντας, τίς τε ἐὼν ἀνδρῶν Πύθιος, καὶ κόσα
 χρήματα κεκτημένος, ἐπαγγέλλοιτο ταῦ-
 τα. οἱ δὲ εἶπαν, ‘ὦ βασιλεῦ, ὅτός ἐστι
 ‘ὅς τοι τὸν πατέρα Δαρεῖον ἐδωρήσατο
 ‘τῇ πλατανίσῳ τῇ χρυσέῃ, καὶ τῇ ἀμ-
 ‘πέλῳ· ὅς καὶ νῦν ἐστι πρῶτος ἀνθρώπων
 ‘πλῆτῳ τῶν ἡμεῖς ἴδμεν, μετὰ σε.’

κή. Θωυμάσας δὲ τῶν ἐπέων τὸ τε-
 λευταῖον Ξέρξης, αὐτὸς δεύτερα εἶρετο
 Πύθιον ὁκόσά οἱ εἴη χρήματα· ὁ δὲ εἶπε,
 ‘ὦ βασιλεῦ, ὅτε σε ἀποκρύψω, ὅτε σκή-
 ‘φομαι τὸ μὴ εἶδέναι τὴν ἐμεωῦτ’ ὕσιν,
 ‘ἀλλ’ ἐπιστάμενός τοι ἀτρεκέως καταλέ-
 ‘ξω. ἐπεὶ τε γὰρ τάχιστα σε ἐπυθόμην
 ‘ἐπὶ θάλασσαν καταβαίνοντα τὴν Ἑλ-
 ‘ληνίδα, βεβλόμενός τοι δῆναι ἐς τὸν πό-
 ‘λεμον χρήματα, ἐξέμαθον, καὶ εὖρον λο-
 ‘γιζόμενος, ἀργυρίῃς μὲν δύο χιλιάδας ἐξ-

‘σας μαι ταλάντων, χρυσίῳ δὲ τετρακο-
 ‘σίας μυριάδας σατήρων Δαρεικῶν, ἐπι-
 ‘θεύσας ἑπτὰ χιλιάδων· καὶ τρίτοισί σε
 ‘ἐγὼ δωρέομαι, αὐτῷ δὲ μαι ἀπὸ ἀνδρα-
 ‘πόδων τε καὶ γεωπόδων ἐστὶ βίος. ὁ μὲν
 ταῦτα ἔλεγε.

κθ'. Ξέρξης δὲ ἡδείς τῷσι εἰρημέροισι,
 εἶπε, ‘θεῖνε Λυδὲ, ἐγὼ, ἐπεὶ τε ἐξῆλ-
 ‘θον τὴν Περσίδα χάρην, ὅθεν ἀνδρὶ συν-
 ‘έμιζα ἐς τόδε, ὅστις ἠθέλησε ξεῖναι προ-
 ‘θεῖναι στρατῷ τῷ ἐμῷ, ὃδὲ ὅστις ἐς ἦν
 ‘τὴν ἐμὴν κατασὰς, αὐτεπάγγελτος ἐς
 ‘τὸν πόλεμον ἐμοὶ ἠθέλησε συμβαλέσθαι
 ‘χρήματα, ἔξω σεῦ, σὺ δὲ καὶ ἐξεῖνκας
 ‘μεγάλως στρατὸν τὸν ἐμὸν, καὶ χρήματα
 ‘μεγάλα ἐπαγγέλλεαι. σοὶ ὦν ἐγὼ ἀντί
 ‘αὐτέων γέρεα τοιαῦδε δίδωμι, ξεῖνόν τέ
 ‘σε ποιεύμαι ἐμὸν, καὶ τὰς τετρακοσίας
 ‘μυριάδας τοι τῶν σατήρων ἀποπλήσω
 ‘παρ’ ἐμεωῦτῃ, δὲς τὰς ἑπτὰ χιλιάδας
 ‘ἵνα μήτοι ἐπιθέες ἔωσι αἱ τετρακόσαι

‘dem duo millia talentorum, auri vero
 ‘quadragies centena millia staterum Da-
 ‘ricorum, septem millibus minus: quae
 ‘tibi dono do.’ nam mihi ipsi victus e
 mancipiis atque ex agricolis suppetit.
 Haec Pythius.

29. Quibus verbis delectatus Xerxes,
 ‘Hospes Lyde, inquit, ego ex quo Per-
 ‘sidem regionem egressus sum, neminem
 ‘adhuc nactus sum qui in exercitum me-
 ‘um hospitalia officia exercere voluerit,
 ‘aut qui in conspectum meum veniens,
 ‘sua sponte pecuniam mihi ad bellum
 ‘conferret, praeter te; qui et exercitum
 ‘meum magnifice hospitali comitate pro-
 ‘sequutus es, et ingentem pecuniam pol-
 ‘liceris. Pro his vicissim ego tibi ea de-
 ‘cora confero. Hospitem meum te fa-
 ‘cio: et ista quadragies centena millia
 ‘staterum de meo ipsius explebo, datis
 ‘septem millibus: ne quadringentae my-

‘riades destituantur septem chiliadibus,
 ‘sed sit tibi e me suppleta summa solida.
 ‘quaeque possedisti, ipse possideto, ac
 ‘scito semper talem agere. nam ita agen-
 ‘tem te, neque in praesens neque in pos-
 ‘terum poenitebit.’

30. Haec loquutus, et quae dixerat
 exequutus, perrexit assidue progredi:
 praetergressusque urbem Phrygiam no-
 mine Anaua, et stagnum ex quo confici-
 tur sal, pervenit Colossas Phrygiae majus
 oppidum, ubi Lycus amnis hiatum terrae
 subiens occulitur, deinde fere quinque
 post stadia emergens, elabitur et ipse in
 Maeandrum. Movens autem e Colossis
 exercitus, venit ad confinia Phrygum ac
 Lydorum in oppidum Cydrara: ubi cip-
 pus defixus atque erectus a Croeso est,
 indicans litteris eos fines.

‘μυριάδες ἑπτὰ χιλιάδων, ἀλλ’ ἢ τοὶ
 ‘ἀπαρτιλογίῃ ὑπ’ ἐμέο πεπληρωμένη.
 ‘κέκτησό τε αὐτὸς τάπερ αὐτὸς ἐκτῆ-
 ‘σαο^α, ἐπίσασό τε εἶναι αἰεὶ τοῖστος.
 ‘ὅ γάρ τοι ταῦτα ποίοντι, ὅτε ἐς τὸ
 ‘παρεὼν, ὅτε ἐς χρόνον μεταμελήσει.^β’

λ’. Ταῦτα δὲ εἶπας, καὶ ἐπιτελέα
 ποιήσας, ἐπορεύετο αἰεὶ τοπρὸςσω. Ἀναυα
 δὲ καλεομένην Φρυγῶν πόλιν παραμει-
 βόμενος, καὶ λίμνην, ἐκ τῆς ἄλῃς γίνον-
 ται, ἀπῖκετο ἐς Κολοασάς, πόλιν μεγά-
 λην Φρυγίης, ἐν τῇ Λύκος ποταμὸς ἐς
 χάσμα γῆς ἐσβάλλων ἀφανίζεσθαι· ἔπει-
 τα διὰ σαδίων ὡς μάλιστά κη πέντε ἀνα-
 φαινόμενος, ἐκδιδῶι καὶ ὅτος ἐς τὸν Μαίαν-
 δρον. ἐπ’ δὲ Κολοασέων ὀρμεώμενος ὁ στρα-
 τὸς ἐπὶ τῆς ὄρας τῶν Φρυγῶν καὶ τῶν Λυ-
 δῶν, ἀπῖκετο ἐς Κύδραρα^γ πόλιν· ἐνθα σή-
 λη καλαπεπηγυῖα, σταθεῖσα δὲ ὑπὸ Κροί-
 σης, καλαμηνύει διὰ γραμμάτων τῆς ὄρας.

^α κέκτησό τε αὐτὸς τάπερ ἐκτῆσαο. ^β ἐς τὸ μέλλον μεταμε-
 λήσει. ^γ Κύδρα.

λα'. Ὡς δὲ ἐκ τῆς Φρυγίης ἐσέβαλε
 ἐς τὴν Λυδίην, χιζομένης τῆς ὁδοῦ, καὶ τῆς
 μὲν ἐπ' ἀρισερὴν, ἐπὶ Καρίην^d Φερέσης,
 τῆς δὲ ἐς δεξιὴν, ἐς Σάρδεις, τῇ καὶ πορευο-
 μένῳ διαβῆναι τὸν Μαϊάνδρον ποταμὸν
 πᾶσα ἀνάγκη γίνεται, καὶ ἶέναι παρὰ
 Καλλάτηβον πόλιν, ἐν τῇ ἄνδρες δημιο-
 εργοὶ ἐκ μυρίκης τε καὶ πυρῶ μέλι ποιέουσι
 ταύτην ἰὼν ὁ Ξέρξης τὴν ὁδὸν, εὗρε πλα-
 τάνισον, τὴν κάλλεος εἵνεκα, δωρησάμενος
 κόσμῳ χρυσέῳ, καὶ μελεδωνῶ ἀθανάτῳ
 ἀνδρὶ ἐπιτρέψας, δευτέρῃ ἡμέρῃ ἀπίκητο
 ἐς τῶν Λυδῶν τὸ ἄστυ.

λβ'. Απικόμενος δὲ ἐς Σάρδεις, πρῶτα
 μὲν ἀπέπεμπε κήρυκας ἐς τὴν Ἑλλάδα,
 αἰτήσοντάς γῆν τε καὶ ὕδωρ, καὶ προερέοντάς
 δεῖπνα βασιλεῖ παρασκευάζειν. πλὴν ὅτε
 ἐς Αθήνας, ὅτε ἐς Λακεδαίμονα ἀπέπεμ-
 πε ἐπὶ γῆς αἴτησιν, τῇ δὲ ἄλλῃ πάντῃ.
 τῶν δὲ εἵνεκα τοδεύτερον ἀπέπεμπε ἐπὶ
 γῆν τε καὶ ὕδωρ ὅσοι πρότερον ἔκ ἔπεμ-

^d MS. μὲν ἐς ἀρισερὴν ἐπὶ Καρίης.

31. Ubi autem e Phrygia in Lydiam ventum est, ad divortia viarum, quarum sinistra in Cariam fert, dextra Sardes: quam tenenti necesse est prorsus Maeandrum transire, urbemque Callatebum praeterire, in qua sunt opifices mellis e myrica et tritico conficiendi: hanc viam tenens Xerxes, reperit platanum, quam ob pulchritudinem aureo monili donavit, eamque tuendam viro immortalis delegavit: et ad urbem Lydorum altero die pervenit.

32. Postquam Sardes advenit, principio caduceatores dimisit in Graeciam petitum terram et aquam; edictumque ut coenas regi instruerent. Sed neque Athenas neque Lacedaemonem dimisit ad petitionem terrae, sed prorsus in ceteras. Ea vero causa dimittebat secunda vice ad terram et aquam; quia quotquot

haec ante Dario mittenti non miserant, hos tunc perterritos omnino daturos arbitrabatur. Id igitur volens accurate explorare, misit.

33. Secundum haec sese apparabat tanquam Abydum profecturus, quum interea alii Hellespontum ex Asia in Europam jungerent. Est autem Chersonesi in Hellesponto, Sestum inter et Madytum urbes, ora densa, quae in mare procurrit e regione Abydi: ubi non longo post tempore sub Xanthippo Ariphronis filio Atheniensium duce, Artayctem virum Persam Sesti praefectum cepere, vivumque stipiti suffixerunt; qui in templum etiam Protefilai quod est in Elaeunte adductis feminis nefanda perpetrabat.

34. Ad hanc oram ex Abydo progressi jungebant pontem ii quibus hoc munus erat delegatum: hinc Phoenices albo lino, illinc Aegyptii sirpo. Est au-

φαν Δαρείῳ πέμψαντι, τέτῃς πάγχυ
 εὔοκεε τότε δείσαντας δώσειν· βυλόμενος
 ὦν αὐτὸ τῷτο ἐκμαθεῖν ἀκριβῶς, ἔπεμπε.

λγ'. Μετὰ δὲ ταῦτα, παρεσκευάζει
 ὡς ἐλῶν ἐς Αἶυδον· οἱ δὲ ἐν τέτῳ τὸν Ἑλ-
 λήσποντον ἐξεύγνυσαν ἐκ τῆς Ασίας ἐς
 τὴν Εὐρώπην. ἔσι δὲ τῆς Χερσονήσου τῆς
 ἐν Ἑλλησπόντῳ, Σησῷ τε πόλιος μετα-
 ζῦ τε καὶ Μαδύτης, ἀκτὴ παχέα ἐς θά-
 λασαν κατήκυσσα, Αἶυδῶ καταντίον·
 ἔνθα μετὰ ταῦτα, χρόνῳ ὕστερον καὶ πολ-
 λῶ, ἐπὶ Ξανθίππῃ τῷ Αρίφρωνος, στρα-
 τηγῷ Αθηναίων, Αρταύκτην ἄνδρα Πέρ-
 σην λαβόντες Σησῷ ὑπαρχον, ζῶντα πρὸς
 σανίδα προσδιεπασάλευσαν· ὅς καὶ ἐς τῷ
 Πρωτεσίλεω τὸ ἱρὸν τὸ ἐς Ελαῖντα ἀ-
 γινεόμενος γυναικας, ἀθέμισα ἔρδεσκε·

λδ'. Ες ταύτην ὦν τὴν ἀκτὴν ἐξ Αἶυ-
 δος ὀρμεώμενοι, ἐγεφύρην τοῖσι προσέκειτο·
 τὴν μὲν λευκολίναν, Φοίνικας· τὴν δ' ἐτέ-
 ρην τὴν βυβλίνην, Αἰγύπιοι. ἔσι δὲ ἑπτὰ

^c ἀθέμισα ἔργα ἔρδεσκε.

σάδια^a ἐξ Αβύδου ἐς τὴν ἀπανλίον. καὶ δὴ
ἐξευγμένους τῷ πόρῳ, ἐπιγενόμενος χειμῶν
μέγας συνέκοψε τε ἐκεῖνα πάντα καὶ διέ-
λυσε.

λέ'. Ὡς δ' ἐπύθετο Ξέρξης, δεινὰ ποι-
εῦμενος, τὸν Ἑλλήσποντον ἐκέλευσε τριη-
κοσίας ἐπικέοθαι μάστιγι πληγὰς, καὶ κα-
τεῖναι ἐς τὸ πέλαγος πεδέων ζεύγος. ἤδη
δὲ ἤκυσσα ὡς καὶ σιγέας^b ἅμα τέτοισι ἀπέ-
πεμψε σίζονίας τὸν Ἑλλήσποντον. ἐνε-
τέλλετο δὴ ὦν ῥαπίζονίας, λέγειν βάρ-
βαρά τε καὶ ἀτάσθαλα, ὦ πικρὸν ὕδωρ
καὶ ἀλμυρὸν^c, δεσπότης τοι δίκην ἐπι-
τιθεῖ τήνδε, ὅτι μιν ἠδίκησας, ἔδεν πρὸς
ἐκείνους ἀδίκον παθόν. καὶ βασιλεὺς μὲν
Ξέρξης διαβήσεται σε, ἦν τε σύ γε βέ-
λη, ἦν τε μή· σοὶ δὲ κατὰ δίκην ἄρα ἔδεις^d
ἀνθρώπων θύει, ὡς εἰσὶν καὶ δολερῶ τε
καὶ ἀλμυρῶ ποταμῶ. τήν τε δὴ θάλασ-
σαν ἐνετέλλετο τέτοισι ζημῆν, καὶ τῶν
ἐπεσεώτων τῇ ζεύξει τοῦ Ἑλλησπόντου

a MS. σάδιοι. b μαστιγίας. c Hae duae voces ἔ ἀλμυ-
ρὸν non exstant in MS. d ἄρα ὡς ἔδεις.

tem ex Abydo ad oppositam continen-
tem septem stadiorum trajetibus: quem
pontibus junctum ingens adorta tempe-
stas ea omnia contudit atque dissolvit.

35. Quod quum audisset Xerxes, in-
digne ferens, jussit trecenta Hellesponto
verbera flagello infligi, et in pelagus par
compedum demitti. Jam vero audivi mi-
sisse quoque cum his tortores, stigmata
Hellesponto inusturos. Certe mandavit
ut flagellantes eum dicerent barbara ac
vesana, ‘ O aqua amara, dominus hanc
‘ tibi irrogat poenam quod eum laesisti,
‘ qui de te nihil male meritus erat. Te
‘ tamen rex Xerxes, velis nolisve, trans-
‘ mittet: meritoque nemo hominum tibi
‘ sacrificat, ut doloso et ingratae falsugi-
‘ nis flumini.’ Hac poena mare Xerxes
plecti jussit, atque eis qui praepositi jun-

gendo Hellesponto erant, capita praecidi.

36. Et quidem ista fecerunt ii quibus hic ingratus honor propositus erat. At alii architecti illos junxerunt. Junxerunt autem hoc modo: quinquaginta remorum naves triremesque trecentas sexaginta Euxinum versus Pontum composuere: item ab altero latere trecentas quatuordecim, Ponto quidem transversas, Hellesponto autem secundum fluxum, ut laxa esset fluitatio intentionis armamentorum. Quibus compositis, praegrandes ancoras demiserunt, partim ab latere contra Pontum, ventorum causa qui intrinsecus expirant: partim ab altero contra occasum et Aegaeum, curi et austri causa: relicto sub lumen navium L remorum transitu tribus in locis: ut qui vellet in Pontum minutis navigiis et ex Ponto navigare posset. His actis, intenderunt armamenta a terra torquentes asinis lig-

ἀποταμῆν τὰς κεφαλὰς.

λς'. Καὶ οἱ μὲν ταῦτα ἐποίεον τοῖσι
 προσέκειτο αὕτη ἡ ἄχαρις τιμή· τὰς δὲ
 ἄλλοι ἀρχιτέκτονες ἐζεύγνυσαν. ἐζεύγνυ-
 σαν δὲ ὧδε· πεντηκοντέρους καὶ τριήρεας
 συνθέντες, ὑπὸ μὲν τὴν πρὸς τῷ Εὐξείνῳ
 Πόντῳ, ἐξήκοντά τε καὶ τριηκοσίας· ὑπὸ
 δὲ τὴν ἐτέραν τεσσαρεςκαίδεκα καὶ τριη-
 κοσίας, τῷ μὲν^ε Πόντῳ, ἐπικαρσίας· τῷ
 δὲ Ἑλλησπόντῳ, κατὰ ῥέον, ἵνα ἀνακω-
 χεύῃ τὸν τόνον τῶν ὀπλων. συνθέντες δὲ,
 ἀγκύρας κατήκον περιμήκειας, τὰς μὲν
 πρὸς τῷ Πόντῳ τῆς ἐτέρης, τῶν ἀνέμων
 εἵνεκα τῶν εἰσῶθεν ἐκπνεόντων· τῆς δὲ ἐ-
 τέρης τῆς πρὸς ἐσπέρης τε καὶ τῷ Αἰγαίῳ,
 εὖρος τε καὶ νότος εἵνεκα. διέκπλοον δὲ ὑπὸ
 Φαῦσιν κατέλιπον τῶν πεντηκοντέρων, καὶ
 τριχῶ, ἵνα καὶ εἰς τὸν Πόντον ἔχῃ ὁ βυλό-
 μενος πλέειν πλοίοισι λεπτοῖσι, καὶ ἐκ τῷ
 Πόντῳ ἔξω. ταῦτα δὲ ποιήσαντες, κατέ-
 τεινον ἐκ γῆς, σρεβλῶντες ὄνοισι^ε ξυλίνοισι,

^ε ἐξήκοντά τε καὶ τριηκοσίας· τῷ μὲν. ^ε ὄνουσι.

τὰ ὄπλα· ἕκети χωρὶς ἐκάτερα τάξαντες, ἀλλὰ δύο μὲν λευκολίνῃ δασάμενοι ἐς ἐκ-
 τέρην, τέσσαρα δὲ τῶν βυβλίνων. παχύ-
 της μὲν ἦν αὕτη, καὶ καλλονή. κατὰ λόγον
 δὲ ἦν ἐμβριθέστερα τὰ λίνεα, τῷ τάλαντον
 ὁ πῆχυς εἶλκε. ἐπειδὴ δὲ ἐγεφυρώθη ὁ
 πόρος, κορμὸς ξύλων καταπρίσαντες, καὶ
 ποιήσαντες ἴσους τῆς χεδίης τῷ εὐρεῖ, κόσ-
 μῳ ἐπετίθεσαν κατ' ὑπερθε β τῶν ὀπλων
 τῷ τόνῳ. θέντες δὲ ἐπέξῃς, ἐνθαῦτα αὐ-
 τὶς ἐπεζεύγνυον. ποιήσαντες δὲ ταῦτα, ὕλην
 ἐπεφόρησαν· κόσμῳ δὲ θέντες καὶ τὴν ὕλην,
 γῆν ἐπεφόρησαν. κατανάζαντες δὲ καὶ τὴν
 γῆν, Φραγμὸν παρείρυσαν ἐνθεν καὶ ἐνθεν,
 ἵνα μὴ φοβέηται τὰ ὑποζύγια τὴν θάλασ-
 σαν ὑπερορῶντα, καὶ οἱ ἵπποι.

ΛΖ'. Ὡς δὲ τὰ τε τῶν γεφυρέων κα-
 τεσκεύαστο, καὶ τὰ περὶ τὸν Αἰθῶν, οἳ τε
 χυτοὶ περὶ τὰ σόματα τῆς διώρυχος, οἳ
 τῆς ῥηχίης εἵνεκεν ἐποίηθῃσαν, ἵνα μὴ
 πίμπληται ἡ τὰ σόματα τῷ ὀρύγματος,

ἔ ἐπὶ δὲ, β MS. κόσμῳ ἐτίθεισαν καὶ ὑπερθε. ἡ μὴ ἱμνι-
 πλῆται.

neis, non jam separatim utraque ordinantes, sed bina ex albo lino partientes in utramque, quaterna e byblo. haec quidem erat crassitudo et species: sed prout ratio dicitur, linea erant robustiora, quorum cubitus talentum pendebat. Porro trajectu pontibus juncto, truncos lignorum ferra discissos et ad latitudinem pontis adaequatos apte imposuerunt super armamenta intenta. Hos ubi gradatim posuerunt, tum ibi rursus superjunxerunt. Quod posteaquam fecere, materiam intulerunt concinneque imposuerunt, deinde terram importarunt: qua complanata septem hinc atque hinc, ne maris aspectu jumenta et equi terrerentur, praetenderunt.

37. Perfectis iis quae ad pontes pertinent, quum et opera circa Athon, item aggeres ad ora fossae jacti propter aestum maris, ne ipsa ora alvei implerentur, at-

que etiam ipsa fossa penitus perfecta nunciaretur: Sardibus, ubi hybernauerat, in-eunte vere instructus exercitus profectus est Abydum versus. cui moventi sol suam in coelo sedem relinquens apparere desiit, quum nullae nubes, verum serenissimus aër esset: et pro die nox extitit. Id animadvertenti Xerxi quum cura incessisset percontandi magos quid ostentum id vellet portendere, illi responderunt, deum praesignificare Graecis civitatum defectum: quod dicerent, solem, Graecorum; lunam, ipsorum esse praesidem. Ea re audita Xerxes majorem in modum laetatus ire pergebat.

38. Quem procedentem adiens Pythius Lydus coelesti ostento perterritus, elato animo propter munera his verbis alloquutus est; ‘ Domine, indulgeas quid
‘ quod impetrare cupio, tibi leve concess-

ἡ αὐτὴ ἢ διώρυξ παντελέως πεπονημένη
 ἀγγέλλειο, ἐνθαῦτα χειμερίσας, ἅμα τῷ
 ἔαρι παρεσκευασμένος ὁ στρατός, ἐκ τῶν
 Σαρδίων ὠρμάτο ἐλῶν ἐς Αἰυδον· ὠρμη-
 μένω δέ οἱ, ὃ ἥλιος ἐκλιπὼν τὴν ἐκ τῆς ἔρα-
 νῆς ἑδρὴν, ἀφανὴς ἦν, ὅτ' ἐπινεφέλων ἑόν-
 των, αἰθρίας τε τὰ μάλιστα· ἀντὶ ἡμέρης
 τε, νύξ ἐγένετο. ἰδόντι δὲ καὶ μαθόντι τῷτο
 τῷ Ξέρξῃ ἐπιμελὲς ἐγένετο· καὶ εἶρετο
 τῆς μάχης τὸ θέλει προφαίνειν τὸ φάσμα.
 οἱ δὲ ἔφασαν ὡς Ἑλλησι προδεικνύει ὁ
 θεὸς ἐκλείψιν τῶν πολιῶν· λέγοντες ἥλιον
 εἶναι Ἑλλήνων προδέκτορα, σελήνην δὲ,
 σφέων. πυθόμενος δὲ ταῦτα ὁ Ξέρξης, πε-
 ριχαρὴς ἑὼν, ἐποίεε τὴν ἐξέλασιν.

λή. Ὡς δ' ἐξήλαυνε τὴν στρατὸν, Πύ-
 ρριος ὁ Λυδὸς καταρρώδης τὸ ἐκ τῆς ἔρα-
 νῆς φάσμα, ἐπαρθείς τε τοῖσι δωρήμασι,
 ἐλθὼν παρὰ Ξέρξεα, ἔλεγε τάδε, ὦ δέ-
 σποτα, χρήσαις ἂν τι τεῦ βελοῖμην τυ-
 χεῖν, τὸ σοὶ μὲν ἐλαφρὸν τυγχάνει ἑὼν

^a ἐπὶ περὶ τῶν ἰόντων.

‘ ὑπεργῆσαι, ἐμοὶ δὲ μέγα γενόμενον; Ξέρ-
 ξης δὲ πᾶν μᾶλλον δοκέων μιν χρῆσιν ἢ
 τὸ ἐδεήθη, ἔφη τε ὑπεργήσειν, καὶ δὴ ἀγο-
 ρεύειν ἐκέλευε ὅτεν δέοιτο. ὁ δὲ, ἐπεὶ τε-
 ταῦτα ἤκασε, ἔλεγε θαρσύνωντάς τε, ‘ Ω
 ‘ δέσποια, τυγχάνωσί μοι παῖδες ἔοντες
 ‘ πέντε, καὶ σφεας καταλαμβάνει πάν-
 ‘ τας ἅμα σοὶ στρατεύεσθαι ἐπὶ τὴν Ἑλ-
 ‘ λάδα. σὺ δὲ ὦ βασιλεῦ, ἐμὲ ἐς τόδε ἡ-
 ‘ λικίης ἤκοντα οἰκτείρας, τῶν μοι παίδων
 ‘ ἓνα παράλυσον τῆς στρατίης τὸν πρεσβύ-
 ‘ τατον, ἵνα αὐτῷ τε ἐμεῦ καὶ τῶν χρη-
 ‘ μάτων ἢ μελεδωνός· τῆς δὲ τέσσερας ἄγε
 ‘ ἅμα σεωϋτῶ· καὶ πρήξας τὰ νοέεις, νο-
 ‘ σήσεις ὀπίσω.

λθ'. Κάρτα τε ἐθυμώθη ὁ Ξέρξης, καὶ
 ἀμείβεται^β τοῖσδε, ‘ Ω κακὲ ἄνθρωπε, σὺ
 ‘ ἐτόλμησας ἐμεῦ στρατευομένον αὐτῷ ἐπὶ
 ‘ τὴν Ἑλλάδα, καὶ ἄγονίος παῖδας ἐμὸς
 ‘ καὶ ἀδελφεὸς καὶ οἰκητὴς καὶ φίλος, μνήσα-
 ‘ σθαι περὶ σέο παιδός, ἐὼν ἐμὸς δῖλος·

^β ἀμείβετο.

‘ fu, fed mihi pro magno futurum?’ Xerxes nihil non potius, quàm petebat, illum petiturum ratus, fe indulturum respondit, et ut peteret proloqui iuffit. Pythius ubi hoc audivit, fumpta fiducia, ‘ Domine, ‘ inquit, quinque mihi filii funt, quos ‘ omnes contingit in militiam tecum ire ‘ adverfus Graeciam: horum unum tu ‘ quaefo, rex, miferus mei qui huc pro- ‘ cefsi aetatis, dimitte ab militia eum, qui ‘ natu eft maximus: ut et mei ipfius et ‘ census curam gerat; quatuor tecum ‘ ducas. ita confectis quae in animo ha- ‘ bes, rurfus revertaris!’

39. Rex ob id admodum indignatus, his verbis respondit, ‘ Homo improbe, ‘ tune, quum ego ipfe in expeditionem ‘ eam adverfus Graeciam, filiosque meos ‘ et fratres et domesticos et amicos du- ‘ cam, aufus es mentionem filii tui fa- ‘ cere, qui meus es fervus, quem oportet-

‘ bat cum omni familia et ipsa uxore me
 ‘ comitari? Probe nunc discito hoc, ani-
 ‘ mum in hominum habitare auribus.
 ‘ Qui bona quum audivit, corpus volup-
 ‘ tate implet: qui his contraria, is exa-
 ‘ cerbatur. Tu itaque quum bene feci-
 ‘ sti, et alia ejusdem generis promifisti,
 ‘ non gloriaris te supergressum esse re-
 ‘ gem munificentia: quum vero ad im-
 ‘ pudentiora conversus es, non tu quidem
 ‘ pro merito, sed minora quam pro me-
 ‘ rito accipies. nam te et quatuor filios
 ‘ liberant hospitalia munera: unius autem
 ‘ quem praccipue complecteris, damno
 ‘ mulctabere.’ Haec quum respondisset,
 subito imperavit iis quibus delegatum e-
 rat ista exequi, ut maximum natu filiorum
 Pythii inventum discinderent medium:
 ejusque discissi dimidium ad dexteram
 viae, et dimidium ad sinistram dispo-
 nent, et illac transfret exercitus.

ἔ τὸν χρῆν πανοικίῃ αὐτῇ γυναικὶ συνέ-
 πεσθαι; εὖ νῦν τόδ' ἐξεπίσασο, ὥς ἐν
 τοῖσι ὥσιν τῶν ἀνθρώπων οἰκέει ὁ θυμός·
 ὅς χρησά μὲν ἀκέσας, τέρψιος ἐμπι-
 πλέει τὸ σῶμα· ὑπεναντία δὲ τέτοισι
 ἀκέσας, ἀνοιδέει^c. ὅτε μὲν νυν χρησά
 ποιήσας ἕτερα τοιαῦτα ἐπηγγέλλεο,
 εὐεργεσίῃσι βασιλῆα ἔ καυχήσεαι ὑπερ-
 βαλέσθαι· ἐπεὶ τε δὲ ἐς τὸ ἀναιδέσμερον
 ἐτράπεο, τὴν μὲν ἀξίην ἔ λάμψσαι, ἐ-
 λάσσω δὲ τῆς ἀξίης. σὲ μὲν γὰρ καὶ τῶς
 τέσσερας τῶν παίδων ῥύεσθαι τὰ ξείνια·
 τῷ δὲ ἐνὸς τῷ περιέχεαι μάλισα, τὴν
 ψυχὴν ζημιώσεαι· ὥς δὲ ταῦτα ὑπε-
 κρίνατο, αὐτίκα ἐκέλευε τοῖσι προσετέ-
 τακτο ταῦτα πρῆσσειν, τῶν Πυθίῃ παί-
 δων ἐξευρόντας τὸν πρεσβύτατον, μέσον
 διαταμεῖν· διαταμόντας δὲ, τὰ ἡμίτομα
 διαθεῖναι, τὸ μὲν, ἐπὶ τὰ δεξιὰ τῆς ὁδοῦ,
 τὸ δ', ἐπ' ἀριστερά· καὶ ταύτῃ διεξιμένας
 τὸν στρατόν.

^c τέτοισι, ἀνοιδέει.

μ'. Ποιησάντων δὲ τεττέων τῷτο^d, μετὰ
ταῦτα διεξήϊε ὁ στρατός. ἡγεόνιο δὲ πρῶ-
τοι μὲν οἱ σκευοφόροι τε καὶ τὰ ὑποζύγια·
μετὰ δὲ τέττες, σύμμικλος^e στρατός παν-
τοίων ἐθνέων ἀναμίξ, ὃ διακεκριμένοι· τῇ
δὲ ὑπερημίσεις ἔσαν, ἐνθαῦτα διελέλειπ-
το, καὶ ὃ συνέμισγον^f ἔτοι βασιλεῖ. προ-
ηγεῦνιο μὲν δὴ ἱππόται^g χίλιοι, ἐκ Περ-
σέων πάντων ἀπολελεγμένοι, μετὰ δὲ
αἰχμοφόροι χίλιοι καὶ ἔτοι ἐκ πάντων ἀπο-
λελεγμένοι, τὰς λόγχας κάτω ἐς τὴν γῆν
τρέφαντες· μετὰ δὲ, ἱροὶ Νισαῖοι καλεό-
μενοι ἵπποι δέκα, κεκοσμημένοι ὡς κάλλι-
σα. Νισαῖοι δὲ καλέονται ἵπποι ἐπὶ τῷδε·
ἔσι πεδῖον μέγα τῆς Μηδικῆς τῷ ἔνομα
ἔσι Νίσαιον· τὸς ὧν δὴ ἵππας τὸς μεγά-
λας φέρει τὸ πεδῖον τῷτο. ὅπιοθεν δὲ τε-
τέων τῶν δέκα ἵππων, ἄρμα Διὸς ἱρὸν ἐ-
πετέτακτο, τὸ ἵπποι μὲν εἶλκον λευκοὶ
ὀκτώ. ὅπιοθεν δὲ τῶν ἵππων εἶπελο πεζῇ
ἡνίοχος, ἐχόμενος τῶν χαλινῶν. ὃδεῖς

d Vox haec τῷτο abest ab MS. e Vox ista σύμμικλος non legitur in MS. f MS. συνίσμιγον. g μὲν γὰρ ἱππόται.

40. Hoc illi ubi exequuti sunt, illac exercitus pertransivit. In quo praecedebant ii qui sarcinas portabant et impedimenta. Post hos omnigenarum gentium non distinctae sed promiscuae copiae, numero ultra dimidium exercitus. Post has intercedebat intervallum: neque enim isti cum rege miscebantur. Praecedebant mille equites e Persis omnibus delecti: secundum hos totidem hastati, et ii delecti ex omnibus, versis deorsum in terram spiculis. Post hos sacri equi decem quam pulcherrime ornati, qui Nisaci dicuntur, ideo sic dicti, quod est ingens Medicae regionis campus nomine Nisaeus, qui grandes fert equos. Hos decem equos sequebatur sacer Jovis currus, quem octo equi albi trahebant, pone auriga comitante, qui pedibus ingrediens habenas

tenebat, hanc enim fellam nemo mortaliū inſcendit. Poſt quem ipſe Xerxes in curru equorum Niſaeorum, ad latus incedente auriga, cui nomen erat Patirampheſ, Otaniſ filiuſ, viri Perſae.

41. Hunc quidem in modum Sardibus exceſſit Xerxes: ſed e curru, quoties ratio exigebat, in eſſedum tranſcendebat. Eum ſequebantur haſtati Perſarum optimi ac nobiliſſimi mille, e more ſpicula geſtantes. Poſt hoſ aliuſ delectuſ equitatuſ mille Perſarum. Dehinc e ceteriſ Perſiſ decem millia pedituſ delecti, quoruſ mille in haſtiſ pro imiſ cuſpidibuſ geſtabant mala punica aurea, et reliquos undique includebant; at novem millia ſic ab eiſ circumdata habebant argentea mala punica; ſed et aurea mala punica habebant illi, quoruſ terram verſuſ ſpectabant ſpicula: etiam mala, ii qui Xerxen

γὰρ δὴ ἐπὶ τῷτον τὸν θρόνον ἀνθρώπων ἀνα-
βαίνει. τότε δὲ ὅπιαθεν αὐτὸς Ξέρξης ἐπ'
ἄρματος ἵππων Νισαίων· παρεβέβηκε δέ
οὐκ ἥνιοχος, τῷ ἔνομα ἦν Παλιράμφης, Ο-
τάνεω παῖς, ἀνδρὸς Πέρσεω.

μα'. Εξήλασε μὲν δὴ ἔτῳ ἐκ Σαρδίων
Ξέρξης· μετεκβαίνεσκε δέ, ὅπως μιν ὁ λό-
γος αἰρέοι, ἐκ τῷ ἄρματος ἐς ἀρμάμαζαν.
αὐτῷ δὲ ὅπιαθεν αἰχμοφόροι Περσέων οἱ
ἄριστοί τε καὶ γενναυότατοι, χίλιοι, κατὰ
νόμον τὰς λόγχας ἔχοντες. μετὰ δέ, ἵπ-
πος ἄλλη χιλίῃ ἐκ Περσέων ἀπολελεγ-
μένη. μετὰ δὲ τὴν ἵππον, ἐκ τῶν λοιπῶν
Περσέων ἀπολελεγμένοι μύριοι. ἕτος πε-
ζὸς ἦν. καὶ τεττέων χίλιοι μὲν ἐπὶ τοῖσι
δύρασι οἱ ἀντὶ τῶν σαυρωτήρων ῥοιὰς εἶ-
χον χρυσέας, καὶ περίξ συνέκληον τὰς ἄλ-
λας· οἱ δὲ εἰνακίχλιοι ἐντὸς τεττέων ἑόν-
τες, ἀργυρέας ῥοιὰς εἶχον· εἶχον δὲ χρυ-
σέας ῥοιὰς καὶ οἱ εἰς τὴν γῆν τρέποντες τὰς
λόγχας, καὶ μῆλα, οἱ ἄγχιςα ἐπόμενοι

Ξέρξης. τοῖσι δὲ μυρίοισι ἐπέτέτακτο ἵππος Περσέων μυρίη. μετὰ δὲ τὴν ἵππον διέλειπε καὶ δύο σαδίας, καὶ ἔπειτα ὁ λοιπὸς ὄμιλος ἦϊε ἀναμίξ.

μβ'. Εποίετο δὲ τὴν ὁδὸν ἐκ τῆς Λυδίας ὁ στρατὸς ἐπὶ τε ποταμὸν Καΐκον καὶ τὴν γῆν Μυσίην· ἀπὸ δὲ Καΐκας ὀρμεώμενος, Κάνης ὄρος ἔχων ἐν ἀρισερῇ, διὰ τῆς Αταρνέως ἐς Καρίνην^α πόλιν. ἀπὸ δὲ ταύτης, διὰ Θήβης πεδίῳ ἐπορεύετο, Αδραμύτλειόν τε πόλιν καὶ Αντανδρον τὴν Πελασγίδα παραμειβόμενος. τὴν Ἰδην δὲ λαβὼν ἐς ἀρισερὴν χέρα, ἦϊε ἐς τὴν Ἰλιάδα γῆν. καὶ πρῶτα μὲν οἱ ὑπὸ τῇ Ἰδῇ νύκλα ἀναμείναντι βρονταί τε καὶ πρηστῆρες ἐπισπίπτουσι, καὶ τινὰ αὐτῇ ταύτῃ συχνὸν ὄμιλον διέφθειραν. ἀπικομένους δὲ τῇ στρατῷ ἐπὶ ποταμὸν Σκάμανδρον, ὃς πρῶτος ποταμῶν, ἐπεὶ τε ἐκ Σαρδίων ὀρμηθέντες ἐπεχείρησαν τῇ ὁδῷ, ἐπέλιπε^β τὸ ρέεθρον, ὃδ' ἀπέχρησε τῇ στρατιῇ τε καὶ τοῖσι

^α MS. Κάριν. ^β ἀπέλιπε.

proxime sequebantur. Haec decem milia ordine subsequebatur equitatus e decem millibus Persarum. Relicta post hos duorum stadiorum intercapedine, mox ibat cetera multitudo promiscue.

42. Ita exercitus e Lydia perrexit ad flumen Caicum et regionem Mysiam: a Caico autem a laeva habens montem Canae, per Atarnem ad urbem Carinam. Ab hac per campum Thebae, urbem Adramyttium et Antandrum Pelasgidem praetergrediens, et Idam ad sinistram manum stringens, ad terram Iliensem pervenit. cui primum sub Ida noctem aegenti, tonitrua et fulgura ingruerunt, et complures ibidem ex eo exercitu occiderunt. Deinde ad Scamandrum est ventum, quem fluviorum primum, ex quo iter e Sardibus fieri coeptum est, aqua destituit, nec hominibus jumentisque pos-

tantibus suffecit.

43. Ad istum amnem Xerxes postquam pervenit, Priami Pergamum ascendit, loci visendi cupidus. Quod ubi contemplatus est, et singula quaeque eorum audivit, Minervae Iliadi mille boves immolavit: sed et libamina Magi heroibus dederunt. His actis terror per noctem exercitum invasit. Simulatque illuxit, illinc movit, a laeva stringens Rhoetion urbem, et Ophryneon, et Dardanon, quae Abydo contermina est: a dextra, Gergithas et Teucros.

44. Ubi in mediam Abydon venerunt, Xerxi incessit cupido omnem exercitum oculis subjiciendi. itaque in exedra prominente, quam ei Abydeni prius ab illo jussi e candido lapide in tumulo industrie extruxerant, residebat prospiciens et in litore spectabat pedestres copias atque classem. Quam dum intuetur, subiit

κτῆνεσι πινόμενος.

μγ'. Ἐπὶ τῷτον δὴ τὸν ποταμὸν ὡς ἀπὶ κέλο Ξέρξης, ἐς τὸ Πριάμῃ Πέργαμον ἀνέβη, ἡμέρον ἔχων θεήσασθαι. θεησάμενος δὲ, καὶ πυθόμενος κείνων ἕκαστα, τῇ Ἀθηναίῃ τῇ Ἰλιάδι ἔθυσε βῆς χιλίας· χοὰς δὲ οἱ μάγοι τοῖσι ἥρωσι ἔχέαντο. ταῦτα δὲ ποιησαμένοισι, νυκτὸς φόβος ἐς τὸ στρατόπεδον ἐνέπεσε. ἅμα ἡμέρῃ δὲ ἐπορεύετο ἐνθεῦτεν, ἐν ἀριστερῇ μὲν ἀπέργων Ῥοίτειον πόλιν καὶ Οφρύνειον, καὶ Δάρδανον, ἥπερ δὴ Ἀβύδῳ ὁμιχρὸς ἐστὶ· ἐν δεξιῇ δὲ, Γέργιθας τε καὶ Τευκράς.

μδ'. Ἐπεὶ δ' ἐγένοντο ἐν Ἀβύδῳ μέση, ἠθέλησε Ξέρξης ἰδέσθαι πάντα τὸν στρατὸν, καὶ προεπεποίητο γὰρ ἐπὶ κολωνῷ ἐπίτηδες αὐτῷ ταύτῃ προεξέδρη λίθῃ λευκῇ· ἐποίησαν δὲ Ἀβυδῆνοί, ἐντειλαμένους πρότερον βασιλῆος. ἐνθαῦτα, ὡς ἵζετο κατορῶν, ἐπὶ τῆς ἡϊόνος ἐθηεῖτο καὶ τὸν πεζὸν καὶ τὰς νέας· θηεύμενος δὲ, ἡμέρῃ τῶν

νεῶν ἄμιλλαν γενομένην ἰδέσθαι. ἐπεὶ δ' ἐγένετό τε καὶ ἐνίκων Φοίνικες Σιδώνιοι, ἦοῦθι τε τῇ ἀμίλλῃ καὶ τῇ στρατιῇ.

μέ'. Ὡς δὲ ὥρα πάντα μὲν τὸν Ἑλλήσποντον ὑπὸ τῶν νεῶν ἀποκεκρυμμένον, πάσας δὲ τὰς ἀκτὰς καὶ τὰ Ἀβυδηνῶν πεδία ἐπίπλεα ἀνθρώπων, ἐνθαῦτα Ξέρξης ἐωῦτὸν ἐμακάρισε· μετὰ δὲ τῷτο, ἐδάκρυσε.

μς'. Μαθὼν δὲ μιν Ἀρτάβατος ὁ πατήρως, ὃς τοπρῶτον γνώμην ἀπεδέξατο ἐλευθέρως ὃ συμβαλεύων Ξέρξῃ στρατεύεσθαι ἐπὶ τὴν Ἑλλάδα· ὅτος ὦν ἦρ φραδεῖς Ξέρξεα δακρύσαντα, εἶρετο τάδε, 'Ω βασιλεῦ, ὡς πολὺ ἀλλήλων κεχωρισμένα ἐργάσαιο νῦν τε καὶ ὀλίγω πρότερον. μακαρίσας γὰρ σεωῦτὸν, δακρύεις.' ὁ δὲ εἶπε, 'Επῆλθε γάρ με λογισάμενον κατοικτεῖραι ὡς βραχὺς εἴη ὁ πᾶς ἀνθρώπινος βίος, εἰ τετῶν γε ὄντων τούτων, ὅδεῖς ἐς ἑκατοσὸν ἔτος

eum cupiditas spectandi navale certamen. Id certamen postquam commissum est, in quo Phoenices Sidonii vicere, voluptatem Xerxes cepit, cum certaminis, tum copiarum spectaculo.

45. Et quum intueretur omnem Hellespontum navibus obductum, omnia vero litora atque Abydenorum campos hominibus refertos, ibi se beatum esse jactavit, et post haec lacrymas fudit.

46. Sed animadvertens Artabanus eum patruus, qui primo libere sententiam protulerat dissuadens bellum Graeciae inferendum, hic vir considerans Xerxem lacrymantem, his verbis alloquebatur, ' Quam valde diversa, rex, inter se
' nunc facis et paulo ante: nam qui te
' beatum esse dixeras, nunc lacrymas fundis.' Et ille, ' Reputantem me, inquit,
' quam brevis sit omnis humana vita,
' subiit horum miseratio; quorum, quum

‘ tot sint, nemo ad centesimum annum
 ‘ supererit.’ Excipiens Artabanus, ‘ At-
 ‘ qui, inquit, alia, quam istud est, vivendo
 ‘ miserabilia patimur. Nam in tam
 ‘ brevi vita nullus hominum adeo felix
 ‘ extitit, neque horum neque aliorum,
 ‘ cui non crebro, nedum semel, subitura
 ‘ sit animo moriendi voluntas potius quam
 ‘ vivendi. Incidunt enim calamitates et
 ‘ morbi perturbant: efficiuntque ut quum
 ‘ vita brevis sit, tamen perlonga videatur.
 ‘ Ita mors optatissimum est perfugium
 ‘ aerumnosae vitae; sed deus, dulce gus-
 ‘ tans saeculum, in eo invidus esse depre-
 ‘ henditur.’

47. Cui Xerxes, ‘ Artabane, inquit,
 ‘ de humana quidem vita, cujus conditio
 ‘ talis est qualem tu exponis, commemo-
 ‘ rare supersedeamus: neque tristem me-
 ‘ minerimus, quum jucunda in manibus
 ‘ habeamus. Hoc mihi potius edissere:

'περιέσαι.' ὁ δὲ ἀμείβετο λέγων, 'Ἐτε-
 'ρα τέττε παρὰ τὴν ζῆν πεπόνθαμεν
 'οἰκτρότερα^ς. ἐν γὰρ ἔτῳ βραχεῖ βίῳ
 'ἔδεις ἔτῳ ἄνθρωπος ἐὼν εὐδαίμων πέ-
 'φυκε, ἔτε τεττέων, ἔτε τῶν ἄλλων, τῷ
 'ὃ παρασῆσεται πολλάκις, καὶ ἔκὶ αἰ-
 'παξ, τεθνάναι βέλεσθαι μᾶλλον ἢ ζῶ-
 'ειν^δ. αἱ τε γὰρ συμφοραὶ προσπίπτει-
 'σαι, καὶ αἱ νοῦσοι συνταράσσεσαι, καὶ
 'βραχὺν ἐόντα, μακρὸν δοκέειν εἶναι ποι-
 'εῦσι τὸν βίον. ἔτῳ ὁ μὲν θάνατος, μοχ-
 'θηρῆς ἐξοῆς τῆς ζῆς, καταφυγὴ αἵρε-
 'τωτάτη τῷ ἀνθρώπῳ γέγονε· ὁ δὲ θεὸς,
 'γλυκὺν γεύσας τὸν αἰῶνα, φθονερός ἐν
 'αὐτῷ εὐρίσκεται ἐὼν.'

μζ'. Ξέρξης δὲ ἀμείβετο λέγων, 'Αρ-
 'τάβανε, βιοτῆς μὲν νυν ἀνθρωπότης πέρι,
 'ἐξοῆς τοιαύτης οἶηνπερ σὺ^ς διαιρέεαι
 'εἶναι, παυσώμεθα, μηδὲ κακῶν μεμνώ-
 'μεθα, χρηστὰ ἔχοντες πρήγματα ἐν
 'χερσί. Φράσον δέ μοι τόδε, εἴ τοι ἢ

^ς οἰκτότερα. ^δ ζῆν. ^ς οἶην σὺ.

ΠΡΟ ΠΟΛΥΜΝΙΑ. Ζ.

ὄψις τῷ ἐνυπνίῳ μὴ ἐναργῆς ἔτω ἐφά-
 νη, εἶχες ἂν τὴν ἀρχαίην γνώμην, ἐκ
 ἑῶν με στρατεύεσθαι ἐπὶ τὴν Ἑλλάδα,
 ἢ μετέσθης ἂν; φέρε μοι τῷτο ἀτρεκέως
 εἰπέ. ὁ δὲ ἀμείβετο λέγων, ὦ βασι-
 λεῦ, ὄψις μὲν ἢ ἐπιφανεῖσα τῷ ὀνείρῳ,
 ὥς βυλόμεθα ἀμφοτέρωτεροι τελευτήσῃ·
 ἐγὼ δ' ἔτι καὶ ἐς τὸδε δεύματός εἰμι
 ὑπόπλεος, ὅδ' ἐντὸς ἐμεωῦτ'· ἀλλὰ τε
 πολλὰ ἐπιλεγόμενος, καὶ δὴ καὶ ὀρέων
 τοὶ δύο^ξ τὰ μέγιστα πάντων ἑόντα τοι
 πολεμιώτατα.^ξ

μὴ. Ξέρξης δὲ πρὸς ταῦτα ἀμείβετο
 τοῖσδε, Δαιμόνιε ἀνδρῶν, κοῖα ταῦτα
 λέγεις μοι εἶναι δύο πολεμιώτατα; κό-
 τερά τοι ὁ πεζὸς μεμπλὸς κατὰ τὸ πλῆ-
 θὸς ἐστὶ, καὶ τὸ Ἑλληνικὸν στρατεύμα
 φαίνεται πολλαπλήσιον ἔσεσθαι τοῦ
 ἡμετέρου; ἢ τὸ ναυτικὸν τὸ ἡμέτερον
 λείψεται τῷ ἐκείνων; ἢ καὶ συναμ-
 φότερα ταῦτα; εἰ γάρ τοι ταύτῃ ἐν-

^ξ ὀρίων δύο.

' nisi tibi ita evidens insomnii visio fuisset oblata, perstarene adhuc in priore
 ' sententia, dissuadens mihi adversus Graeciam bellum? an eam defereres?' agendum aperte hoc mihi dicito. Ei respondens Artabanus, ' Visio, inquit, rex, quae
 ' in somnis objecta est, ad votum succedat amborum! ego autem adhuc adeo
 ' metu perculsus sum, ut non sim apud me; etiam mecum reputans alia multa,
 ' tum quoque duo, omnium maxima, videns tibi summopere hostilia.'

48. Ad haec haec Xerxes, ' Divine vir, inquit, quaenam ista ais duo mihi
 ' summopere hostilia esse? utrum terrestres exercitus tibi improbandus est, tanquam
 ' non satis copiosus? et multo numerosior ille Graecus futurus esse nostro videtur? an classis, tanquam illorum classe inferior? an haec ambo? Nam si ob

‘ hoc imbecilliores tibi videntur nostrae
 ‘ res, celerrimè alterum quis exercitum
 ‘ comparet.’

49. Respondit Artabanus, ‘ Neque
 ‘ hunc, Rex, exercitum improbaverit
 ‘ quisquam, qui sit mentis compos; ne-
 ‘ que hanc navium multitudinem. Si
 ‘ vero plures coëgeris, quae duo dico,
 ‘ erunt tibi multo magis hostilia. Ea
 ‘ vero duo sunt, terra et mare. neque
 ‘ enim ~~unquam~~quam maris portus est ejusmodi,
 ‘ (ut ego conjecto) qui surgente tempe-
 ‘ state sit capax hujus tuae classis, idone-
 ‘ usque ad eam tutandam: neque vero
 ‘ unum illum portum esse oportet, sed
 ‘ per universam continentem, quam prae-
 ‘ terveharis. Itaque quum portus tibi op-
 ‘ portuni desint, intellige homines in ar-
 ‘ bitrio fortuitorum, non fortuita in arbi-
 ‘ trio hominum esse. Et sic e duobus
 ‘ uno expposito, pergo dicere alterum:

‘δέεσθ' ὅτι φαίνεται εἶναι τὰ ἡμέτερα πρή-
 ‘ματα, στρατὸν ἂν ἄλλος τις τὴν ταχί-
 ‘σιν ἀγερσὶν ποιοῖτο.’

μθ'. ‘Ὁ δ' ἀμείβετο λέγων, ‘ὦ βα-
 ‘σιλεῦ, ὅτε στρατὸν τῷτον, ὅστις γε σύν-
 ‘εσιν ἔχει, μέμφοιτ' ἂν, ὅτε τῶν νεῶν
 ‘τὸ πλῆθος ἦν δὲ πλεῦνας συλλέξης,
 ‘τὰ δύο τοι τὰ λέγω, πολλῶ ἔτι πολε-
 ‘μιώτερα γίνεσθαι. τὰ δὲ δύο ταῦτα, ἔστι
 ‘γῆ τε καὶ θάλασσα. ὅτε γὰρ τῆς θα-
 ‘λάσσης ἔστι λιμὴν τοσούτος ὑδαμόθι (ὡς
 ‘ἐγὼ εἰκάζω) ὅστις ἐγειρομένους χειμῶ-
 ‘νος, δεξάμενός σευ τῷτο τὸ ναυτικόν,
 ‘φερέγγυος ἔσαι διασῶσαι τὰς νέας. καί-
 ‘τοι ἔκτι ἓνα αὐτὸν δεῖ εἶναι τὸν λιμένα,
 ‘ἀλλὰ παρὰ πᾶσαν τὴν ἡπειρον, παρ'
 ‘ἣν δὴ κομίζεαι. ἔκων δὲ ἐόντων τοι τῶν^α
 ‘λιμένων ὑποδεξίων, μάθε ὅτι αἱ συμ-
 ‘φοραὶ τῶν ἀνθρώπων ἀρχαί, καὶ ἔκτι
 ‘ὡς ἄνθρωποι τῶν συμφορέων. καὶ δὲ τῶν
 ‘δύο τοι τῷ ἐτέρῳ εἰρημένους, τὸ ἕτερον

^α ἰόντων τῶν.

ἱ 14 ΠΟΛΥΜΝΙΑ. Ζ.

ἔρχομαι ἐρέων. γῇ δὲ πολεμὶνῇ τῇδὲ τοι
 κατίσεται. εἰ ἐθέλει τοι μηδὲν ἀντί-
 ζοον κατασῆναι, τοσούτῳ τοι γίνεται
 πολεμιωτέρῃ, ὅσῳ ἂν προβαίνοις ἑκα-
 σέρῳ, τὸ πρόσω αἰεὶ κλεπτόμενος. εὖ-
 πρηξίης γὰρ ἔκ ἔστι ἀνθρώποισι ὕδემινῃ
 πληθώρῃ. καὶ δὴ τοι ὡς ὕδενός ἐναντι-
 ευμένῃ, λέγω τὴν χώρην πλεῦνα ἐν
 πλέονι χρόνῳ γινομένην, λιμὸν τέξεσθαι.
 ἀνὴρ δὲ ὅτῳ ἂν εἴη ἄριστος, εἰ βυλευό-
 μενος μὲν, ἀρρῶδέοι, πᾶν ἐπιλεγόμενος
 πείσεσθαι χρήμα, ἐν δὲ τῷ ἔργῳ θρα-
 σὺς εἴη.

ν'. Αμείβεται Ξέρξης τοῖσδε, Ἀρτά-
 βανῃ, εἰκότως μὲν σύ γε τεττέων ἑκαστα
 διαιρέσαι· ἀτὰρ μήτε πάντα φοβέο, μή-
 τε πᾶν ὁμοίως ἐπιλέγεο. εἰ γὰρ δὴ βέ-
 λιοιο ἐπὶ τῷ αἰεὶ ἐπεσφερομένῳ πρήγ-
 ματι τὸ πᾶν ὁμοίως ἐπιλέγεσθαι, ποι-
 ῆσαις ἂν ὕδαμᾶ ὕδεν. κρέσσον δὲ, πάν-
 τα θαρσέοντα, ἥμισυ τῶν δεινῶν πά-

‘Terra tibi hostilis est; si nihil illic ad-
 ‘versarium tibi vult constituere, eo ho-
 ‘stilius tibi est, quo longius processeris,
 ‘assidue ulterius furripiens. Nulla enim
 ‘est hominibus rei feliciter cedentis sa-
 ‘tietas. Unde etiam, ut nemo tibi oc-
 ‘currat, dico maiorem majori in tempore
 ‘regionem, famem esse allaturam. At
 ‘vir ita demum fuerit optimus, si in de-
 ‘liberando quidem, omnem rem se pas-
 ‘surum reputans, extimescat, in re autem
 ‘agenda sit audax.’

50. Cui Xerxes, ‘Artabane, inquit,
 ‘probabiliter tu quidem horum singula
 ‘discrevist: tamen non est ut omnia re-
 ‘formides, omniaque peraeque confide-
 ‘res. Nam si velis in negotii cujuscun-
 ‘que supervenientis consultatione semper
 ‘omnia perinde considerare, nunquam
 ‘aliquid efficias. Satiis autem omnia
 ‘alacriter aggredientem dimidium aerum-

‘ narum pati, quam omni in re praesump-
 ‘ to metu nihil omnino pati. Quod si re-
 ‘ pugnando omnibus quae dicuntur, ne-
 ‘ que quod firmum est, demonstraveris,
 ‘ labi debes in illis, perinde atque is qui
 ‘ contraria istis dicat. Hoc sane perinde
 ‘ se habet. Scire vero aliquem (quum sit
 ‘ homo) qua ratione quid firmum esse
 ‘ oporteat, nequaquam arbitror. At eos
 ‘ qui facere quid volunt, consueverunt
 ‘ plerunque sequi lucra: raro autem illos
 ‘ qui perpensant omnia, et qui agere
 ‘ cunctantur. Cernis quo res Persica po-
 ‘ tentiae processit: quo nunquam pro-
 ‘ gressam videres, si ii qui ante me extri-
 ‘ tere reges, istiusmodi consiliis, quibus
 ‘ tu, usi fuissent; aut non utentes istis,
 ‘ alios suafores tales habuissent: nunc
 ‘ pericula contemnentes, tantopere il-
 ‘ lam provexerunt. Magna enim nego-
 ‘ tia magnis cum periculis suscipi volunt.

'χειν μᾶλλον, ἢ πᾶν χρῆμα προδει-
 'μαίνοντα, μηδαμᾶ μηδὲν παθεῖν. εἰ δὲ
 'ἐρίζων πρὸς πᾶν τὸ λεγόμενον, μήτε
 'βέβαιον^β ἀποδέξης, σφάλλεσθαι ὀφεί-
 'λεις ἐν αὐτοῖσι· ὁμοίως καὶ ὁ ὑπεναν-
 'τία τῷ τῷσι λέξας. τῷτο μὲν νυν ἐπί-
 'σης ἔχει· εἰδέναι δὲ ἄνθρωπον ἐόντα κῶς
 'χρῆ τὸ βέβαιον, δοκέω μὲν ἔδαμῶς.
 'τοῖσι τοίνυν βυλομένοισι ποιεῖν, ὡς το-
 'επίπαν φιλέει γίνεσθαι τὰ κέρδεα· τοῖ-
 'σι δὲ ἐπιλεγομένοισι τε πάντα καὶ ὁκ-
 'νέσι, ὃ μάλιστα ἐθέλει. ὁρᾷς τὰ Περσέων
 'πρήγματα ἐς ὃ δυνάμιος προκεχώρηκε;
 'εἰ τοίνυν ἐκεῖνοι οἱ πρὸ ἐμεῦ γενόμενοι
 'βασιλῆες γνώμησι ἐχρέωντο ὁμοίησι κῆ^ς
 'σὺ, ἢ μὴ χρεώμενοι γνώμησι τοιαύτησι,
 'ἄλλας συμβῆλεις εἶχον τοιούτους, ὅκ' ἂν
 'κοτε^δ εἶδες αὐτὰ ἐς τῷτο προελθόντα·
 'νῦν δὲ κινδύνους ἀναρρίπτέοντες ἐς τῷτό
 'σφρα^ς προηγάγοντο. μεγάλα γὰρ πρήγ-
 'ματα μεγάλοισι κινδύνοισι ἐθέλει κατα-

^β μὴ τὸ βέβαιον. ^ς ἐχρίωντο τῷσι β. ^δ ὅκ' ἂν ποτε. ^ς M.S.
 ρήας.

ῥέεσθαι. ἡμεῖς τοίνυν ὁμοιούμενοι κείνοι-
 σι, ὥρην τε τῷ ἔτεος καλλίστην πορευό-
 μεθα, καὶ κατασρεφόμενοι πᾶσαν τὴν
 Εὐρώπην, νοσήσομεν ὀπίσω, ὅτε λιμῶ
 ἐντυχόντες ὑδαμόθι, ὅτε ἄλλο ἄχαρι
 ὕδεν παθόντες. τῷτο μὲν γάρ, αὐτοὶ
 πολλὴν φορβὴν φερόμεθα πορευόμενοι·
 τῷτο δέ, τῶν ἂν καὶ ἐπιβέωμεν γῆν καὶ
 ἔθνος, τῷτον τὸν σῖτον ἔχομεν. ἐπ' ἀρο-
 τήρας δὲ καὶ ὁ νομάδας στρατευόμεθα ἄν-
 δρας.

να'. Λέγει Αἰσάβανος μετὰ ταῦτα,
 Ω βασιλεῦ, ἐπεὶ τε ἀρρῶδέειν ὕδεν ἔα^ς
 πρῆγμα, σὺ δέ μευ συμβελίην ἐνδεξαι.
 ἀναγκαίως γὰρ ἔχει περὶ πολλῶν πρηψ-
 μάτων πλεῦνα λόγον ἐκτεῖναι. Κῦρος
 ὁ Καμβύσεω Ἰωνίην πᾶσαν πλὴν Αθη-
 ναίων κατεσρέφατο δασμοφόρον εἶναι
 Πέρσησι. τέτθς ὦν τέθς ἄνδρας συμβε-
 λεύω τοι μηδεμιῇ μηχανῇ ἄγειν ἐπὶ τέθς
 πατέρας. καὶ γὰρ ἄνευ τέτθων οἶοί τε

' Quare nos, illorum facta aemulantes,
 ' optimo anni tempore ingredimur: sub-
 ' actaque omni Europa, rursus reverte-
 ' mur, nullam usquam neque famem ne-
 ' que rem tristem passi. nam et commea-
 ' tus affatim ipsi nobiscum portamus: et
 ' ad quamcunque vel regionem vel gen-
 ' tem veniemus, ejus re frumentaria po-
 ' tiemur. nam aratoribus viris, non pas-
 ' toribus inferimus bellum.'

51. Posthaec Artabanus, ' Quando-
 ' quidem, inquit, non finis ullam rem
 ' formidari, tu tamen meum admitte con-
 ' silium: necesse est enim de multis ne-
 ' gotiis in longius extrahi orationem: Cy-
 ' rus, Cambyse genitus, omnem praeter
 ' Athenas Ioniam Persis tributariam red-
 ' didit. quare suadeo ne quo pacto hos
 ' viros adversus parentes suos ducas. nam
 ' sine Ionibus satis superque sufficimus
 ' hostem superare: quos necesse est aut

‘ injustissimos esse, si metropolim suam in
 ‘ servitutem redigant; aut justissimos, si
 ‘ illius libertatem adjuvent. Si injustissi-
 ‘ mi erunt, nullo modo certe nobis mag-
 ‘ num lucrum adferunt: sin justissimi,
 ‘ magnam poterunt tuo exercitui afferre
 ‘ perniciem. Itaque hoc vetus dictum
 ‘ tanquam probum in mente habe, non
 ‘ statim cum initio exitum omnem esse
 ‘ manifestum.’

52. Ad haec excipiens Xerxes, ‘ Ar-
 ‘ tabane, inquit, sententiarum quas dixisti
 ‘ in hac praecipue falleris, qui Iones me-
 ‘ tuis ne immutentur; quorum maximum
 ‘ habemus documentum; quorum et tu
 ‘ testis es, et qui alii cum Dario adversus
 ‘ Scythas militaverunt; quia in eorum
 ‘ potestate situm fuit universas Persarum
 ‘ copias et perdere et servare: illi vero
 ‘ fidem justitiamque praestiterunt, nihil
 ‘ ingratum committentes. Praeterea quum

'εἰμὲν τῶν ἐχθρῶν κατυπέρτεροι γίνε-
 'σθαι. ἢ γὰρ σφέας, ἣν ἔπωνίαι, δεῖ ἀδι-
 'κωτάτῃς γίνεσθαι καταδεδυμένους τὴν
 'μητρόπολιν, ἢ δικαιότατῃς, συνελευθερῶν-
 'τας. ἀδικώτατοι μὲν νυν γινόμενοι, ὕδεν
 'κέρδος μέγα ἡμῖν προσβάλλουσι· δικαιό-
 'τατοι δὲ γινόμενοι, οἷοί τε δηλήσασθαι με-
 'γάλως τὴν σὴν στρατιὴν γίνονται. ἐς θυ-
 'μὸν ὧν βαλεῦ καὶ τὸ παλαιὸν ἔπος, ὥς εὖ
 'εἴρηται, τὸ μὴ ἅμα ἀρχῇ πᾶν τέλος
 'καταφαίνεσθαι.'

νβ'. Αμείβεται πρὸς ταῦτα Ἑξέρξης,
 'Αρτάβανε, τῶν ἀπεφήναο γνωμέων,
 'σφάλλεαι κατὰ ταύτην δὴ μάλιστα, ὅς
 'Ιωνας φοβέεαι μὴ μεταβάλλωσι τῶν
 'ἔχομεν γνῶμα μέγιστον, τῶν σύ τε μάρ-
 'τυς γίνεαι, καὶ οἱ συστρατευσάμενοι Δα-
 'ρείῳ ἄλλοι ἐπὶ Σκύθας, ὅτι ἐπὶ τέτοις
 'ἢ πᾶσα Περσικὴ στρατιὴ ἐγένετο διαφθεῖ-
 'ραι καὶ περιποιῆσαι· οἱ δὲ δικαιοσύνην
 'καὶ πιστότητά ἐνέδωκαν, ἅχαρι δὲ ὕδεν.

f MS. ἀμείβεται καὶ ταῦτα.

‘ πάρεξ^α δὲ τῆς, ἐν τῇ ἡμετέρῃ καταλι-
 ‘ πόντας τέκνα καὶ γυναῖκας καὶ χρήματα,
 ‘ ὅδ’ ἐπιλέγεσθαι χρή νεώτερόν τι ποιή-
 ‘ σειν. ὅττω δὲ μηδὲ τῆς φοβέο, ἀλλὰ θυ-
 ‘ μὸν ἔχων^β ἀγαθόν, σῶζε οἶκόν τε τὸν
 ‘ ἐμὸν, καὶ τυραννίδα τὴν ἐμήν. σοὶ γάρ
 ‘ ἐγὼ μένω ἐκ πάντων σκῆπτρα τὰ ἐμὰ
 ‘ ἐπιτράπω.’

γγ’. Ταῦτα εἶπας, καὶ Ἀρτάξανον ἀ-
 ποστείλας εἰς Σῶσα, δεύτερα μετεπέμψατο
 Ξέρξης Περσέων τῆς δοκιμωτάτης. ἐπεὶ
 δὲ οἱ παρῆσαν, ἔλεγέ σφι τάδε, ‘ ὦ Πέρ-
 ‘ σαι, τῶν δ’ ἐγὼ ὑμέων χρήζων, ὑμέας^γ
 ‘ συνέλεξα ἄνδρας τε γίνεσθαι ἀγαθούς,
 ‘ καὶ μὴ καταιχύνειν τὰ πρόοθεν ἐργασ-
 ‘ μένα Πέρσησι, ἔόντα μεγάλα τε καὶ
 ‘ πολλὰ ἄξια· ἀλλ’ εἰς τε ἕκαστος καὶ οἱ
 ‘ σύμπαντες προθυμίην ἔχωμεν. ξυιὸν
 ‘ γὰρ τῆς πᾶσι ἀγαθὸν σπεύδεται. τῶν-
 ‘ δε δὲ^δ εἵνεκα προαγορεύω ἀντέχεσθαι
 ‘ τῆς πολέμου ἐντεταμένως· ὥς γὰρ ἐγὼ

^α ἀχαρὶ ὁδὸν ποίησαντες. πάρεξ. ^β MS. ἔχει. ^γ Haec vox non est in MS. ^δ τῶν δὲ, sed et modo ante erat in MS. σπουδίτη.

‘liberos suos atque uxores et opes in nos-
 ‘tra terra reliquerint, ne cogitare quidem
 ‘oportet eos aliquid rerum novarum
 ‘molituros. Quare neque hoc extimes-
 ‘cas, sed bonum habens animum, tutare
 ‘meam domum atque tyrannidem. tibi
 ‘enim soli ex omnibus ego scepra mea
 ‘permitto.’

53. Haec loquutus Xerxes Artaba-
 num Susa dimisit, iterumque illustrissimos
 quosque Persarum arcessivit. Qui post-
 equam praesto fuere, his eos verbis al-
 loquutus est, ‘ô Persae, ego haec a vo-
 ‘bis contendens, vos contraxi, ut viri
 ‘praestantes existatis, neve res antehac
 ‘gestas a Persis magnas praeclarasque de-
 ‘coretis: sed cum singuli, tum uni-
 ‘versi exhibeamus alacritatem. commu-
 ‘ne enim hoc omnibus bonum procura-
 ‘tur. Eaque de re vobis impero bellum
 ‘gnaviter excipere: nam, ut ego audio,

‘adversus viros egregios tendimus; quos
 ‘si superaverimus, nullus unquam nobis
 ‘alius hominum exercitus obstabit. Nunc
 ‘igitur deos praesides terrae Perfidis pre-
 ‘cati, transeamus.’

54. Ac eo quidem die sese ad trans-
 eundum paraverunt. Postero autem tan-
 tisper morati sunt, volentes solem exori-
 entem cernere, omnis generis odores in
 pontibus adolentes, ac myrto iter con-
 sternentes. Ubi sol exortus est, ex aurea
 phiala Xerxes libans in mare, ad solem
 vota concepit, nequid sibi adversi contin-
 geret, quo prius desisteret Europam sub-
 igere, quam ad illius terminos pervenisset.
 Haec precatus, phialam in Hellespontum
 abjecit, aureumque craterem, ac gladium
 Persicum, quem acinacem vocant. Hoc
 pro comperto dijudicare non possum,
 utrum soli dedicans gladium demiserit in

' πυνθάνομαι, ἐπ' ἄνδρας στρατευόμεθα
 ' ἀγαθός· τῶν ἣν κρατήσωμεν, ὃ μή τις
 ' ἡμῖν ἄλλος στρατός ἀντισηῇ κοτε ἀνθρώ-
 ' πων. νῦν δὲ διαβαίνωμεν ἐπευζάμενοι τοῖ-
 ' σι θεοῖσι τοὶ Περσίδα γῆν λελόγχασι.'

νδ'. Ταύτην μὲν τὴν ἡμέρην παρεσκευ-
 ἀζοντο^d ἐς τὴν διάβασιν· τῇ δὲ ὑπεραίῃ
 ἀνέμενον τὸν ἥλιον, ἐθέλοντες ιδέσθαι ἀνί-
 χοντα, θυμῆματά τε παντοῖα ἐπὶ τῶν
 γεφυρέων καταγίζοντες, καὶ μυρσίνησι φορ-
 νῦντες τὴν ὁδόν. ὡς δ' ἐπανετέλλε ὁ ἥλιος,
 σπένδων ἐκ χρυσῆς φιάλης Ξέρξης ἐς τὴν
 θάλασσαν, εὐχέτο πρὸς τὸν ἥλιον μηδε-
 μῖν οἱ συντυχίην τοιαύτην γενέσθαι, ἢ
 μιν παύσει κατασρέψασθαι τὴν Εὐρώ-
 πην πρότερον ἢ ἐπὶ τέρμασι τοῖσι ἐκείνης
 γένηται. εὐζάμενος δὲ, ἐσέβαλε τὴν φιά-
 λην ἐς τὸν Ἑλλήσποντον, καὶ χρύσειον κρη-
 τῆρα, καὶ Περσικὸν ξίφος, τὸ ἀκινάκην κα-
 λέουσι. ταῦτα ἔκ ἔχω ἀτρεκέως διαχρῆ-
 ναι ὅτε εἰ τῷ ἡλίῳ ἀνατιθεὶς κατῆκε ἐς

τὴν θάλασσαν, ὅτε εἰ μετεμέλησέ οἱ τὸν Ἑλλήσποντον μασιγώσαντι, καὶ ἀντὶ τούτων τὴν θάλασσαν ἐδωρέετο.

νέ. Ὡς δὲ ταῦτά οἱ ἐπεποιήτο, διέβαινον κατὰ μὲν τὴν ἐτέραν τῶν γεφυρέων τὴν πρὸς τῷ Πόντῃ, ὁ πεζὺς τε καὶ ἡ ἵππος ἅπασα· κατὰ δὲ τὴν πρὸς τὸ Αἰγαῖον, τὰ ὑποζύγια, καὶ ἡ θεραπήη. ἡγέοντο δὲ πρῶτα μὲν οἱ μύριοι Πέρσαι, ἐξεφανωμένοι πάντες· μετὰ δὲ τέτρες, ὁ σύμμιλος στρατὸς παντοίων ἐθνέων. ταύτην μὲν τὴν ἡμέρην ἔτοι. τῇ δὲ ὑσεραίῃ, πρῶτοι μὲν οἱ τε ἵππότες, καὶ οἱ τὰς λόγχας κάτω τρέποντες. ἐξεφάνωντο δὲ καὶ ἔτοι. μετὰ δὲ, οἱ τε ἵπποι οἱ ἱροὶ, καὶ τὸ ἄρμα τὸ ἱρόν· ἐπὶ δὲ, αὐτός τε Ξέρξης, καὶ οἱ αἰχμοφόροι, καὶ οἱ ἵππότες οἱ χίλιοι· ἐπὶ δὲ τέτοισι, ὁ ἄλλος στρατὸς καὶ αἱ νῆες ἅμα ἀνήγοντο εἰς τὴν ἀπεναντίον. ἤδη δὲ ἦκον καὶ ὕδαλον διαβῆναι βασιλῆα πάντων.

pelagus; an Hellespontum, quod eum flagellasse poeniteret, in compensationem gladio donaverit.

55. His actis, per alterum pontium, qui vergebat in Pontum, peditatus omnis equitatusque transivit: per alterum, qui vergebat in Aegaeum, jumenta atque servitia, praecedentibus decem millibus Persarum, coronatis omnibus, quos promiscuus omnium nationum sequebatur exercitus. et hi quidem eo die. Insequenti autem die primi transiere equites, quique spicula deorsum versa gestabant, et hi etiam coronati, dehinc equi sacri, ac sacer currus, tum ipse Xerxes, post hastati, et mille equites; post hos alius exercitus, et naves pariter ad ulterius litus agebantur: quanquam audiui quoque postremum omnium transisse regem.

56. Xerxes, posteaquam in Europam trajecit, conspicabatur exercitum sub flagellis transeuntem. Transivit autem ejus exercitus septem per dies totidemque noctes nullo tempore intermisso. Ibi jam transgresso Hellespontum Xerxe, fertur quidam vir Hellespontius dixisse, ‘ O Jupiter, quidnam tu sub specie viri Persae, et accepto Xerxis pro Jovis nomine, Graeciam e sedibus suis exturbare vis, omnes homines ducens, quum etiam sine his tibi id facere liceret?’

57. Transgressis omnibus et iter ingredientibus, ingens prodigium oblatum est: quod Xerxes nihili fecit, etsi ad conjecturam patens; siquidem equa leporem enixa est. quod facile erat inde ad conjectandum; quod Xerxes quidem exercitum adversus Graeciam cum maximo strepitu et ambiciosissime ducturus foret, rursusque pro seipso sollicitus, ad eundem

νς'. Ξέρξης δὲ ἐπεὶ τε διέβη ἐς τὴν
 Εὐρώπην, ἐθηεῖτο τὸν στρατὸν ὑπὸ μα-
 σίγων διαβαίνοντα. διέβη δὲ ὁ στρατὸς αὐ-
 τῷ ἐν ἐπὶ ἡμέρησι καὶ ἐν ἑπτὰ εὐφρόνησι,
 ἐλινύσας ὕδενά χρόνον. ἐνθαῦτα λέγεται,
 Ξέρξεω ἤδη διαβεβηκότος τὸν Ἑλλησπον-
 τον, ἄνδρα εἰπεῖν Ἑλλησπόντιον, 'Ω
 ' Ζεῦ, τί δὴ ἀνδρὶ εἰδόμενος Πέρση, καὶ ἔνο-
 ' μα ἀντὶ Διὸς Ξέρξεα θέμενος, ἀνάστατον
 ' τὴν Ἑλλάδα ἐθέλεις ποιῆσαι, ἄγων
 ' πάντας ἀνθρώπους; καὶ γὰρ ἄνευ τῶν
 ' ἑξῆς τοι ποίειν ταῦτα.'

νζ'. Ὡς δὲ διέβησαν πάντες, ἐς ὁδὸν
 ὠρμημένοισι τέρας σφί ἐφάνη μέγα, τὸ
 Ξέρξης ἐν ὕδενι λόγῳ ἐποιήσατο, καίπερ
 εὐσύμβλητον εἶν. ἵππος γὰρ ἔτεκε λα-
 γών. εὐσύμβλητον ὦν τῇδε ἐγένετο, ὅτι
 ἔμελλε μὲν ἐλᾶν στρατιὴν ἐπὶ τὴν Ἑλ-
 λάδα Ξέρξης ἀγαυρότατα καὶ μεγαλο-
 πρεπέστατα, ὀπίσω δὲ περὶ ἐωυτῷ τρέ-
 χων ἥξειν ἐς τὸν αὐτὸν χώρον. ἐγένετο

δὲ καὶ ἕτερον αὐτῷ τέρας ἔοντι ἐν Σάρ-
 δισι. ἡμίονος γὰρ ἔτεκε ἡμίονον διζὰ ἔ-
 χυσαν αἰδοῖα, τὰ μὲν, ἔρσενος, τὰ δὲ,
 θηλέης· κατύπερθε δὲ ἦν τὰ τοῦ ἔρ-
 σενος.

νή. Τῶν ἀμφοτέρων λόγον ὕδνα ποι-
 ησάμενος, τοπρὸσω ἐπορεύετο, σὺν δέ οἱ
 πεζὸς στρατός· ὁ δὲ ναυτικός ἔξω τὸν
 Ἑλλήσποντον πλέων, παρὰ γῆν ἐκομί-
 ζετο, τὰ ἔμπαλιν πρήσων τῷ πεζῷ. ὁ
 μὲν γὰρ πρὸς ἐσπέρην ἐπλεε, ἐπὶ Σαρ-
 πηδονίης ἄκρης τὴν ἀπίζιν ποιεύμενος, ἐς
 τὴν αὐτῷ προεῖρητο ἀπικομένῳ περιμέ-
 νειν· ὁ δὲ κατ' ἠπειρον στρατὸς πρὸς ἡῶ
 τε καὶ ἡλίου ἀνατολὰς ἐποιέετο τὴν ὁ-
 δὸν διὰ τῆς Χερσονήσου· ἐν δεξιῇ μὲν ἔχων
 τὸν Ἑλλης τάφον τῆς Αἰθάμαντος, ἐν
 ἀριστερῇ δὲ Καρδίην πόλιν. διὰ μέσης δὲ
 πορευόμενος πόλιος, τῇ ἔνομα τυγχάνει
 ἔον Ἀγορῇ, ἐνθεῦτεν δὲ κάμπτων, τὸν
 κόλπον τὸν Μέλανα καλεόμενον καὶ Μέ-

locum fuga recurſurus. Alterum quoque ei prodigium, dum Sardibus foret, exhibitum eſt. mula enim mulam edidit anticipitia genitalia habentem, maris et feminae; ſed maris erant ſuperiora.

58. Quorum prodigiorum utrumque pro nihilo habens, ire pergebat, comitante eum pedestri copia, quum navalis exercitus extra Hellespontum navigans terram legeret, diverſo pedestribus curſu. nam iſte quidem vesp̄eram verſus ad promontorium Sarpedonium navigabat; quum perveniſſet, juſſus erat permanere: at terreſtris exercitus ad auroram et ſolis exortum iter faciebat per Chersonesum, dextrorſum habens ſepulcrum Helles filiae Athamantis, ſiniſtrorſum Cardiam urbem; tum progreſſus per medium oppidi, cui nomen eſt Agora, illinc defleſcens ad ſinum nomine Melana, et fluvii-

um, cui idem est nomen, fluxu non sufficientem exercitui, sed deficientem, hunc dico fluvium, unde etiam sinus iste accepit appellationem, transgressus vesperam versus contendit, et Aenon urbem Aeolidem et paludem Stentoridem praeteriens, donec ad Doriscon pervenit.

59. Est autem Doriscus Thraciae litus et campus ingens, quem grande flumen Hebrus interfluit: ubi extructum est castellum regium quod Doriscus appellabatur, in quo Persarum erat praesidium a Dario jam inde impositum, quum Scythis inferebat bellum. Quum igitur locus digerendis recensendisque copiis idoneus videretur, Xerxes ita sibi faciendum putavit. Ejus jussu navarchi, quum eo appulissent, omnes naves ad litus Dorisco contiguum receperunt, ubi Sala urbs Sa-

λανα ποταμόν, ἔκ ἀντιχόντα τότε τῇ
 στρατῇ τὸ ῥέεθρον, ἀλλ' ἐπιλιπόντα· τῷ
 τὸν ποταμόν διαβάς, ἐπ' ἔ^ε καὶ ὁ
 κόλπος οὗτος τὴν ἐπωνυμίην ἔχει, ἥϊε
 πρὸς ἐσπέρην, Αἰνόν τε πόλιν Αἰολίδα
 καὶ Στεντορίδα λίμνην παρεξιών, ἐς ὃ
 ἀπίκητο ἐς Δορίσκον.

νθ'. Ὁ δὲ Δορίσκος, ἔστι τῆς Θρηίκης
 αἰγιαλός τε καὶ πεδῖον μέγα. διὰ δὲ αὐ-
 τῷ ῥέει ποταμός μέγας Ἑβρος, ἐν τῷ
 τεῖχος τε ἐδέδμητο βασιλήϊον, τῷτο τὸ
 δὴ Δορίσκος κέκληται, καὶ Περσέων φρε-
 ρὴ ἐν αὐτῷ κατεσῆκεε ὑπὸ Δαρεῖος ἐξ
 ἐκείνου τῷ χρόνῳ ἐπεὶ τε ἐπὶ Σκύθας ἐ-
 στρατεύετο. ἔδοξε ὦν τῷ Ξέρξῃ ὁ χῶρος
 εἶναι ἐπιτήδεος ἐνδιατάξαι τε καὶ ἐξαριθ-
 μῆσαι τὸν στρατὸν, καὶ ἐποίηε ταῦτα.
 τὰς μὲν δὴ νέας τὰς πάσας ἀπικομένας
 ἐς Δορίσκον, οἱ ναύαρχοι, κελεύσαντος
 Ξέρξεω, ἐς τὸν αἰγιαλὸν τὸν προσεχέα
 Δορίσκῳ ἐκόμισαν· ἐν τῷ Σάλη τε Σα-

^ε ἀπ' ὧ.

μοθρηϊκίη^α πεπόλισται πόλις, καὶ Ζώνη, τελευταία δὲ αὐτῇ, Σέρρειον, ἄκρη ὀνομασίη. ὁ δὲ χῶρος ἔτος τοπαλαιὸν ἦν Κικόνων. ἐς τῷτον τὸν αἰγιαλὸν καταχόντες τὰς νέας ἀνέψυχον ἀνελκυσάντες. ὁ δὲ ἐν τῷ Δορίσκῳ τῷτον τὸν χρόνον τῆς στρατῆς ἀριθμὸν ἐποιέετο.

Ξ'. Ὅσον μὲν νυν ἕκαστοι παρεῖχον πλῆθος ἐς ἀριθμὸν^β, ἕκ' ἔχω εἶπαι τὸ ἀτρεκές· ὃ γὰρ λέγεται πρὸς ὀδαμῶν ἀνθρώπων· σύμπαντος δὲ τῆς στρατῆς τῆς πεζῆς τὸ πλῆθος ἐφάνη ἐβδομήκοντα^γ καὶ ἑκατὸν μυριάδες. ἐξηριθμήθησαν^δ δὲ τόνδε τὸν τρόπον· συνηγάγοντο^ε ἐς ἓνα χῶρον μυριάδα ἀνθρώπων, καὶ συνάξαντες^ς ταύτην ὡς μάλιστ' εἶχον, περιέγραφαν ἑσῶθεν κύκλον. περιγράφαντες δὲ, καὶ ἀπέντες τὰς μυρίας, αἵμασιήν περιέβαλον κατὰ τὸν κύκλον, ὕψος ἀνήκυσαν ἀνδρὶ ἐς τὸν ὀμφαλόν. ταύτην δὲ ποιήσαντες, ἄλλας ἐσεβίβαζον ἐς τὸ

^α Σαμοθρηϊκή. ^β πλῆθος ἀριθμὸν. ^γ πλῆθος, ἐβδομήκοντα.

^δ MS. ἐξηρίθμησαν. ^ε Etiam habet MS. συνηγάγόν τε. ^ς συνάξαντες.

mothratica et Zona sitae sunt: cujus litoris ultima Serrium, celebre promontorium, qui locus quondam erat Ciconum. In hoc litus appulsa ac subducta classe, respiravere. Xerxes autem per hoc tempus apud Doriscon colligebat numerum militantium.

60. Equidem quantam singuli turbam ad numerum praebuerint, pro certo affirmare non possum; quoniam a nullis prorsus hominibus id refertur: pedestris autem exercitus multitudo comperta fuit centum septuaginta myriades, vel *decies septies centena millia*. Numerum hoc modo inierunt: Conduxerunt unum in locum myriadem, vel *decem millia* hominum: qua coarctata quammaxime poterant, intus circulum circumscripserunt; quo facto emissaque illinc myriade, septem ex circuli modo circumdederunt, in altum excitantes umbilico viri tenus. Eam ubi fecere, aliam subinde intra illud cir-

cumstructum myriadem introduxerunt: donec omnes isto pacto enumeraverunt; numeratos autem nationatim digesserunt.

61. Ex quibus qui militabant, hi erant. Persae, hunc in modum ornati: Circa capita gestabant pilea (quas vocant tiaras) non densata; circa corpus tunicas, manicis auctas, varii coloris, squama e ferro conferta in similitudinem piscium: femoralia circa crura: pro clypeis gerra, pharetris subter pendentibus: hastas breves, arcus grandes, sagittas arundineas: insuper ad dextrum femur pugiones e zona suspensos. Hi ducem habebant Otanem patrem Amestris, quae erat uxor Xerxis. Vocabantur autem quondam Persae a Graecis Cephene; a se vero ipsis atque ab accolis, Artaei: verum posteaquam Perseus Danaë's et Jovis filius ad Cepheum Beli filium commeavit, et An-

περιοικοδομημένον· μέχρις ἔ πάντας τέτρω-
τῷ τρόπῳ ἐξηρίθμησαν. ἀριθμήσαντες δέ,
κατὰ ἔθνεα διετάσσοντο.

ξα'. Οἱ δὲ στρατευόμενοι, οἷδε ἔσαν.
Πέρσαι μὲν, ὧδε ἐσκευασμένοι· περὶ μὲν
τῇσι κεφαλῇσι εἶχον τιάρας καλεομένους,
πίλκας ἀπαγέας· περὶ δὲ τὸ σῶμα, κιθῶ-
νας χειριδωτὲς ποικίλκας, λεπίδος σιδηρέης
ὄψιν ἰχθυοειδέος· περὶ δὲ τὰ σκέλεα, ἀνα-
ξυρίδας· ἀντὶ δὲ ἀσπίδων, γέρρα. ὑπὸ δέ,
Φαρετρεῶνες ἐκρέμαντο. αἰχμὰς δὲ βρα-
χέας ἔχον, τόξα δὲ μεγάλα, οἷς δὲ κα-
λαμίνας. πρὸς δέ, ἐγχειρίδια παρὰ τὸν
δεξιὸν μηρὸν παραιωρέμενα ἐκ τῆς ζώνης.
καὶ ἄρχοντα παρείχοντο Οτάνεα τὸν
Αμῆστριος πατέρα, τῆς Ξέρξεω γυναικός.
ἐκαλέοντο δὲ πάλαι ὑπὸ μὲν Ἑλλήνων
Κηφῆνες, ὑπὸ μὲν τοι σφέων αὐτέων καὶ
τῶν περιοίκων, Αρτάῳι. ἐπεὶ δὲ Περσεὺς
ὁ Δανάης τε καὶ Διὸς ἀπὶ κέλευ παρὰ Κηφέα
τὸν Βῆλκ, καὶ ἔχε αὐτῇ τὴν θυγατέρα

Ἀνδρομέδην γίνεσθαι, αὐτῷ παῖς τῷ ἔνομα
 ἔθετο Πέρσῃ. τῷτον δὲ αὐτῷ καταλεί-
 πει. ἐτύγχανε γὰρ ἅπαις ἐὼν ὁ Κηφεὺς
 ἔρσηνος γόνυ. ἐπὶ τῷτῃ δὲ τὴν ἐπωνυμίην
 ἔχον.

ζβ'. Μῆδοι δὲ τὴν αὐτὴν ταύτην ἐσαλ-
 μένοι ἐσρατεύοντο. Μηδική γὰρ αὕτη ἡ
 σκευὴ ἐστὶ, καὶ ἡ Περσική. οἱ δὲ Μῆδοι ἄρ-
 χονία μὲν παρείχοντο Τιγράνην, ἄνδρα
 Ἀχαιμενίδην· ἐκαλέοντο δὲ πάλαι πρὸς
 πάντων Ἀριοι. ἀπικομένης δὲ Μηδείης τῆς
 Κολχίδος ἐξ Ἀθηναίων ἐς τὰς Ἀρίους τῆ-
 τας, μετέβαλον καὶ ἔδοι τὸ ἔνομα. αὐτοὶ
 περὶ σφῶν ὧδε λέγουσι Μῆδοι. Κίωσιαι
 δὲ ἐσρατευόμενοι, τὰ μὲν ἄλλα κατὰ περ
 Πέρσαι ἐσκευάδατο· ἀντὶ δὲ τῶν πύλων,
 μιτροφόροι ἔσαν. Κισίων δὲ ἦρχε Ἀνά-
 φης ὁ Οτάνεω. Ὑρκάνιοι δὲ, κατὰ περ
 Πέρσαι ἐσεσάχατο, ἡγεμόνα παρεχόμενοι
 Μεγάπανον, τὸν Βαβυλῶνος ὕψερρον τῶ-
 νέων ἐπιτροπεύσαντα.

dromedam ejus filiam duxit uxorem, sustulit ex ea filium quem Persem appellavit, eumque illic reliquit: a quo (nam Cepheus carebat virili prole) cognomen sortiti sunt Persae.

62. Medi eodem ornatu instructi militabant. nam haec armatura Medica est, non Persica. Habebant autem ducem Tigranem, virum Achaemenidem. Hi quondam ab omnibus vocabantur Arii: sed ubi ad istos Arios concessit ex Atheniensibus Medea Colchis, immutaverunt et ipsi nomen. Ita de se ipsi Medi commemorant. Cissii in militia cetero ornatu ut Persae erant armati, sed pro pileis mitras ferebant. Eis dux erat Anaphes Otanis filius. Hyrcani quoque Persica armatura ornati ducem habebant Megapannum, qui postea Babylonis procurator fuit.

63. Assyrii autem qui militabant, hunc habebant ornatum: aera in capitibus, barbarico quodam modo conferta nec facili ad enarrandum: clypeos autem, hastas, pugiones Aegyptiacis adsimiles: et praeterea ligneas clavas ferro quasi callo horridas, ac lineos thoraces. Isti a Graecis Syrii vocabantur, sed a barbaris Assyrii sunt vocati. inter quos Chaldaei sunt. iis praecerat Otaspes Artachaei filius.

64. Bactrii ornatu capitis perfimili illius Medici militabant, sed more gentis, arundineis arcubus et hastis brevibus. Sacae, qui Scythae sunt, in capitibus gestabant pilea, in acutum erectas atque compactiles, induti femoralibus: necnon arcus gentiles atque pugiones, ad hoc secures ac bipennes. Hos, quum sint Scythae Amyrgii, Sacas appellabant; quod

ξγ'. Ασύριοι δὲ στρατευόμενοι, περὶ μὲν
 τῇσι κεφαλῇσι εἶχον χάλκεά τε, καὶ^α πε-
 πληγμένα τρόπον τινὰ βάρβαρον ἐκ εὐα-
 πήγηλον· ἀσπίδας δὲ καὶ αἰχμὰς καὶ ἐγχει-
 ρίδια παραπλήσια τῇσι Αἰγυπτίησι^β εἶ-
 χον· πρὸς δὲ, ῥόπαλα ξύλων τέτυλωμένα
 σιδήρῳ, καὶ λινέες θώρηκας. ἔτοι δὲ ὑπὸ μὲν
 Ἑλλήνων ἐκαλέοντο Σύριοι, ὑπὸ δὲ τῶν
 βαρβάρων Ασύριοι ἐκλήθησαν. τέττεων δὲ
 μεταξὺ Χαλδαῖοι· ἦρχε δὲ σφεων Οτά-
 σπης ὁ Αρταχαίς.

ξδ'. Βάκτριοι δὲ περὶ μὲν τῇσι κεφα-
 λῇσι ἀγχόταλα^γ τῶν Μηδικῶν ἔχοντες
 ἐστρατεύοντο, τόξα δὲ καλάμινα ἐπιχώ-
 ρια, καὶ αἰχμὰς βραχέας. Σάκαι δὲ οἱ
 Σκύθαι περὶ μὲν τῇσι κεφαλῇσι κυρβασί-
 ας ἐς ὅξυ ἀπιγμένας ὀρθὰς εἶχον πεπη-
 γυίας, ἀναξυρίδας δὲ ἐνεδεδύκεσαν^δ. τόξα
 δὲ ἐπιχώρια, καὶ ἐγχειρίδια, πρὸς δὲ, καὶ
 ἀξίνας καὶ σαγάρεις^ε εἶχον. τέττες δὲ ἔόν-
 τας Σκύθας Αμυργίς^ς, Σάκας ἐκάλεον.

^α χάλκεά τε κράνη καὶ. ^β τοῖσι Αἰγυπτίοισι. ^γ ἀγχότατα.

^δ ἐνεδεδύκεσαν. ^ε MS. ἀξίνας σαγάρεις absque interpolito καί.

^ς Idem MS. Αμυργίς.

οἱ γὰρ Πέρσαι^ε πάντας τῆς Σκύθας κα-
λέουσι Σάκας. Βακτρίων δὲ καὶ Σακέων ἦρ-
χε Ὑδάσπης ὁ Δαρεῖς τε καὶ Ατόωσις
τῆς Κύρου.

ξέ'. Ἰνδοὶ δὲ εἴματα μὲν ἐνδεδυκότες
ἀπὸ ξύλων πεποιημένα, τόξα δὲ καλά-
μινα εἶχον, καὶ οἷσ' ἑκαταμίνυς· ἐπὶ δὲ,
σίδηρον^h ἦν. ἐσαλμένοι μὲν δὴ ἔσαν ἔτι
Ἰνδοί· προσετετάχατο δὲ συστρατευόμενοι
Φαρναζάθῃⁱ τῷ Αρταβάτῳ. Ἀριοὶ δὲ
τόξοις μὲν ἐσκευασμένοι ἔσαν Μηδικαῖσι,
τὰ δὲ ἄλλα, κατὰ περ Βάκτριοι. Ἀρίων
δὲ ἦρχε Σισάμνης ὁ Ὑδάρνεος.

ξς'. Πάρθοι δὲ καὶ Χοράσμιοι, καὶ Σογδοὶ
τε καὶ Γανδάριοι καὶ Δαδίκαι, τὴν αὐτὴν
σκευὴν ἔχοντες τὴν καὶ Βάκτριοι, ἐστρατεύ-
οντο. τεττέων δὲ ἦρχον οἷδε· Πάρθων μὲν
καὶ Χορασμίων, Αρτάβαζος ὁ Φαρνάκεω·
Σογδῶν δὲ, Αζάνης ὁ Αρταίης· Γανδαρίων
δὲ, καὶ Δαδικέων, Αρτύφιος ὁ Αρταβάνης.

ξζ'. Κάσπιοι δὲ σισύρας τε^k ἐνδεδυκόμε-

^ε οἱ δὲ Πέρσαι. ^h σίδηρος. ⁱ MS. Φαρναζάθῃ. ^k In MS.
est σισύρας τε. et mox σισυροφόροι.

cunctos Scythas Persae Sacas appellant. Bactriis et Sacis praeerat Hystaspes, Darii filius et Atossae Cyri filiae.

65. Indi vestiti erant amictu e lignis confecto: arcus arundineos gestabant, itemque arundineas sagittas ferro praefixas: ita instructi Indi, erant sub duce Pharnazathre Artabatis filio. Arii Medicis arcubus muniti erant, cetera Bactriorum similes. Iis praeerat Sisamnes Hydarnis filius.

66. Parthi et Chorasmii et Sogdi et Gandarii et Dadicae eandem quam Bactrii armaturam gestantes militabant. quorum Parthis et Chorasmiiis praeerat Artabazus Pharnacis filius: Sogdis, Azanes Artaei filius: Gandariis et Dadicis Artyphius Artabani filius.

67. Caspii, sisyris (*genus est rude*

vestis) induti, arcus gentili more arundineos gestabant et acinaces, ducem sui agminis habentes Ariomardum Artyphii germanum. Sarangae indumenta gestantes versicoloria decori erant, caligasque genuum tenuis allevatas; sed arcus lanceasque Medicas, duce Pherendate Megabazi filio. Paetyes, et ipsi sisyras ferebant, et vernaculos arcus atque pugiones: quorum dux erat Artyntes Ithamatrix filius.

68. Utii et Myci et Paricanii eodem quo Paetyes modo armati erant sub his ducibus: Utii quidem et Myci, sub Arsamene Darii filio: Paricanii vero sub Siromitre Oeobazi filio.

69. Arabes succincti erant ziras, *amiculi genus*, arcusque recurvos, habiles et longos gestabant. Aethiopes pardorum pellibus leonumque amicti, arcus e palmarum spathis factos gerebant, longos,

τες, καὶ τόξα ἐπιχώρια καλάμινα ἔχοντες
καὶ ἀκινάκεας, ἐσφατεύοντο. ὅτοι μὲν ὕτω
ἐσκευάδατο, ἡγεμόνα παρεχόμενοι Αἰριό-
μαρδον τὸν Αἰρυφίῃ ἀδελφεόν. Σαράγ-
γαι δὲ, εἴματα μὲν βεβαμμένα ἔχοντες,
ἐνέπρεπον· πέδιλα δὲ ἐς γόνυ ἀνατείνοντα
εἶχον, τόξα δὲ καὶ αἰχμὰς Μηδικάς. Σα-
ραγγέων δὲ ἦρχε Φερενδάτης ὁ Μεγαβά-
ζης. Πάκτυες δὲ, σισυραφόροι^α τε ἔσαν,
καὶ τόξα ἐπιχώρια εἶχον καὶ ἐγχειρίδια.
Πάκτυες δὲ ἄρχοντα παρείχοντο Αἰρύν-
την τὸν Ἰθαμάτρεω^β.

ξή'. Οὗτιοι δὲ καὶ Μύκοι τε καὶ Παρι-
κάνιοι ἐσκευασμένοι ἔσαν κατάπερ Πάκ-
τυες. τεττέων δὲ ἦρχον οἶδε· Οὐτίων μὲν
καὶ Μύκων, Αἰσαμένης ὁ Δαρεῖς· Παρι-
κανίων δὲ, Σιρομίτρης ὁ Οἰοβάζης^γ.

ξθ'. Αἰγύπιοι δὲ, ζειράς ὑπεζωσμένοι
ἔσαν· τόξα δὲ παλίντονα εἶχον πρὸς δε-
ξιὰ, μακρά. Αἰθίοπες δὲ παρδαλέας τε

^α In MS. est σισύρας τι. et mox σισυραφόροι. ^β Ἀτρώ-
πι τὸν Ἰτραμίτιω. ^γ Οἰοβάς.

καὶ λεοντέας ἐναμμένοι^d, τόξα δὲ εἶχον ἐκ
 φοινίκης σπάθης πεποιημένα μακρά, τε-
 τραπηχέων ἐκ ἐλάσσω· ἐπὶ δὲ, καλαμί-
 νης οἷσιν μικρῶς. ἀντὶ δὲ σιδήρου ἐπὶ λί-
 θος ὄξυν πεποιημένος, τῷ καὶ τὰς σφρηγι-
 δας γλύφουσι. πρὸς δὲ, αἰχμὰς εἶχον, ἐπὶ
 δὲ, κέρας δορκάδος ἐπὶ ὄξυν, πεποιημένον
 τρόπον λόγχης. εἶχον δὲ καὶ ῥόπαλα τυ-
 λωτά. τῷ δὲ σώματος τὸ μὲν ἡμισυ ἐξη-
 λείφοντο ἰόντες ἐς μάχην, γύψω τὸ δ'
 ἕτερον ἡμισυ, μίλτω. Αραβίων δὲ καὶ Αἰ-
 θιόπων τῶν ὑπὲρ Αἰγύπτου οἰκημένων ἤρ-
 χε Αρσάνης^e ὁ Δαρεῖος καὶ Αρτυσώνης τῆς
 Κύρης θυγατρὸς· τὴν μάλισα φέρξας τῶν
 γυναικῶν Δαρεῖος, εἰκὼ χρυσέην σφυρή-
 λατον ἐποίησατο. τῶν μὲν δὲ ὑπὲρ Αἰ-
 γύπτου Αἰθιόπων καὶ Αραβίων ἤρχε Αρ-
 σάνης^f.

σ'. Οἱ δὲ ἀπ' ἡλίου ἀνατολέων Αἰθίο-
 πες (διῆνοι γὰρ δὴ ἐσρατεύοντο) προσετε-
 τάχατο τοῖσι Ἰνδοῖσι, διαλλάσσοντες εἶδος

^d ἐναμμένοι. ^e μακρὸς. ^f Αρσάνης bis.

quatuor non minus cubitis; item breves ex arundine sagittas, pro ferro praefixas eo lapide acuminato quo sigilla sculpunt: praeterea hastas et in eis capreae cornu erat acuminatum et instar lanceae factum; sed et clavas callo clavorum duratas habebant. Hi quum eunt in pugnam, dimidiatum corpus gypso, alterum minio illinunt. Arabum autem Aethiopumque qui super Aegyptum incolunt, dux erat Arsanes, Darii filius et Artystonae Cyri filiae: quam Darius ex uxoribus maxime adamans, statuam auream malleo ductam fecit. Arsanes quidem Aethiopibus qui sunt super Aegyptum, atque Arabibus praecerat.

70. Ii autem Aethiopes qui sunt ab ortu solis, (nam duplices militabant) accensebantur Indis, forma nihil admodum

148 POLYMNIA. VII.

a ceteris differentes, sed voce duntaxat atque capillicio. Nam Aethiopes qui ab sole sunt, promissos crines; qui ex Africa, crispas maxime inter omnes homines habent. Aethiopes autem hi ex Asia, pleraque arma eadem Indis gestabant, sed antefrontes equinas cum auribus excoriatas atque juba in capitibus, ut ipsa juba pro crista esset, et hirtae aures equinae rigerent. in locum clypeorum pelles gruum praetendebant.

71. Libyes autem corio armati iere, ac jaculis adustis, duce Massage Oarizi filio.

72. Paphlagones autem capitibus gerebant confertas plectendo cassides, scuta exigua, hastas haud magnas; praeterea jacula, pugionesque; pedibus inductas caligas populares ad mediam tibiam ascen-

μὲν ἔδὲν τοῖσι ἑτέροισι, Φωνὴν δὲ καὶ τρί-
χωμα μῆνον. οἱ μὲν γὰρ ἀπ' ἡλίας Αἰθίο-
πες, ἰθύτριχες εἰσι· οἱ δὲ ἐκ τῆς Λιβύης,
ἐλόταλον τρίχωμα ἔχουσι πάντων ἀνθρώ-
πων. ἔτσι δὲ οἱ ἐκ τῆς Ασίας Αἰθίοπες,
τὰ μὲν πλέω κατάπερ Ἰνδοὶ ἐσεσάχαλο,
προμετωπίδια δὲ ἵππων εἶχον ἐπὶ τῇσι
κεφαλῇσι, σύντε τοῖσι ὥσι ἐκδεδαρμένα,
καὶ τῇ λοφιῇ. καὶ ἀντὶ μὲν λόφου, ἡ λοφιὴ
κατέχρα· τὰ δὲ ὦτα τῶν ἵππων, ὀρθὰ
πεπηγότα εἶχον. προβλήματα δὲ ἀντ'
ἀσπίδων ἐποιεῦντο γεράνων δοράς.

οα'. Λίβυες δὲ σκευὴν μὲν σκυτίνην ἔ-
σαν ἔχοντες, ἀκοντίοισι δὲ ἐπικαύτοισι
χρεώμενοι· ἄρχοντα δὲ παρείχοντο Μασ-
σάγην τὸν Οαρίζην.

οβ'. Παφλαγόνες δὲ ἐσρατεύοντο, ἐπὶ
μὲν τῇσι κεφαλῇσι ἔχοντες κράνεα πε-
πλεγμένα, ἀσπίδας δὲ μικράς, αἰχμὰς δὲ
καὶ μεγάλας· πρὸς δὲ, ἀκόντια καὶ ἐγχειρί-
δια· περὶ δὲ τοὺς πόδας, πέδιλα ἐπιχώρια

ἢ τῇσι λοφιῇσι. ἡ Μασσάγην τὸν Ἀορίζην.

ἐς μέσσην κνήμην ἀνατείνοντα. Λίγυες δὲ, καὶ Ματιηνοὶ, καὶ Μαρυανδηνοὶ τε καὶ Σύριοι, τὴν αὐτὴν ἔχοντες Παφλαγόσι, ἐσρατεύοντο. οἱ δὲ Σύριοι^α ἔτι οὐκ ὑπὸ Περσέων Καππαδόκαι καλέονται. Παφλαγόνων μὲν νυν καὶ Ματιηνῶν Δῶτος ὁ Μεγασίδης^β ἦρχε· Μαρυανδηνῶν δὲ καὶ Λιγύων, καὶ Σύρων, Βρύης^γ ὁ Δαρεῖς τε καὶ Αρτυζώνης.

οὗ. Φρύγες δὲ ἀγχοτάτω τῆς Παφλαγονικῆς σκευὴν εἶχον, ὀλίγον παραλάσσοντες. οἱ δὲ Φρύγες (ὡς Μακεδόνες λέγουσι) ἐκαλέοντο Βρίγες^δ χρόνον ὅσον Εὐρωπήιοι ἑόντες συνοίκησαν^ε Μακεδόσι· μεταβάντες δὲ ἐς τὴν Ἀσίην, ἅμα τῇ χώρῃ καὶ τὸ ἔθνος μετέβαλον ἐς Φρύγας. Ἀρμένιοι δὲ κατάπερ Φρύγες ἐσεσάχατο, ἑόντες Φρυγῶν ἀποικοι. τεττέων συναμφοτέρων ἦρχε Αρτόχμης, Δαρεῖς ἔχων θυγατέρα.

οδ'. Λυδοὶ δὲ ἀγχοιάτω τῶν Ἑλληνικῶν εἶχον ὅπλα. οἱ δὲ Λυδοὶ, Μήνες

^α Σύριοι. ^β Μεγασίδης. ^γ Γωβρύης. ^δ MS. Φρίγες.
^ε συνοίκων.

dentes. Eandem Paphlagonibus armaturam gestabant Ligyes et Matieni et Maryandeni et Syri. Isti autem Syri et Persis Cappadoces vocantur. Paphlagonum et Matienorum dux erat Dotus Megasidrae filius: Maryandenorū et Ligyum et Syrorum, Bryas Darii filius et Artystonae.

73. Phryges autem proximam Paphlagonicae armaturam gerebant paululum differentes: qui (ut Macedones ajunt) tamdiu vocati sunt Briges, quamdiu Europaei fuerunt, Macedonum accolae; transgressi autem in Asiam, una cum loco nomen immutavere in Phryges. Armenii Phrygum cultu armati erant, utique illorum coloni. His utrisque praeerat Artochmes, qui Darii filiam in matrimonio habebat.

74. Lydi proxime ad Graecorum armaturam accedebant, olim Meones vo-

cati: pristinoque nomine mutato, a Lydo Atyis filio cognomen acceperunt. Mysi super capita gentiles galeas ferebant, scutula quoque ac adusta jacula. Sunt autem Lydorum coloni, a monte Olympo Olympieni nominati. Horum utrisque praeerat Artaphernes Artaphernis filius, qui collega Datis Marathonem invasit.

75. Thraces vulpinas pelles capitibus gestabant, corpus tunicis, et insuper circumdati variis ziris; ad pedes ac tibias caligae hinnulorum: ferentes praeterea jacula et peltas et pugiunculos. Isti transgressi in Asiam, vocati sunt Bithyni, prius appellati (ut ipsi ajunt) Strymonii, quod Strymonem accolerent: a suisque sedibus exactos se dicunt a Teucris et Myfis.

ἐκαλεῦντο πάλαι· ἐπὶ δὲ Λυδῶ τῷ Ατυοῦς
 ἔχον τὴν ἐπωνυμίην, μεταβαλόντες τὸ
 ἔθνος. Μυσοὶ δὲ, ἐπὶ μὲν τῇσι κεφαλῇσι
 εἶχον κράνεα ἐπιχώρια, ἀσπίδας δὲ μι-
 κράς. ἀκοντίοισι δὲ ἐχρέωντο ἐπικαύτοισι.
 ἔτοι δὲ εἰσι Λυδῶν ἀποικοὶ ἀπ' Οὐλύμ-
 πος δὲ ἔρεος καλέοντο Οὐλυμπιηνοί. Λυ-
 δῶν δὲ καὶ Μυσῶν ἦρχε Αρταφέρνης ὁ Αρ-
 ταφέρνηος, ὃς ἐς Μαραθῶνα ἐσέβαλε ἅμα
 Δάτι.

οέ. Θρήϊκες δὲ, ἐπὶ μὲν τῇσι κεφα-
 λῇσι ἀλωπεκέας ἔχοντες, ἐσρατεύοντο,
 περὶ δὲ τὸ σῶμα, κιθῶνας· ἐπὶ δὲ, ζεφράς
 περιβεβλημένοι ποικίλας· περὶ δὲ τὰς πό-
 δας τε καὶ τὰς κνήμας, πέδιλα νεβρῶν·
 πρὸς δὲ, ἀκόντια τε καὶ πέλτας, καὶ ἐγχει-
 ρίδια μικρά. ἔτοι δὲ διαβάντες μὲν ἐς τὴν
 Ἀσίην, ἐκλήθησαν Βιθυνοί· τὸ δὲ πρότερον
 ἐκαλέοντο (ὡς αὐτοὶ λέγουσι) Στρυμόνιοι,
 οἰκέοντες ἐπὶ Στρυμόνι· ἐξανασηῆναι δὲ
 φασὶ ἐξ ἡθέων ὑπὸ Τευκρῶν τε καὶ Μυσῶν.

ος'. Θρηίκων δὲ τῶν ἐν τῇ Ἀσίῃ ἦρχε Βασιλάκης^β ὁ Ἀρταβάνς. ἀσπίδας δὲ ὠμοβοίνας εἶχον μικράς, καὶ προβόλους δύο λυκεργέας^η ἕκαστος εἶχε· ἐπὶ δὲ τῇσι κεφαλῇσι κράνεα χάλκεα· πρὸς δὲ ταῖσι κράνεσι, ὠτά τε καὶ κέρα προσῆν βοὸς χάλκεα. ἐπῆσαν δὲ καὶ λόφοι. τὰς δὲ κνήμας ῥάκεσι Φοινικέοισι κατειλίχατο. ἐν τέτοισι τοῖσι ἀνδράσι Ἀρεὸς ἐστὶ χρηστῆριον.

οή'. Καθηλέες δὲ οἱ Μηόνες, Λασόνιοι δὲ καλούμενοι, τὴν αὐτὴν Κίλιξι εἶχον σκευήν· τὴν ἐγὼ, ἐπεὰν κατὰ τὴν Κιλικῶν τάξιν διεξικὼν γένωμαι, τότε σημανέω. Μιλύαι δὲ αἰχμὰς τε βραχέας εἶχον, καὶ εἵματα ἐνεπεπορπέατο. εἶχον δὲ αὐτέων τόξα μετεξέτεροι Λύκια· περὶ δὲ τῇσι κεφαλῇσι ἐκ διφθερέων πεποιημένας κυνέας. τῆτέων πάντων ἦρχε Βάδρης ὁ Ὑσάνεος. Μόχοι δὲ περὶ μὲν τῇσι κεφαλῇσι κυνέας ξυλίνας εἶχον, ἀσπίδας δὲ καὶ

^β Βασιλάκης. ^η Λυκοεργέας.

76. Thracibus autem qui Asiam incolunt praecerat Bassaces Artabani filius, gestantibus brevia e crudo corio scuta, et bina singulis venabula ad lupos urgendos, in capitibus aereas cassides, et super cassides ex aere factas aures bovis et cornua, impositis etiam cristis; tibiae autem fasciis purpureis involutas. Martis oraculum apud hos viros est.

77. Cabelees Meones (qui Lasonii vocantur) eundem cultum gerebant Cilicibus: quem ego, quum ordine ad Cilices veniam, indicabo. Milyae autem hastas breves gerebant, et vestes fibulis substrictas, et eorum nonnulli Lycios arcus, in capitibus galeas e pellibus factas. Horum omnium praefectus erat Badres Hystanis filius. Moschi ligneas circa capita galeas gerebant, scutaque ac ha-

stilia brevia, sed longa in hastilibus spicula.

78. Eodem quo Moschi ornatu militabant Tibareni, et Macrones, et Mosynoeci, quos hi regebant: Moschos et Tibarenos Ariomardus, Darii filius et Parmyis filiae Smerdis, filii Cyri. Macrones et Mosynoecos Artayctes, Chersamis filius, qui Sesti in Hellesponto praefes erat.

79. Mares in capitibus gentiles cassides plexas gerebant, scutaque coriacea parva et jacula. Colchi capita tegebant galeis ligneis; aderant scuta ex crudo bovis tergore parva et hastae breves, praeterea machaerae. Praeerat autem Mariabus et Colchis Pharandates Teaspis filius. Allarodii et Saspies eodem quo Colchi ornatu militabant, duce Masistio Siromitrae filio.

80. Insulanae gentes, quae rubro e

αἰχμὰς σμικρὰς· λόγχοι δὲ ἐπῆσαν μεγάλαι.

οζ'. Τίβαρῆνοί δὲ, καὶ Μάκρωνες, καὶ Μοσύνιοι, κατὰ περ Μόχοι ἐσκευασμένοι ἐσρατεύοντο. τῆς δὲ συνέτασσαν ἄρχοντες οἶδε· Μόχος μὲν καὶ Τίβαρῆνης, Αἰριόμαρδος ὁ Δαρεῖς τε παῖς καὶ Πάρμιος τῆς Σμέρδιος τῆς Κύρης· Μάκρωνας δὲ καὶ Μοσυνόικας, Αἰρταύκτης ὁ Χεράσμιος, ὃς Σησὸν τὴν ἐν Ἑλλησπόντῳ ἐπετρόπευε.

οθ'. Μᾶρες δὲ ἐπὶ μὲν τῇσι κεφαλῇσι κράνεα ἐπιχώρια πλεκτὰ εἶχον, ἀσπίδας δὲ δερμαῖνας μικρὰς, καὶ ἀκόντια. Κόλχοι δὲ περὶ μὲν τῇσι κεφαλῇσι κράνεα ξύλινα, ἀσπίδας δὲ ὠμοβοῖνας μικρὰς, αἰχμὰς τε βραχέας· πρὸς δὲ, καὶ μαχαίρας εἶχον. Μαρων δὲ καὶ Κόλχων ἦρχε Φαρανδάτης^α ὁ Τεάσπιος. Αἰλαρόδιοι δὲ καὶ Σάσπειρες, κατὰ περ Κόλχοι ὠπλισμένοι ἐσρατεύοντο. τῶν δὲ Μασίσιος ὁ Σιρομίτρεω ἦρχε.

π'. Τὰ δὲ νησιωτικὰ ἔθνη τὰ ἐκ τῆς

^α Φαρανδάτης.

Ερυθρῆς θαλάσσης ἐπόμενα, νήσων δὲ ἐν
τῇσι τὰς ἀνασπάσας καλεομένους κατοι-
κίζει βασιλεὺς, ἀγχοιάτω τῶν Μηδικῶν
εἶχον ἐοθιτά τε καὶ ὄπλα. τῷ τέων δὲ τῶν
νησιωτέων ἦρχε Μαρδόντης ὁ Βαγαίς, ὃς
ἐν Μυκάλη στρατηγέων, δευτέρῳ ἔτεϊ τῷ
τέων ἐτελεύτησε ἐν τῇ μάχῃ.

πα'. Ταῦτα ἦν τὰ κατ' ἡπειρον στρα-
τευόμενά τε ἔθνεα, καὶ τεταγμένα ἐς τὸ
πεζόν^β. τῷ τε ὧν τῷ στρατῷ ἦρχον ἔτοι
οἵπερ εἰρέαται καὶ οἱ διατάξαντες καὶ ἑξα-
ριθμήσαντες, ἔτοι ἔσαν καὶ χιλιάρχας
τε καὶ μυριάρχας ἀποδέξαντες· ἑκατοντάρ-
χας δὲ καὶ δεκάρχας οἱ μυριάρχαι. τελέων
δὲ καὶ ἐθνέων ἔσαν ἄλλοι σημάντορες. ἔσαν
μὲν δὴ ἔτοι, οἵπερ εἰρέαται, ἄρχοντες.

πβ'. Εστρατήγεον δὲ τῷ τέων τε καὶ τῷ
σύμπαντος στρατῷ τῷ πεζῷ, Μαρδονίος
τε ὁ Γωβρύεω, καὶ Τριπταταίχμης ὁ Αρ-
ταβάνς, τῷ γνώμην θεμὲν μὴ στρατεύε-
σθαι ἐπὶ τὴν Ἑλλάδα, καὶ Σμερδόντης ὁ

^β ἢ τὸν πεζόν.

mari sequutae sunt ex iis insulis ad quas transportare rex solet quos e suis locis summovet, gerebant proxima Medis et vestimenta et arma: quibus praeerat Mardontes Bagaei filius, qui apud Mycalen dux secundo post haec anno in pugna optiuit.

81. Hae erant nationes quae per continentem ibant, ex quibus constabat pedester exercitus: quibus ii praeerant qui commemorati sunt, quique ordinarant milites enumeraverantque et praefectos mille militum, et praefectos decem millium delegerant. nam hi creaverant centuriones decurionesque. Erant et alii agminum et gentium praetores: verum ii qui nominati sunt, erant duces.

82. Horum tamen et totius exercitus pedestris imperatores erant, Mardonius Gobryae filius, et Trintataechmes filius Artabani, qui dissuaserat bellum

Graeciae inferendum, et Smerdones Otan-
nis filius, ambo hi fratrum Darii filii,
Xerxis patruales: et Masistes Dario et
Atossa genitus, et Gergis Arizi et Mega-
byzus Zopyri filius.

83. Hi erant imperatores omnium
pedestrium copiarum, praeter illa delecta
Persarum decem millia, quibus praeerat
Hydarnes Hydarnis filius: qui Persae vo-
cabantur immortales, ob hoc, quod si quis
eorum aut nece aut morbo numerum im-
minueret, alius sufficiebatur: nec unquam
plures erant paucioresve decem millibus.
Praecipuo inter omnes cultu erant Persae
decori, et iidem praestantissimi. Arma-
turam quidem habebant talem, quae dic-
ta est: et praeterea multo et immenso
auro conspicui, ducentes una carrucas
cum pallacis ac familia permulta eaque
belle ornata: necnon camelos ac jumen-

Οτάνεω, Δαρεΐς ἀμφότεροι ἔστοι ἀδελφε-
 ῶν παῖδες, Ξέρξης δὲ ἐγίνοντο ἀνεψιοί· καὶ
 Μασίσσης ὁ Δαρεΐς τε καὶ Ατρήσσης παῖς, καὶ
 Γέρβης ὁ Αρίζης, καὶ Μεγάβυζος ὁ Ζωπύρης.

πγ'. Οὔτοι ἔσαν στρατηγοὶ τῇ σύμ-
 πανίῳ στρατῷ πεζῷ^d, χωρὶς τῶν μυρίων.
 τῶν δὲ μυρίων τεττέων Περσέων τῶν ἀπο-
 λελεγμένων ἐστρατήγεε μὲν Ὑδάρνης ὁ Ὑ-
 δάρνεος· ἐκαλέοντο δὲ ἀθάνατοι οἱ Πέρσαι
 ἔστοι ἐπὶ τῷδε^e· εἴ τις αὐτέων ἐξέλιπε τὸν
 ἀρθρόν, ἢ θανάτῳ βιασθεῖς, ἢ νόσῳ, ἄλ-
 λος ἀνὴρ ἀραίρητος^f. καὶ ἐγίνοντο ὕδαμα^α
 ἔτε πλεῦνες μυρίων, ἔτε ἐλάσσονες. κόσ-
 μον δὲ πλεῖστον παρείχοντο διὰ πάντων
 Πέρσαι, καὶ αὐτοὶ ἀριστοὶ ἔσαν. σκευὴν μὲν
 τοιαύτην εἶχον ἥπερ εἶρηται· χωρὶς δὲ
 χρυσὸν τε πολλὸν καὶ ἄφθονον ἔχοντες ἐνέ-
 πρεπον· ἄρμαμάζας τε ἅμα ἠγανίον, ἐν δὲ,
 παλλακὰς καὶ θεραπήϊν πολλήν τε καὶ εὖ
 ἐσκευασμένην. σῖτα δὲ σφι, χωρὶς τῶν

^c Αριάξου. ^d σύμπαντος πεζῷ. ^e MS. ἔστοι διὰ τὰς ἐπὶ
 τῷδε. ^f ἀναίρητος.

ἄλλων στρατιωτέων, κάμηλοί τε καὶ ὑποζύγια ἦγον.

πδ'. Ἰππεύει δὲ ταῦτα τὰ ἔθνεα^α πλὴν ὃ πάντα παρείχετο ἵππον, ἀλλὰ τασάδε μῆνα· Πέρσαι μὲν, τὴν αὐτὴν ἐσκευασμένοι καὶ ὁ πεζὸς αὐτέων. πλὴν ἐπὶ τῇσι κεφαλῇσι εἶχον ἔνιοι αὐτέων καὶ χάλκεα καὶ σιδήρεα ἐξεληλαμένα ποιήματα.

πέ'. Εἰσὶ δὲ τινες νομάδες ἄνθρωποι Σαγάρτιοι καλεόμενοι, ἔθνος μὲν Περσικὸν καὶ Φωνῆ, σκευὴν δὲ μεταξὺ ἔχουσι πεποιημένην τῆς Περσικῆς τε καὶ τῆς Πακτυϊκῆς· οἱ παρείχοντο μὲν ἵππον ὀκτακιχλίην, ὅπλα δὲ ὃ νομίζουσι ἔχειν ὅτε χάλκεα, ὅτε σιδήρεα, ἔξω ἐγχειριδίων. χρέωνται δὲ σειρῇσι πεπλεγμένῃσι ἐξ ἰμάντων, ταύτῃσι^α πίσυναι ἔρχονται ἐς πόλεμον. ἡ δὲ μάχη τετέων τῶν ἀνδρῶν, ἦδε· ἐπεὰν συμμίσγῃσι τοῖσι πολεμίοισι, βάλλουσι τὰς σειρὰς, ἐπ' ἄκρῳ βρόχῳ ἐχέσας· ὅτευ δ' ἂν τύχῃ, ἦν τε ἵππῳ,

ta, praeter ceteros milites, quae commeatum portabant.

84. Equitant autem hae nationes: sed non omnes habebant equos, verum hae solae: Persae, qui eadem erant quae peditatus armatura ornati, nisi quod quidam illorum gestabant in capitibus opera ex aere ferroque ductilia.

85. Sunt autem quidam pastorii homines, qui Sagartii appellantur, gens quidem etiam sermone Persica, sed cultu inter Persicum et Pactyicum, qui contulerunt equitatum octo millium equitum, armaturam neque aheneam neque ferream assueti ferre, praeter pugiones, utentes recte e loris conserta, qua freti in bellum eunt. Est autem pugna eorum virorum huiusmodi: Cum hoste congregientes injiciunt eas rectes in summo habentes laqueos, qui quum aut equum aut homi-

nem adepti sunt, eum ad se trahunt: ita illi septis illaqueati conficiuntur. Talis horum pugna est, iidemque inter Persas erant collocati.

86. Medi eandem equites quam pedites armaturam gerunt: et item Cissii. Indi quoque eandem quam peditatus suus gestant armaturam. ceterum equos singulares agebant et currus: quibus curribus suberant et equi et asini agrestes. Bactrii eodem ornatu instructi erant equites quo pedites, et item Caspii. Afri et ipsi eandem quam pedites armaturam gerebant: curruum autem hi cuncti erant agitadores. Caspii quoque et Paricani iidem atque suus peditatus instructi erant. Necnon Arabes eo quo pedites ornati cultu; sed cuncti agitabant camelos nihilo inferiores equis pernitate.

87. Hae solae gentes erant equestres. Fuitque numerus equitum, octoginta mil-

ἢ τε ἀνθρώπους, ἐπ' ἐωϋτόν ἔλκει. αἱ δὲ ἐν ἔρκεσι^β ἐμπαλλασσόμενοι διαφθείρονται. τρυγέων μὲν αὕτη ἡ μάχη, καὶ ἐπετετάχατο ἐς τὰς Πέρσας.

πς'. Μῆδοι δὲ, τὴν περ ἐν τῷ πεζῷ εἶχον σκευὴν, καὶ Κίριοι ὡσαύτως. Ἰνδοὶ δὲ σκευὴ μὲν ἐσεσάχατο τῇ αὐτῇ καὶ ἐν τῷ πεζῷ, ἤλαυνον δὲ κέλητας καὶ ἄρμαλα· ὑπὸ δὲ τοῖσι ἄρμασι ὑπῆσαν ἵπποι καὶ ὄνοι ἄγριοι. Βάκτριοι δὲ ἐσκευάδατο ὡσαύτως καὶ ἐν τῷ πεζῷ, καὶ Κάσπιοι ὁμοίως. Λίβυες δὲ καὶ αὐτοὶ κατάπερ ἐν τῷ πεζῷ. ἤλαυνον δὲ καὶ ἔτοι πάντες ἄρμαλα. ὥς δ' αὐτως Κάσπιοι καὶ Παρικάνιοι ἐσεσάχατο ὁμοίως καὶ ἐν τῷ πεζῷ. Αῤῃβιοι δὲ σκευὴν μὲν εἶχον τὴν αὐτὴν ἣν καὶ^γ ἐν τῷ πεζῷ· ἤλαυνον δὲ πάντες καμήλας, ταχυτῆτα^δ ἔλειπομένας ἵππων.

πζ'. Ταῦτα τὰ ἔθνη μῆνα ἵππεύει, ἀριθμὸς δὲ τῆς ἵππου ἐγένετο ὀκτὼ μυριάδες, παρέξ τῶν καμήλων^ε καὶ τῶν ἀρμά-

^β ἄρκεσι, ^γ αὐτὴν δ. ^δ ταχυτῆτι. ^ε τῶν ἄλλων καμήλων.

των. οἱ μὲν νυν ἄλλοι ἱππέες ἐπετετάχατο[†] κατὰ τέλεα· Ἀράβιοι δὲ, ἔχαστοι ἐτετάχαλο. ἅτε γὰρ τῶν ἱππων ἔτι ἀνεχομένων τὰς καμήλας, ὕψεροι ἐτετάχατο, ἵνα μὴ φοβέοιτο τὸ ἱππικόν.

πή. Ἱππαρχοι δὲ ἔσαν Ἀρμαμίθρης τε καὶ Τίθαιος, Δάτιος παῖδες· ὁ δὲ τρίτος σφίσι συνῖππαρχος Φαρνέχης καλελέλειπλο ἐν Σάρδισι νοσέων· ὡς γὰρ ὀρμέωντο ἐκ Σαρδίων, ἐπὶ συμφορὴν περιέπεσε^β ἀνεθέλητον. ἐλαύνοντι γάρ οἱ, ὑπὸ τῆς πόδας τῷ ἱππῳ ὑπέδραμε κύων· καὶ ὁ ἵππος ὃ προῖδὼν ἐφοβήθη τε, καὶ εἰς ὄρθος ἀπεσεΐσατο τὸν Φαρνέχέα· πεσὼν δὲ, αἶμά τε ἤμεε, καὶ εἰς Φθίσιν περιῆλθε ἡ νῆσος. τὸν δὲ ἵππον αὐτίκα κατ' ἀρχαῖς ἐποίησαν οἱ αἰκέται ὡς ἐκέλευε· εἰς τὸν χῶρον ἐν τῷ περ καλέβαλε τὸν δεσπότεα ἀπαγαγόντες, ἐν τοῖσι^β γένασι ἀπέταμον τὰ σκέλεα. Φαρνέχης μὲν ἔτῳ παρελύθη τῆς ἡγεμονίης.

[†] ἱπτάχαλο. ^β ἰνέπτοι. ^γ σὺν ταῖς.

lia, praeter camelos et cutrus. Et alii quidem equites per ordines fuerunt apposti: Arabes autem in ultimo locati, ob id postremi ne equitatus consternaretur, equis camelos non tolerantibus.

88. Equitatus autem praefecti erant, Harmamithres et Tithaeus, filii Datis: quorum tertius collega Pharnuches Sardibus erat relictus aegrotus. Nam quum Sardibus proficiscerentur, in calamitatem incidit insciens. equitante enim eo canis sub pedes equi intercurrit: quo equus improviseo territus atque erectum sese attollens, Pharnuchem excussit. Hic collapsus sanguinem vomuit, et morbus transiit in tabem. Equo autem, a casu statim domini, fecerunt famuli ut ille iusserat: Abducto namque in eum locum ubi dominum straverat, crura in genibus absciderunt. Itaque Pharnuches ita a praefectura summotus est.

89. Porro triremes inito numero fuisse mille ducentae et septem; quas hi praebuere: Phoenices, cum Syriis qui Palaestinam incolunt, trecentas, hunc in modum ornati: Circa capita galeas Graecanicis proximas gerebant, induti thoracibus lineis, cum scutis umbone carentibus, cumque jaculis. Hi Phoenices, ut ipsi memorant, quondam mare rubrum accolebant: illinc transgressi, maritima Syriae habitant. Is autem tractus Syriae, et quicquid Aegypto tenus est, Palaestina vocitatur. Aegyptii ducentas praebebant naves. Hi circa capita cassides forcipiculatas gerebant, concava autem scuta magnis umbonibus praedita, ac hastas nauticas, et grandes bipennes: eorum turba thoraces gerebat ac magnas machaeras.

πθ'. Τῶν δὲ τριήρων ἀριθμὸς μὲν ἐγένετο ἑπτὰ καὶ διηκόσιαι καὶ χίλιαι, παρείχοντο δὲ αὐτὰς οἶδε· Φοίνικες μὲν, σὺν Συρίοισι τοῖσι ἐν τῇ Παλαιστίνῃ, τριηκοσίας, ὧδε ἐσκευασμένοι· περὶ μὲν τῇσι κεφαλῇσι κυνέας εἶχον ἀλχοτάτω πεποιημένας τρόπον τὸν Ἑλληνικόν· ἐνδεδυκότες δὲ θώρηκας λινέας· ἀσπίδας δὲ ἵτους ἔκ ἐχέσας εἶχον, καὶ ἀκόντια. Ἔτοι δὲ οἱ Φοίνικες τοπαλαιὸν οἶκεον, ὥς αὐτοὶ λέγουσι, ἐπὶ τῇ Ερυθρῇ θαλάσσῃ· ἐνθεῦτεν δὲ ὑπερβαίντες τῆς Συρίας οἰκέουσι τὸ παράθαλασσαν· τῆς δὲ Συρίας τῷτο τὸ χωρίον καὶ τὸ μέχρι Αἰγύπτου πᾶν, Παλαιστίνη καλεέται. Αἰγύπτιοι δὲ νέας παρείχοντο διηκοσίας. Ἔτοι δὲ εἶχον περὶ μὲν τῇσι κεφαλῇσι κράνεα χηλευτὰ, ἀσπίδας δὲ κοίλας, τὰς ἵτους μεγάλας ἐχέσας, καὶ δόρατά τε ναύμαχα, καὶ τύχας μεγάλας. τὸ δὲ πλῆθος αὐτέων, θωρηκοφόροι ἦσαν, μαχαίρας δὲ μεγάλας εἶχον. Ἔτοι

μὲν ἔτῳ ἐφελάδατο.

Ζ'. Κύπριοι δὲ παρείχοντο νέας πεντήκοντα καὶ ἑκατὸν, ἐσκευασμένοι ὧδε· τὰς μὲν κεφαλὰς εἰλίχατο μίτρῃσι οἱ βασιλῆες αὐτέων, οἱ δὲ ἄλλοι εἶχον κιθῶνας· τὰ δὲ ἄλλα κατάπερ Ἕλληνες. τετέων δὲ τοσάδε ἔθνεά ἐστι· οἱ μὲν, ἀπὸ Σαλαμῖνος καὶ Αθηναίων· οἱ δ', ἀπ' Ἀρκαδίας· οἱ δὲ, ἀπὸ Κύθου· οἱ δ', ἀπὸ Φοινίκης· οἱ δ', ἀπὸ Αἰθιοπίας, ὡς αὐτοὶ Κύπριοι λέγῃσι.

Ζα'. Κίλικες δὲ ἑκατὸν παρείχοντο νέας· ἔτσι δ' αὖ περὶ μὲν τῇσι κεφαλῇσι κράνεα ἐπιχώρια, λαισήϊά τε εἶχον αὐτὰ ἀσπίδων, ὁμοδοίης πεποιημένα, καὶ κιθῶνας εἰρινεὺς ἐνδεδυκότες. δύο δὲ ἀκόντια ἕκαστος καὶ ξίφος εἶχον, ἀγχοτάτω τῇσι Αἰγυπλίῃσι μαχαίρῃσι πεποιημένα. ἔτσι μὲν τοπαλακὸν Ὑπαχαιοὶ ἐκαλέοντο, ἐπὶ δὲ Κίλικος τῷ Αγήνορος ἀνδρὸς Φοίνικος ἔχον τὴν ἐπωνυμίην. Πάμφυλοι δὲ τριήκοντα παρείχοντο νέας, Ἑλληνικοῖσι

Hunc in modum isti armati erant.

90. Cyprii autem centum quinquaginta naves praebebant, hoc modo armati: Reges eorum mitris redimita capita habebant; reliqui tunicas gestabant, cetera ut Graeci. Quorum illae gentes sunt partim a Salamine et Atheniensibus, partim ab Arcadia, partim a Cythno, partim a Phoenice, partim ab Aethiopia oriundi, ut ipsi Cyprii ajunt.

91. Cilices, centum naves. hi circa capita ferebant gentiles galeas, pro scutis parmulas e crudo bovis corio factas, laneis tunicis induti: bina singuli jacula gestantes, et enses machaeris. Aegyptiacis persimilem. Hi quondam Hypachaei appellati fuerant, sed a Cilice Agenoris filio, viro Phoenice, illud nomen acceperunt. Pamphyli, triginta naves, Graeca-

nicis armis ornati: qui ab illis originem ducunt, qui cum Amphilocho et Calchante e Troia disiecti fuerunt.

92. Lycii prae buerunt naves quinquaginta, thoracibus ocreisque instructi; arcubus quoque e corno factis, et arundineis sagittis sine pennis, atque jaculis: gerentes ex humeris suspensas caprae pellem, et in capitibus pilea pennis circumcoronata, quinetiam pugiones et falces. Hi e Creta oriundi, quondam Termilae nominati, sed a Lyco Pandionis filio, viro Atheniensi, Lycii fuerunt cognominati.

93. Dorienses qui sunt ex Asia, naves triginta. hi Graeca gerebant arma, e Peloponneso propagati. Cares, septuaginta naves, cetera Graeco more ornati, sed et falces et pugiones gerebant. qui quales prius appellati fuerint, in priori

ὅπλοισι ἐσκευασμένοι. οἱ δὲ Πάμφυλοι ἔ-
τοι, εἰσὶ τῶν ἐκ Τροίης ἀποσκευασθέντων
ἅμα Ἀμφιλόχῳ καὶ Κάλχαντι.

46'. Λύκιοι δὲ παρείχοντο νέας πεν-
τήκοντα, θωρηκοφόροι τε ἔόντες καὶ κνημι-
δοφόροι. εἶχον δὲ τόξα κρανείνα, καὶ οἷσ' ἐς
καλαμίνους ἀπτέρους, καὶ ἀκόντια· ἐπὶ δὲ,
αἰγὸς δέρμα περὶ τῆς ὤμης αἰωρεῦμενον^α
περὶ δὲ τῇσι κεφαλῇσι πύλιν περιῶϊσι πε-
ριεσφανεμένους. ἐγχειρίδια δὲ καὶ δρέπανα
εἶχον. Λύκιοι δὲ, Τερμίλαι ἐκαλέοντο ἐκ
Κρήτης γεγονότες· ἀπὸ δὲ Λύκων τῷ Παν-
δίωνος, ἀνδρὸς Ἀθηναίου, ἔχον τὴν ἐπωνυ-
μίην.

47'. Δωριεὲς δὲ οἱ ἐκ τῆς Ἀσίνης, τριή-
κοντα παρείχοντο νέας, ἔχοντές τε Ἑλ-
ληνικὰ ὅπλα, καὶ γεγονότες ἀπὸ Πελοπον-
νήσου^β. Κᾶρες δὲ, ἑβδομήκοντα παρείχοντο
νέας, τὰ μὲν ἄλλα κατὰ περ Ἑλληνες
ἐσαλμένοι· εἶχον δὲ καὶ δρέπανα καὶ ἐγχει-
ρίδια. ἔτοι δὲ, οἱ τινες πρότερον ἐκαλέον-

^α δέρματα περὶ τῆς ὤμης αἰωρεῦμενα.

^β γεγονότες ἐκ Πελο-

το, ἐν τοῖσι πρῶτοισι τῶν λόγων εἰρηλα-

48. Ἴωνες δὲ, ἐκατὸν νέας παρείχοντο, ἑσκευασμένοι ὡς Ἕλληνες. Ἴωνες δὲ, ὅσον μὲν χρόνον ἐν Πελοποννήσῳ οἴκεον τὴν νῦν καλεομένην Ἀχαιίην, καὶ πρὶν ἢ Δάναόν τε καὶ Ἐῤῥθον ἀπικέσθαι ἐς Πελοπόννησον, ὡς Ἕλληνες λέγουσι, ἐκαλέοντο Πελασγοὶ Αἰγιαλέες· ἐπὶ δὲ Ἴωνος τῷ Ἐῤῥθῳ, Ἴωνες.

49. Νησιῶται δὲ, ἐπὶ καὶ δέκα παρείχοντο νέας, ὠπλισμένοι ὡς Ἕλληνες· καὶ τῷτο Πελασγικὸν ἔθνος, ὕψερρον δὲ Ἴωνικὸν ἐκλήθη κατὰ τὸν αὐτὸν λόγον, καὶ αἱ δωδέκα πόλεις Ἴωνες οἱ ἀπ' Ἀθηνέων^c. Αἰολέες δὲ, ἐξήκοντα νέας παρείχοντο, ἑσκευασμένοι τε ὡς Ἕλληνες, καὶ τοπάλαι καλεόμενοι Πελασγοὶ, ὡς Ἑλλήνων λόγος. Ἑλλησπόντιοι δὲ, πλὴν Ἀβυδηνῶν (Ἀβυδηνῶσι γὰρ προσετέτακτο ἐκ βασιλῆος κατὰ χώραν μένεσι, φύλακας εἶναι τῶν γεφυρέων) οἱ δὲ λοιποὶ ἐκ τῷ Πόντῳ στρατευόμενοι, παρείχοντο μὲν ἑκατὸν νέ-

^c Ἀθηναίων.

bus libris dictum est.

94. Iones, centum naves, armati Graeco ritu: qui quandiu in Peloponneso regionem, quae vocatur nunc Achaia, incoluerunt, et ante adventum Danaï et Xuthi in Peloponnesum, ut Graeci ajunt, vocabantur Pelasgi Aegialees, *litorales*, sed ab Ione Xuthi filio, Iones sunt appellati.

95. Infulani, naves decem et septem, armati ut Graeci: et ipsi Pelasgica gens, sed mox Ionica ob eandem causam, et duodecim oppida Ionica ab Athenis. Aeolenses, sexaginta naves, more Graeco armati, et olim Pelasgi (ut apud Graecos fertur) vocati. Hellespontii, praeter Abydenos, quibus mandatum erat ab rege ut loco manerent ad pontes custodiendos, ceterique e Ponto, dabant centum naves,

Graece ornati, Ionum ac Dorienſium coloni.

96. In omnibus autem navibus epibatae erant Persae et Medi et Sacae; quarum optime navigantes praebuere Phoenices, et inter Phoenices, Sidonii. His omnibus, et item pedestribus eorum copiis praefecti erant populares duces: quorum ego (quia ratio historiae non exigit necessario) non faciam mentionem. Neque enim singularum nationum duces digni memoria fuere, quarum quot urbes, tot duces extitere: sequebantur enim non ut ductores, verum ut alii bellantes servi: quoniam duces et praefecti penes quos summa imperii erat, et singularum gentium principes, quinam eorum Persae fuerint, a me commemoratum est.

97. Nauticis autem hi copiis praefuere: Ariabignes Darii, et Prexaspes Aspathinis, et Megabazus Megabatis, et A-

ας, ἐσκευασμένοι δὲ ἔσαν ὡς Ἕλληνες ὅ-
τοι δὲ, Ἰώνων καὶ Δωριέων ἀποικοί.

45'. Επεβάτευον δὲ ἐπὶ πασέων τῶν
νεῶν Πέρσαι, καὶ Μῆδοι, καὶ Σάκαι. τεττέων
δὲ ἄριστα πλεύσας παρείχοντο νέας Φοί-
νικες, καὶ Φοινίκων, Σιδώνιοι. τέτοισι πᾶσι
καὶ τοῖσι ἐς τὸν πεζὸν τεταγμένοισι αὐτέων
ἐπῆσαν ἐκάστοισι ἐπιχώριοι ἡγεμόνες. τῶν
ἐγὼ (ὃ γὰρ ἀναγκαίη ἐξέργομαι ἐς ἰσο-
ρίας λόγον) ὃ παραμέμνημαι. ὅτε γὰρ ἔθ-
νεος ἐκάστω ἀπᾶξιοι ἔσαν οἱ ἡγεμόνες, ἐν
τ' ἔθνει ἐκάστω ὅσαιπερ πόλεις, τοσῶτοι
καὶ ἡγεμόνες ἔσαν. εἶποντο δὲ ὡς ὃ στρατη-
γοί, ἀλλ' ὥσπερ οἱ ἄλλοι στρατευόμενοι
δούλοι. ἐπεὶ στρατηγοί τε καὶ ἄρχοντες οἱ
τὸ πᾶν ἔχοντες κράτος, καὶ ἄρχοντες τῶν
ἐθνέων ἐκάστων, ὅσοι αὐτέων ἔσαν Πέρσαι,
εἰρέατά μοι.

46'. Τῷ δὲ ναυτικῷ ἐστρατήγεον οἶδε·
Αριαβίγνης τε ὁ Δαρείῳ, καὶ Πρηξάσπης
ὁ Ασπαθίνεω, καὶ Μεγάβαζος ὁ Μεγαβά-

τρω, καὶ Ἀχαιμένης ὁ Δαρεῖς· τῆς μὲν
 Ιάδος τε καὶ Καρικῆς στρατῆς, Ἀριαβίγνης,
 ὁ Δαρεῖς τε παῖς καὶ τῆς Γωβρύεω θυγα-
 τρός· Αἰγυπλίων δὲ ἐστρατήγεε Ἀχαιμέ-
 νης, Ξέρξεω ἐὼν ἀπ' ἀμφοτέρων ἀδελφεός·
 τῆς δὲ ἄλλης στρατῆς ἐστρατήγεον οἱ δύο.
 τριηκόντεροι δὲ, καὶ πεντηκόντεροι, καὶ κέρ-
 κηροι, καὶ ἵππαγωγὰ πλοῖα μακρὰ^δ συν-
 ελθόντα ἐς τὸν ἀριθμὸν ἐφάνη τριχίλια.

Λή'. Τῶν δὲ ἐπιπλεόνων μεῖα γε τὸς
 στρατηγὰς, αἵδε ἔσαν ὀνομαστότατοι, Σιδώ-
 νιος Τετράμνηςος Ανύσας^ε, καὶ Τύριος Μάρ-
 την Σιρώμης^ς, καὶ Ἀράδιος^ς Νέρβαλος Ἀγ-
 βάλης^η, καὶ Κίλιξ Συέννεσις Ωρομέδοντος,
 καὶ Λύκιος Κυβερνίσκος Σίκα· καὶ Κύπριοι,
 Γόρτος τε Χέρσιος, καὶ Τιμώνας ὁ Τημα-
 γόρεω· καὶ Καρῶν, Ἰσιαῖός τε ὁ Τύμνεω,
 καὶ Πίγρης^ι ὁ Σελδώμης, καὶ Δαμασίθυμος
 ὁ Κανδαύλεω.

Λθ'. Τῶν μὲν νυν ἄλλων ἐ παραμέμ-
 νημαι ταξιαρχέων, ὡς ἐκ ἀναγκαζόμενος^δ

^δ μικρά. ^ε Ἀλλήσιν. ^ς Μάπην Σιρώνην. ^η Ἀράδιος. ^ι Πύγρης.

chaemenes Darii filius. Ionicae quidem classi et Caricae Ariabignes, ex Dario et filia Gobryae genitus: Aegyptiacae autem Achaemenes, Xerxis ex utroque parente germanus: reliquae autem classi reliqui duo. Porro triginta aut quinquaginta remorum navigia, et cercuri, cum hippagogis, longa, contracta constat ad tria millia pervenisse.

98. Eorum autem qui in classe erant, secundum duces, illustrissimi fuere, Sidonius Tetramnestus Anyfi filius, et Tyrius Marten Siromi, et Aradius Nerbalus Agbali, et Cilix Syennesis Oromedontis, et Lycius Cyberniscus Sicae filius. Cyprii autem, Gortus Cherfis, et Timonax Timagorae filius. Carum vero Histiaeus Tymnis, et Pigres Seldomi, et Damasthymus Candaulis filius.

99. Aliorum nunc praefectorum mentionem facere supersedeo, tanquam

non necesse habens. Verum Artemisiae praecipua me tenet admiratio, mulieris expeditionem adversus Graeciam sequutae: quae defuncto viro, et ipsa tyrannidem obtinens, quum et filius ei esset adolescens, praestantia animi atque virilitate in militiam concessit nullâ adaëta necessitate. Nomen ei erat Artemisiae, Lygdamis filiae, paternum genus ex Halicarnasso, maternum e Creta. Imperans haec Halicarnassensibus, et Cois, et Nisyriis, et Calydniiis, quinque cum navibus venit, et universae classis post Sidonias, naves praebuit celebratissimas. Eadem apud regem optimas inter omnes socios sententias dixit. Quas civitates recensui sub illius imperio fuisse, earum universam gentem annuo Doricam esse; Halicarnassenses quidem Troezenios, ceteros autem Epidauros. Haëtenus de nautico exercitu.

Αρτεμισίης δὲ, τῆς μάλισα θώῦμα ποι-
 εῦμαι, ἐπὶ τὴν Ἑλλάδα στρατευσαμένης
 γυναικὸς, ἣτις ἀποθανόντος τῷ ἀνδρὸς,
 αὐτὴ τε ἔχουσα τὴν τυραννίδα, καὶ παιδὸς
 ὑπάρχοντος νεηνίω, ὑπὸ λήμματός τε
 καὶ ἀνδρηΐης ἐστρατεύετο, ἐδεμῖης ἐσσης
 ἀναγκαΐης. ἔνομα μὲν δὴ ἦν αὐτῇ Αρτε-
 μισίη, θυγάτηρ δὲ ἦν Λυγδάμιος· γένος δὲ
 ἐξ^a Ἀλικαρνησῶ, τὰ πρὸς πατρὸς, τὰ
 μητρόθεν δὲ, Κρήσας. ἡγεμόνευε δὲ Ἀλι-
 καρνησέων τε καὶ Κώων καὶ Νισυρίων τε καὶ
 Καλυδονίων, πέντε νέας παρεχομένη· καὶ
 συναπάσης τῆς στρατίης, μετὰ γε τὰς
 Σιδωνίων, νέας ἐνδοξοτάτας παρείχετο.
 πάντων δὲ τῶν συμμάχων γνώμας ἀρί-
 στας βασιλεῖ ἀπεδέξατο. τῶν δὲ κατέλεξα
 πολίων ἡγεμονεύειν αὐτήν, τὸ ἔθνος ἀπο-
 φαίνω πᾶν ἐὼν Δωρικόν· Ἀλικαρνησῆας
 μὲν, Τροιζηνίης· τῆς δὲ ἄλλης, Εἰδαυ-
 ρίης. ἐς μὲν τασόνδε ὁ ναυτικὸς στρατὸς
 εἴρηται.

a Haec vocula iz non est in MS.

ρ'. Ξέρξης δὲ ἐπεὶ ἡρίθμησέ τε, καὶ δι-
τάχθη ὁ στρατός, ἐπεθύμησε αὐτός σφεας
διεξελάσας θεήσασθαι· μετὰ δὲ, ἐποίηε
ταῦτα, καὶ διεξελαύνων ἐπ' ἄρματος παρ'
ἔθνος ἐν ἑκάσῳ, ἐπυνθάνετο. καὶ ἀπέγρα-
φον οἱ γραμματισαί· ἕως ἕξ ἑχαίων ἐς
ἑχατα ἀπικέτο καὶ τῆς ἱππικῆς καὶ τῆς πεζῆς.
ὥς δὲ ταῦτά οἱ ἐπεποίητο, τῶν νεῶν κα-
τελκυοεισέων ἐς θάλασσαν, ἐνθαῦτα ὁ
Ξέρξης μετεκβὰς ἐκ τῆς ἄρματος ἐς νέα
Σιδωνίην, ἵζετο ὑπὸ σκηνῇ χρυσῇ. καὶ
παρέπλεε παρὰ τὰς πρῶρας τῶν νεῶν,
ἐπειρωτῶν τε ἑκάσας ὁμοίως ὥς καὶ τὸν
πεζόν, καὶ ἀπογραφόμενος. τὰς δὲ νέας οἱ
ναύαρχοι ἀναγαγόντες ὅσον τε τέσσερα^β
πλέθρα ἀπὸ τῆς αἰγιαλῆς, ἀνεκώχευον τὰς
πρῶρας ἐς γῆν τρέφαντες πάντες μετω-
πηδόν, καὶ ἐξοπλίσαντες τὰς ἐπιβάτας ὥς
ἐς πόλεμον. ὁ δ', ἐντὸς τῶν προρέων πλέ-
ων ἐθηεῖτο καὶ τῆς αἰγιαλῆς.

ρα'. Ὡς δὲ καὶ ταύτας διεξέπλωσε,

^β ὅσον τέσσερα.

100. Xerxes, inito copiarum numero, militibus compositis, concupivit illos lustrando oculis obire: quemadmodum et fecit. Itaque inscensu curru unamquamque nationem lustrans, percontabatur; quam professionem scribae excipiebant, donec ab extremis ad extremos equitum peditumque perventum est. Hoc perfecto, et navibus in mare deductis, ibi Xerxes e curru in navem Sidoniam transcendit: residensque sub aureo tabernaculo, praetervehensque navium proras sciscitabatur de singulis itidem ut de terrestri exercitu fecerat, describique jubebat. Enimvero navarchi productas a litore quatuor fere plethrorum spatio naves stabilierant, conversis ad terram proris, omnes versus frontem, propugnatoribus quoque tanquam ad proclium armatis; quos Xerxes inter proras et litus navigans conspiciabatur.

101. Ubi autem et classem lustravit,

egressus navi arcessivit Demaratum Aristonis filium, comitem hujus adversus Graeciam expeditionis, eique arcessito ita inquit, ‘ Demarate, juvat nunc me quae
 ‘ cupio abs te interrogare, qui et Grae-
 ‘ cus es, et non ex minima neque maxi-
 ‘ me invalida civitate, ut audio tam ex
 ‘ te quam ex aliis Graecis, qui in sermo-
 ‘ nes mecum veniunt. nunc igitur hoc
 ‘ mihi expone, nunquid Graeci sustine-
 ‘ bunt manus contra me levare. nam, ut
 ‘ ego opinor, nec si omnes Graeci ac
 ‘ ceteri ad occasum incolentes homines
 ‘ congregarentur, pares essent ad me in-
 ‘ vadentem sustinendum, siquidem non
 ‘ sint concordēs. Libet tamen mihi abs
 ‘ te audire quid de hoc dicas.’ His ver-
 bis ille interrogavit. Demaratus autem
 excipiens, ‘ Utra, inquit, apud te rex utar,
 ‘ veritate an jucunditate?’ Ille ut veritate
 uteretur jubere. neque enim sibi ob id

καὶ ἐξέβη ἐκ τῆς νεὸς, μετεπέμψατο Δη-
 μάρητον τὸν Αρίσωνος συστρατευόμενον
 αὐτῷ ἐπὶ τὴν Ἑλλάδα. καλέσας δ' αὐ-
 τὸν, εἶρετο τάδε, ' Ω Δημάρητε, νῦν μοί
 ' σε ἡδὺ τι ἐστὶ ἐπείρεσθαι τὰ θέλω. σὺ
 ' εἷς Ἕλλην τε, καὶ (ὥς ἐγὼ πυνθάνο-
 ' μαι σεῦ τε καὶ τῶν ἄλλων Ἑλλήνων
 ' τῶν ἐμοὶ ἐς λόγους ἀπικνεομένων) πό-
 ' λιος ἔτ' ἐλαχίστης, ἔτ' ἀσθενεσάτης.
 ' νῦν ὧν μοι τόδε φράσσκ, εἰ Ἕλληνες
 ' ὑπομενέσσι χεῖρας ἐμοὶ ἀνταειρόμενοι.
 ' ὃ γάρ, ὥς δοκέω ἐγὼ, ὃδ' εἰ πάντες
 ' Ἕλληνες, καὶ οἱ λοιποὶ οἱ πρὸς ἐσπέ-
 ' ρης οἰκέοντες ἄνθρωποι συλλέχθεισαν,
 ' ἐκ ἀξιώμαχοί εἰσι ἐμὲ ἐπίοντα ὑπο-
 ' μεῖναι, μὴ ἔόντες ἄρθμιοι. ἐθέλω μέντοι
 ' καὶ τὸ ἀπὸ σεῦ, ὁκοῖόν τι λέγεις περὶ
 ' αὐτέων, πυθέσθαι.' ὁ μὲν ταῦτα εἰρώ-
 ' τα. ὁ δὲ, ὑπολαβὼν ἔφη, ' Ω βασιλεῦ,
 ' κότερα ἀληθινήν χρῆσομαι πρὸς σε, ἢ
 ' ἡδονῇ; ὁ δὲ μιν ἀληθινήν χρῆσθαι ἐκέ-

λευε, Φὰς ἔδέν οἱ ἀηδέσσερον ἔσεσθαι ἢ πρότερον ἦν.

ρβ'. Ὡς δὲ ταῦτα ἤκασε Δημάρητος, ἔλεγε τάδε, ' Βασιλεῦ, ἐπειδὴ ἀληθινή ' διαχρήσασθαι πάντως με κελεύεις ταῦ- ' τα λέγονίλα, τὰ μὴ ψευδόμενός τις ὕσε- ' ρον ὑπὸ σεῦ ἀλώσεται, τῇ Ἑλλάδι πε- ' νίη μὲν αἰεὶ σύντροφός^ε ἐστὶ ἀρετὴ δὲ ' ἔπακτός^ε ἐστὶ, ἀπὸ τε σοφίης κατεργασ- ' μένη καὶ νόμος ἰχυρὸς^ε τῇ διαχρεωμένῃ ' ἢ Ἑλλάς, τήν τε πενίην ἀπαμύνεται, ' καὶ τὴν δεσποσύνην. αἰνέω μὲν νυν πάν- ' τας Ἑλληνας τῶς περὶ κείνης τῶς Δω- ' ρικῶς χώρης οἰκημένους. ἔρχομαι δὲ λέ- ' ξων^ε ὃ περὶ πάντων τῶσδε τῶς λόγους, ' ἀλλὰ περὶ Λακεδαιμονίων μόνων^ε πρῶ- ' τα μὲν, ὅτι ἔκ^ε ἐστὶ ὅκως κοτὲ σὺς δέξον- ' ται^δ λόγους δελοσύνην φέρονίλας τῇ Ἑλ- ' λάδι^ε αὐτίς δὲ, ὡς ἀντιώσονταί^ε τοι ἐς ' μάχην, καὶ ἦν οἱ ἄλλοι Ἑλληνες πάντες ' τὰ σὰ φρονέωσι. ἀριθμὸς^ε δὲ πέρι, μὴ

^ε αἰεὶ κοτὲ σύντροφος. ^δ σὺ δέξονται.

cum minus jucundum fore quam antea fuisset.

102. Hoc ubi Demaratus audivit,
 ‘ Quoniam, inquit, me jubes, rex, om-
 ‘ nino veritatem proloqui, ea dicentem
 ‘ ob quae nemo mendacii postea a te
 ‘ convincetur; Graecia semper quidem
 ‘ alumna fuit paupertatis, hospes virtutis,
 ‘ quam a sapientia accivit et a severa dis-
 ‘ ciplina, quam usurpans Graecia, et
 ‘ paupertatem abigit et dominatum. Ita
 ‘ laudo quidem omnes Graecos qui circa
 ‘ Dorica illa loca incolunt: sed non de
 ‘ cunctis eis haec verba faciam, verum
 ‘ de Lacedaemoniis solis. Jam primum
 ‘ fieri non poterit, ut tuas voces admit-
 ‘ tant, afferentes Graeciae servitutem:
 ‘ deinde venient tibi obviam ad pugnan-
 ‘ dum, etiam si ceteri Graeci omnes sen-
 ‘ tiant tecum. Neque vero de numero

‘ eorum quaeras, quot illi sint qui hoc
 ‘ facere possint. nam si in exercitu eo-
 ‘ rum mille fuerint, ii tecum congredi-
 ‘ entur; et item siue pauciores siue etiam
 ‘ plures.’

103. Haec quum audisset Xerxes,
 cachinnans inquit, ‘ Demarate, quodnam
 ‘ extulisti verbum? mille omnino viros
 ‘ cum tanto exercitu congressuros? Age-
 ‘ dum, dic mihi, nonne teipsum ais isto-
 ‘ rum virorum fuisse regem? visne igitur
 ‘ sine mora tu cum decem viris dimica-
 ‘ re? Quod si vestri populares omnes ta-
 ‘ les sunt, quales tu praedicas, profecto
 ‘ secundum vestra instituta decet te, qui
 ‘ illorum es rex, ad duplum comparari.
 ‘ nam si denis e meo exercitu singuli
 ‘ eorum pares sint, jure abs te posco ut
 ‘ viginti sis par; ita verba quae dixisti,
 ‘ comprobabuntur. Atqui si tales sunt

‘ πύθη ὅσοι τινὲς ἔόντες ταῦτα ποίειν
 ‘ οἱοί τέ εἰσι. ἦν τε γὰρ τύχῳσι ἔξεσρα-
 ‘ τευμένοι χίλιοι, ὅτοι μαχέσονται τοι,
 ‘ ἦν τε ἐλάσσονες τῷ τέων, ἦν τε καὶ
 ‘ πλεῦνες.’

ργ’. Ταῦτα ἀκέσας Ξέρξης, γελά-
 σας ἔφη, ‘ Δημάρηε, οἷον ἐφθέγγαιο ἔπος,
 ‘ ἄνδρας χιλίους στρατιῇ τοσῆδε μαχέσα-
 ‘ θαι; ἄγε, εἰπέ μοι, σὺ φῆς τῷ τέων
 ‘ τῶν ἀνδρῶν αὐτὸς βασιλεὺς γενέσθαι;
 ‘ σὺ ὦν ἐβελήσαιο αὐτίκα μάλα πρὸς ἄν-
 ‘ δρας δέκα μάχεσθαι^ε, καὶ τοι εἰ τὸ
 ‘ πολιτικὸν ὑμῖν πᾶν ἐστὶ τοιῷτον οἷον σὺ
 ‘ διαίρεῖς, σέ γε τὸν κείνων βασιλῆα πρέ-
 ‘ πει πρὸς τὸ διπλήσιον ἀντιτάσσεσθαι
 ‘ κατὰ νόμους τῶν ὑμετέρων. εἰ γὰρ κείνων
 ‘ ἕκαστος δέκα ἀνδρῶν τῆς στρατιῆς τῆς
 ‘ ἐμῆς ἀντάξιός ἐστι, σὲ δέ γε^ε δίζημαι
 ‘ εἴκοσι εἶναι ἀντάξιον· καὶ ὅττω μὲν ὀρ-
 ‘ θοῖτ’ ἂν ὁ λόγος ὁ παρὰ σεῦ εἰρημένος.
 ‘ εἰ δὲ τοιῷτοί τε ἔόντες, καὶ μεγάθεα

^ε μαχίσσασθαι. ^ε σίγι.

' τοσῶτοι ὅσοι σύ τε καὶ οἱ παρ' ἐμὲ φοι-
 ' τῶσι Ἑλλήνων ἐς λόγους, αὐχεῖτε το-
 ' σῶτον, ὅρα μὴ μάτην κόμπος ὁ λόγος
 ' ἔστος ὁ εἰρημένος εἴη. ἐπεὶ φέρε ἰδὼ παντὶ
 ' τῷ εἰκότι, κῶς δυναίατο χίλιοι, ἢ καὶ
 ' μύριοι, ἢ καὶ πεντακισμύριοι, ἔόντες γε
 ' ἐλεύθεροι πάντες ὁμοίως, καὶ μὴ ὑπ' ἐνὸς
 ' ἀρχόμενοι, στρατῷ τοσῶδε ἀντιστῆναι.
 ' ἐπεὶ τοι πλεῦνες^α περὶ ἓνα ἕκαστον γι-
 ' νόμεθα, ἢ χίλιοι, ἔόντων ἐκείνων πέντε^β
 ' χιλιάδων. ὑπὸ μὲν γὰρ ἐνὸς ἀρχόμενοι
 ' κατὰ τρόπον τὸν ἡμέτερον, γενοίατ' ἂν
 ' δειμαίνοντες τῶτον καὶ παρὰ τὴν ἐωυτῶν
 ' φύσιν ἀμείνονες· καὶ ἴοιεν ἀναγκαζόμε-
 ' νοι μάστιγι ἐς πλεῦνας ἐλάσσονες ἔόντες
 ' ἀνειμένοι δὲ ἐς τὸ ἐλευθέριον^γ, οὐκ ἂν
 ' ποίεοιεν τῆτέων ἑδέτερα. δοκέω δὲ ἔγω-
 ' γε καὶ ἀνισωθέντας πλήθει, χαλεπῶς
 ' ἂν Ἑλληνας Πέρσῃσι μένοισι μάχε-
 ' σθαι. ἀλλὰ παρ' ἡμῖν τῆτό ἐστι^δ τὸ
 ' σὺ λέγεις. ἔστι γε μέντοι οὐ πολλόν,

^α ἰπὸ τε πλεῦνες. ^β ἰόντων πέντε. ^γ ἐλεύθερον. ^δ ἡμῖν
 μὲν μένοισι τῆτό ἐστι.

' illi ac proceritate tanti, quanti tu, ac
' Graeci qui in colloquium meum ve-
' nerunt, tantopere gloriamini, vide ne
' frustra id insolenterque faciatis. nam
' age intelligam quacunque probabilitate,
' unde fieri queat, ut mille aut decem
' millia vel etiam quinquaginta millia ho-
' minum, qui pariter omnes liberi, nec
' unius imperio subiecti, tanto exercitui
' obsisterent: quum simus nos plures
' quam milleni ad singulos eorum, si fu-
' erint quinque millia. Nam sub uno,
' quemadmodum apud nos fit, impera-
' tore milites, illius metu etiam contra
' suam ipsorum naturam meliores effici-
' untur, adactique flagello, vel pauciores
' adversus plures eunt: iidem remisso li-
' bero sibi arbitrio, neutrum horum face-
' rent. Adeo opinor Graecos etiam pares
' numero Persis, aegre cum eis solis cer-
' turos. quinimo istud apud nos est id

‘ quod ais: verum non ita multum, sed
 ‘ rarum. sunt enim e Persis meis satelli-
 ‘ tibus qui velint cum ternis viris Graecis
 ‘ pariter dimicare: quorum tu inexpertus
 ‘ multa blateras.’

104. Ad haec Demaratus, ‘ Intelli-
 ‘ gebam, inquit, rex, ab initio me veritate
 ‘ utentem, non jucunda tibi dicturum:
 ‘ sed quia tu dicere me verissima coegisti,
 ‘ dixi quae erant ex officio Spartanorum.
 ‘ Quanquam ipse optime intelligis quan-
 ‘ topere nunc illos ego amem, qui me
 ‘ honore et decore paterno exutum, ex-
 ‘ torrem profugumque fecerunt: quem
 ‘ pater tuus exceptum, victu ac domicilio
 ‘ donavit. Quare non est credibile virum
 ‘ prudentem respuere benevolentiam ex-
 ‘ ploratam, sed maxime observare. Ego
 ‘ autem neque cum decem viris promit-
 ‘ tam me posse dimicare, neque cum duo-
 ‘ bus: ac ne singulari quidem certamine

‘ἀλλὰ σπάνιον. εἰσὶ γὰρ Περσέων τῶν
 ‘ἐμῶν αἰχμοφόρων, οἳ ἐθελήσασι Ἑλλή-
 ‘ων ἀνδράσι τρισὶ ὁμῶς μάχεσθαι· τῶν
 ‘σὺ ἐὼν ἄπειρος, πολλὰ φλυηρέεις.’

ρδ'. Πρὸς ταῦτα Δημάρτητος λέγει,
 ‘ὦ βασιλεῦ, ἀρχῆθεν ἠπισάμην ὅτι ἀ-
 ‘ληθὴν ἡ χρεώμενος, ὃ φίλα τοι ἐρέω·
 ‘σὺ δὲ ἐπεὶ ἠνάγκασας λέγειν τῶν λό-
 ‘γων τὰς ἀληθεσάτας, ἔλεγον τὰ κα-
 ‘τήκοντα Σπαρτιήτησι· καίτοι ὡς ἐγὼ
 ‘τυγχάνω τὰ νῦν τάδε ἐσοργῶς ἐκεί-
 ‘νους, αὐτὸς μάλισα ἐξεπίσται, οἳ με
 ‘τιμὴν τε καὶ γέρεα ἀπελόμενοι πα-
 ‘τρῶα, ἀπολὶν τε καὶ φυγάδα πεποι-
 ‘ήκασι· παῖθ' δὲ σὸς ὑποδεξάμενος, βίον
 ‘τέ μοι καὶ οἶκον δέδωκε. οὐκὼν εἰκός
 ‘ἐστὶ ἄνδρα τὸν σῶφρονα εὐνοίην φαινο-
 ‘μένην διωθέεσθαι, ἀλλὰ σέργειν μάλι-
 ‘στα. ἐγὼ δὲ ὅτε δέκα ἀνδράσι ὑπὶ χρο-
 ‘μαι οἷός τε εἶναι μάχεσθαι, ὅτε δυ-
 ‘ῶσι· ἐκὼν γέ εἶναι ὃδ' ἂν μενομαχέ-

‘οιμι. εἰ δὲ ἀναγκαίη εἴη, ἢ μέγας τις
 ‘ὁ ἐποτρύνων ἀγὼν, μαχοίμην ἂν πάν-
 ‘των ἡδιστα ἐνὶ τριτέων τῶν ἀνδρῶν, οἳ
 ‘Ἑλλήνων ἕκαστος φησὶ τριῶν ἄξιος εἶ-
 ‘ναι. ὥς δὲ καὶ Λακεδαιμόνιοι, κατὰ
 ‘μὲν ἓνα μαχεόμενοι, ὕδαμῶν εἰσὶ κα-
 ‘κίονες ἀνδρῶν· ἀλέες δὲ, ἄριστοι ἀνδρῶν
 ‘ἀπάντων. ἐλεύθεροι γὰρ εἶντες, ὃ πάν-
 ‘τα ἐλεύθεροί εἰσι. ἔπεσι γὰρ σφι δε-
 ‘σπότης, νόμος, τὸν ὑποδειμαίνουσι πολ-
 ‘λῷ ἔτι μᾶλλον ἢ οἱ σοί, σέ. ποιεῦσι
 ‘γῶν τὰ ἂν ἐκεῖνος ἀνώγει. ἀνώγει δὲ
 ‘τῷτ’ αἰεὶ, ὅκ’ ἐὼν φεύγειν ὕδεν πλη-
 ‘θος ἀνθρώπων· ἐκ μάχης, ἀλλὰ μέ-
 ‘νοντας ἐν τῇ τάξει, ἐπικρατέειν, ἢ ἀ-
 ‘πόλλυσθαι. σοὶ δὲ, εἰ φαίνομαι ταῦτα
 ‘λέγων φλυηρέειν, τᾶλλα σιγαῖν ἐδέ-
 ‘λω^f τολοιπόν. νῦν δὲ ἀναγκαῶς εἰς ἔλε-
 ‘ξαι. γένοιτο μὲν τοι κατὰ νόον τῷ βα-
 ‘σιλεῦ.

ρέ. Ὁ μὲν δὴ ταῦτα ἀμείψατο. Ξέρ-

^c ἀνδρῶν. ^f Habet codex MS. φλυηρέειν, ἅμα θέλει.

' volens certaverim. At si necesse fuerit,
 ' aut vehemens discrimen institerit, liben-
 ' tissime cum uno quolibet istorum homi-
 ' num dimicarem, qui se singulos ajunt
 ' idoneos ad certandum cum ternis Grae-
 ' corum. Etenim Lacedaemonii pugnan-
 ' do cum singulis, non sunt illi quidem
 ' ullis deteriores viris: at conferti, cunc-
 ' torum virorum sunt excellentissimi. nam
 ' licet sint liberi, non tamen sunt omnia
 ' liberi: quippe quibus praeest domina
 ' lex, quam multo magis metuunt quam
 ' tui te. Faciunt ergo quaecunque illa
 ' cogit. cogit autem idem semper, vetans
 ' eos ex acie fugere quantavis hominum
 ' multitudinem; sed ut ordinem non de-
 ' serentes, aut vincant aut occumbant.
 ' Haec ego loquens, si tibi blaterare vi-
 ' deor, volo posthac in ceteris silentium
 ' agere. Haecenus loquutus sum coactus:
 ' tibi vero ex sententia contingat, rex.'

105. Haec loquuto Demarato, Xer-

xes ad risum versus, nulla indignatione permotus est, sed comiter hominem remisit. Post Demarati colloquium, ubi Dorisco illi praefecit praetorem Mascamem Megadostis filium, amoto eo quem Darius praefecerat, ire cum exercitu per Thraciam adversus Graeciam pergit.

106. Huic Mascami, quem illic reliquit Xerxes, uni tanquam omnium praetorum praestantissimo quos ipse aut Darius constituisset, dona quotannis misit; et item ejus posteris Artaxerxes filius Xerxis. Etenim ante hanc expeditionem in Thracia et in Hellesponto ubique praetores fuerant, qui omnes post eandem expeditionem a Graecis ejecti sunt et e Thracia et ex Hellesponto, praeterquam iste in Dorisco, quippe hunc in Dorisco

ξης δὲ ἐς γέλωτά τε ἔτρεφε^α, καὶ ἐκ ἐποι-
ήσατο ὄργην ὑδεμίνην, ἀλλ' ἡπίως αὐτὸν
ἀπεπέμφατο. τότε δὲ ἐς λόγους ἐλθὼν
Ξέρξης, καὶ ὑπαρχὸν ἐν τῷ Δορίσκῳ τότε
καταστήσας Μασκάμην τὸν Μεγαδόσεω,
τὸν δὲ ὑπὸ Δαρεῖος σταθέντα καταπαύ-
σας, ἐξήλαυνε τὸν στρατὸν διὰ τῆς Θρηί-
κης ἐπὶ τὴν Ἑλλάδα.

ρς'. Κατέλιπε δὲ ἄνδρα τοιόνδε Μα-
σκάμην γενόμενον, τῷ μὲν^β Ξέρξης δῶρα
πέμπεσκε, ὡς ἀριστεύοντι^γ πάντων ὅσους
κατέστησε αὐτὸς ἢ Δαρεῖος ὑπάρχους·
πέμπεσκε δὲ ἀνὰ πᾶν ἔτος· ὡς δὲ καὶ Ἀρ-
τοξέρξης ὁ Ξέρξεω, τοῖσι Μασκαμείοισι
ἐκγόνοισι. κατέστασαν γὰρ ἔτι πρότερον
ταύτης τῆς ἐλάσιος ὑπαρχοὶ ἐν τῇ Θρηί-
κῃ καὶ τῷ Ἑλλησπόντῳ^δ πανταχῇ. ἔτοι-
ῶν πάντες, οἳ τε ἐκ Θρηίκης καὶ τῆς Ἑλλη-
σπόντου, πλὴν τῆς ἐν Δορίσκῳ, ὑπὸ Ἑλ-
λήνων ὕφερον ταύτης τῆς στρατηλασίας

^α ἐτρέφετο. ^β Haec vox non est in MS. ^γ MS, ὡς ἀρίστῳ
ἔστι. ^δ In eodem est τῷ Ἑλλησπόντῳ.

ἐξηρέθησαν. τὸν δὲ ἐν Δορίσκῳ Μασκάμην
 ὕδαμοί κ' ἐδυνήθησαν ἐξελεῖν, πολλῶν
 πειρησαμένων. διὰ τῷτο δὲ οἱ τὰ δῶρα
 πέμπεται παρὰ τῷ βασιλεύοντι αἰεὶ ἐν
 Πέρσῃσι.

ρή. Τῶν δὲ ἐξαηρεθέντων ὑπὸ Ἑλλή-
 νων ὕδ' ἐνα βασιλεὺς Ξέρξης ἐνόμισε εἶναι
 ἄνδρα ἀγαθόν, εἰ μὴ Βόγην μῆνον τὸν ἐξ
 Ηἰόνος· τῷτον δὲ αἰνέων ὕκ' ἐπαύετο, καὶ
 τὰς περιεόντας αὐτῷ ἐν Πέρσῃσι παῖδας
 ἐτίμα μάλισα. ἐπεὶ καὶ ἄξιός τις ἀνὴρ μεγάλης
 ἐγένετο Βόγης· ὃς, ἐπειδὴ ἐπολιορκέετο
 ὑπὸ Ἀθηναίων καὶ Κίμωνος τῷ Μιλτιάδῳ,
 παρεὼν αὐτῷ ὑπόσπονδον ἐξελθεῖν καὶ νο-
 σῆσαι ἐς τὴν Ἀσίην, ὕκ' ἐθέλησε, μὴ δει-
 λὴν δόξεε περιεῖναι βασιλείῃ, ἀλλὰ διε-
 καρτέρεε ἐς τὸ ἔχαλον. ὡς δ' ὕδ' ἐτι φαρ-
 γῆς ἐνῆν ἐν τῷ τείχεϊ, συννήσας πυρὴν
 μεγάλην, ἐσφαζε τὰ τέκνα καὶ τὴν γυναῖ-
 κα καὶ τὰς παλλακὰς, καὶ τὰς οἰκέτας· καὶ
 ἔπειτα ἐσέβαλε ἐς τὸ πῦρ. μετὰ δὲ ταῦ-

Masdamem nulli unquam, etsi multi conati fuerint, tamen ejicere nequierunt. ob id huic ab eo qui semper in Persis regnat, dona mittuntur.

107. Eorum vero qui a Graecis expulsi sunt, neminem rex Xerxes virum egregium esse dixit, praeter unum Bogem ex Ejone, quem laudare non desinebat, ejusque qui superfuere liberos maximo inter Persas honore prosequebatur. Siquidem magnis ferri laudibus Boges meruit: qui quum ab Atheniensibus et Cimonem Miltiadis filio obsideretur, liceretque ei accepta fide egredi et in Asiam remeare, tamen abnuit, ne regi prae metu superfuisse videretur, sed ad extremum usque perstitit: atque ubi nihil in moenibus commeatus reliquum fuit, collato ingenti rogo, interemit liberos, conjugem, concubinas, familiam, eosque mox

in ignem iniecit: dehinc omne aurum urbis atque argentum e muro disperfit in Strymonem. his actis, etiam semetipsum misit in ignem. Ita hic merito a Persis ad hoc usque tempus celebratur.

108. Xerxes e Dorisco in Graeciam tendens, ut quosque populos adibat, secum militare cogebat. Erat autem (ut superius a me expositum est) omnis ad Thessaliam usque tractus in ditionem reductus et regi tributarius effectus a Megabazo et mox a Mardonio. Digressus a Dorisco, praeteriit primum Samothracica castella, quorum ultimum oppidum ad vesperam situm est, nomine Mesambria, cui vicinum est oppidum Thasiorum, Stryma: quae oppida interfluit amnis Lissus, cujus aqua tunc non suffecit copiis Xerxis, sed defecit. Haec olim re

τα, τὸν χρυσὸν ἅπαντα τὸν ἐκ τῆ ἄσπεος
 καὶ τὸν ἄργυρον ἔσπειρε ἀπὸ τῆ τείχεος
 εἰς τὸν Στρυμόνα. ποιήσας δὲ ταῦτα, καὶ
 ἐωϋτὸν ἐσέβαλε εἰς τὸ πῦρ. ἔτω μὲν ἕτος
 δικαίως αἰνέεται ἔτι καὶ εἰς τόδε ὑπὸ Περ-
 σέων.

ρζ' Ξέρξης δὲ ἐκ τῆ Δορίσκου ἐπορεύε-
 το ἐπὶ τὴν Ἑλλάδα. τῆς δὲ αἰεὶ γνωμέ-
 νης ἐμποδῶν, συστρατεύεσθαι ἠνάγκαζε.
 ἐδεδῶλωτο γάρ (ὥς καὶ πρότερόν μοι δεδή-
 λωται) ἡ μέχρι Θεσσαλίας πᾶσα, καὶ ἦν
 ὑπὸ βασιλῆα δασμοφόρος, Μεγαβάξ τε
 καίλασρεψαμένους, καὶ ὕστερον Μαρδονίους. πα-
 ραμείβετο δὲ πορευόμενος ἐκ Δορίσκου,
 πρῶτα μὲν τὰ Σαμοθρηϊκία τείχεα, τῶν
 ἐσχάτη πεπόλινσαι πρὸς ἐσπέρην πόλιν τῇ
 ἑνομαίᾳ ἐστὶ Μεσαμβρίῃ· ἔχεται δὲ ταύτης
 Θασίων πόλις, Στρυμὴ· διὰ δὲ σφραγῶν τῆ
 μέσης Λίας ποταμὸς διαρρέει· ὃς τότε
 ἐκ ἀντέχει τοῦ ὕδατος παρέχων τῷ Ξέρ-
 ξεω στρατῷ, ἀλλ' ἐπέλιπε· ἡ δὲ χώρα

αὕτη πάλαι μὲν ἐκαλέετο Γαλαϊκὴ^c, νῦν δὲ Βριαντική. ἔστι μέντοι τῷ δικαιοτάτῳ τῶν λόγων καὶ αὕτη Κικόνων.

ρθ'. Διαβὰς δὲ τῷ Λίῳ⁸ ποταμῷ τὸ ῥέεθρον ἀποξηρασμένον^ε, πόλιος Ἑλληνίδας τάσδε παραμείβετο, Μαρώνειαν, Δικαίαν, Ἀβδηρα. ταύτας τε δὴ παρεξήιε, καὶ κατὰ ταύτας, λίμνας ὀνομασὰς ταύτας Μαρωνείης μὲν μεταξύ καὶ Στρώμης κειμένην Ἰσμαρίδα· κατὰ δὲ Δικαίαν, Βιστωνίδα, εἰς τὴν ποταμοὶ δύο εἰσεῖσι τὸ ὕδωρ, Τραυὸς τε καὶ Κόμφατος⁸. κατὰ δὲ Ἀβδηρα, λίμνην μὲν ὕδემίνην εἶσαν ὀνομασθὴν παραμείφατο Ξέρξης, ποταμὸν δὲ Νέσον, ῥέοντα εἰς θάλασσαν. μετὰ δὲ ταύτας τὰς χώρας ἰὼν, τὰς ἡπειρώτιδας πόλεις παρήιε· τῶν ἐν μίῃ λίμνῃ εἶσα τυγχάνει ὥσεί τριήκοντα σταδίῳ μάλιστά κη τὴν περίοδον, ἰχθυώδης τε καὶ κάρτα ἀλμυρή. ταύτην τὰ ὑποζύγια μῆνα ἀρδόμενα ἀνεξήρηνε. τῇ δὲ πό-

^c MS. Γαλαϊκή. ^ε ἀπεξηραμένον. ⁸ MS. γραῦος ἢ κόμψαντος.

gio vocabatur Galaica, nunc autem Briantica: quae tamen optimo jure Ciconum est.

109. Transmisso alveo fluminis Lissarefacto, Xerxes has Graecas urbes praetergressus est: Maroneam, Dicaeam, Abdera, eas inquam praeteriit, et has quae juxta eas sunt, nominis clarissimi paludes, Ismaridem, quae Maroneam Strymamque interjacet: Bistonidem Dicaeae contiguam, in quam duo flumina ingrediuntur, Trauus et Compsatus. Juxta Abdera autem nullum nobilem lacum praeteriit Xerxes, sed fluvium Nestum mare subeuntem. Post has regiones pergens mediterraneas urbes praeteriit: in quarum una est lacus triginta ferme stadiorum in circuitu, piscosus et admodum salsus: quem sola jumenta quum aquarentur exsicca-

vere. Huic urbi nomen est Pystirus. Has urbes et maritimas et Graecas sinistrorsum relinquens praeteriit Xerxes.

I I O. Per quas autem gentes Thraciae iter fecit, hae sunt: Paeti, Cicones, Bistones, Sapaeci, Derfaei, Edoni, Satrae. Quarum quae maritimae erant, navibus sequutae sunt: quae vero mediterraneae, quae et commemoratae sunt a me, praeter Satras, ceterae omnes pedestres sequi coactae sunt.

I I I. Satrae nulli unquam hominum, quantum nos scimus, fuere subiecti, sed soli e Thracibus ad meam memoriam liberi semper perstitere. Editos enim montes incolunt omnigenis arboribus ac nivibus obsitos: suntque viri in re bellica eximii. apud quos oraculum est Liberi, idque in editissimis montibus. Ex Satis

λι ταύτῃ ἔνομά ἐστι Πύσιρος^α. ταύτας
 μὲν δὴ τὰς πόλεις τὰς παραθαλασσίας τε
 καὶ Ἑλληνίδας ἐξ εὐωνύμου χειρὸς ἀπέρ-
 γων παρέξῃε.

ρί. Ἐθνεα δὲ Θρηϊκῶν, δι' ὧν τῆς χώ-
 ρης ὁδὸν ἐποίεετο, τοσαύδε· Παῖτοι, Κικό-
 νες, Βίςονες, Σαπαῖοι, Δερσαῖοι, Ἡδωνοί,
 Σάτραι. τῶν οἱ μὲν παρὰ θάλασσαν
 κατοικημένοι ἐν τῇσι^β νηυσὶ εἶποντο· οἱ δὲ
 αὐτέων τὴν μεσόγαίαν οἰκέοντες, κατα-
 λεχθέντες τε ὑπ' ἐμεῦ, πλὴν Σατρέων, οἱ
 ἄλλοι πάντες, πεζῇ^γ ἀναγκαζόμενοι εἶ-
 ποντο.

ρια'. Σάτραι δὲ ἔδενός κω ἀνθρώπων
 ὑπήκοοι ἐγένοντο, ὅσον ἡμεῖς ἴδμεν, ἀλλὰ
 διατελεῦσι τὸ μέχρι ἐμεῦ αἰεὶ ἐόντες ἐλεύ-
 θεροι μῆνοι Θρηϊκῶν. οἰκέσσι τε γὰρ ἔρεα
 ὑψηλά, ἴδῃσι^δ τε παντοίῃσι καὶ νιφάσι^δ
 συνηρεφέα· καὶ εἰσὶ τὰ πολέμια ἄκροι.
 ἔται οἱ τῷ Διονύσῃ τὸ μαντήϊον εἰσὶ ἐκ-
 τημένοι. τὸ δὲ μαντήϊον τῷτο, ἔστι μὲν ἐπὶ

^α Πύσιρος. ^β κατοικημένοι τῇσι. ^γ πεζοί. ^δ MS. καὶ
 χιόνι.

τῶν ἑρέων τῶν ὑψηλοτάτων, Βηαιοὶ δὲ τῶν Σατρέων εἰσὶ οἱ προφητεύοντες τῷ ἰσῷ. πρόμανις δὲ ἡ χρέεσα, κατάπερ ἐν Δελφοῖσι, καὶ ὕδεν ποικιλώτερον.

ρβ'. Παραμειψάμενος δὲ ὁ Ξέρξης τὴν εἰρημένην, δεύτερα τεττέων παραμείβετο τείχεα τὰ Πιέρων, τῶν καὶ ἐνὶ Φάγρης ἐστὶ ὄνομα, καὶ ἐτέρῳ Πέργαμος. ταύτῃ μὲν δὴ παρ' αὐτὰ τὰ τείχεα τὴν ὁδὸν ἐποιέειτο, ἐκ δεξιῆς χειρὸς τὸ Πάγλαιον ἕως ἀπέργων, ἑὸν μέγα τε καὶ ὑψηλὸν, ἐν τῷ χρυσέα τε καὶ ἀργύρεα ἐνὶ μέταλλα· τὰ νέμονται Πιέρές τε καὶ Οδομανιοί, καὶ μάλιστα Σάτραι.

ργ'. Ὑπεροικέοντας δὲ τὸ Πάγλαιον πρὸς βορέω ἀνέμῳ, Παίονας, Δόβηράς τε καὶ Παιόπλας^ε παρεξιὼν, ἥϊε πρὸς ἐσπέρην· ἐς ὃ ἀπικέιο ἐπὶ ποταμὸν τε Στρυμόνα καὶ πόλιν Ηἰόνα. τῆς ἔτι ζωὸς εὼν ἦρχε Βόγης, τῷ περ ὀλίγω^ς πρότερον τέτων λόγον ἐποιεῦμένην. ἡ δὲ γῆ αὕτη ἡ περὶ

^ε In MS. est καὶ Ὀπλας. ^ς ὀλίγη.

qui in illo templo vaticinantur, sunt Bessii: antistes vero quae reddit responsa, quemadmodum Delphis, et nihilo magis varie.

112. Peragrata autem quam dixi regione, Xerxes secundo loco transiit muros Pierum, quorum uni nomen est Phagrae, alteri Pergamo. Et hac quidem iter propter eos muros faciebat, a manu dextera relinquens montem Pangaeum, magnum atque excelsum, in quo aurea sunt et argentea metalla, quae cum Pieres et Odomanti, tum praecipue Satrae exercent.

113. Super Pangaeum ad aquilonem habitantes Pacones, Doberes et Paeoples praetergressus Xerxes, occasum versus contendit, donec ad flumen Strymonem pervenit, et urbem Eionem, cujus praetor Boges (cujus paulo ante feci mentionem) adhuc vivebat. Regio autem haec Pan-

gaeo monti circumjecta nominatur Phyllis; hinc occasum versus porrecta ad fluvium Angitem, qui Strymonem intrat: hinc meridiem versus ad ipsum Strymonem, ad quem magi mactatis equis candidis litaverunt.

114. His et aliis compluribus incantamentis circa flumen factis, per Novem vias Edonorum iere ad pontes Strymonem junctum invenientes. Audientes autem eum locum Novem vias appellari, totidem illic pueros ac virgines virorum indigenarum vivos defoderunt. Persicum enim est defodere viventes. nam et Amestrin Xerxis uxorem, jam provectae aetatis, audio bis septem illustrium Persarum liberos defodisse sic gratificantem deo qui sub terra esse fertur.

115. Ubi a Strymone progressus est

τὸ Πάγγαιον ὄρος, καλέεται Φυλλίς^g,
κατατείνυσσα, τὰ μὲν πρὸς ἐσπέρην, ἐπὶ
ποταμὸν Αἰγίτην, ἐκδιδόντα ἐς τὸν Στρυ-
μόνα· τὰ δὲ πρὸς μεσαμβρίην, τείνυσσα ἐς
αὐτὸν τὸν Στρυμόνα, ἐς τὸν οἱ μάγοι ἐκ-
αλλιερέοντο, σφάζοντες ἵππους λευκὰς.

ριδ'. Φαρμακεύσαντες δὲ ταῦτα ἐς τὸν
ποταμὸν, καὶ ἄλλα πολλὰ πρὸς τέτοισι,
ἐν Εὐνέα ὁδοῖσι τοῖσι Ἡδωνῶν, ἐπορεύοντο
κατὰ τὰς γεφύρας, τὸν Στρυμόνα εὐρόν-
τες ἐζευγμένον. Εὐνέα δὲ ὁδὸς πυρηνόμε-
νοι τὸν χώρον τῆτον καλέεσθαι, τοσούτους
ἐν αὐτῷ παῖδας τε καὶ παρθένους ἀνδρῶν
τῶν ἐπιχωρίων ζώνοντας καίωρυσον. Περ-
σικὸν δὲ τὸ ζώνοντας κατορύσσειν^h. ἐπεὶ
καὶ Ἀμνηστὴν τὴν Ξέρξεω γυναῖκα πυρηνά-
νομαι γηράσασαν δις ἐπὶ τὰ ἐόντων ἐπιφα-
νέων Περσέων παῖδας ὑπὲρ ἐωυτῆς τῷ
ὑπὸ γῆν λεγομένῳ εἶναι θεῷ ἀντιχαρί-
ζεσθαι κατορύσσαν.

ριέ'. Ὡς δὲ ἀπὸ τῆ Στρυμόνος ἐπορεύ-

^g Φυλλίς. ^h Hujus monitionis nihil est in MS.

εὔετο ὁ στρατός, ἐνθαῦτα πρὸς ἡλίε δυσ-
 μέων ἔστι ἀγιάλος, ἐν τῷ οἰκημένην Ἀρ-
 γίλον πόλιν Ἑλλάδα παρεξήιε. αὕτη δέ,
 καὶ ἡ κατύπερθε ταύτης, καλέειαι Βισαλ-
 τή. ἐνθεῦτεν δὲ κόλπον τὸν ἐπὶ Ποσιδηίῃς
 ἔξ ἀριστερῆς χερὸς ἔχων, ἥϊε διὰ Συλέος
 πεδίῃς καλεομένῃς, Στάγειρον πόλιν Ἑλ-
 λάδα παραμειβόμενος· καὶ ἀπίκητο ἐς
 Ακανθον, ἅμα ἀγόμενος τεττέων ἑκασον
 τῶν ἐθνέων, καὶ τῶν περὶ τὸ Πάγλαιον ὄρος
 οἰκεόντων ὁμοίως, καὶ τῶν πρότερον κατέ-
 λεξα· τῆς μὲν παρὰ θάλασσαν ἔχων οἰ-
 κημένῃς, ἐν νηυσὶ στρατευομένῃς· τῆς δ' ὑ-
 πὲρ θαλάσσης, περὶ ἧς ἐπομένῃς. τὴν δὲ
 ὁδὸν ταύτην τῇ βασιλεὺς Ξέρξης τὸν στρα-
 τὸν ἤλασε, ὅτε συγχέουσι Θρήϊκες, ὅτ'
 ἐπισπείρουσι· σέβονταί τε μεγάλως τὸ μέ-
 χρι ἐμεῦ.

ρισ'. Ὡς δὲ ἄρα ἐς τὴν Ακανθον ἀπί-
 κειο, ξεινίην τε ὁ Πέρσης τοῖσι Ακανθίοισι
 προεῖπε, καὶ ἐδωρήσατό σφεας ἐοῦντι Μη-

exercitus, illic ad solis occasum est litus, in quo sitam urbem Graecam nomine Argilum praeteriit. haec et quae super eam est regio, vocatur Bisaltia. Illinc autem, finum ad Neptuni templum a laeva manu habens, processit trans campum nomine Syleum, praeteriens Stagirus Graecam urbem, pervenitque Acanthum, ducens simul unumquemque horum populorum, et item ex accolis montis Pangaei, et ex illis quos superius commemoravi: iis qui maritimi erant, classe, qui procul a mari aberant, terrestri itinere sequentibus. Hanc autem viam qua rex Xerxes duxit exercitum, Thraces neque confundunt, neque serunt, sed ad mea usque tempora magnopere venerantur.

116. Posteaquam autem Acanthum pervenit, imperavit Persa Acanthiis hospitalia, eosque Medica veste donavit: lau-

davitque quod alacres cerneret esse ad bellum, quodque audiret fossam esse absolutam.

I 17 Xerxe autem apud Acanthum agente contigit, ut Artachaees, qui fossae faciundae praefuerat, morbo decederet, vir Xerxi spectatus, genere Achaemenides, statura inter Persas procerissima. quippe cui quatuor digiti deerant a longitudine quinque regionum cubitorum; clamabatque maxime prae aliis. Xerxes magno damno ducens eum fato functum, apparatissime funeravit, inferias illi faciente toto exercitu: cui tanquam heroi ex oraculo Acanthii sacrificant, nomine eum nuncupantes. Et rex quidem Xerxes amisso Artachaeae jaeturam se fecisse existimabat.

I 18. At ii Graeci qui exercitum excipiebant, quum Xerxi coenam praeberent, in omnem miseriam devenere, adeo

ἀκῆ· ἐπαίνεέ τε, ὀρέων κ' τῆς, προθύμης
 ἔοντας ἐς τὸν πόλεμον, καὶ τὸ ὄρυγμα
 ἀκῶν.

ριζ'. Εἰν Αἰάνθῳ δὲ ἑὸνλος Ξέρξεω, ζυν-
 ἦνκει ὑπὸ νόσῳ ἀποθανεῖν τὸν ἐπεσεῶτα
 τῆς διώρυγος Ἀρταχαίην, δόκιμον ἔοντα
 παρὰ Ξέρξῃ, κ' γένος Αἰαιμενίδην· με-
 γάθει· τε μέγιστον ἔοντα Περσέων· (ἀπὸ
 γὰρ πέντε πηχέων βασιληῶν ἀπέλιπε
 τέσσερας δακτύλους) Φωνέονιά τε μέγιστον
 ἀνθρώπων. ὥστε Ξέρξεα, συμφορὴν ποιη-
 σάμενον μεγάλην, ἐξενεῖκαί τε αὐτὸν
 κάλλιψα κ' θάψαι. ἐτυμβοχόεε δὲ πᾶσα
 ἡ στρατιή. τῷ δὲ τῷ Ἀρταχαίῃ θύουσι
 Αἰάνθιοι ἐκ θεοπροπίῃ, ὡς ἥροϊ, ἐπονομά-
 ζοντες τ' ἄνομα. βασιλεὺς μὲν δὴ Ξέρξης,
 ἀπολομένῃ Ἀρταχαίῳ, ἐποίεετο συμ-
 φορὴν.

ριή'. Οἱ δὲ ὑποδεκόμενοι Ἑλλήνων τὴν
 στρατιήν, κ' δειπνίζοντες Ξέρξεα, ἐς πᾶν
 κακῷ ἀπικέατο, ἔτω ὥστε ἀνάστατοι ἐκ

τῶν οἰκίων ἐγίνοντο· ὅκῃ γε Θασίοισι ὑπὲρ
 τῶν ἐν τῇ ἡπείρῳ πολίων τῶν σφετέρων
 δεξαμένοισι τὴν Ξέρξεω στρατιήν, καὶ δει-
 πνίσασι, Ἀντίπατρος ὁ Οργέος ἀραιρη-
 μένος τῶν ἀσῶν, ἀνὴρ δόκιμος ὁμοῖα τῷ
 μάλισα, ἀπέδεξε ἐς τὸ δεῖπνον τετρακό-
 σια τάλαντα ἀργυρίῃς τετελεσμένα.

ριθ'. Ὡς δὲ παραπλησίως καὶ ἐν τῇσι
 ἄλλῃσι πόλιν οἱ ἐπεξεῶτες ἀπεδείκνυσαν
 τὸν λόγον. τὸ γὰρ δεῖπνον τοιόνδ' ἐγένε-
 το, ὅσα ἐκ πολλῷ χρόνῳ προειρημένον
 καὶ περὶ πολλῷ ποιεύμενον. τῷτο μὲν, ὥς
 ἐπύθοντο τάχιστα τῶν κηρύκων τῶν πε-
 ριαγγελλόντων, δασάμενοι σῖτον ἐν τῇσι
 πόλιν οἱ ἀσοί, ἄλευρά τε καὶ ἄλφιστα
 ἐποίησαν πάντες ἐπὶ μῆνας συχνάς· τῷ-
 το δὲ, κτήνεα ἐσίτευον, ἐξευρίσκοντες
 τιμῆς τὰ κάλλιστα, ἔτρεφόν τε ὄρνιθας
 χειρσαῖας, καὶ λιμναῖας, ἐν τε οἰκήμασι
 καὶ λάκκοις, ἐς ὑποδοχὰς τῷ στρατῷ.
 τῷτο δὲ, χρύσεά τε καὶ ἀργύρεα ποτή-

quidem ut suis laribus fierent extorres; dum et Thasii pro suis urbibus quae in continente sunt accipiunt Xerxis copias et coenam iis praebent, Antipater Orgis filius, electus ab civibus, vir quam maxime probatus, erogavit in coenam quadringenta pecuniae perfecta talenta.

119. Sic igitur magistratus et aliarum urbium similiter proposuere rationem. Tale enim convivium parabatur, utpote jampridem indictum, et multa cura instructum; partim quidem simulatque audiverunt praecones passim annunciantes; tunc vero oppidani frumentum quod in urbibus erat, inter se distributum in farinam et pultem omnes redigebant ad complures menses: partim pecora faginabant pretio optima reperientes et altilis aves habebant terrestres palustresque, in cortibus et in vivariis, ad excipiendum exercitum: partim etiam aurea argentea-

que pocula et crateres faciebant, et cetera omnia quae ad mensam ponuntur. Haec quidem ipsi regi et iis qui cum illo vescebantur, fiebant: cetero autem exercitui, quae ad esum duntaxat imperata erant. adveniente autem exercitu, tabernaculum stetit fixum paratumque, in quo mansionem caperet rex; reliqui sub dio agebant. Ubi tempus coenae aderat, illi sane qui excipiebant distinebantur labore: isti vero, quum expleti noctem illic exegeant, postero die revulso tentorio et omni paratu sumpto, ita abscedebant, nihil relinquentes, sed omnia asportantes.

120. Unde Megacreontis viri Abderitae elegans dictum extitit, qui suavit Abderitis, ut universi, mares pariter ac feminae, sua delubra adirent, suppliciterque diis assidentes precarentur, ut posthac dimidium futurorum malorum a se pro-

ριά τε καὶ κρητῆρες ἐποιεῦντο, καὶ τ᾽ ἄλ-
 λα ὅσα ἐπὶ τράπεζαν τιθεάται^α πάν-
 τα. ταῦτα μὲν δὴ αὐτῷ τε βασιλεῖ καὶ
 τῷσι ὁμοσίτοισι μετ' ἐκείνους ἐπεποίητο·
 τῇ δὲ ἄλλῃ στρατῇ, τὰ ἐς Φορβὴν μῆνα
 τασόμενα. ὅπως δὲ ἀπίκοιτο ἡ στρατιή,
 σκηνὴ μὲν ἔσκε πεπηγυῖα ἐτοίμη, ἐς τὴν
 αὐτὸς σταθμὸν ποιέεσκετο Ξέρξης, ἡ δὲ
 ἄλλη στρατιὴ ἔσκε ὑπαίθριος. ὥς δὲ δεί-
 πνος γίνοιτο ὥρη, οἱ μὲν, δεκόμενοι ἔχε-
 σκον πόνον, οἱ δὲ, ὅπως πληθύνειν νύκ-
 τα αὐτῷ ἀγάγοιεν, ἐν τῇ^β ὑφεραίῃ τὴν
 τε σκηνὴν ἀνασπάσαντες, καὶ τὰ ἐπι-
 πλα πάντα λαβόντες, ἔτῳ ἀπελαύνε-
 σκον, λείποντες ὄδον, ἀλλὰ φερόμενοι.

ρκ'. Ἐνθα δὴ Μεγακρέοντος ἀνδρὸς Ἀθ-
 ρηρίτεω ἔπος εὖ εἰρημένον ἐγένετο, ὃς
 συνεβόλευσε Ἀθρηρίτησι, πανδημεὶ αὐ-
 τὸς καὶ γυναῖκας, ἐλθόντας ἐς τὰ σφέ-
 τερα ἰρὰ, ἵζεσθαι ἰκέτας τῶν θεῶν, πα-
 ραιτεομένους καὶ τὸ λοιπὸν σφι ἀπαμύ-

^α τίθεται. ^β ἀγάγοιεν, τη.

νειν τῶν ἐπιόντων κακῶν τὰ ἡμίσεα· τῶν τε παροισχόμενων ἔχειν σφι μεγάλην χάριν, ὅτι βασιλεὺς Ξέρξης ὁ δὲ ἐκάστης ἡμέρης ἐνόμισε σῖτον αἰρέεσθαι· παρέχειν γὰρ ἂν Ἀβδηρίτησι, εἰ καὶ ἄριστον προεῖρητο ὁμοῖα τῷ δείπνῳ παρασκευάζειν, ἢ μὴ ὑπομένειν Ξέρξεα ἐπίοντα, ἢ καταμείναντας, κάκιςα πάντων ἀνθρώπων διατριβῆναι.

ρχά'. Οἱ μὲν δὴ πιεζόμενοι, ὁμοίως τὰ ἐπιτασόμενον ἐπετέλεον. Ξέρξης δὲ ἐκ τῆς Ἀκάνθου ἐντειλάμενος τοῖσι στρατηγοῖσι τὸν ναυτικὸν στρατὸν ὑπομένειν ἐν Θέρμῃ, ἀπῆκε ἀπ' ἐωϋτῆ τὰς νέας πορεύεσθαι· Θέρμη δὲ τῇ ἐν τῷ Θερμαίῳ κόλπῳ οἰκημένη, ἀπ' ἧς καὶ ὁ κόλπος ἔστος τὴν ἐπωνυμίην ἔχει. ταύτῃ γὰρ ἐπυνθάνετο συντομώτατον εἶναι. μέχρι μὲν γὰρ Ἀκάνθου ὧδε τεταγμένος ὁ στρατὸς ἐκ Δορίσκου τὴν ὁδὸν ἐποιέετο· τρεῖς μοῖρας ὁ Ξέρξης δασάμενος πάντα τὸν πεζὸν στρατὸν, μίαν αὐτέων ἔταξε παρὰ θάλασσαν

pulsaretur. nam de praeteritis magnam se gratiam illis habere, quod rex Xerxes non bis quotidie cibum capere consuefset. Fore enim ut Abderitae, si juberentur etiam prandium simile coenae instruere, aut non praestolarentur Xerxem advenientem, aut praestolati, pessime inter omnes homines affligerentur.

121. Et isti quidem quanquam gravate, tamen quod sibi imponebatur exsequebantur. Xerxes vero ex Acantho duces classis a se dimisit, jussos ad Thermam cum classe se opperiri. Est autem Therma in Thermaeo sinu sita, a qua ipse sinus habet cognomen. Hanc enim compendiarium magis viam esse audiebat. nam e Dorisco ad Acanthum usque ita instructus exercitus iter fecerat, tripartito divisus omnis, jussu Xerxis; ut una pars

secundum mare iret pariter cum classe, cui parti præerant Mardonius et Masistes: altera per mediterranea, cui præerant Trintataechmes et Gergis: tertia inter has media, cum qua Xerxes ipse incedebat, ducibus Smerdomene et Megabyzo.

122. Nauticus porro exercitus ubi a Xerxe discessit, fossam enavigavit in Atho depressam, ac perductam ad sinum, in quo Assa et Pidorus et Singus et Sarga urbes sitae sunt. Ex quibus sumpto comilitio, perrexit ire ad sinum Thermaeum: circumvectusque Ampelon promontorium Toronaeum, praeternavigavit has Graecas urbes, (unde et naves et comilitium sumpsit) Toronam, Galepsion, Sermylam, Meczybernā, Olynthum:

ἵεναι ὁμῶς τῷ ναυτικῷ· ταύτης μὲν δὴ ἐ-
 στρατήγεον Μαρδονίος τε καὶ Μασίσσης. ἐτέ-
 ρη δὲ τεταγμένη ἦν τῷ στρατῷ τριτημορίς
 τὴν μεσόγαυαν, τῆς ἐστρατήγεον Τρινα-
 ταίχμης τε καὶ Γέργις^ς. ἡ δὲ τρίτη τῶν
 μοιρέων μετ' ἧς ἐπορεύετο αὐτὸς ὁ Ξέρξης,
 ἦν μὲν τὸ μέσον αὐτέων, στρατηγὸς δὲ
 παρείχετο Σμερδομένεά τε^δ καὶ Μεγά-
 βυζον.

ρκβ'. Ὁ μὲν νυν ναυτικὸς στρατὸς ὡς
 ἀπείθη ὑπὸ Ξέρξει, καὶ διεξέπλωσε^ς τὴν
 διώρυγα τὴν ἐν τῷ Αἰθῶ γενομένην, διέχου-
 σαν δὲ εἰς κόλπον ἐν τῷ Αἰσά τε πόλιν καὶ
 Πίδωρον καὶ Σίγλον καὶ Σάργη^ς οἰκῆναι. ἐν-
 θεῦτεν, ὡς καὶ ἐκ τεσσάρων τῶν πολιῶν στρα-
 τὴν παρέλαβε, ἐπλεε ἀπιέμενος^ς εἰς τὸν
 Θερμαῖον κόλπον. κάμπιον δὲ Ἀμπελον
 τὴν Τορωναίην ἄκρην, παραμείβετο Ἑλ-
 ληνίδας τὰςδε πόλιν, (ἐκ τῶν νέας τε καὶ
 στρατὴν παρέλαβε) Τορώνην, Γαληφόν,
 Σερμύλην, Μηκύβερναν, Ολυθον. ἡ μὲν

^ς Σίργις. ^δ Σμερδονία τε. ^ς διέπλωσι. ^ς MS. Σάρτη.

^ς ἀπικόμενος.

νυν χώρα αὕτη, Σιθωνίη καλέεται.

ρχγ'. Ὁ δὲ ναυτικὸς στρατὸς ὁ Ξέρξεω, συντάμνων ἀπ' Ἀμπέλης ἄκρης ἐπὶ Καναστραίνῃ ἄκρην, τὸ δὴ πάσης τῆς Παλλήνης ἀνέχει μάλισα, ἐνθεῦτεν νέας τε καὶ στρατιὴν παρελάμβανε ἐκ Ποτιδαίης, καὶ Αφύτιος, καὶ Νέης πόλιος, καὶ Αἰγῆς, καὶ Θεράμβω, καὶ Σκιώνης, καὶ Μένδης, καὶ Σάνης. αὗται γάρ εἰσι αἱ τὴν νῦν Παλλήνην, πρότερον δὲ Φλέγρην καλεομένην νεμόμεναι. παραπλέων δὲ καὶ ταύτην τὴν χώραν, ἔπλεε ἐς τὸ προειρημένον, παραλαμβάνων στρατιὴν καὶ ἐκ τῶν προσεχέων πολίων τῇ Παλλήνῃ, ὁμβρευσέων δὲ τῷ Θερμαίῳ κόλπῳ· τῇσι ὀνόματά ἐστι τάδε, Λίπαξος, Κώμβρεια, Λίσαι, Γίγωνος, Κάμφα, Σμίλα, Αἶνεια. ἡ δὲ τεττέων χώρα, Κροσαίη ἔτι καὶ ἐς τόδε καλέεται. ἀπὸ δὲ Αἰνεΐης, ἐς τὴν ἐτελεύτων καταλέγων τὰς πόλεις, ἀπὸ ταύτης ἤδη ἐς αὐτόν τε τὸν Θερμαῖον κόλπον ἐγίνετο τῷ

quae regio nunc Sithonia nominatur.

123. Ab eo promontorio Ampelo corripuens cursum usque ad promontorium Canastraeum, quod ex tota Pallene prominet maxime, illinc quoque et naves et commilitium sumpsit, ex Potidaea, ex Aphyti, ex Neapoli, ex Aega, ex Therambo, ex Sciona, ex Menda, ex Sana. Hae sunt urbes sitae nunc in Pallena, Phlegra prius appellata. Praeternavigata hac etiam regione, ad praestitutum locum pervenit, sumptis etiam militibus e vicinis Pallenae urbibus ac Thermaeo sinui conterminis: quibus haec nomina sunt, Lipaxus, Combrea, Lissae, Gigonus, Campsa, Smila, Aenea. quarum regio adhuc Crossaea nominatur. Ab Aenea autem, (in qua finis enumerandarum urbium mihi factus est) jam ad ipsum Thermae-

um finum cursus classi exitit, et ad terram Mygdoniam: donec ad Thermam, quo praeceptum erat, perventum est, et ad urbem Sindum, et ad Chalestram super Axiū sitam flumen, quod Mygdoniam terram dirimit a Bottiaeide: cujus terrae Bottiaeides arctum ad mare locum obtinent urbes Ichnae et Pella.

124. Hic navales copiae circa flumen Axiū et urbem Thermam et alias in medio horum urbes stativa habuere, regem opperientes. Huc pervenire volens Xerxes, Acantho profectus cum terrestribus copiis mediterraneam viam sequebatur, peragrans Paeonicum agrum atque Crestonicum, super amnem Chidorum, qui e Crestonaeis initio sumpto, per terram Mygdoniam fluens, propter paludem quae est supra Axiū evolvitur.

125. Hic iter faciente Xerxe, leones impetum dederunt in camelos qui

ναυτικῷ στρατῷ πλόος, καὶ γῆν τὴν Μυγδονίην. πλέων δὲ ἀπικέλο ἔς τε τὴν προειρημένην Θέρμην, καὶ Σινδὸν τε πόλιν καὶ Χαλέσρην, ἐπὶ τὸν Ἀξιὸν ποταμὸν, ὃς ἐρίζει χώραν τὴν Μυγδονίην τε καὶ Βοττῖαιίδα· τῆς ἔχουσι τὸ παρά θάλασσαν σεινὸν χωρίον πόλεις Ἰχναί τε καὶ Πέλλα.

ρχδ'. Ὁ μὲν δὴ ναυτικὸς στρατὸς, αὐτῇ παρὰ^h Ἀξιὸν ποταμὸν, καὶ πόλιν Θέρμην, καὶ τὰς μεταξὺ πόλεις τστέων, περιμένων βασιλῆα, ἐστρατοπεδεύελο. Ξέρξης δὲ καὶ ὁ πεζὸς στρατὸς ἐπορεύελο ἐκ τῆς Ἀκάνθης, τὴν μεσόγαιαν τάμνων τῆς ὁδοῦ, βεβλόμενος ἐς τὴν Θέρμην ἀπικέσθαι. ἐπορεύελο δὲ διὰ τῆς Παμονικῆς καὶ Κρησωνικῆς ἐπὶ ποταμὸν Χεῖδωρον, ὃς ἐκ Κρησωναίων ἀρξάμενος, ῥέει διὰ Μυγδονίης χώρας, καὶ ἐξίει παρὰ τὸ ἔλος τὸ ἐπ' Ἀξίῳ ποταμῷ.

ρχε'. Πορευομένῳ δὲ ταύτῃ, λέοντές οἱ ἐπεθήκαντο τῇσι σιτοφόροις καμήλοισι.

^h MS. περι.

καταφοιτέοντες γάρ οἱ λέοντες τὰς νύκτας, καὶ λείποντες τὰ σφέτερα ἥθεα, ἄλλοι μὲν ὕδενος ἄπιοντο ἕτε ὑποζυγίς, ἕτε ἄνθρωπος, οἱ δὲ τὰς καμήλας ἐκεραΐζον μύνας. θωυμάζω δὲ τὸ αἷτιον, ὅ,τι κοτε ἦν, τῶν ἄλλων τὸ ἀναγκάζον ἀπεχομένους τῶν λέοντας, τῇσι καμήλοισι ἐπιτίθεσθαι· τὸ μῆτε πρότερον ὀπώπessαν θηρίον μῆτ' ἐπεπειρέαιο αὐτῷ.

ρκς'. Εἰσὶ δὲ κατὰ ταῦτα τὰ χωρία καὶ λέοντες πολλοὶ, καὶ βόες ἄγριοι, τῶν τὰ κέρεια ὑπερμεγάλα ἐσι τὰ ἐς τὴν Ἑλληνας φοιτέοντα. ἕρος δὲ τοῖσι λέεσι ἐσι ὅ,τε δι' Αἰθιόπων ῥέων ποταμὸς Νέσος, καὶ ὁ δι' Αἰκαρνανίης ῥέων Αἰελῶς. ἕτε γὰρ τὸ πρὸς τὴν ἡῶ τῷ Νέσῳ ὁδομῶθι πάσης τῆς ἐμπροσθεν Εὐρώπης ἴδοι τις ἂν λέοντα, ἕτε πρὸς ἐσπέρης τῷ Αἰελῶ ἐν τῇ ὑπολοίπῳ ἡπείρῳ, ἀλλ' ἐν τῇ μεταξὺ τούτων τῶν ποταμῶν γίνονται.

commeatum portabant. Sub noctem enim relictis locis consuetis eo descendebant, nulloque alio neque jumento neque homine tacto in camelos solos grassati sunt. Cujus caussam admiror, quaecunque illa erat, quod leones compelleret abstinentes ab aliis adoriri camelos: quod animal nunquam antea nec viderant nec experti illic fuerant.

126. Sunt autem per ea loca leones multi, et boves agrestes praegrandibus cornibus, quae ad Graecos veniunt. Leonum autem terminus est hinc Nestus flumen per Abdera, inde Achelous per Arcaniam fluens. nam neque ad auro-ram trans Nestum viserit quis leonem usquam gentium in Europa, aut trans Acheloum ad occidentem in reliqua continente: sed in horum fluviorum medio leones gignuntur.

127. Postquam autem Thermam venit Xerxes, ibi substitit, tantum ad mare spatii occupantibus castris quantum est ab urbe Therma et Mygdonia usque ad Lydian et Haliaemona, qui amnes agrum Bottiaeicum Macedonicumque terminant in eundem alveum confluentes. In his locis stativa habuere barbari: quibus ad potum solus ex iis qui commemorati sunt amnibus Chidorus e Crestonaeis fluens non suppetiit, sed defecit.

128. Xerxes e Therma prospiciens Thessalicos montes, Olympum et Ossa, praecelsae magnitudinis, audiensque in medio eorum canalem angustum esse, per quem fluit Peneus, et illic viam esse quae in Thessaliam fert, cupidine captus est navigandi ad ostium Penei inspicium.

ρχ'. Ὡς δὲ ἐς τὴν Θέρμην ἀπῖκετο ὁ
Ξέρξης, ἰδρυσεν αὐτῷ τὴν στρατιήν. ἐπέχε
δὲ ὁ στρατὸς αὐτῷ στρατοπεδευόμενος τὴν
παρὰ θάλασσαν χώραν τοσύνδε^α ἀρξά-
μενος ἀπὸ Θέρμης πόλιος καὶ τῆς Μυγδο-
νίης, μέχρι Λυδίων τε ποταμῷ καὶ Ἀλι-
άκμονος, οἱ ἐρίζουσι γῆν τὴν Βοττιαΐδα τε
καὶ Μακεδονίδα, ἐς τὸ αὐτὸ ῥέεθρον τὸ ὕδωρ
συμμίσγούλης. ἐστρατοπεδεύοντο μὲν δὴ ἐν
τέτοις τοῖσι χωρίοις^β οἱ βαρβαροὶ. τῶν
δὲ καταλεχθέντων τεσσάρων ποταμῶν, ἐκ
Κρησωναΐης^γ ῥέων Χείδωρος, μῆνος οὐκ
ἀντέχρησε τῇ στρατιῇ πινόμενος, ἀλλ'
ἐπέλιπε.

ρκή. Ξέρξης δὲ ὀρέων ἐκ τῆς Θέρμης
ἔρεα τὰ Θετταλικά, τὸν τε Ολυμποῦ καὶ
τὴν Οἶσαν, μεγάθει^δ τε ὑπερμήκεα ἐόντα,
διὰ μέσσω τε αὐτέων αὐλῶνα σφινδὸν πυ-
θανόμενος εἶναι, δι' ὃ ῥέει ὁ Πηνειὸς, ἀκτέ-
ων τε εἶναι τούτῃ ὁδὸν ἐς Θεσσαλίην φέ-
ρουσαν, ἐπεθύμησε πλώσας Διήσασθαι

^α τοσύνδε. ^β χωρίοις. ^γ Κρησωναίαν,

τὴν ἐκβολὴν τῇ Πηνειῷ· ὅτι τὴν ἄνω ὁδὸν ἔμελλε ἐλᾶν διὰ Μακεδόνων τῶν κατύπερθε οἰκημένων ἐς Περαιβὺς παρὰ Γόννον πόλιν· ταύτῃ γὰρ ἀσφαλέστατον ἐπυνθάνετο εἶναι. ὥς δὲ ἐπεθύμησε, καὶ ἐποίησε ταῦτα, ἐσθὰς ἐς Σιδωνίην νέα, ἐς τὴν περ ἐσέβαινε αἰεὶ ὅπως τοι ἐθέλοι τοιοῦτο ποιῆσαι, ἀνέδεξε σημήϊον καὶ τοῖσι ἄλλοισι ἀνάγεσθαι, καταλιπὼν αὐτῇ τὸν πεζὸν στρατόν. Ἐπεὶ δὲ ἀπὶ κέλευ, καὶ ἐθεήσατο Ξέρξης τὴν ἐκβολὴν τῇ Πηνειῷ, ἐν θαύμαϊ μεγάλῳ ἐνέχετο. καλέσας δὲ τὰς κατηγεμόνας τῆς ὁδοῦ, εἶρετο εἰ τὸν ποταμόν ἐστι παρατρέφαντα, ἐτέρῃ ἐς θάλασσαν ἐξαγαγεῖν.

ρχθ'. Τὴν δὲ Θεσσαλίην λόγος ἐστὶ τοπαλαιὸν εἶναι λίμνην, ὥς ἐγε συγκεκλημένην^d πάντοθεν ὑπερμήκεσι ὕδασι· τὰ μὲν γὰρ αὐτῆς πρὸς τὴν ἡῶ ἔχοντα, τό, τε Πήλειον ὕδρος καὶ ἡ Οὔα ἀποκλείει, συμμίσγοντα τὰς ὑπωρείας ἀλλήλοισι

^d συγκεκλησμένην.

dum: quia superiorem viam tenenti erat eundem per Macedones superne habitantes ad Peraebos, praeter Gonnum urbem. nam hâc tutissimum iter esse audiebat. Atque ut concupivit, ita et fecit. itaque conscensa navi Sidonia, (quam semper conscendebat quoties ei tale aliquid facere libebat) extulit signum ceteris quoque navibus solvendi, relictis illic terrestribus copiis. Eo postquam pervenit, ostium Penei contemplantem ingens admiratio quum subiret, accitos viae ductores interrogavit nunquid flumen posset averti, ut alibi mare ingrederetur.

129. Narratur autem Thessalia quondam palus fuisse, utpote conclusa undique praealtis montibus. nam quae ejus ad auroram spectant, ea Pelion mons et Ossa junctis inter se radicibus praecludunt;

quae ad ventum aquilonem, Olympus;
 quae ad occasum, Pindus; quae ad meri-
 diem et ventum austrum, Othrys: quod
 inter hos, quos dixi, montes medium, id
 Theffalia est, ita cava, ut cum alii fre-
 quentes amnes in eam influant, tum hi
 quinque maxime praecipui, Peneus, Api-
 danus, Onochonus, Enipeus, Pamisus:
 qui e montibus Theffaliam cingentibus
 in eam planitiem confluentes et nomini-
 bus cogniti, per unum canalem et eum
 arctum in mare evadunt, in unam aquam
 omnes ante redacti: et simulac confluen-
 tem fecerunt, Peneus excellens suo no-
 mine ceteros innominatos reddit. Fertur
 quondam, quum nondum esset hic cana-
 lis et effluxus, hos fluvios et praeter eos
 paludem Boebeidem non habuisse no-
 men, quemadmodum nunc, et tamen non

τὰ δὲ πρὸς βορέῳ ἀνέμῳ, Οὐλύμπῳ· τὰ
 δὲ πρὸς ἐσπέρῃ, Πίνδῳ· τὰ δὲ πρὸς με-
 σαμβρίῃ τε καὶ ἀνεμον νότον, ἢ Οἰθρῳ· τὸ
 μέσον δὲ τεττέων τῶν λεχθέντων ἑρέων ἡ
 Θεσσαλίη ἐστὶ, ἑῷσα κοίλῃ. ὥστε ὧν πο-
 ταμῶν καὶ ἄλλων συχνῶν ἐς αὐτὴν^c ἐσ-
 βαλλόντων, πέντε δὲ τῶν δοκίμων μάλι-
 σα τῶνδε, Πηνειῷ, καὶ Απιδανῷ, καὶ Ονο-
 χῶνι, καὶ Εὐνιπέῳ, καὶ Παμίσῳ· οἱ μὲν νυν
 ἐς τὸ πεδῖον τῷτο συλλεγόμενοι ἐκ τῶν
 ἑρέων τῶν περικληϊόντων τὴν Θεσσαλίην
 ὀνομαζόμενοι, δι' ἐνὸς αὐλῶνος καὶ τέττε
 ρειῶν, ἑκρῶν ἔχουσι ἐς θάλασσαν, προ-
 συμμίσγοντες τὸ ὕδωρ πάντες ἐς τὸ αὐτό·
 ἑπεὰν δὲ συμμιχθέωσι τάχιστα, ἐνθεῦτεν
 ἤδη ὁ Πηνειὸς τῷ ὀνόματι κατακρατέων,
 ἀνωρύμης τῆς ἄλλης ποιεῖ εἶναι. τὸ δὲ
 παλαιὸν λέγεται, ἐκ ἐόντός κω τῷ αὐ-
 λῶνος καὶ διεκρῶς τέττε, τῆς ποταμῆς τέ-
 ττε, καὶ πρὸς τοῖσι ποταμοῖσι τέτοισι τὴν
 Βασιλῆϊδα λίμνην, ὅτε ὀνομάζεσθαι κατὰ

^c Hae duae voces ἐς αὐτὴν non exstant in MS.

περ νῦν, ῥέειν τε ὕδεν ἦσαν ἢ νῦν· ῥέοντες
 δέ, ποιεῖν τὴν Θεσσαλίην πᾶσαν πέλα-
 γος· αὐτοὶ μὲν νυν Θεσσαλοὶ Φασι Ποσ-
 ειδέωνα ποιῆσαι τὸν αὐλῶνα, δι' ὃ ῥέει ὁ
 Πηνειός· οἰκότα λέγοντες. ὅστις γάρ νο-
 μίζει Ποσειδέωνα τὴν γῆν σείειν, καὶ τὰ
 διεσεῶτα[†] ὑπὸ σεισμῶ, τῷ θεῷ τέττα ἔργα
 εἶναι, καὶ ἐκεῖνο ἰδὼν, Φαίη Ποσειδέωνα
 ποιῆσαι. ἔργον γάρ ἐστι σεισμῶ, (ὡς ἐμοὶ
 φαίνεται) ἡ διάσασις τῶν ὑρέων.

ρλ'. Οἱ δὲ καλῆγεόμενοι, εἰρομένους Ξέρ-
 ξεω εἰ ἐστὶ ἄλλη ἔξοδος ἐς θάλασσαν τῷ
 Πηνειῷ, ἐξεπιστάμενοι ἀτρεκέως, εἶπον,
 ' Βασιλεῦ, ποταμῷ τέττω ὕκ ἐστὶ ἄλλη
 ' ἐξήλυσις ἐς θάλασσαν κατήκυσσα, ἀλλ'
 ' ἥδε αὐτὴ ὕρεσι γὰρ περιεσεφάνωται πᾶ-
 ' σα ἡ Θεσσαλίη.' Ξέρξεα δὲ λέγεται
 εἰπεῖν πρὸς ταῦτα, ' Σοφοὶ ἄνδρες εἰσὶ
 ' Θεσσαλοὶ. ταῦτ' ἄρα πρὸ πολλῶ ἐφυ-
 ' λάξαντο γνωσιμαχέοντες καὶ τᾶλλα, καὶ
 ' ὅτι χώραν ἄρα εἶχον εὐαίρετόν τε καὶ

[†] διεσῶτα.

minus quam nunc fluxisse, sed suis fluentis omnem Thessaliam effecisse pelagus. Ipsi quidem Thessali memorant Neptunum fecisse convallem per quam meat Peneus, haud absurde sentientes. qui enim arbitratur Neptunum terram quate-re, et quae terraemotu diducta sunt, hujus dei esse opera, is etiam cernens hunc locum dixerit Neptunum fecisse. namque diductio illa montium (ut mihi videtur) terraemotus est opus.

130. Xerxi autem interroganti nunquid alius foret exitus in mare Penei, duces viae rem compertam habentes, ‘ Rex, ‘ inquiunt, nulli sunt huic flumini alibi ‘ in mare tendentes exitus, quam iste hic. ‘ cuncta enim undique montibus redimita ‘ Thessalia est.’ Ad hoc Xerxes dixisse fertur; ‘ Solertes sunt viri Thessali, qui ‘ suae sibi imbecillitatis conscii, jampri- ‘ dem cum alia custodiverunt, tum vero

‘ hoc, quod regionem habeant facilem
 ‘ occupatu, et mature expugnabilem. So-
 ‘ lum enim hoc esse negotium, flumen,
 ‘ obstructo canali, aversoque alveo per
 ‘ quem meat, in eorum terram inducere,
 ‘ a quo omnis Thessalia praeter montes
 ‘ aquis mergeretur.’ Haec vero Xerxes
 dixit filios Aleuac respicientia, quoniam
 Thessali e Graecis primi sese regi tradi-
 derant, ratus illos ab tota natione polli-
 ceri amicitiam. Hoc loquutus, et locum
 contemplatus, Thermam renavigavit.

131. Ubi complures dies circa Pie-
 riam est commoratus (nam montem Ma-
 cedonicum, ut illac in Peraebos omnis
 transfret exercitus, tertia ejus pars ton-
 debat) eodem legati qui dimissi in Grae-
 ciam fuerant ad terram petendam, re-
 gressi sunt partim inanes, partim terram
 et aquam ferentes.

132. Quam qui dederunt eorum,

'ταχυάλωτον. τὸν γὰρ ποταμὸν πρῆγ-
 'μα ἂν ἦν μῆνον ἐπεὶνὰ σφρων ἐπὶ τὴν
 'χώρην, χῶματι ἐκ τῆ αὐλῶνος ἐκβιβά-
 'σαντα, καὶ παρατρέψαντα δι' ὧν νῦν ῥέει
 'ῥεέθρων· ὥστε Θεσσαλίην πᾶσαν ἔξω
 'τῶν ὕδρων ὑπορυχέα γενέσθαι· ταῦ-
 'τα δὲ ἔχοντα ἔλεγε ἐς τὰς Αλεούεω παῖ-
 'δας, ὅτι πρῶτοι Ἑλλήνων ἐόντες Θεσσα-
 'λοὶ ἔδοσαν ἐωὐτὰς βασιλείῃ, δοκέων ὁ Ξέρ-
 'ξης ἀπὸ παντός σφρας τῆ ἔθνεος ἐπαγγέλ-
 'λεσθαι φιλίην. εἶπας δὲ ταῦτα, καὶ θεησά-
 'μενος, ἀπέπλεε ἐς τὴν Θέρμην.

ρλα'. Ὁ μὲν δὴ περὶ Πιερίην διέτριβε
 ἡμέρας συχνάς. τὸ γὰρ δὴ ὕδρος τὸ Μα-
 'κεδονικὸν ἔκειρε τῆς στρατῆς τριτημορίας,
 'ἵνα ταύτῃ διεξίη ἅπαντα ἡ στρατιὴ ἐς Πε-
 'ραιβός. οἱ δὲ δὴ κήρυκες οἱ ἀποπεμφθέντες
 ἐς τὴν Ἑλλάδα ἐπὶ γῆς αἴτησιν, ἀπικέα-
 'το, οἱ μὲν κενοὶ, οἱ δὲ φέροντες γῆν τε καὶ
 ὕδωρ.

ρλβ'. Τῶν δὲ δόντων ταῦτα ἐγένοντο

οἷδε, Θεσσαλοὶ, Δόλοπες, Εὐνήνες, Περαιβοὶ, Λοκροὶ, Μάγνητες, Μηλιέες, Ἀχαιοὶ οἱ Φθιώται, καὶ Θηβαῖοι, καὶ οἱ ἄλλοι Βοιωτοὶ, πλὴν Θεσπιέων τε καὶ Πλαταιέων. ἐπὶ τούτοις οἱ Ἕλληνες ἔταμον ὄρκιον, οἱ τῷ βαρβάρῳ πόλεμον ἀειρόμενοι. τὸ δὲ ὄρκιον ὧδε εἶχε· Ὅσοι τῷ Πέρσῃ ἔδοσαν σφέας αὐτὰς, Ἕλληνες εὐόντες, μὴ ἀναγκαζέμενοι, κατασάντων σφί εὖ τῶν πρηγμάτων, τούτους δεκατεῦσαι τῷ ἐν Δελφοῖσι θεῷ. τὸ μὲν δὴ ὄρκιον ὧδε εἶχε τοῖσι Ἕλλησι.

ῥλγ'. Ες δὲ Αθήνας καὶ Σπάρτην ἔκ ἀπέπεμψε Πέρσης ἐπὶ γῆς αἴτησιν κήρυκας, τῶνδε εἵνεκα· πρότερον Δαρεῖς πέμψαντος ἐπ' αὐτὸ τῆτο, οἱ μὲν αὐτέων, τὰς αἰτέοντας ἐς τὸ βάραθρον, οἱ δ' ἐς Φρέαρ ἐσβαλόντες^α, ἐκέλευον γῆν τε καὶ ὕδωρ ἐκ τῆτέων φέρειν παρὰ βασιλέα. τῆτέων μὲν εἵνεκα ἔκ ἔπεμψε^β Ξέρξης τὰς αἰτήσουσας. ὅ,τι δὲ τοῖσι Αθηναίοις ταῦ-

^α ἐμβαλόντες. ^β ἐκ ἀπίπτει.

hi fuere, Theffali, Dolopes, Enienes, Peraebi, Locri, Magnetes, Melienfes, Achaei Phthiotae, et Thebani, ceterique Boeoti praeter Thespienfes et Plataenfes: adverfus quos ii Graeci qui bellum contra barbarum fumpferunt, conceperunt jusjurandum: id erat hoc exemplo. Quicunque Graeci fe ipfos dediderunt Perfae, non adaeti neceffitate, rebus fuis bene constitutis eos decimare deo qui Delphis eft. Ita apud Graecos jusjurandum fe habebat.

133. Xerxes autem neque Athenas neque Spartam legatos terram petitem miferat, ob id quod quos ante Darius ad hoc ipfum miffet, eorum alios ifti in voraginem, alios in puteum dejecerant, jubentes eos illinc terram et aquam ferre ad regem. Hac de cauffa nullos ad petendum mifit. Et Athenienfibus quidem,

quod ita legatos tractarint, quid triste contigerit non queo dicere, nisi quod eorum solum cum urbe vastatum est: quod tamen ipsum non ea causa suspicor contigisse.

134. Lacedaemoniis vero ira Talthybbii, qui fuit Agamemnonis praeco, incubuit. est enim Sparta Talthybbii templum; sed et sunt ejus posterii Talthybbiadae nominati, quibus legationes Spartanae omnes instar praemii tribuuntur. Itaque post eam rem Spartiatae, quum lacta exta eis immolantibus non essent, idque diu contingeret, pertaesi hujus calamitatis Lacedaemonii, coetu frequenter coacto, hoc praeconium ediderunt, si quis Lacedaemoniorum vellet pro Sparta occumbere. Tunc Sperthies Aneristi et Bulis Nicolai filius, viri Spartiatae, et ingeniis

τα ποιήσασι τὰς κήρυκας συνήνεικε ἀνε-
θέλητον γενέσθαι ἐκ ἔχω εἶπαι, πλὴν
ὅτι σφέων ἡ χώρα καὶ ἡ πόλις ἐδηώθη.
ἀλλὰ τῷτο ἔ δια ταύτην τὴν αἰτίην δο-
κέω γενέσθαι.

ρλδ'. Τοῖσι δὲ ὧν Λακεδαιμονίοισι μῆ-
νις κατέσκηφε Ταλθυβίς τῷ Αγαμέμνο-
νος κήρυκος. ἐν γὰρ Σπάρτῃ ἐστὶ Ταλθυ-
βίς ἱρόν· εἰσὶ δὲ καὶ ἀπόγονοι, Ταλθυ-
βιάδαι^c καλεόμενοι, τοῖσι αἱ κηρυκῆαι
αἱ ἐκ Σπάρτης πᾶσαι γέρας δίδονται.
μεῖα δὲ ταῦτα, τοῖσι Σπαρτιάταισι καλ-
λιερῆσαι θυομένοισι οὐκ ἐδύνατο· τῷτο
δ' ἐπὶ χρόνον συχνὸν ἦν σφι. ἀχθομένων
δὲ καὶ συμφορῇ χρεωμένων Λακεδαιμο-
νίων, ἀλίας τε πολλάκις συλλεγομένης,
καὶ κήρυγμα τοιόνδε ποιευμένων, εἴ τις
βέλοιτο Λακεδαιμονίων πρὸ τῆς Σπάρ-
της ἀποθνήσκειν, Σπερθίης τε ὁ Αἰνιό-
ς καὶ Βῆλις ὁ Νικόλεω, ἄνδρες Σπαρ-
τιάται, Φύσει τε γεγονότες εὖ, καὶ χρή-

^c ἀπόγονοι Ταλθυβίς, Ταλθυβιάδαι.

μασι ἀνήκοντες ἐς τὰ πρῶτα, ἐβελονταὶ
 ὑπέδυσαν ποινὴν τίσαι Ξέρξῃ τῷ Δαρεΐδ
 κηρύκων τῶν ἐν Σπάρτῃ ἀπολομένων.
 ἔτῳ Σπαρτιῆται τέττες ὡς ἀποθανευμέ-
 νος ἐς Μήδης ἀπέπεμψαν.

ρλέ. Αὕτη τε ἡ τόλμα τεττέων τῶν
 ἀνδρῶν θωύματος ἀξίη, καὶ τὰδε πρὸς τέ-
 τοισι τὰ ἔπεα. πορευόμενοι γὰρ ἐς Σῶσα,
 ἀπικνέονται παρὰ Ὑδάρνεα. ὁ δὲ Ὑδάρ-
 νης ἦν μὲν γένος Πέρσης, στρατηγὸς δὲ τῶν
 παραθαλασίων ἀνθρώπων τῶν ἐν τῇ
 Ασίῃ· ὅς σφεας, ξείνια προθέμενος, εἰσία.
 ξεινίζων δὲ, εἶρετο τὰδε, ‘ Ἄνδρες Λακε-
 ‘ δαιμόνιοι, τί δὴ φεύγετε βασιλεῖ φίλοι
 ‘ γενέσθαι; ὁρᾶτε γὰρ ὡς ἐπίσταται βασι-
 ‘ λεὺς ἄνδρας ἀγαθὰς τιμᾶν, ἐς ἐμέ τε καὶ
 ‘ τὰ ἐμὰ πρήγματα ἀποβλέποντες· ἔτῳ
 ‘ δὴ καὶ ὑμεῖς εἰ δοίητε ὑμέας αὐτὰς βασι-
 ‘ λεί, (δεδοῖσθε γὰρ πρὸς αὐτῷ ἄνδρες
 ‘ εἶναι ἀγαθοὶ) ἕκαστος ἂν ὑμέων ἄρχῃ
 ‘ γῆς Ἑλλάδος, δόντος βασιλῆος.’ πρὸς

egregii et opibus inter primos, ultro se obtulerunt ad solvendam Xerxi Darii filio ultionem ob legatos Spartae interemptos. Ita hos Spartiatae tanquam mortem obituros, miserunt ad Medos.

135. Digna autem admiratione cum haec audacia horum virorum, tum verba ab eis habita. nam Susa tendentes, ad Hydarnem Persam in Asia subjectorum litoralium praefectum venerunt: qui eos hospitaliter munificeque acceptos, his verbis interrogavit, ‘Viri Lacedaemonii, quid tandem respuitis esse amici regis? certis enim ex me et meo statu quam scit honore prosequi rex viros egregios. Sic et vos, si vos ipsos ei dederitis (nam ab illo existimati estis viri egregii) unusquisque vestrum rege donante, regioni Graeciae praeerit.’ Ad haec illi respon-

dentes, ‘Hydarnes, inquit, non ex æ-
 ‘quo oritur consilium tuum ad nos spec-
 ‘tans. quippe conditionem suades, quam
 ‘expertus es, alterius inexpertus. nam
 ‘servitutem subire quidem nosti; liberta-
 ‘tatis autem nondum expertus es, utrum
 ‘sit res dulcis an non. quae si tibi ex-
 ‘perta foret, non ut hastis, sed ut etiam
 ‘securibus pro ea dimicaremus, nobis sua-
 ‘deres.’ Haec Hydarni responderunt.

136. Dehinc vero ut ascenderunt
 Susa, et in conspectum regis venerunt,
 principiorum jubentibus satellitibus ac vim
 afferentibus ut procumbentes regem ado-
 rarent, negaverunt, vel si in caput ab eis
 truderentur, se unquam id esse facturos.
 neque enim sibi esse consuetudinem ho-
 minem adorandi, neque se ad id venisse.
 Posteaquam autem in hoc repugnaverant,
 secundo loco haec et his similia dixere,
 ‘Rex Medorum, nos miserunt Lacedae-

ταῦτα ὑπεκρίναντο τάδε, ‘ Ὑδαρνες, ἔκ
 ‘ ἐξ ἴσθ γίνεται ἡ συμβολή ἢ ἐς ἡμέας
 ‘ τείνῃσα. τῷ μὲν γὰρ πεπειρημένος συμ-
 ‘ βλεύεις, τῷ δὲ ἄπειρος ἐών. τὸ μὲν γὰρ
 ‘ δῶλος εἶναι ἐξεπίστει, ἐλευθερίας δὲ ἔκω
 ‘ ἐπειρήθης, ἔτ’ εἰ ἔστι γλυκὺ, ἔτ’ εἰ μή.
 ‘ εἰ γὰρ αὐτῆς πειρήσαιο, ἔκ ἂν δόρασι
 ‘ συμβλεύοις ἡμῖν περὶ αὐτῆς μάχεσθαι,
 ‘ ἀλλὰ καὶ πελέκεσι.’ ταῦτα μὲν Ὑδάρνεα
 ἀμείψαντο.

ρλς’. Εὐθεῦτεν δὲ ὡς ἀνέβησαν ἐς Σῶ-
 σα, καὶ βασιλεῖ ἐς ὅφιν ἦλθον, πρῶτα μὲν,
 τῶν δορυφόρων κελευόντων, καὶ ἀνάγκην σφι
 προσφερόντων προσκυνέειν βασιλῆα προσ-
 πίπτειντας, ἔκ ἔφασαν, ὠθεόμενοι ὑπ’ αὐ-
 τέων ἐπὶ κεφαλὴν, ποιήσιν ταῦτα ἔδα-
 μα. ἔτε γὰρ σφι ἐν νόμῳ εἶναι ἄνθρωπον
 προσκυνέειν, ἔτε κατὰ ταῦτα ἤκειν. ὡς
 δὲ ἀπεμαχέσαντο τῷτῳ, δευτέρᾳ σφι λέ-
 γουσι τάδε, καὶ λόγῳ τοιῷδε ἐχόμενα, ‘ ὦ
 ‘ βασιλεῦ Νιήδων, ἐπεμψαν ἡμέας Λακε-

· δαιμόνιοι ἀντὶ τῶν ἐν Σπάρτῃ ἀπολο-
 · μένων κηρύκων, ποιήνῃ ἐκείνων τίσονίης.
 λέγῃσι δὲ αὐτοῖσι ταῦτα, Ξέρξης ὑπὸ
 μεγαλοφροσύνης, ἔκ ἔφη ὁμοῖος ἔσεσθαι
 Λακεδαιμονίοισι· κείνους μὲν γὰρ συγχέαι
 τὰ πάντων ἀνθρώπων νόμιμα, ἀποκτεί-
 νανίης κήρυκας· αὐτὸς δὲ, τὰ ἐκείνοισι
 ἐπιπλήσσει, ταῦτα ὃ ποιήσῃ, ὃδ' ἀν-
 ταποκτείνας ἐκείνους, ἀπολύσειν Λακε-
 δαιμονίους τῆς αἰτίας.

βλζ'. Οὕτω ἡ Ταλθυβίς μῆνις, καὶ
 ταῦτα ποιησάντων Σπαρτιητέων, ἐπαύ-
 σατο τῇ παραυτίκα, καί περ ἀπονοσησάν-
 των ἐς Σπάρτην Σπερθιέω τε καὶ Βέλιος·
 χρόνῳ δὲ μετέπειτα πολλῷ ἐπηγέρθη
 κατὰ τῶν Πελοποννησίων καὶ Αθηναίων
 πόλεμον, ὡς λέγῃσι Λακεδαιμόνιοι. τὸτό
 μοι ἐν τοῖσι θειότατον φαίνεται γενέσθαι.
 ὅτι μὲν γὰρ κατέσκηψε ἐς ἀγγέλους ἡ
 Ταλθυβίς μῆνις, ὃδὲ ἐπαύσατο πρὶν ἢ ἐξ-
 ἦλθε, τὸ δίκαιον ὅτῳ ἔφερε· τὸ δὲ συμ-

monii ad luendam poenam pro iis legatis qui Spartae interiere.' Haec illis dicentibus, Xerxes prae magnanimitate negavit se fore Lacedaemoniis similem. illos enim interimendis legatis jus omnium hominum confudisse: se vero quod illis exprobraret, id non esse facturum: neque eos vicissim occidendo, Lacedaemonios culpa soluturum.

137. Hac re sic per Spartiatas gesta, in praesens ira Talthybii cessavit, etsi Spartam reversis Sperthie et Buli; sed longo deinde tempore interjecto excitata sit in bello inter Peloponneses et Athenienses, ut Lacedaemonii ajunt. quod mihi divinitus maxime videtur esse gestum: quippe iram Talthybii ingruisse in nuntios, nec quievisse priusquam excesserit et eventum nata fuerit, fas ita fere-

bat. Quod autem inciderit in eorum qui ad regem propter iram istam ascenderunt filios, Nicolaum Bulis, et Aneristum Sperthiae filium, quum piscatores Tirynthios navi oneraria plena viris adnavigans cepit; manifestum igitur est apud me divinitus id factum esse, ex ira. Nam nuntii in Asiam a Lacedaemoniis missi, prodi a Sitalce Terei filio Thracum rege, et a Nymphodoro Pythae filio, viro Abderita, excepti sunt juxta Bisanthem quae est in Hellesponto, et abducti in Atticam, ab Atheniensibus necati sunt: cumque iis Aristeas Adimanti filius, Corinthius. Verum haec multis post regis expeditionem annis gesta sunt.

138. Quae expeditio (ut ad superiorem orationem redeam) nomen quidem habebat, quasi tenderet contra Athenas, sed descendit contra cunctam Graeciam.

πεισῖν ἐς τὰς παῖδας τῶν ἀνδρῶν τετῶν
 τῶν ἀναβάντων πρὸς βασιλῆα διὰ τὴν
 μῆνιν, ἐς Νικόλαν τε τὸν Βῆλιος, καὶ ἐς
 Ἀνήρισον τὸν Σπερθίεω, ὡς εἶλε ἀλῆεας
 τὰς ἐκ Τίρυνθος, ὀλκάδι καταπλώσας
 πλήρεϊ ἀνδρῶν, δῆλον ὦν μοι ὅτι θεῖον ἐγέ-
 νετο τὸ πρῆγμα ἐκ τῆς μῆνιος. οἱ γὰρ
 πεμφθέντες ὑπὸ Λακεδαιμονίων ἄγγελοι
 ἐς τὴν Ἀσίην, προδοθέντες δὲ ὑπὸ Σιτάλ-
 κω τῷ Τήρῳ^d, Θρηίκων βασιλῆος, καὶ
 Νυμφοδώρῃ τῇ Πύθεω ἀνδρὸς Ἀδθηρίτεω,
 ἤλωσαν κατὰ Βισάνθην τὴν ἐν Ἑλλη-
 σπόντῳ, καὶ ἀπαχθέντες ἐς τὴν Ἀττικὴν,
 ἀπέθανον ὑπὸ Ἀθηναίων· μετὰ δὲ αὐτέ-
 ων, καὶ Ἀριστεύας ὁ Ἀδειμάντης, Κορίνθιος
 ἀνὴρ. ταῦτα μὲν νυν πολλοῖσι ἔτεσι ὕπε-
 ρον ἐγένετο τῷ βασιλέος φόλῳ.

ρλη'. Επάνειμι δὲ ἐπὶ τὸν πρότερον
 λόγον. ἡ δὲ στρατηλασίη ἡ βασιλέος ὕ-
 κομα μὲν εἶχε ὡς ἐπ' Αθήνας ἐλαύνει,
 κατίειο δὲ ἐς πᾶσαν τὴν Ἑλλάδα. πυρ.

^d Τίρειω.

θανόμενοι δὲ ταῦτα πρὸ πολλῶ οἱ Ἕλλη-
 ρες, ἔκ ἐν ὁμοίῳ πάντες ἐποιεῦντο. οἱ μὲν
 γὰρ αὐτέων δόντες γῆν τε καὶ ὕδωρ τῷ
 Πέρσῃ, εἶχον θάρσος ὥς ἔδεν πεισόμεναι
 ἔχαιρι πρὸς τῷ βαρβάρῳ· οἱ δὲ ὁ δόντες,
 ἐν δείματι μεγάλῳ κατέψαταν, ἅτε ἔτε
 θεῶν ἐστέων ἐν τῇ Ἑλλάδι ἀριθμὸν ἀξιο-
 μάχων· δέκεσθαι τὸν ἐπιόντα, ἔτε βελο-
 μένων τῶν πολλῶν ἀντάπτειν τῷ πο-
 λέμῳ, μηδίζοντων δὲ προθύμως.

ρλθ'. Ενθαῦτα ἀναγκαίῃ ἐξέργομαι
 γνώμην ἀποδέξασθαι, ἐπίφθονον μὲν πρὸς
 τῶν πλεόνων ἀνθρώπων, ὅμως δὲ, τῇ γέ-
 μοι φαίνεται εἶναι ἀληθές, ἔκ ἐπιχρήσω.
 εἰ Ἀθηναῖοι^ε καταρρώδΗΣΑΝΤΕΣ τὸν ἐπιόν-
 τα κίνδυνον, ἐξέλιπον τὴν σφετέρην, ἢ καὶ
 μὴ ἐκλιπόντες, ἀλλὰ μείναντες, ἔδοσαν
 σφέας αὐτὸς Ξέρξῃ, κατὰ τὴν θάλασ-
 σαν ἑδάμωι ἂν ἐπειρῶντο ἀντιέμενοι βα-
 σιλείϊ. εἰ τοίνυν κατὰ τὴν θάλασσαν μη-
 δεῖς ἦντιώτο Ξέρξῃ, κατὰ γε ἂν τὴν ἡπει-

^ε ἐπιχρήσω. οἱ Ἀθηναῖοι.

Eam diu ante Graeci quum percepissent, non perinde omnes affecti sunt. nam ii qui terram et aquam dederant Persae, fiduciam animo praesumebant tanquam nihil ingratum passuri a barbaro: qui non dederant, magno in metu versabantur. quippe quum nulla tanta classis esset in Graecia quae posset excipere invadentem, etiam plerisque detrectantibus resistere, et libenter ad partes Medorum inclinantibus.

139. Hoc ego loco necesse habeo ferre sententiam apud plures quidem homines invidiosam, at tamen qua mihi videtur esse verum, non inhiibebo. Si Athenienses formidantes periculum quod impendebat, patriam deseruissent, aut etiam, non deserentes, sed manentes sese dedissent Xerxi, nulli omnino adversus regem in mari tentavissent: si igitur nemo mari se opposuisset Xerxi, haec in continenti

gesta essent: si etiam multae murorum essent tunicae ductae a Peloponnesibus per Isthmum; proditi Lacedaemonii ab sociis non voluntariis, sed necessitate per singulas urbes a classe barbara captis desolati fuissent; desolatique et magna opera edentes, generose occubuissent. Aut haec passi essent, aut priusquam id fieret, videntes etiam alios Graecos cum Medis sentientes, foedus cum Xerxe inivissent etiam. Ita utroque modo sub Persis Graecia fuisset. Nam murorum per Isthmum ductorum quatenam utilitas futura esset rege mari potente, nequeo percipere. Nunc autem si quis Athenienses Graeciae liberatores extitisse dicat, profecto non aberret a vero. nam hi in quaecunque advertissent, haec partes erant praeponderaturae: quum vero praetulerint Graecis

ρον τοιάδε ἐγένετο· εἰ καὶ πολλοὶ τειχέων
 κηῶνες ἦσαν ἐληλαμένοι διὰ τῷ Ιωσμῷ
 Πελοποννησίοισι, προδοθέντες ἂν Λακε-
 δαιμόνιοι ὑπὸ τῶν συμμάχων ἐκ ἐκόν-
 των, ἀλλ' ὑπ' ἀναγκαίης, κατὰ πόλιν
 ἀλίσκομένων ὑπὸ τῷ ναυτικῷ στρατῷ τῷ
 βαρβάρῳ, ἐμκνώθησαν. μκνωθέντες δὲ ἂν,
 καὶ ἀποδεξάμενοι ἔργα γενναῖα, ἀπέθανον
 γενναίως. ἢ ταῦτα ἂν ἔπαθον, ἢ πρὸ τῷ,
 ὀρώντες ἂν καὶ τὰς ἄλλας Ἑλληνας μη-
 δίζοντας, ὁμολογίῃ ἂν ἐχρήσαντο πρὸς
 Ξέρξεα. καὶ ἔτω ἂν ἐπ' ἀμφοτέρω ἢ
 Ἑλλάς ἐγίνετο ὑπὸ Πέρσῃσι. τὴν γὰρ
 ὠφελίην τὴν τῶν τειχέων τῶν διὰ τῷ
 Ιωσμῷ ἐληλαμένων ἐ δύναμαι πυθέσθαι
 ἥτις ἂν ἦν, βασιλέως ἐπικρατέοντος τῆς
 θαλάσσης· νῦν δὲ Αθηναίης ἂν τις λέγων
 σωτῆρας γενέσθαι τῆς Ἑλλάδος, ἐκ ἂν
 ἀμαρτάνοι τάληθές. ἔτσι γὰρ ἐπὶ ὁκότερα
 τῶν πρηγμάτων ἐτράποντο, ταῦτα ῥέ-
 ψειν ἔμελλε· ἐλόμενοι δὲ τὴν Ἑλλάδα

περιεῖναι ἐλευθέρην, τῷτο τὸ Ἑλληνικὸν
 πᾶν τὸ λοιπὸν ὅσον μὴ ἐμήδισε, αὐτοὶ
 ὅτοι ἔσαν οἱ ἐπεγείραντες, καὶ βασιλῆα
 μετὰ γε θεὸς ἀνωσάμενοι. ὕδ' ἐσφεας χρη-
 σήρια φοβερά ἐλθόντα ἐκ Δελφῶν, καὶ
 εἰς δεῖμα βαλόντα, ἔπεισε ἐκλιπεῖν τὴν
 Ἑλλάδα, ἀλλὰ καταμείναντες, ἀνέχον-
 το τὸν ἐπιόντα ἐπὶ τὴν χώραν δέξασθαι.

ρμ'. Πέμφαντες γὰρ οἱ Ἀθηναῖοι εἰς
 Δελφὸς θεοπρόπτες, χρηστηριάζεσθαι ἔσαν
 ἐτόιμοι. καὶ σφι ποιήσασι περὶ τὸ ἱερὸν τὰ
 νομιζόμενα, ὥς εἰς τὸ μέγαρον ἐσελθόντες
 ἴζοντο, χρᾶ ἢ Πυθίη, τῇ ἔνομα ἦν Ἀρι-
 στονίκη, τάδε,

Ω μέλειοι, τί κάθησθε; λιπῶν φεῦγ' ἔχαια γαῖης
 δώματα, καὶ πόλιος τροχοειδέος ἄκρα κάρηνα.
 Οὔτε γὰρ ἡ κεφαλὴ μένει ἔμπεδον, ὅτε τὸ σῶμα,
 Οὔτε πόδες ῥέατοι, ὅτ' ὦν χεῖρες, ὅτε τι μέσσης
 Λεῖπέσθαι, ἀλλ' ἄζηλα πέλει. καὶ γὰρ μιν ἐρείπει
 Πῦρ τε καὶ ὄξυς Ἀρης, συριηγενὲς ἄρμα διώκων.
 Πολλὰ δὲ καὶ ἀπολεῖ πυργώματα, καὶ τὸ σὸν οἶον.
 Πολλὰς δ' ἀθανάτων νηὺς μαλερῶ πυρὶ δώσει,
 Οἳ πᾶν νῦν ἰδρῶτι ρεύμετοι ἐσθήκασι,

am superesse liberam, hi ipsi fuere qui quicquid Graeciae reliquum erat cum Medis non sentiens erexerunt; quique secundum deos, regem repulerunt; neque illos oracula horrenda ac terribilia, quae a Delphis veniebant, induxerunt ad Graeciam deferendam, sed persistentes sustinuerunt excipere hostem sua invadentem.

140. Siquidem consultoribus Delphos missis, uti oraculo Athenienses volebant: iisque factis apud templum quae ritus postulabat, ubi aedem ingressi confederunt; Pythia cui nomen erat Aristonice, ita vaticinatur,

O miseri! quid adestis? ad extrema cedite terrae,
 Aedibus et globidae desertis collibus urbis.
 Non etenim firmum remanet caput, ac neque corpus,
 Extremive pedes; manibus pariter medioque
 Nil salvi est. destructa jacent. illam ignis et horrens
 Mars vastat Syrio in curru furibundus et armis.
 Hic tibi non solum, hic aliis castella revellit,
 Permultasque deum saevis dabit ignibus aedes,
 Quas nunc hic illic spectas fudore fluentes,

Atque metu tremulás; et de laquearibus altis

Prospiciens fati aerumnas cruor editur ater.

Ite sed ex adyto, atque malis effundite mentem.

141. His auditis Atheniensium consultores maximo sunt moerore affecti. quibus inter sese agitantibus tam triste responsum, Timon Androbuli filius, vir apud Delphos illustris ut qui maxime, suavit illis, ut sumpto supplicum habitu de integro reverterentur ad consulendum oraculum ut supplices. Obtemperantibus ei Atheniensibus et dicentibus, ‘ O
 ‘ Rex, redde nobis oraculum melius de
 ‘ patria, reveritus haec pignora supplican-
 ‘ tium, quae gestantes ad te venimus.
 ‘ alioqui ex adyto non abimus, sed híc
 ‘ alibi manemus vel ad obitum usque;’
 Haec dicentibus, antistes iterum hoc modo respondit,

Officiosa Jovem dominantem Pallas Olympo

Nec ratione potest sed nec placare precando.

Δείμασι παλλόμενοι. καὶ ἅδ' ἀκροτάτοις ὀρόφοισι
 Αἷμα μέλαν κέχυται, προῖδὸν κακότητος ἀνάγκας.
 Ἀλλ' ἴτον ἐξ αὐτοῖο, κακοῖς δ' ἐπικίδνατε θυμόν.

ρμα'. Ταῦτα ἀκῆσαντες οἱ τῶν Αθη-
 ναίων θεοπρόποι, συμφορῇ τῇ μεγίστῃ ἐ-
 χρέωντο· προβάλλουσι δέ σφεας αὐτῆς
 ὑπὸ τῆ κακῆ τῆ κεχρησμένης, Τίμων ὁ
 Ἀνδροβάλῃ τῶν Δελφῶν ἀνὴρ δόκιμος ὁ-
 μοῖα τῷ μάλισα συνεβέλευέ σφι ἱκετηρίην
 λαβῶσι, δεύτερα αὐτὶς ἐλθόντας χρᾶσθαι
 τῷ χρηστηρίῳ ὡς ἱκέτας. πειθομένοισι δὲ
 ταῦτα τοῖσι Αθηναίοισι, καὶ λέγουσι, ' Ω-
 ' ναξ, χρῆσον ἡμῖν ἄμεινόν τι περὶ τῆς
 ' πατρίδος, αἰδεῖσθαι τὰς ἱκετηρίας τάς-
 ' δε τὰς τοι ἤκομεν φέροντες. ἢ ἔ' τοι ἄπι-
 ' μεν ἐκ τῆ αὐτῆς, ἀλλ' αὐτῆς τῇδε με-
 ' νέομεν, ἔστ' ἂν καὶ τελευτήσωμεν.' ταῦ-
 τα λέγουσι ἢ πρόμαντις χρᾶς δεύτερα
 τάδε,

Οὐ δύναται Παλλὰς Δι' Ολύμπιον ἐξιλᾶσθαι,
 Λισσομένη πολλοῖσι λόγοις καὶ μήτιδι πυκνῇ.

Σοὶ δὲ τόδ' αὖτις ἔπος ἐρέω, Ἀδάμαντι πελάσας·
 Τῶν ἄλλων γὰρ ἀλίσκομένων ὅσα Κέκροπος ἕρος
 Ἐντὸς ἔχει, κευθμών τε Κιθααρῶνος Ζαθέοιο,
 Τεῖχος Τριτογενεῖ ξύλινον διδοῖ εὐρύοπα Ζεὺς
 Μῦνον ἀπόρθητον τελέθειν, τό σε τέκνα τ' ὀνήσει.
 Μὴ δὲ σύ γ' ἱπποσύνην τε μένειν καὶ πεζὸν ἰόντα
 Πολλὸν ἀπ' ἠπείρου στρατὸν ἥσυχος, ἀλλ' ὑποχωρεῖν,
 Νῶτον ἐπιστρέψας, ἔτι τοι κοτὲ κἀντίος ἔσση.
 Ω θεῇ Σαλαμῖς, ἀπολεῖς δὲ σύ τέκνα γυναικῶν,
 Ἡ περ σκιδναμένης Δημήτερος, ἥ συνίσσης.

ρμβ'. Ταῦτά σφι (ἡπιώτερα γὰρ τῶν
 προτέρων καὶ ἦν καὶ ἐδόκεε εἶναι) συγγρα-
 ψάμενοι, ἀπαλλάσσοντο εἰς τὰς Αθήνας.
 ὡς δὲ ἀπελθόντες οἱ θεοπρόποι ἀπήγγελλον
 εἰς τὸν δῆμον, γινῶμαι πολλαὶ καὶ ἄλλαι
 ἐγίνοντο, διζημένων τὸ μαντήϊον, καὶ αὖτε
 συνεσηκυῖαι μάλιστα. τῶν πρεσβυτέρων
 ἔλεγον μετεξέτεροι^α, δοκέειν σφι τὸν θεὸν
 τὴν ἀκρόπολιν χρῆσαι περιέσεσθαι· ἡ
 γὰρ ἀκρόπολις τοπάλαι τῶν Αθηναίων
 ῥηχῶ ἐπέφρακτο. οἱ μὲν δὲ κατὰ τὸν φρασ-
 μόν, συνεβάλλοντο τῷτο τὸ ξύλινον τεῖ-
 χος εἶναι· οἱ δ' αὖ ἔλεγον τὰς νέας ση-

^α MS. μετιξίτεροί τε.

Hoc tibi sed rursus ipso adamante perennius ajo :
 Nam captis reliquis, quae limes Cecropis intus
 Comprendit, quodcunque facer penetrare Cithaeron,
 Juppiter e ligno muris Tritonida donat :
 Qui soli invicti tibi sint natisque saluti.
 Tu vero adventum peditumque equitumque quietus,
 Terrestresque acies ne praestolare : sed hosti
 Terga dato, vel si tibi fors erit obvius usquam.
 O Salamis divina, teres tu pignora matrum,
 Sit licet aut dispersa Ceres, aut prompta coire.

I 42. Haec legati, ut erant, arbitrati
 prioribus mitiora, postquam conscripse-
 runt, Athenas rediere, reversique ad po-
 pulum recitavere; tum multae et aliae sen-
 tentiae exstiterunt oraculi mentem quae-
 rentium, et haec quas maxime solidas esse
 apparebat: quidam e majoribus natu dix-
 ere, videri sibi deum respondere salvam
 fore arcem. olim enim Atheniensium
 arx praesepta vallo fuit. et ii quidem ad
 vallum conjiciebant spectare hunc ligne-
 um murum. Alii vero dicebant deum

significare naves, easque ceteris omissis parari jubebant. Verum eos qui ajebant naves esse ligneum murum, fallebant duo postrema dicta ab Pythia,

O Salamis divina, teres tu pignora matrum,
Sit licet aut disperfa Ceres, aut prompta coire.

Circa hos versus confundebantur eorum sententiae, qui naves dixerunt esse ligneum murum. nam oraculi interpretes illuc ea accipiebant, quasi oporteret circa Salaminem ipsas vinci pugnam navalem aggressos.

143. Erat autem inter Athenienses vir ad primores recens progressus, nomine Themistocles, Neoclis filius. Hic vero negabat interpretes omnia recte conjectare: talia dicens, Si illud carmen quod dictum est ad Athenienses spectaret ullo modo, non ita placide videri deum fuisse responsurum, sed sic, O Salamis misera,

μαίνειν τὸν θεόν, καὶ ταύτας παραρτίεσθαι
ἐκέλευον, τὰ ἄλλα ἀπένας. τῆς ὧν δὴ
τὰς νέας λέγοντας εἶναι τὸ ξύλινον τεῖ-
χος, ἔσφαλλε τὰ δύο τὰ τελευταῖα ῥη-
θέντα ὑπὸ τῆς Πυθίης,

Ω θεῖη Σαλαμῖς, ἀπολεῖς δὲ σὺ τέκνα γυναικῶν,
Ἡ περ σκιδναμένης Δημήτερος, ἥ συνύσης.

κατὰ ταῦτα τὰ ἔπεα συνεχέοντο αἱ γινώ-
μαι τῶν Φαμένων τὰς νέας τὸ ξύλινον
τεῖχος εἶναι. οἱ γὰρ χρησμολόγοι ταύ-
τη ταῦτα ἐλάμβανον, ὡς ἀμφὶ Σαλαμί-
να δεῖ σφεας ἑσώθῃναι, ναυμαχίην πα-
ρασκευασαμένους^b.

ρμγ'. Ἦν δὲ τῶν τις Αἰθηναίων ἀνὴρ
ἐς πρώτης νεωστὶ παριὼν, τῷ ἔνομα μὲν
ἦν Θεμισοκλῆς, παῖς δὲ Νεοκλέος ἐκα-
λέετο. ὅτος ὦν ἡρ' ἐκ ἔφη πᾶν ὀρθῶς τῆς
χρησμολόγους συμβάλλεσθαι, λέγων τοι-
άδε, Εἰ ἐς Αἰθηναίους εἶχε τὸ ἔπος εἰρη-
μένον ἔόν κως, ἐκ ἂν ἔτω μιν δοκέειν^c
ἠπίως χρησθῆναι, ἀλλὰ ὧδε, Ω χετ-

^b παρσκευασμένους. ^c ἔτω μοι δοκέειν.

λίη^d Σαλαμῖς, ἀντὶ τῷ, ὦ θεῖη Σαλαμῖς· εἴπέρ γε ἔμελλον οἱ οἰκήτορες ἀμφ' αὐτῇ τελευτήσῃν. ἀλλὰ γὰρ ἐς τοὺς πολεμίους τῷ θεῷ εἰρῆσθαι τὸ χρηστὴριον, συλλαμβάνοντι κατὰ τὸ ὄρθον, ἀλλ' οὐκ ἐς Αἰθναίους. παρασκευάζεσθαι ὧν αὐτὰς ὡς ναυμαχίῃσιν συνεβόλευε, ὡς τότε ἔοντος τῷ ξυλίνῃ τείχεος. ταύτῃ Θεμισοκλῆες ἀποφαινόμενος, Αἰθναῖοι ταῦτά σφι ἔγνωσαν αἰρετώτερα εἶναι μᾶλλον ἢ τὰ τῶν χρησμολόγων, οἳ ἐκ ἔων ναυμαχίῃν ἀρτέεσθαι. τὸ δὲ σὺμπαν εἶναι, ὅδ' ἐχῆρας ἀνταείρεσθαι, ἀλλὰ ἐκλιπόντας χώρην τὴν Αττικήν, ἄλλην τινὰ οἰκίζεῖν.

ρμδ'. Ἐτέρη τε Θεμισοκλείϊ γνώμη ἔμπροσθε ταύτης ἐς καιρὸν ἠρίσεν, ὅτε Αἰθναίοισι, γενομένων χρημάτων μεγάλων ἐκ τῶν κοινῶν, τὰ ἐκ τῶν μετὰλλων σφι προσῆλθε τῶν ἀπὸ Λαυρεΐς, ἔμελλον λάξεσθαι ὄρχηδὸν ἑκάστος δέκα

^d σχιτλία.

pro eo quod dixit, O divina Salamis; si circa eam incolae forent appetituri: sed enim recte conjectanti sentiendum a deo contra hostes editum esse oraculum, non contra Athenienses. Itaque suadebat ut sese instruerent tanquam proelio navali certaturi, utpote quum hic esset ligneus murus. Hanc Themistoclis sententiam Athenienses potiore esse censuerunt magis quam illorum interpretum oraculi, qui dissuadebant apparatus pugnae navalis: sed hanc esse summam sententiae dicebant, non levandam in hostem manum, sed ex Attica regione demigrantes aliam quandam incolere.

I 44. Exitit et alia ante hanc Themistoclis sententia ad tempus egregia, magna vis pecuniae collecta erat ex reipublicae vectigalibus. Unde illam e proventu metallorum quae sunt e Laureo, erant aequae divisuri viritim denis in sin-

gulos puberes drachmis; tunc Themistocles hanc dissuasit Atheniensibus distributionem, sed ex ista pecunia classem ducentarum navium ad Aegineticum bellum comparare suasit. Hoc enim bellum tunc conflatum Graeciae salutem attulit, cogens Athenienses nauticos fieri. Hae vero naves quidem in quem usum comparatae fuerant, non fuerunt adhibitae; at tamen ita in opportunitatem Graeciae cesserunt. Istaе igitur naves jam praeparatae Atheniensibus erant, et alias exaedificari oportebat; placuitque illis, inito post oraculum consilio, barbarum Graeciam invadentem navibus excipere universos Atticos, deo obsequentes, una cum Graecis ita volentibus. Et haec quidem oracula Atheniensibus sunt reddita.

145. Coactis autem in eundem locum Graecis qui circa Graeciam melius sentiebant, interque se colloquutis inter-

δραχμάς· τότε Θέμισοκλῆς ἀνέγνωσε
 Αῤῥηναίους, τῆς διαίρεσιος ταύτης παυ-
 σαμένους, νέας τεττέων τῶν χρημάτων
 ποιῆσαι δικησίας ἐς τὸν πόλεμον,
 τὸν πρὸς Αἰγινήτας λέγω. ἔτος γὰρ ὁ
 πόλεμος συζᾶς, ἔσωσε τότε τὴν Ἑλ-
 λάδα, ἀναγκάσας θαλασίους γενέσθαι
 Αῤῥηναίους. αἱ δὲ ἐς τὸ μὲν ἐποιήθησαν,
 ἔκ ἐχρήσθησαν, ἐς δέον δὲ ἔτω τῇ Ἑλ-
 λάδι ἐγένοντο. αὐταὶ τε δὴ αἱ νέες τοῖσι
 Αῤῥηναίοισι προποιοθεῖσαι ὑπῆρχον, ἐτέ-
 ρας τε ἔδεε προσναυπηγέεσθαι. ἔδοξε τέ
 σφι μετὰ τὸ χρηστήριον βουλευμένοισι,
 ἐπιόντα ἐπὶ τὴν Ἑλλάδα τὸν βάμβα-
 ρον δέκεσθαι τῇσι νηυσὶ πανδημεῖ, τῷ
 δεῶ πειθομένους, ἅμα Ἑλλήνων τοῖσι
 βυλομένοισι. τὰ μὲν δὴ χρηστήρια ταῦ-
 τα τοῖσι Αῤῥηναίοισι ἐγεγόνεε.

ρμέ. Συλλεγομένων δὲ ἐς τὸ αὐτὸ τῶν
 περὶ τὴν Ἑλλάδα Ἑλλήνων τῶν τὰ
 ἀμείνω φρονούντων, καὶ δίδόντων σφίσι

λόγον καὶ πίσιν, ἐνθαῦτα ἐδόκεε βα-
 λευομένοισι αὐτοῖσι, πρῶτον μὲν χρη-
 μάτων πάντων καταλλάσσεσθαι τάς
 τε ἔχθρας καὶ τὰς κατ' ἀλλήλους ἐόν-
 τας πολέμους. ἔσαν δὲ πρὸς τινὰς καὶ
 ἄλλους ἐγκεχρημένοι· ὁ δὲ ὢν μέγιστος,
 Αἰθναίοισι τε καὶ Αἰγινήτησι. μετὰ
 δὲ, πυνθανόμενοι Ξέρξεα σὺν τῷ στρατῷ
 εἶναι ἐν Σάρδισι, ἐβουλεύσαντο κατα-
 σκόπως πέμπειν ἐς τὴν Ἀσίην τῶν βα-
 σιλέος πρηγμάτων· ἐς Ἀργος τε ἀγγέ-
 λους, ὁμαιχμίην συνθησομένους^ε πρὸς τὸν
 Πέρσην, καὶ ἐς Σικελίην ἄλλους πέμπειν
 παρὰ Γέλωνα τὸν Δεινομένεος, ἐς τε
 Κέρκυραν, κελεύοντάς βοηθεῖν τῇ Ἑλ-
 λάδι, καὶ ἐς Κρήτην ἄλλους· φρονήσαν-
 τες εἴ πως ἐν τε γένοιτο τὸ Ἑλληνικόν,
 καὶ εἴ συγκύψαντες τῷτὸ πρήσασαι
 πάντες, ὡς δεινῶν ἐπιόντων ὁμοίως παῖ-
 σι τοῖσι Ἑλλησι. τὰ δὲ Γέλωνος πρήγ-
 ματα, μεγάλα ἐλέγετο εἶναι, ὕδαμῶν

^ε MS. ὁμαιχμίην τε συνθησομένους.

posita fide, ibi consilio habito visum est ante omnia faciendum, ut reconciliarentur inimicitiae et bella quae ipsis incesserant. Quippe erant jam adversus quosdam et alios inchoata; sed maximum inter Athenienses et Aeginetas. Posteaquam autem Xerxem cum exercitu Sardibus esse audire, Athenienses decrevere cum aliquos in Asiam mittendos ad res regis explorandas, tum nuncios partim Argos, ad contrahendam adversus Persam belli societatem, partim in Siciliam ad Gelonem Dinomenis filium, sed et in Corcyram, etiam in Cretam, jubentes opem Graeciae ferri: eo animo ut si fieri posset, omne Graecum nomen unum esset, et ad idem agendum omnes incumberent, utpote calamitate cunctis similiter Graecis impendente. Ferebantur autem res Gelonis magnae esse, ut nullis

Graecis non majores haberet vires.

146. Ubi haec eis placuere, et in gratiam inter se rediere, primo exploratores in Asiam tres viros misere: qui quum Sardes venissent, et in speculando regis exercitu deprehensi essent, a ducibus pedestrium copiarum torti ducebantur tanquam perituri, lata in eos mortis sententia. Id ubi Xerxes audiit, reprehensa ducum sententia, mittit quosdam e satellitibus jubens ut si vivos adipiscerentur speculatores, ad sese ducerent. Eos adhuc superstites adepti satellites, in regis conspectum adduxerunt; qui sciscitatus quae de causa venissent, praecepit satellitibus, ut homines circumducerent, peditatum omnem equitatumque ostentantes: et eos, ubi contemplando illa expleti fuissent, sine noxa dimitterent quocunque locorum ire ipsis libuisset. Hoc Xerxes ea ratio-

Ἑλληνικῶν τῶν ὃ πολλὸν μέζω.

ρμς'. Ὡς δὲ ταῦτά σφι ἔδοξε, κατα-
 λυσάμενοι τὰς ἔχθρας, πρῶτα μὲν καλα-
 σκόπης πέμπουσι ἐς τὴν Ἀσίην ἄνδρας
 τρεῖς. οἱ δὲ, ἀπικόμενοί τε ἐς Σάρδεις καὶ
 καταμαθόντες τὴν βασιλέως στρατιήν, ὡς
 ἐπαῖςοι ἐγένοντο, βασανισθέντες ὑπὸ τῶν
 στρατηγῶν τῷ πεζῷ στρατῷ, ἀπήγοντο ὡς
 ἀπολύμενοι. καὶ τοῖσι μὲν κατεκέκριτο
 θάνατος. Ξέρξης δὲ ὡς ἐπύθετο ταῦτα,
 μεμφθεὶς τῶν στρατηγῶν τὴν γνώμην,
 πέμπει τῶν τινὰς δορυφόρων, ἐντειλάμε-
 νος, ἥν καταλάβωσι τὰς καλασκόπης ζῶν-
 τας, ἄγειν παρ' ἐωϋτόν· ὡς δὲ ἔτι περι-
 εόντας αὐτὰς κατέλαβον, καὶ ἦγον ἐς ὅφιν
 τὴν βασιλέως, τὸ ἐνθεῦτεν πυθόμενος ἐπ'
 οἷσι ἦλθον, ἐκέλευσέ σφας τὰς δορυφόρας
 περιάγοντας ἐπιδείκνυσθαι πάντα τε τὸν
 πεζὸν στρατὸν καὶ τὴν ἵππον· ἐπὶ δὲ ταῦ-
 τα θεούμενοι ἕωςι πλήρεις, ἀποπέμπειν
 ἐς τὴν ἂν αὐτοὶ ἐθέλωσι χώραν ἀσινέας.

ἐπιλέγων δὲ τὸν λόγον τόνδε, ταῦτα ἐνετέλλετο, ὥς εἰ μὲν ἀπώλοντο οἱ κατασκοποί, ἕτ' ἂν τὰ ἐϋϋτῆ πρήγματα προεπύθοντο οἱ Ἕλληνες ἐόντα λόγῳ μέζῳ, ἕτ' ἂν τι τῆς πολεμίας μέγα εἰσινέατο, ἄνδρας τρεῖς ἀπολέσαντες· νοσησάντων δὲ τεττέων ἐς τὴν Ἑλλάδα, δοκέειν ἔφη ἀκῆσαντας τῆς Ἑλλήνας τὰ ἐϋϋτῆ πρήγματα πρὸ τῆς φύλῃς τῆς γινομένης, παραδώσειν σφέας τὴν ἰδίην ἐλευθερίην, καὶ ἔτω ἑδὲ δεήσειν ἐπ' αὐτῆς στρατηλατέοντας πρήγματα ἔχειν.

ρμζ'. Οἶκε δὲ αὐτῆς αὕτη ἡ γνώμη τῇγε ἄλλῃ. ἐὼν γὰρ ἐν Αἰϋπτῷ ὁ Ξέρξης, εἶδε πλοῖα ἐκ τῆς Πόντος σιταγωγὰ, διεκπλώνοντα τὸν Ἑλλήσποντον, ἐς τε Αἰγίαν, καὶ Πελοπόννησον κομιζόμενα. οἱ μὲν δὴ πάρεδροι αὐτῆς ὥς ἐπύθοντο πολέμια εἶναι τὰ πλοῖα, ἐτοῖμοι ἔσαν αἰρέειν αὐτὰ, ἐσβλέποντες ἐς τὸν βασιλῆα, ὅποτε παραγγελέει. ὁ δὲ Ξέρξης εἶρετο αὐ-

ne imperavit, quod cogitabat fore, ut si speculatores necati fuissent, neque Graeci praesciscerent potentiam suam esse fama majorem, neque graviter laederent hostem tribus viris interemptis: at iisdem in Graeciam regressis, fore ut Graeci (quod se opinari dicebat) auditis rebus suis antequam expeditio haec accederet, propriam libertatem proderent, atque ita non oporteret suscipere molestiam de exercitu in eos ducendo.

1 47. Haec sententia Xerxis cum altera quadam congruit. nam quum Abydi ageret Xerxes, vidit naves cursum tenentes per Hellespontum, quae frumentum e Ponto in Aeginam Peloponnesumque portabant. quas ubi audiere ejus assessores esse hostium, sese ad eas corripiendas accingebant, intuentes in regem, quando id agi praeciperet. Xerxes eos interrogavit quonam illi tenderent; qui

quum respondissent, ‘ Ad hostes tuos, domine, frumentum vehentes:’ tunc Xerxes excipiens inquit, ‘ Nonne eodem, quo isti, et nos navigamus, tum rebus aliis, tum frumento instructi? quid igitur hi officiunt nobis, quibus commeatum portant?’ Ceterum speculatores illi rebus inspectis dimissi in Europam rediere.

148. Post quorum reditum Graeci qui contra Persam conjurarant, nuncios iterum Argos miserunt. Sed Argivi narrant hoc negotium apud se ita confectum esse. Audisse se statim ab initio ea quae ab barbaro excitarentur adversus Graeciam, et quum accepissent intellexissentque ab Graecis se tentatum iri, ut ipsos adsciscerent contra Persam, misisse Delphos qui deum consulerent quid sibi facientibus esset optime eventurum. nuper enim sex millia suorum fuisse interempta a La-

τῆς ὄκη πλέοιεν· οἱ δὲ εἶπαν, ‘ Ες τῆς
 ‘ σῆς πολεμίης, δέσποια, σῖτον ἄγοντες.
 ‘ ὁ δὲ, ὑπολαβὼν ἔφη, Οὐκῶν καὶ ἡμεῖς
 ‘ ἐκεῖ πλέομεν, ἔνθά περ καὶ ἔστοι, τοῖσί
 ‘ τε ἄλλοισι ἐξηρτημένοι[†] καὶ σίτω. τί δῆ-
 ‘ τα ἀδικέσσι ἔστοι ἡμῖν σιτία παρακομί-
 ‘ ζοντες;’ Οἱ μὲν νυν κατὰσκοποι ἔτω
 θεησάμενοί τε καὶ ἀποπεμφθέντες, ἐνόση-
 σαν ἐς τὴν Εὐρώπην.

ρμή. Οἱ δὲ συνωμόται Ἑλλήνων ἐπὶ
 τῷ Πέρσῃ, μείλ’ τὴν ἀπόπεμψιν τῶν κα-
 τασκόπων, δεύτερα ἔπεμπον ἐς Ἀργος
 ἀγγέλους. Ἀργεῖοι δὲ λέγουσι τὰ κατ’ ἐϋ-
 τῆς γενέσθαι ὧδε. πυθέσθαι γὰρ αὐτίκα
 κατ’ ἀρχὰς τὰ ἐκ τῆ βαρβάρου ἐγειρόμενα
 ἐπὶ τὴν Ἑλλάδα· πυθόμενοι δὲ, καὶ μαθόν-
 τες ὡς σφέας οἱ Ἕλληνες πειρήσονται
 παραλαμβάνοντες ἐπὶ τὸν Πέρσῃ, πέμ-
 ψαι θεοπρόπας ἐς Δελφούς, τὸν θεὸν ἐπει-
 ρησομένους ὡς σφί μελλεῖ ἄριστον ποιέεσθαι
 γενέσθαι· νεωστὶ γὰρ σφέων τεθνάναι ἔξα-

[†] ἐξηρτυμένοι. [‡] παρέσονται.

κιοχιλίς ὑπὸ Λακεδαιμονίων καὶ Κλεομέ-
 νος τοῦ Αναξανδρίδew. τῶνδε δὴ εἵνεκα
 πέμπειν. τὴν δὲ Πυθίην ἐπειρωτῶσι αὐ-
 τοῖσι ἀνελεῖν τάδε,

Εχθρὲ περικτιόνεσι, φίλ' ἀθανάτοισι θεοῖσι,
 Εἶσω τὸν προδόκμον ἔχων, πεφυλαγμένος ἦτο,
 Καὶ κεφαλὴν πεφύλαξο· κάρη f δὲ τὸ σῶμα σαώσεται.

ταῦτα μὲν τὴν Πυθίην χρῆσαι πρότερον.
 μετὰ δὲ, ὡς ἐλθεῖν τὴς ἀγγέλως ἐς δὴ τὸ
 Ἀργος, ἐσελθεῖν g ἐπὶ τὸ βουλευτήριον, καὶ
 λέγειν τὰ ἐντεταλμένα. τὴς δὲ πρὸς τὰ
 λεγόμενα ὑποκρίνασθαι, ὡς ἐτοῖμοί εἰσι
 Ἀργεῖοι ποιεῖν ταῦτα, τριήκοντα ἔτεα
 εἰρήνην σπείσάμενοι h Λακεδαιμονίοισι, καὶ
 ἡγεόμενοι κατὰ τὸ ἥμισυ πάσης τῆς συμ-
 μαχίης. καὶ τοι καλὰ γε τὸ δίκαιον γί-
 νεσθαι τὴν ἡγεμονίην ἐωυτῶν, ἀλλ' ὅμως
 σφι ἀποχρᾶν κατὰ τὸ ἥμισυ ἡγεομέ-
 νοισι.

ρμθ'. Ταῦτα μὲν λέγουσι τὴν βελὴν
 ὑποκρίνασθαι, καὶ περ ἀπαγορεύοντός σφι

f MS. κάρη. g MS. ἐπιλθόν. h MS. σπασύμενοι.

tedaemoniis et Cleomene Anaxandridae filio, eaque de causa se mittere. Ita qui missi fuerant interrogantibus, sic Pythiam respondisse,

Finitimis invise, deis dilecte beatis,
 Interius tutamen habens, cautusque sedeto,
 Et tutare caput : nam membra tuebitur illud.

Haec illis Pythiam prius respondisse. Postea vero quam nuncii Argos venerunt, senatumque ingressi mandata retulerunt, Argivi responderunt ad ea quae dicebantur, se promptos esse in triginta annos pacificare cum Lacedaemoniis, percusso foedere, et dimidium imperii penes se esse postulare. quanquam enim aequum foret jus imperandi ipsorum esse, tamen dimidio imperii se esse contentos.

149. Hoc ajebant suum senatum respondisse, quamvis dissuadente oraculo

societatem contrahere cum Graecis: et licet formidarent oraculum, tamen serio urgere, ut foedus triginta annorum feriretur; intra quos annos liberi sui in virilem aetatem adolefcerent: hac videlicet ratione, ne si qua calamitas ad superius malum accederet in bello Persico, nisi foedera forent, in posterum subjecti Laedaemoniis essent. His dictis Argivorum a senatu, nuncios Spartanos ita respondisse, quod ad foedera quidem attineret, se ad eos qui plures essent relegare: quod autem ad imperium, id vero sibi demandatum esse, ut responderent, ac sane dicere, sibi duos esse reges, Argivis unum, ideo non posse fieri ut alterutri Spartae regi abrogaretur imperium: quominus cum iis duobus rex Argivus parem dignitatem obtineret, nihil ob stare. Ita Argivi dicunt se noluisse perpeti Spartanorum

τῷ χρηστήρι' μὴ ποιεῖσθαι τὴν πρὸς τῶν
 Ἑλλήνων συμμαχίην· σπουδὴν δὲ ἔχειν
 σπονδὰς γενέσθαι τριηκονταέτιδας, καί
 περ τὸ χρηστήριον φοβεομένοισι· ἵνα δὴ
 σφι οἱ παῖδες ἀνδρεωθέωσι ἐν τέτοισι τοῖσι
 ἔτεσι, μηδὲ σπονδέων ἐσέων ἐπιλέγεσθαι,
 ἣν ἄρα σφέας καταλάβῃ πρὸς τῷ γεγο-
 νότι κακῷ ἄλλο πταῖσμα πρὸς τὸν Πέρ-
 σην, μὴ τολοιπὸν ἔωσι τῶν Λακεδαιμονίων
 ὑπήκοοι. τῶν δὲ ἀγγέλων τῶν ἀπὸ τῆς
 Σπάρτης πρὸς τὰ ῥηθέντα ἐκ τῆς βουλῆς
 ἀμείψασθαι τοῖσδε, περὶ μὲν σπονδέων
 ἀνοίσειν ἐς τῶν πλεῦνας, περὶ δὲ ἡγεμο-
 νίης, αὐτοῖσι ἐντετάλθαι ὑποκρίνασθαι,
 καὶ δὴ λέγειν, σφι μὲν εἶναι δύο βασιλῆας,
 Ἀργείοισι δὲ ἓνα· ἔκων δυνατόν εἶναι τῶν
 ἐκ Σπάρτης ἑδέτερον παῦσαι τῆς ἡγεμο-
 νίης. μετὰ δὲ δύο τῶν σφετέρων ὁμόφρη-
 φον τὸν Ἀργείων εἶναι, κωλύειν ἑδέν.
 ἔτω δὴ οἱ Ἀργεῖοι Φασι ἔκ ἀναχέσθαι
 τῶν Σπαρτιητέων τὴν πλεονεξίην, ἀλλ'

^a κωλύει.

ἐλέσθαι μᾶλλον ὑπὸ τῶν βαρβάρων ἄρ-
χεσθαι ἢ τι ὑπεῖξαι ^b Λακεδαιμονίοισι.
προειπεῖν τε τοῖσι ἀγγέλοισι, πρὸ δύνῃος
ἡλίου ἀπαλλάσσεσθαι ἐκ τῆς Αργείων
χώρης· εἰ δὲ μὴ, περιέψεσθαι ὡς πολε-
μίας.

ρῖ. Αὐτοὶ μὲν Αργεῖοι τοσαῦτα τε-
τέων περιλέγουσι. ἔστι δὲ ἄλλος λόγος
λεγόμενος ἀνατὴν Ἑλλάδα, ὡς Ξέρξης
ἐπεμψε κήρυκα ἐς Αργος πρότερον ἢ περ
ὀρμῆσαι στρατεύεσθαι ἐπὶ τὴν Ἑλλάδα.
ἐλθόντα δὲ τῷτον λέγεται εἶπαι, ‘ Ἄνδρες
‘ Αργεῖοι, βασιλεὺς Ξέρξης τάδε ὑμῖν
‘ λέγει· Ἡμεῖς νομίζομεν Πέρσῃν εἶναι,
‘ ἀπ’ οὗ ἡμεῖς γεγόναμεν, παῖδα Περσέως
‘ τῷ Δανάῃ, γεγονότα ἐκ τῆς Κηφείας
‘ θυγατρὸς Ἀνδρομέδης. ἔτῳ ἂν ὧν εἴη-
‘ μεν ὑμέτεροι ἀπόγονοι. ἔτε ὧν ἡμέας
‘ εἰκὸς ἐπὶ τῆς ἡμετέρας προγόνους στρα-
‘ τεύεσθαι, ἔτε ὑμέας ἄλλοισι τιμωρέον-
‘ τας, ἡμῖν ἀνλίζουσ ^c γενέσθαι, ἀλλὰ παρ’

^b ἢ ὑπεῖξαι. ^c ἀντιζῆναι.

rum insolentiam, sed praeoptasse a barbaro imperari sibi, quam Lacedaemoniis cedere. atque ita edixisse nunciis, ut priusquam occideret sol, ex agro Argivo excederent; alioqui hostium loco futuros.

150. Hoc ipsi Argivi sic se habere memorant; aliter tamen per Graeciam narratur, Xerxem antequam bellum Graeciae inferret, misisse Argos caduceatorem: quo quum pervenit, ita fertur verba fecisse, ‘ Viri Argivi, Xerxes rex haec vobis inquit, Nos arbitramur, Persem, ex quo nos progeniti sumus, fuisse filium Persei Danaë’s filii, ex Andromeda genitum, quae fuit Cephei filia. ita igitur ex vobis oriundi sumus. Quod quum ita sit, nefas est et nos progenitoribus nostris inferre bellum, et vos aliis opem ferendo, nobis adversarios fieri; sed po-

‘tius domi vestrae vos confidentes otium
 ‘tenere. nam si mihi ex sententia succe-
 ‘det, nullos majores quam vos faciam.’
 Haec Argivi quum audissent, habuisse
 alicujus momenti dicuntur, et statim qui-
 dem nihil promittentes vicissim poscere:
 sed quum ab Graecis adsciscerentur, tunc
 partem imperii poposcisse, gnari eam La-
 ccedaemonios non concessuros, ut hoc
 praetextu tranquilli agerent.

151. Quibus convenisse etiam hanc
 narrationem quidam Graecorum memo-
 rant, rei multis postea annis gestae: quum
 Sufis Memnoniis alterius negotii gratia
 essent Atheniensium legati Callias Hip-
 ponici filius et collegae qui pariter ascen-
 derant, contigit ut Argivi et ipsi per idem
 istud tempus Susa miserint legatos, qui
 Artaxerxem filium Xerxis interrogarent,
 utrum amicitiam quam cum Xerxe con-
 traxissent, ipsis adhuc continuaret, an ab

ὑμῖν αὐτοῖσι ἡσυχίην ἔχοντας κατῆ-
 ᾿σαι. ἦν γὰρ ἐμοὶ γένηται κατὰ νόον,
 ᾿δαμὺς μέζοντας ὑμέων ἄζω· ταῦτα ἀ-
 κέσαντας Ἀργεῖς λέγεται πρήγμα ποιή-
 σασθαι, καὶ παραχρῆμα μὲν ἔδὲν ἐπαγ-
 γελλομένους^d μεταιτέειν· ἐπεὶ δὲ σφεας
 παραλαμβάνειν τὰς Ἑλληνας, ἔτω δὴ
 ἐπισαμένους ὅτι ἔ μεταδώσῃσι τῆς ἀρχῆς
 Λακεδαιμόνιοι, μεταιτέειν, ἵνα ἐπὶ προ-
 φάσιος ἡσυχίην ἄγωσι.

ρνα'. Συμπεσεῖν δὲ τέτοισι καὶ τόνδε
 τὸν λόγον λέγασί τινες Ἑλλήνων, πολ-
 λοῖσι ἔτεσι ὕστερον γενόμενον τῶν· τυ-
 χεῖν ἐν Σῶσοισι τοῖσι Μεμνονείοισι ἔοντας
 ἑτέρῃ πρήγματι εἵνεκα ἀγγέλης Ἀθηναί-
 ων, Καλλίην τε τὸν Ἰππονίχῃ, καὶ τὰς
 μετὰ τῶν ἀναβάντας· Ἀργεῖς δὲ, τὸν
 αὐτὸν τῶτον χρόνον πέμψαντας καὶ τῶ-
 νος ἐς Σῶσα ἀγγέλης, εἰρωτᾶν Ἀρτοξέρ-
 ζεα τὸν Ξέρζεω, εἴ σφι ἔτι ἐμμένει τὴν
 πρὸς Ξέρζεα Φιλίην συνεκεράσαντο, ἥ

^d ἀπαγγελλομένους.

νομιζοῖατο πρὸς αὐτοῦ εἶναι πολέμιοι. βασιλῆα δὲ Ἀρτοξέρξεα μάλις αἰμμένειν Φάναι, καὶ ὑδεμῖν νομίζειν πόλιν Ἀργεος Φιλιωτέρην.

ρβ'. Εἰ μὲν νυν Ξέρξης τε ἀπέπεμψε ταῦτα λέγοντα κήρυκα εἰς Ἀργος, καὶ Ἀργείων ἄγγελοι ἀναβάντες εἰς Σῶσα ἐπειρώτων Ἀρτοξέρξεα περὶ Φιλίης, ἔκ ἔχω ἀτρεκέως εἰπεῖν^ε. ὕδὲ τινα γνώμην περὶ αὐτέων ἀποφαίνομαι ἄλλην γε ἢ τὴν περ αὐτοὶ Ἀργεῖοι λέγουσι· ἐπίσταμαι δὲ τοσούτο, ὅτι εἰ πάντες ἄνθρωποι τὰ οἰκήϊα κακὰ εἰς μέσον συνενείκανθ', ἀλλάξασθαι βυλόμενοι τοῖσι πλησίοισι, ἐσχύσαντες ἂν εἰς τὰ τῶν πέλας κακὰ, ἀσπασίως ἕκαστοι αὐτέων ἀποφεροῖατο ὀπίσω τὰ ἐσενείκοντο. ὕτω δὴ ἔκ Ἀργεῖοις αἰχρῖς πεποίηται. ἐγὼ δὲ ὀφείλω λέγειν τὰ λεγόμενα, πείθεσθαι γε μὴν ὃ παντάπασι ὀφείλω. καὶ μοι τούτο τὸ ἔπος ἔχέτω εἰς πάντα τὸν λόγον. ἐπεὶ

^ε Ξέρξης ἀπέπεμψε. ^ε εἶπαι. ^ε συνενείκων.

illo pro hostibus haberentur. Quibus Artaxerxes, imo vero maxime perdurare respondit, nullamque sibi civitatem amicio-rem putare quam Argos.

152. Verum an caduceatorem Xerxes Argos miserit ad ea dicenda, et an Argivorum nuncii qui Susa ascenderunt, Artaxerxem de amicitia interrogaverint, pro comperto dicere non possum, nec ullam de his aliam ferre sententiam, nisi quam Argivi ipsi edunt. Id demum scio, si omnes homines qui domestica mala in medium contulissent, cum vicinis mutare volentes, mala vicinorum intuiti fuissent, libenter reportaturos rursus illorum singulos ea quae ipsi attulissent. Ita non turpissime ab Argivis actum est. Ego vero quae dicuntur dicere debeo, attamen non omnino omnibus credere: quod in universam historiam a me dictum sit.

quoniam et hoc narratur, Argivos extitisse qui Persam in Graeciam arcessiverint, posteaquam cum Lacedaemoniis male pugnassent, prae dolore praesentis quidvis praecoptantes. Talia quidem de Argivis dicta sunt.

153. In Siciliam autem ad agendum cum Gelone, tum alii legati a fociis iere, tum vero etiam a Lacedaemoniis Syagrus. Hujus Gelonis progenitor inhabitans Gelam erat, ex insula Telo quae Triopio adjacet: qui dum Gela conderetur a Lindiis, qui sunt e Rhodo, et Antiophemo, relictus non est. Interjecto autem tempore, posterius ejus deorum inferorum antistites esse perseveraverunt, Teline, uno ex majoribus consequuto hunc in modum: Viri Geloi in seditione inferiores, in Maestorium urbem sitam supra Gelam profugerunt: hos Telines Gelam reduxit

καὶ ταῦτα λέγεται, ὡς ἄρα Αργεῖοι ἔσαν οἱ ἐπικαλεσάμενοι τὸν Πέρσην ἐπὶ τὴν Ἑλλάδα, ἐπειδὴ σφι πρὸς Λακεδαιμονίους κακῶς ἡ αἰχμὴ ἐσήκεε, πᾶν δὲ βεβλόμενοί σφι εἶναι πρὸ τῆς παρεύσης λύπης. τὰ μὲν περὶ Αργείων εἴρηται.

ργ'. Ες δὲ τὴν Σικελίην ἄλλοι τε ἀπίκαλο^α ἄγγελοι ἀπὸ τῶν συμμάχων συμμίζοντες Γέλωνι, καὶ δὴ καὶ ἀπὸ τῶν Λακεδαιμονίων Σύαγρος. τῷ δὲ Γέλωνος τέττα πρόγονος, οἰκίτωρ ὁ ἐν Γέλῃ ἦν ἐκ νῆσος Τήλως τῆς ἐπὶ Τριοπίῳ κειμένης· ὃς κτιζομένης Γέλῃς ὑπὸ Δινδίων τε τῶν ἐκ Ἑρώδους, καὶ Αντιοφῆμος, ὃς ἐλείφθη^β. ἀναχρόνον δὲ αὐτῷ οἱ ἀπόγονοι γενόμενοι, ἱροφάνται τῶν χθονίων θεῶν διετέλεον ἔοντες, Τηλινέω ἐνός τευ τῶν προγόνων κλησαμένους τρόπῳ τοιῷδε. ἐς Μακτώριον πόλιν τὴν ὑπὲρ Γέλῃς οἰκημένην, ἔφυγον ἄνδρες Γελῶων, ἐσσωθέντες σάσι. τέττας ὧν ὁ Τηλίνης κατήγαγε ἐς Γέλην, ἔχων

^α ἀπίκατο. ^β ἐλείφθη.

ἐδεμίην ἀνδρῶν δύναμιν, ἀλλ' ἰρὰ τετέων
 τῶν θεῶν. ὅθεν δὲ αὐτὰ ἔλαβε, ἢ αὐτὸς
 ἐκτήσατο, τῷτο δὲ ἔκ' ἔχω εἶπαι. τέτοισι
 δ' ὦν πίσυνος ἐὼν κατήγαγε, ἐπ' ᾧ τε οἱ
 ἀπόγονοι αὐτῷ ἱροφάνται τῶν θεῶν ἔσονται.
 θῷμά μοι ὦν καὶ τῷτο γέγονε πρὸς
 τὰ πυνθάνομαι κατεργάσασθαι Τηλίνην
 ἔργον τοσῷτον. τὰ τοιαῦτα γὰρ ἔργα ἔ
 πρὸς τῷ ἅπαντος ἀνδρὸς νενόμικα γίνε-
 σθαι, ἀλλὰ πρὸς ψυχῆς τε ἀγαθῆς, καὶ
 ῥώμης ἀνδρηϊῆς. ὁ δὲ λέγεται πρὸς τῆς Σι-
 κελίης τῶν οἰκητόρων τὰ ὑπεναντία τε-
 τέων πεφυκέναι, θηλυδρίας τε καὶ μαλα-
 κώτερος ἀνὴρ. ἔτῳ μὲν νυν ἐκτήσατο τῷτο
 τὸ γέρας.

ρπδ'. Κλεάνδρος δὲ τῷ Παντάρειος^ε τε-
 λευτήσαντος τὸν βίον, ὃς ἐτυράννευσε μὲν
 Γέλης ἑπτὰ ἔτεα, ἀπέθανε δὲ ὑπὸ Σα-
 βύλλης ἀνδρὸς Γελώε, ἐνθαῦτα ἀναλαμ-
 βάνει τὴν μεναρχίην Ἰπποκράτης, Κλε-
 ἀνδρος ἐὼν ἀδελφεός. ἔχοντος δὲ Ἰπποκρά-

^ε Πιταρίος.

nullis virorum copiis adjutus, sed horum
 deorum sacris. quae unde acceperit, aut
 ipse possederit, id vero dicere non possum.
 His sacris fretus, reduxit illos, pactus, ut
 posterī sui illic deorum antistites forent.
 Admiratio igitur et mihi incescit ad ea,
 quod audio tantum opus Telinem effe-
 cisse: qualia opera non a quocunque viro
 effici opinor, sed ab eo qui sit bonae
 mentis et virili robore. At ille fertur ab
 incolis Siciliae contra fuisse ab natura
 comparatus, nempe et effeminatus ac
 mollior vir. Hunc in modum ille hoc
 decus adeptus est.

154. Cleandro autem Pantarei filio
 qui septem annos Gelae tyrannide poti-
 tus est, vita functo, (a Sabyllō autem viro
 Geloo fuit interfectus) ibi frater ejus Hip-
 pocrates suscepit imperium. Quo tyran-

nidem obtinente, Gelon inter posteros Telinis vatis, cum aliis multis et Aenesidemo Pataici filio, qui erat fatelles Hippocratis, non diu post ob virtutem declaratus est totius equitatus praefectus. nam quibus in bellis Hippocrates obsedit Calipolitanos et Naxios et Zancleaeos et Leontinos, atque insuper Syracusanos et permultos barbarorum, in iis bellis Gelon extitit vir clarissimus; adeo ut nulla omnium quas retuli civitatum effugerit Hippocratis dominationem, praeter Syracusanos: quos pugna ad flumen Elorum superatos Corinthii Corcyraeique liberaverunt: qui id fecerunt certis conditionibus, quas recensuerunt, atque etiam hac, ut Syracusani Camarinam, quae ipsorum jam olim fuerat, Hippocrati traderent.

155. Hippocrates autem quum toti-

τεός τὴν τυραννίδα, ὁ Γέλων ἑὼν Τηλίνεω
 τῷ ἱεροφάνειω ἀπόγονος, πολλῶν μετ' ἄλ-
 λων, καὶ Αἰνησιδήμῳ τῷ Παταϊκῷ, ὃς ἦν
 δορυφόρος Ἰπποκράτεος, μετὰ δὲ ὁ πολ-
 λὸν χρόνον δι' ἀρετὴν ἀπεδέχθη πάσης
 τῆς ἵππου εἶναι ἵππαρχος. πολιορκέοντος
 γὰρ Ἰπποκράτεος Καλλιπολίτας τε καὶ
 Ναξίους, καὶ Ζαγκλαίους τε καὶ Λεοντίνας,
 καὶ πρὸς, Συρηκσίους τε καὶ τῶν βαρβάρων
 συχνῆς, ἀνὴρ ἐφαίνετο ἐν τέτοις τοῖσι
 πολεμίοις ἑὼν ὁ Γέλων λαμπρότατος.
 τῶν δὲ εἶπον πολίων τετέων, πλὴν Συ-
 ρηκσίων, ὅδε μὴ πέφευγε δαλοσύνην πρὸς
 Ἰπποκράτεος. Συρηκσίους δὲ Κορίνθιοί τε
 καὶ Κερκυραῖοι ἐρρύσαντο, μάχῃ ἐσσωθέντας
 ἐπὶ ποταμῷ Εὐλώρῳ. ἐρρύσαντο δὲ ὅτε
 ἐπὶ τοῖσδε καταλέξαντες, ἐπ' ὥτε Ἰππο-
 κράτει Καμαρίναν Συρηκσίους παραδῶ-
 ναι. Συρηκσίων δὲ ἦν Καμαρίνα τοαρχ-
 αῖον.

ρνέ. Ὡς δὲ καὶ Ἰπποκράτεα τυραννεύ-

πάντα ἴσα ἔτεα τῷ ἀδελφεῷ Κλεάνδρῳ
κατέλαβε ἀποθανεῖν πρὸς πόλιν Ὑβλῆ,
στρατευσάμενον ἐπὶ τῆς Σικελῆς, ἔτῳ δὲ
ὁ Γέλων τῷ λόγῳ τιμωρέων τοῖσι Ἴππο-
κράτεος παισὶ Εὐκλείδῃ τε καὶ Κλεάν-
δρῳ^d, ὃ βυβλομένων τῶν πολιητέων κα-
τηκόων ἔτι εἶναι τῷ ἔργῳ, ὥς ἐπεκράτησε
μάχῃ τῶν Γελώων, ἦρχε αὐτὸς ἀποσε-
ρήσας τῆς Ἴπποκράτεος παῖδας. μετὰ δὲ
τῷτο τὸ εὖρημα, τῆς γαμόρης καλεομένης
τῶν Συρηκασίων, ἐκπεσόντας ὑπὸ τε τῆ
δήμῃ, καὶ τῶν σφετέρων δέλων, καλεομένων
δὲ Κυλλυρίων^e, ὁ Γέλων καταγαλὼν τῆ-
τας ἐκ Κασμένης πόλιος ἐς τὰς Συρηκῆ-
σας, ἔρχε καὶ ταύτας. ὁ γὰρ δῆμος ὁ τῶν
Συρηκασίων ἐπιόντι Γέλωνι παραδίδῃ τὴν
πόλιν καὶ ἐωϋτόν.

ρῆς'. Ὁ δὲ, ἐπεὶ τε παρέλαβε τὰς
Συρηκῆσας, Γέλῃς μὲν ἐπικρατέων, λόγον
ἐλάσσω ἐποιέετο, ἐπιτρέψας αὐτὴν Ἰέ-
ρωσι ἀδελφεῷ ἐωϋτῆ. ὁ δὲ τὰς Συρηκῆσας

^d MS. καὶ Κασσάνδρῳ. ^e MS. Κυλλυρίαν.

dem annos quot frater Cleander tyrannidem obtinuisset, illato Siculis bello, apud urbem Hyblam periit. ita Gelon per causam tuendi liberos Hippocratis, Euclidem et Cleandrum, ubi cives, quod abnuerent dicto amplius audientes esse, proelio vicit, re vera ipse Geloorum imperium adeptus est, liberis Hippocratis dominatu fraudatis. Post hoc commentum, Syracusanorum Gamoros, ut vocabantur, a plebe et servis suis qui Cyllirii nominabantur ejectos, in patriam ex urbe Casmena reducendo potitus etiam est ipsis Syracusis. nam ei venienti plebs Syracusana et urbem et seipsam tradidit.

156. Quam Gelon ubi accepit, Gellam quam tenebat minoris faciens, Hieroni fratri demandavit, sibi que Syracusas habuit, et quidem omnia erant Syracu-

fae, ideoque ea civitas confestim convalluit ac floruit; partim deductis eo Camarinaeis omnibus, quos cives fecit, quum Camarinam everteret; partim dimidio et eo amplius Geloorum perinde usus ut Camarinaeis. Necnon Megarensium qui sunt in Sicilia, quum obsessi ad deditiorem venissent, locupletes quoque, qui et bellum ei intulerant, et ob id se perditum iri putabant, Syracusas traducens, etiam cives fecit. at plebem Megarensensem, quae belli movendi fuerat experta, quaeque nihil mali se passuram expectabat, Syracusas adductam venundedit, ea conditione, ut ex Sicilia exportaretur. Idem hoc fecit Euboeensibus qui sunt in Sicilia, postquam distinxisset. Hoc autem ideo de utrisque statuit quod arbitraretur contubernium plebis rem esse molestissimam. Ea ratione magnus tyrannus effectus est Gelon.

ἐκράτυνε, καὶ ἔσαν ἅπαντα αἱ Συρηκῆσαι· αἱ δὲ παραιτίκ' ἀνά τ' ἔδραμον καὶ ἔβλα-
 στον^ε. τῷτο μὲν γάρ, Καμαριναῖος ἅπαν-
 τας ἐς τὰς Συρηκῆσας ἀγαγὼν, πολίητας
 ἐποίησε, Καμαρίνης δὲ τὸ ἄστυ κατέσκα-
 ψε· τῷτο δὲ, Γελῶων ὑπερημίσεας τῶν
 ἄστων τῷτο τοῖσι Καμαριναίοισι ἐποίη-
 σε. Μεγαρέας τε τὸς ἐν Σικελίῃ, ὡς πο-
 λιорκεόμενοι ἐς ὁμολογίην προσεχώρησαν,
 τὸς μὲν αὐτέων παχέας, αἰραμένους τε^β
 πόλεμον αὐτῷ, καὶ προσδοκούντας ἀπολέε-
 σθαι διὰ τῷτο, ἄγων ἐς τὰς Συρηκῆσας,
 πολίητας ἐποίησε· τὸν δὲ δῆμον τῶν Με-
 γαρέων, ἕκ ἐόντα μεταίτιον τῷ πολέμῳ
 τέτθ, ἔδὲ προσδεκόμενον κακὸν ἔδὲν πεί-
 σεσθαι, ἀγαγὼν καὶ τέτθς ἐς τὰς Συρηκῆ-
 σας, ἀπέδοιο ἐπ' ἐξαγωγῇ ἐκ Σικελίης.
 τῷτο δὲ τῷτο καὶ Εὐβοέας τὸς ἐν Σικελίῃ
 ἐποίησε διακρίνας. ἐποίησε δὲ ταῦτα τέ-
 τθς ἀμφοτέρως, νομίσας δῆμον εἶναι συνοί-
 κημα ἀχαριστότατον.

^ε ἐνέβλαστον. ^β αἰραμένους τε.

ρνζ'. Τοιούτω μὲν τρόπῳ τύραννος ἔγε-
 γόνηε μέγας ὁ Γέλων. τότε δ' ὡς οἱ ἄγ-
 γελοι τῶν Ἑλλήνων ἀπικάτο^α ἐς τὰς
 Συρηκίσσας, ἐλθόντες αὐτῷ ἐς λόγους, ἔλε-
 γον τάδε, ' Επεμψαν ἡμέας Λακεδαιμό-
 νιοι, καὶ οἱ τέτων σύμμαχοι, παραλαμ-
 ' φομένους σε πρὸς τὸν βάρβαρον. τὸν γὰρ
 ' ἐπίοντα ἐπὶ τὴν Ἑλλάδα πάντως καὶ
 ' πυνθάνεαι, ὅτι Πέρσης ἀνὴρ μέλλει,
 ' ζεύξας τὸν Ἑλλήσποντον, καὶ ἐπάγων
 ' πάντα τὸν ἡῶν στρατὸν ἐκ τῆς Ασίας,
 ' στρατηλατήσῃ ἐπὶ τὴν Ἑλλάδα· πρό-
 ' ρημα μὲν ποιούμενος ὡς ἐπ' Αθήνας ἐ-
 ' λαύνει, ἐν νόῳ δὲ ἔχων πᾶσαν τὴν Ἑλ-
 ' λάδα ὑπ' ἐωυτῷ ποιήσασθαι. σὺ δὲ δυ-
 ' νάμιός τε ἦκεις μεγάλης, καὶ μοῖρά τοι
 ' τῆς Ἑλλάδος ἐκ ἐλαχίστη μετὰ ἄρχον-
 ' τί γε Σικελίης· βοήθει τε τοῖσι ἐλευθε-
 ' ρῶσι τὴν Ἑλλάδα, καὶ συνελευθέρῃ. ἀλὲς
 ' μὲν γὰρ γενομένη πᾶσα ἡ Ἑλλάς, χεῖρ
 ' μεγάλη συνάγεται, καὶ ἀξιόμαχοι γινώ-

^α ἀπικάτο. ^β στρατηλατίαν.

157. Ad quem legati Graecorum,
 posteaquam Syracusas venerunt et ad-
 mitti contigit, ita loquuti sunt; ‘Lace-
 daemonii pariter et Athenienses eorum-
 que socii nos misere ad te in societatem
 assumendum adversus barbarum. nam
 prorsus audisti hunc irruentem in Grae-
 ciam, ut vir Persa juncto pontibus Hel-
 lesponto, secum omnes orientis ex Asia
 copias ducens, bellum inferat Graeciae;
 titulo quidem utens belli Athenis infe-
 rendi, sed in animo habens omnem
 Graeciam redigere in suam potestatem.
 Tu igitur, cui magna potentia adest,
 nec minima Graeciae portio, quum sis
 Siciliae princeps, ferto opem iis qui
 Graeciam a servitute vindicant, eamque
 una cum illis liberato. Coacta enim
 cuncta Graecia, constabit magna ma-
 nus, et ad pugnam pares erimus inva-

‘ dentibus nos: quod si e nobis alii pro-
 ‘ ditores fuerint, alii nolint adjuvare,
 ‘ quod sincerum supererit Graeciae, exi-
 ‘ guum sit; jam hoc periculum est ne
 ‘ omnis Graecia pessum eat. Neque e-
 ‘ nim speraveris Persam, si nos proelio
 ‘ superaverit, ad te non esse venturum:
 ‘ quinimo hoc ante caveris. nobis nam-
 ‘ que opem ferendo, temetipsum tutaris.
 ‘ Rei bono consilio gestae salubris ple-
 ‘ rumque vult adesse exitus.’ Haec legati
 dixere.

158. Sed Gelon vehemens erat in
 urgendo, utens hac oratione; ‘ Viri Grae-
 ‘ ci, insolentem habetis orationem, qui
 ‘ ausi estis me adire, hortantes ad ineun-
 ‘ dam adversus barbarum societatem: at
 ‘ vos ipsi quum orarem prius adversus
 ‘ exercitum barbaricum juvare bellum,
 ‘ quod mihi erat cum Carthaginensibus;
 ‘ etiam quum obtestarer ut ultio necis
 ‘ Dorici Anaxandridae filii de Aegesta-

« μεθα τοῖσι ἐπιῖσι ἦν δὲ ἡμέων οἱ μὲν
 « καταπροδιδῶσι, οἱ δὲ μὴ θέλωσι τιμω-
 « ρεῖν, τὸ δὲ ὑγιαῖνον τῆς Ἑλλάδος ἦ
 « ὀλίγον, τῷτο δὲ ἤδη δεινὸν γίνεται, μὴ
 « πέσῃ πᾶσα ἡ Ἑλλάς. μὴ γὰρ ἐλπίσης,
 « ἦν ἡμέας κατασφύηται ὁ Πέρσης μά-
 « χη κρατήσας, ὡς ἔκτι ἥξει παρὰ σέ γε,
 « ἀλλὰ πρὸ τῆς φύλαξαι. Βοηθέων γὰρ
 « ἡμῖν σεωϋτῶ τιμωρεῖς· τῷ δὲ εὖ βυλευ-
 « θέντι πρήγματι τελευτῇ ὡς τοεπίπαν
 « χρηστὴ ἐθέλει ἐπιγίνεσθαι. οἱ μὲν ταῦ-
 « τα ἔλεγον.

ρνή. Γέλων δὲ πολλὸς ἐνέκειτο λέγων
 τοιαῦδε, « Ἄνδρες Ἕλληνες, λόγον ἔχούτες
 « πλεονέκτην, ἐτολμήσατε ἐμὲ σύμμαχον
 « ἐπὶ τὸν βάρβαρον παρακαλέοντες ἐλθεῖν·
 « αὐτοὶ δὲ, ἐμεῦ πρότερον δεηθέντος βαρ-
 « βαρικῷ στρατῷ συνεπάψασθαι, ὅτε μοι
 « πρὸς Καρχηδονίης νεῖκος συνῆπτο, ἐπι-
 « σκήπτοντός τε τὸν Δωριέως τῷ Ἀναξαν-
 « δρίδew πρὸς Αἰγεσαίων Φόνον ἐκπρήξα-

298 ΠΟΛΥΜΝΙΑ, Ζ.

ῥῶσαι, ὑποτρίνονίος τε τὰ ἐμπόρια συν-
 λευθερῶν, ἀπ' ὧν ὑμῖν μεγάλα ὠφέ-
 λειαί τε καὶ ἐπαυρήσιες γεγόνασι· ὅτε
 ἐμεῦ εἵνεκα ἦλθετε βοηθήσοντες, ὅτε τὸν
 Δωριέος Φόνον ἐκπρηζόμενοι· τὸ δὲ κατ'
 ὑμέας, τὰ δὲ πάντα ὑπὸ βαρβάροις νέ-
 μεταί. ἀλλ' εὖ γὰρ ἡμῖν καὶ ἐπὶ τῷ
 ἄμεινον κατέστη· νῦν δὲ ἐπειδὴ περιελή-
 λυθε ὁ πόλεμος καὶ ἀπῖνκται ἐς ὑμέας,
 ἔτῳ δὴ Γέλωνος μνήσις γέγονε. ἀτι-
 μίης δὲ πρὸς ὑμέων κυρήσας, ἔκ ὁμοιώ-
 σομαι ὑμῖν, ἀλλ' ἐτοῖμός εἰμι βοηθεῖν,
 παρεχόμενος δηκοσίας τε τριήρεας,
 καὶ δισμυρίδας ὀπλίτας, καὶ διχιλίην
 ἵππων, καὶ διχιλίους τοξότας, καὶ διχι-
 λίους σφενδονήτας, καὶ διχιλίους ἵππο-
 δρόμους ψιλὰς· σιτόν τε ἀπάσῃ τῇ Ἑλ-
 λήνων στρατιῇ, ἔστ' ἂν διαπολεμήσω-
 μεν, ὑποδέχομαι παρέξειν. ἐπὶ δὲ λό-
 γῳ τοιῷδε τὰδε ὑπάρχομαι, ἐπ' ᾧ στρα-
 τηγός τε καὶ ἡγεμὼν τῶν Ἑλλήνων

nis exigeretur; quin et quum offerrem,
 me adiutorem ad liberanda emporia,
 unde vobis magna emolumenta atque
 commoditates provenerant, vos neque
 mei causa auxilii, neque ultionis de nece
 Doriei exigendae venire voluistis. Ita-
 que quod ad vos pertinet, omnia haec
 a barbaris obtinentur. Verum nobis
 haec bene et in melius reciderunt. nunc
 autem postquam circumiit bellum, at-
 que vos attigit, ita demum Gelonis me-
 moria fit. Sed in contemptum apud vos
 lapsus, non ero vestri similis; sed para-
 tus sum ferre opem collaturus ducentas
 triremes, et viginti millia gravis armatu-
 rae, ac duo millia equitum, totidem sa-
 gittariorum, totidem funditorum toti-
 demque cursores equestres leviter arma-
 tos. Sed et rem frumentariam cunctis
 Graeciae copiis, donec fuerit debella-
 tum, suppeditaturum recipio. Caeterum
 ea lege haec polliceor, ut ego sim ad-

‘versus barbarum Graecorum dux et im-
 ‘perator: aliter neque ipse venirem, ne-
 ‘que alios mitterem.’

159. Ea Syagrus audiens, non tulit;
 sed, ‘O quam ejularet, inquit, Pelopides
 ‘Agamemnon, si audiret Spartiatas im-
 ‘perio spoliatos esse ab Gelone atque Sy-
 ‘racusanis. Tu vero ne feceris hujus rei
 ‘mentionem amplius, ut nos tibi trada-
 ‘mus ducatum; sed si tibi animus est
 ‘opem ferendi Graeciae, esto dicto audi-
 ‘ens Lacedaemoniis: si dedignaris man-
 ‘dari, opem ne feras.’

160. Ad haec Gelon ubi vidit verba
 Syagri averſa, hanc ad extremum protu-
 lit orationem, ‘Hospes Spartiata, contu-
 ‘meliae homini immiffae ſolent irritare
 ‘indignationem. tu tamen contumelias
 ‘in verbis invehens, non induces me, ut

‘γενήσομαι πρὸς τὸν βάρβαρον· ἐπ’ ἄλ-
 ‘λω δὲ λόγῳ ἔτ’ ἂν αὐτὸς ἔλθοιμι, ἔτ’
 ‘ἂν ἄλλως πέμψαιμι.’

ρθ’. Ταῦτα ἀκέσας ἔτε ἡνέχετο ὁ
 Συάγρος, εἶπέ τε τάδε, ‘ Ἡ κε μέγ’ οἰ-
 ‘μῶξειεν ὁ Πελοπίδης Ἀγαμέμνων, πυ-
 ‘θόμενος Σπαρτιήτας τὴν ἡγεμονίην ἀ-
 ‘παραιρῆσθαι ὑπὸ Γέλωνός τε καὶ
 ‘Συρηκασίων. ἀλλὰ τέττε μὲν τῷ λόγῳ
 ‘μηκέτι μνησθῆς, ὅπως τὴν ἡγεμονίην τοι
 ‘παραδώσωμεν. ἀλλ’ εἰ μὲν βέλεαι βο-
 ‘ηθεῖν τῇ Ἑλλάδι, ἴσθι ἀρξόμενος ὑπὸ
 ‘Λακεδαιμονίων. εἰ δ’ ἄρα μὴ δικαιοῖς
 ‘ἀρχεῖσθαι, σὺ δὲ μὴδὲ βοήθει.’

ρξ’. Πρὸς ταῦτα ὁ Γέλων, ἐπειδὴ ὤ-
 ρα ἀπετραμμένους τὸς λόγους τῷ Συάγρῳ,
 τὸν τελευταῖόν σφι τόνδε ἐξέφηνε λόγον.
 ‘Ὡ ξεῖνε Σπαρτιῆτα, ὀνειδέα κατίοντα
 ‘ἀνθρώπῳ, φιλέει ἐπανάγειν τὸν θυμόν.
 ‘σὺ μέντοι ἀποδεξάμενος ὕβρισμαῖα ἐν
 ‘τῷ λόγῳ, ἃ με πείσεις ἀχρήμονα ἐν τῇ
 ‘ἀπαραιρῆσθαι.

ἀμοιβῇ γενέσθαι. ὅκω δὲ ὑμεῖς ἔτῳ πε-
 ριέχεσθε τῆς ἡγεμονίης, οἶκός καὶ ἐμέ
 μᾶλλον ὑμέων περιέχεσθαι, στρατιῆς τε
 ἐόντα πολλαπλασίης ἡγεμόνα, καὶ νηῶν
 πολὺ πλεόνων. ἀλλ' ἐπεὶ τε ὑμῖν λό-
 γος ἔτῳ προσάντης κατίσται, ἡμεῖς
 τοι ὑπεῖζομεν τῷ ἀρχαίῳ λόγῳ· εἰ τῷ
 μὲν περὶ ὑμεῖς ἡγέοιοσθε, τῷ δὲ ναυτικῷ
 ἐγώ· εἰ δὲ ὑμῖν ἡδονὴ τῷ κατὰ θάλασ-
 σαν ἡγεμονεύειν, τῷ περὶ ἐγὼ θέλω.
 καὶ ἢ τῷ τοιοῦτο ὑμέας χρεὼν ἐστὶ ἀρέσκε-
 σθαι, ἢ ἀπιέναι συμμάχων τοιῶνδε ἐρή-
 μους. Γέλων μὲν δὴ ταῦτα προετί-
 νετο.

ρζα'. Φθάσας δὲ ὁ Αθηναίων ἄγγελος
 τὸν Λακεδαιμόνιον, ἀμείβεσθαι τοῖσδε, Ὁ
 βασιλεῦ Συρηκασίων, ἔκ ἡγεμόνος δεο-
 μένη ἢ Ἑλλάς ἀπέπεμψεν ἡμέας πρὸς
 σέ, ἀλλὰ στρατιῆς· σὺ δὲ ὅκως μὲν στρα-
 τὴν πέμψῃς μὴ ἡγεύμενος τῆς Ἑλλά-
 δος, ἢ προφαίνεις ὥς δὲ στρατηγήσεις

' vicem meam indecorus sum. Sed ubi
 ' vos ita ducatum amplectimini, me ma-
 ' gis quam vos decet illum amplecti, qui
 ' multo majorum copiarum imperator
 ' sum ac plurium navium. Ceterum,
 ' quoniam vobis oratio ista tam difficilis
 ' accidit, nos aliquantum a superiore ora-
 ' tione decedemus. Si vos terrestribus
 ' copiis praefueritis, ego nauticis praeero:
 ' sin vos mari imperitare juvat, ego ter-
 ' restribus volo. Ex quo oportet vos aut
 ' ad alterutram harum conditionum ac-
 ' cedere, aut tantis fociis destitutos absc-
 ' dere.' Hanc Gelon conditionem offe-
 rebat.

161. Cui legatus Atheniensis Lacc-
 daemoniorum legatum antevertens, ita
 respondit, ' Rex Syracusanorum, Grae-
 ' cia nos ad te misit, non imperatoris
 ' indiga, sed exercitus: tu vero prae te
 ' fers non missurum te exercitum, nisi
 ' sis Graeciae dux; videlicet ut illius ex-

‘ exercitui imperes affectas. Itaque quate-
 ‘ nus quidem cuncto Graecorum exerci-
 ‘ tui praeesse postulabas, sufficebat no-
 ‘ bis Atheniensibus silentium agere, in-
 ‘ telligentibus Laconem fore idoneum
 ‘ ad reddendam de utrisque rationem:
 ‘ quoniam vero dejectus ab imperio sum-
 ‘ mo omnium poscis ut imperio classis
 ‘ praesis, ita habeto: nos, etiam ut La-
 ‘ con permittat, non esse permissuros
 ‘ praeesse te classi. nostrum enim munus
 ‘ hoc est, nisi Lacedaemonii id velint:
 ‘ quibus praeesse classi volentibus non
 ‘ contradicimus, alteri vero concederemus
 ‘ nemini. nam frustra maritimas copias
 ‘ Graecorum plurimas possideremus, si
 ‘ Syracusanis imperio cederemus, qui su-
 ‘ mus Athenienses, antiquissimae originis
 ‘ gens, solique Graecorum qui nunquam
 ‘ solum vertimus: e quibus virum instru-
 ‘ endo ornandoque exercitu aptissimum

αὐτῆς, γλίχεται. ὅσον μὲν νυν παντός
 τῷ Ἑλλήνων στρατῷ ἐδέεσθαι, ἐξ-
 ἤρκει ἡμῖν τοῖσι Ἀθηναίοισι ἡσυχίην
 ἔχειν, ἐπισταμένοισι ὡς ὁ Λάκων ἱκανός
 τοι ἔμελλε ἔσεσθαι καὶ ὑπὲρ ἀμφοτέ-
 ρων ἀπολογεύμενος. ἐπεὶ τε δὲ ἀπά-
 σης ἀπελαυνόμενος, δέεαι τῆς ναυτικῆς
 ἄρχειν^d, ἔτω ἔχει τοι, ὃδ' ἦν ὁ Λά-
 κων ἐπὶ τοι ἄρχειν αὐτῆς, ἡμεῖς ἐπ-
 ἥσομεν· ἡμετέρη γάρ ἐστι αὕτη γε μὴ
 αὐτέων βυλομένων Λακεδαιμονίων. τῷ-
 τοισι μὲν ὦν ἡγέεσθαι βυλομένοισι ἐκ
 ἀντιτείνομεν, ἄλλω δὲ παρήσομεν οὐ-
 δενὶ ναυαρχεῖν. μάτην γὰρ ἂν ὧδε πά-
 ραλον Ἑλλήνων στρατὸν πλείϊσον εἴη-
 μεν ἐκτεημένοι, εἰ Συρηκασίοισι ἐόντες
 Ἀθηναῖοι συγχωρήσωμεν τῆς ἡγεμο-
 νίας, ἀρχαιότατον μὲν ἔθνος παρεχό-
 μενοι, μοῦνοι δὲ ἐόντες οὐ μετανάσαι
 Ἑλλήνων. τῶν καὶ Ὀμηρος ὁ ἐποποιὸς
 ἄνδρα ἄριστον ἔφησε εἰς Ἴλιον ἀπικέσθαι,

^d ναυτικῆς ἀρχῆς ἀρχην.

‘τάξαι τε καὶ διακοσμήσαι στρατόν. ἔγωγε
 ‘ἔκ ὄνειδος ἡμῖν ἐστὶ ἔδὲν λέγειν τὰ τοιαῦτα.’

ρξβ’. Αμείβετο Γέλων τοῖσδε, ‘Ξεῖνε
 ‘Αθηναῖε, ὑμεῖς οἴκατε τὰς ἀρχοντας
 ‘ἔχειν, τὰς δὲ ἀρξομένους ἐκ ἔξου. ἐπεὶ
 ‘τοίνυν ἔδὲν ἐπέντες ἔχειν τὸ πᾶν ἐθέ-
 ‘λετε, ἐκ ἂν φθάνοιτε τὴν ταχίστην ὀπί-
 ‘σω ἀπαλλασσόμενοι, καὶ ἀγγέλλωντες τῇ
 ‘Ἑλλάδι ὅτι ἐκ τῆ ἐνιαυτῆ τοῦ ἔαρ αὐτῇ
 ‘ἐξαραιρήσεται.’ ἔστος δὲ ὁ νόος τῆ ρήματος,
 τὸ ἐθέλει λέγειν. δῆλα γὰρ ὡς ἐν τῷ
 ἐνιαυτῷ ἐστὶ τὸ ἔαρ δοκιμώτατον, τῆς δὲ
 τῶν Ἑλλήνων στρατιῆς, τὴν ἐωϋτῆ στρα-
 τιήν. σερισκομένην ὦν τὴν Ἑλλάδα τῆς
 ἐωϋτῆ συμμαχίας, εἵκαζε ὡς εἰ τὸ ἔαρ
 ἐκ τῆ ἐνιαυτῆ ἐξαραιρημένον εἶη.

ρξγ’. Οἱ μὲν δὴ τῶν Ἑλλήνων ἀγγε-
 λοι τοσαῦτα τῷ Γέλωνι χρηματίζαμενοι
 ἀπέπλεον. Γέλων δὲ πρὸς ταῦτα δεύσας
 μὲν περὶ τοῖσι Ἑλλησι μὴ εὐδύνωνται τὸν

‘Homerus etiam versificator ait Ilium
 ‘venisse. Adeo non est dedecus nobis
 ‘ista commemorare.’

162. His Gelon ista respondit, ‘Hos-
 ‘pes Atheniensis, vos qui praesint habere
 ‘videmini; quibus praesint nequaquam.
 ‘Quocirca quum nihil cedentes totum
 ‘obtinere velitis, quamcelerrime hinc
 ‘retro abscedatis, renunciaturi Graeciae,
 ‘ver ex anno illi exemptum esse.’ Cujus
 dicti sensus hic est, quem vult dicere; con-
 stat enim probatissimam anni partem esse
 ver; talem esse suum exercitum in exer-
 citu Graecorum. Igitur si Graecia priva-
 retur sua societate, quasi quoddam ver ex
 anno sublatum esse conjectabat.

163. Hoc responso Gelonis accepto
 legati Graecorum abnavigarunt. Post
 haec Gelon timens quidem ille Graecis,
 ne superare barbarum non possent, et

tamen indignum atque intolerandum sibi ratus, ut profectus in Peloponnesum subesset Lacedaemoniis, qui Siciliae tyrannus esset, omissa hac via aliam iniit. Nam simulatque audiit Persam transmisisse Hellespontum, Delphos misit cum tribus navibus quinquagenum remorum Cadmum Scythae filium Coom, multa cum pecunia ac placidis verbis, ad observandum quo casura esset pugna: ut si barbarus vinceret, ei pecuniam traderet terramque et aquam eorum locorum quibus Gelon imperaret; sin vincerent Graeci, retro navigaret.

164. Hic Cadmus ante id tempus quum tyrannidem Coorum a patre accepisset bene cedentem et nullo molesto incurrente, sed sua sponte ob justitiam, in medium Cois reddito imperio, in Siciliam abiit. ubi una cum Samiis tenuit

βάρβαρον ὑπερβαλέσθαι, δεινὸν δὲ καὶ ἔκ
 ἀναχετὸν ποιησάμενος ἐλθὼν ἐς Πελο-
 πόννησον ἄρχεσθαι ὑπὸ Λακεδαιμονίων,
 ἐὼν Σικελίης τύραννος, ταύτην μὲν τὴν
 ὁδὸν ἡμέλησε, ὁ δὲ ἄλλης εἵχελο. ἐπεὶ τε
 γὰρ τάχιστα ἐπύθελο τὸν Πέρσῃν διαβε-
 βηκότα τὸν Ἑλλήσποντον, πέμπει πεν-
 τηκοντέροισι τρισὶ Κᾶδμον τὸν Σκύθεω,
 ἄνδρα Κῶον, ἐς Δελφοῖς, ἔχοντα χρήμα-
 τα πολλὰ, καὶ Φιλίῃς λόγους, καραδοκή-
 σοντα τὴν μάχην, ἣ πεσέεται· καὶ ἦν
 μὲν ὁ βάρβαρος νικᾷ, τά τε χρήματα αὐ-
 τῷ δίδόναι, καὶ γῆν τε καὶ ὕδωρ, τῶν ἄρχει
 ὁ Γέλων· ἦν δὲ οἱ Ἕλληνες, ὀπίσω ἀπά-
 γειν.

ρξδ'. Ὁ δὲ Κᾶδμος ἕτος, πρότερον τε-
 τέων παραδεξάμενος παρὰ πατρὸς τὴν
 τυραννίδα Κῶων, εὖ βεβηκυῖαν, ἐκὼν τε
 εἶναι, καὶ δεινὸς ἐπιόντος ὕδενος, ἀλλ' ἀπὸ β
 δικαιοσύνης, ἐς μέσον Κῶοισι καταθεὶς τὴν
 ἀρχὴν, οἷχετο ἐς Σικελίην. ἔνθα μετα

ἢ ὑπὸ.

Σαμίων ἔχε τε καὶ κατοίκησε πόλιν Ζάγκλην τὴν εἰς Μεσσήνην ^α μεταβαλοῦσαν τὸνομα. τῷτον δὴ ὦν ὁ Γέλων τὸν Κάδμον καὶ τοῦτῳ τρόπῳ ^β ἀπικόμενον, διὰ δικαιοσύνην, τὴν οἱ αὐτὸς ἄλλην συνήδεε ἔδσαν, ἔπεμπε. ὅς ἐπὶ τοῖσι ἄλλοισι δικάίοισι τοῖσι ἐξ ἐωϋτῆ ἔγρασμένοισι, καὶ τότε ἐκ ἐλάχιστον τετῶν ἐλείπειο. κράτησας γὰρ μεγάλων χρημάτων, τῶν οἱ Γέλων ἐπετράπειο, παρεὸν καταχέσθαι, ἐκ ἐθέλησε· ἀλλ' ἐπεὶ οἱ Ἕλληνες ἐπεκράτησαν τῇ ναυμαχίῃ, καὶ Ξέρξης οὐχώκεε ἀπελαύνων, καὶ δὴ καὶ ἐκείνος ἀπίκετο εἰς τὴν Σικελίην, ἀπὸ πάντα τὰ χρήματα ἄγων.

ρξέ. Λέγεται δὲ καὶ τὰδε ὑπὸ τῶν ἐν Σικελίᾳ οἰκημένων, ὡς ὁμως καὶ μέλλων ἀρχεῖσθαι ὑπὸ Λακεδαιμονίων ὁ Γέλων, ἐβοήθησε ἂν τοῖσι Ἕλλησι, εἰ μὴ ὑπὸ Θήρωνος τοῦ Αἰνησιδήμου Ακρουργαντίνου μεναρχῆς ἐξελαθεῖς ἐξ Ἰμέρης Τήριλλας

^α MS. ἐν Μεσσήνῃ. ^β καὶ τοῖωδε τρόπῳ.

atque incoluit urbem Zanclem, cujus nomen in Messanam mutatum est. Hunc igitur Cadmum, hoc modo accedentem, Gelon ob justitiam quam illi ex aliis rebus adesse noverat, misit: qui homo praeter alia quae edidit opera iusta, hoc non minimum illorum reliquit; quod tantum pecuniae a Gelone commissum intervertere quum posset, noluit, sed posteaquam Graeci pugna navali superiores extitere, et Xerxes cum exercitu abiit, ipse etiam in Siciliam rediit cum omni pecunia.

165. Fertur autem et hoc ab iis qui Siciliam incolunt, Gelonem indueto ad obtemperandum Lacedaemoniis animo, fuisse laturum Graecis auxilia, nisi Terillus Crinippi filius ejectus ex Himera, ubi erat tyrannus, a Therone Aenesidemi filio

Agrigentorum monarcho, contra ipsum adduxisset per id tempus Phoenicum et Afrorum et Iberorum et Ligurum et Elyfycorum et Sardonum et Cynriorum trecenta millia, duce eorum Amilcare Annonis filio Carthagenensium rege: quem Terillus conciliatum et hospitii necessitudine, et praecipue prompta animi voluntate Anaxilai Cretinei filii, Rhegini tyranni, qui filios suos Amilcari obsides dedit, induxit in Siciliam ulciscendi soceri causa. habebat enim Anaxilaus in matrimonio Terilli filiam, nomine Cydippam. Ita Gelonem, quum nequiret auxilia Graecis ferre, Delphos misisse pecuniam.

166. Praeterea ajunt iidem contigisse, ut eodem die Gelon et Theron Amilcarem Carthagenensem in Sicilia superarint, quo Graeci in Salamine Persam. Quinetiam Amilcarem, qui a patre

ὁ Κρινίππς, τύραννος ἐὼν Ἰμέρης, ἐπῆγε
ἐπ' αὐτὸν τὸν χρόνον τῷτον, Φοινίκων,
καὶ Λεύων, καὶ Ἰθήρων, καὶ Λιγύων, καὶ Ἐλι-
σύκων, καὶ Σαρδόνων, καὶ Κυρνίων τριήκοντα
μυριάδας, καὶ στρατηγὸν αὐτέων, Αμίλκαν
τὸν Αννωνος, Καρχηδονίων ἐόντα βασι-
λῆα. κατὰ ξεινίην τε τὴν ἐωϋτῇ ὁ Τή-
ριλλος ἀναγνώσας, καὶ μάλισα διὰ τὴν
Αναξίλεω τῷ Κρητίνεω προθυμίην, ὃς Ῥη-
γίς ἐὼν τύραννος, τὰ ἐωϋτῇ τέκνα δὲς
ὁμήρης Αμίλκα, ἐπῆγέ μιν ἐπὶ τὴν Σι-
κελίην, τιμωρέων τῷ πενθερῷ. Τηρίλλας
γὰρ εἶχε θυγατέρα Αναξίλεως, τῇ ἔνομα-
ῆν Κυδίππη. ἔτω δὴ ἔκ οἷόν τε γενόμενον
Γέλωνα βοηθέειν τοῖσι Ἕλλησι, ἀποπέμ-
πειν ἐς Δελφοὺς τὰ χρήματα.

ρξς'. Πρὸς δὲ, καὶ τάδε λέγασι, ὡς συ-
νέβη τῆς αὐτῆς ἡμέρης ἐν τε τῇ Σικελίᾳ
Γέλωνα καὶ Θήρωνα νικᾶν Αμίλκαν τὸν
Καρχηδόνιον, καὶ ἐν Σαλαμῖνι τῆς Ἑλλη-
ρας τὸν Πέρσην. τὸν δὲ Αμίλκαν, Καρ-

χρηδόνιον ἔοντα πρὸς πατρὸς, μητρόθεν δὲ
 Συρηκέσιον, βασιλεύσαντά τε, κατ' ἀν-
 δραγαθίην, Καρχηδονίων, ὡς ἡ συμβολή
 τε ἐγένετο, καὶ ὡς ἐσῆτο τῇ μάχῃ, ἀφα-
 νιοῦναι πυνθάνομαι. ἔτε γὰρ ζῶντα, ἔτε
 ἀποθανόντα φανῆναι ἔδαμῶ γῆς· τὸ πᾶν
 γὰρ ἐπέξελθεῖν διζήμενον Γέλωνα.

ρξζ'. Εἰσι δὲ ὑπ' αὐτέων Καρχηδο-
 νίων ὃδε ὁ λόγος λεγόμενος, εἰκόνι χρεω-
 μένων, ὡς οἱ μὲν βάρβαροι τοῖσι Ἕλλησι
 ἐν τῇ Σικελίῃ ἐμάχοντο, ἐξ ἧς ἀρξάμενοι
 μέχρι δαίλης ὀψίης· ἐπὶ τοσούτο γὰρ λέ-
 γεται ἐλκῦσαι τὴν σύσασιν. ὁ δὲ Αμίλ-
 κας ἐν τέττα τῷ χρόνῳ μένων ἐν τῷ στρα-
 τοπέδῳ, ἐθύετο καὶ ἐκαλλιερέετο ἐπὶ πυρῆς
 μεγάλης σώματα ὅλα καταγίζων· ἰδὼν
 δὲ τροπὴν τῶν ἐωυτῷ γινομένην, ὡς ἔτυ-
 χε ἐπιωπένδων τοῖσι ἱρῶσι, ὥσε ἐωυτὸν
 εἰς τὸ πῦρ. ἔτω δὲ κατακαυθέντα ἀφαν-
 ιοῦναι. ἀφανιοθέντι δὲ Αμίλκᾳ τρόπῳ
 οἷτε τοιάτῳ (ὡς Φοίνικες λέγουσι) εἴτε

quidem Carthagenensis, a matre vero Syracusanus erat, et ob virtutem rex Carthagenensium, quum conflixisset, proelio victum, e conspectu fuisse ablatum audio, nec usquam gentium aut vivum aut mortuum comparuisse. omnia enim Gelonem indagando lustravisse.

167. Apud ipsos autem Carthagenenses illius imaginem servantes, haec fama est, dum barbari cum Graecis in Sicilia ab aurora ad crepusculum pugnarent, (tamdiu enim traxisse dicitur conflictus) interea Amilcarem in castris manentem sacrificasse atque litasse in ingenti pyrâ integra corpora adolentem: sed quum conspiceret suos in fugam versos, ut erat adfundens libamenta sacris, sese in ignem misisse, atque ita combustum e conspectu sublatum. Cui, sive hoc modo, ut Phoenices, sive alio, ut Carthagenenses memo-

rant, ex oculis ablato, partim sacrificant, partim extruxerunt monumenta in omnibus coloniarum urbibus et praecipuum in ipsa Carthagine. Haëtenus quae ad Siciliam attinent.

168. Corcyraei autem aliud legatis responderunt, aliud fecerunt. nam quum eos iidem qui in Siciliam ierant, adsumerent, iisdem quibus Gelonem verbis alloquuti, hi vero polliciti sunt confestim se auxilia missuros ac praesidio futuros, negantes sibi Graeciam pereuntem neglectui habendam: quae si collaberetur, nihil aliud sibi superesse, quam ut primo quoque die servirent; ideoque sibi, quoad maxime possent, illam esse adjuvandam. Haec illi aspectu speciosa responderunt: at ubi ferre opem oportuit, aliud habentes in animo, sexaginta naves instruxere: aegreque in altum eveëti, Peloponneso applicuere, ac circa Pylon ac Taenaron:

ἑτέρω, (ὡς Καρχηδόνιοι) τῷτο μὲν οἱ θύ-
 ροι, τῷτο δὲ, μνήμαία ἐποίησαν ἐν πά-
 σῃσι τῇσι πόλισι τῶν ἀποικίδων· ἐν αὐ-
 τῇ τε μέγιστον Καρχηδόνη^ς. Ταῦ μὲν ἀπὸ
 Σικελίης, τοσαῦτα.

ρξή. Κερκυραῖοι δὲ τάδε ὑποκρινάμενοι
 τοῖσι ἀγγέλοισι, τοιαύδε ἐποίησαν· καὶ γὰρ
 τῶτες παρελάμβανον οἱ αὐτοὶ οἵπερ καὶ
 ἐς Σικελίην ἀπίκοντο, λέγοντες τῶς αὐ-
 τῶς λόγους τῶς καὶ πρὸς Γέλωνα ἔλεγον·
 οἱ δὲ παραυτίκα μὲν ὑπέχοντο πέμψειν
 τε καὶ ἀμυνέειν, φράζοντες ὡς ὃ σφι πε-
 ριοπτέη ἐστὶ ἡ Ἑλλὰς ἀπολλυμένη· (ἦν
 γὰρ σφαλῇ, σφεῖς γε ἔδεν ἄλλο ἢ ὀθ-
 λεύσσει τῇ πρώτῃ τῶν ἡμερέων) ἀλλὰ
 τιμωρητέον εἴη ἐς τὸ δυνατώτατον. ὑπε-
 κρίναντο μὲν ὅτω εὐπρόσωπα. ἐπεὶ δὲ
 ἔδει βοηθέειν, ἄλλα νοέοντες, ἐπλήρωσαν
 νέας ἐξήκοντα. μόγισ δὲ ἀναχθέντες,
 προσέμιζαν τῇ Πελοποννήσῳ. καὶ περὶ
 Πύλον καὶ Ταίναρον γῆς τῆς Λακεδαι-

μονίων ἀνεκώχευον τὰς νέας, καταδοκέοντες καὶ οὗτοι τὸν πόλεμον, ἧ πεσέεται· ἀελπτέοντες μὲν τὴς Ἑλλήνας ὑπερβαλέεσθαι, δοκέοντες δὲ τὸν Πέρσῃ, κατακρατήσαντα πολλὸν, ἄρξῃν πάσης τῆς Ἑλλάδος. ἐποίεον ὦν ἐπίτηδες ἵνα ἔχῃσι πρὸς τὸν Πέρσῃ τοιαῦτα^d, ‘Ω βασιλεῦ, ἡμεῖς, παραλαμβανόντων τῶν Ἑλλήνων ἡμέας ἐς τὸν πόλεμον τόντον, ἔχοντες δύναμιν ἐκ ἐλαχίστην, ὃδὲ νέας ἐλαχίστας παραχόντες ἂν, ἀλλὰ πλείστας, μετὰ γε Ἀθηναίους, ἐκ ἐβλήσαμεν τοι ἐναντιῶσθαι, ὃδὲ τι ἀποθύμιον ποιῆσαι.’ τοιαῦτα λέγοντες, ἤλπιζον πλεον τι τῶν ἄλλων οἴσεσθαι· τάπερ ἂν καὶ ἐγένετο, ὡς ἐμοὶ δοκεῖ. πρὸς δὲ τὴς Ἑλληνάς σφι σκῆψις ἐπεποιήτο, τῇπερ δὴ καὶ ἐχρήσαντο. αἰτωμένων γὰρ τῶν Ἑλλήνων ὅτι ἐκ ἐβόησαν, ἔφασαν πληρῶσαι μὲν ἐξήκοντα τριῆρας, ὑπὸ δὲ ἐτησίεων ἀνέμων ὑπερ

^d Πέρσῃ λίγαν τοιαῦτα.

orae Lacedaemoniorum naves in fallo
 statuerunt; observantes et ipsi bellum quo
 caderet, desperantes quidem fore ut Graeci
 superarent, sed opinantes Persam multo
 superiorem universae Graeciae imperaturum.
 Itaque studio et astu id egerunt, ut
 haec ad Persam haberent, ‘ Adfiscienti-
 ‘ bus nos Graecis ad hoc bellum, O rex,
 ‘ qui copias habemus non sane minimas
 ‘ et naves praebemus non minimas, sed
 ‘ plurimas secundum Athenienses, tamen
 ‘ adversus te ire noluimus, aut quippiam
 ‘ tibi ingratum facere.’ Haec dicendo
 sperabant se plus aliquid quam ceteros ab-
 laturos. quod etiam, ut mihi videtur, con-
 tigit. Ad Graecos autem excusationem
 paravere, qua etiam usi sunt. accusanti-
 bus enim Graecis quod opem non tulis-
 sent, dixere sexaginta se triremes armavis-
 se, sed per ventos etefias superare Male-

am nequisse: atque ita ad Salaminem non venisse, nec ullam malitiam in causa fuisse, ut post navalem pugnam venerint. Et isti quidem ita Graecos summoverunt.

169. Cretes autem, postquam adsciti sunt ab iis Graecis quibus hoc negotium datum erat, ita faciendum putarunt, ut communiter Delphos mitterent consultores deum rogaturos, numquid sibi satius foret Graeciam defendere. Quibus Pythia respondit, ‘ O stulti, reprehendite
 ‘ quaecunque ob ultionem Menelai vobis
 ‘ Minos misit, indicans lacrimas. Quoniam
 ‘ niam illi quidem non adjuverunt ul-
 ‘ cisci in illo caedem in Camico factam:
 ‘ vos autem in illis mulierem e Sparta a
 ‘ viro barbaro raptam.’ Haec Cretes alata ubi audiere, ab auxilio ferendo superfedere.

170. Siquidem fertur, Minoëm,

βαλέειν Μαλέην οὐκ οἶοί τε γενέσθαι.
ἔτω ἔκ ἀπικέσθαι ἐς Σαλαμῖνα, καὶ
ἔδεμῃ κακότητι λειφθῆναι τῆς ναυμα-
χίης. ἔτοι μὲν ἔτω διεκρέσαντο τὰς Ἑλ-
ληνας.

ῥξθ'. Κρηῖτες δὲ, ἐπεὶ τέ σφεας παρε-
λάμβανον οἱ ἐπὶ τέτοισι ταχθέντες Ἑλ-
λήνων, ἐποίησαν τοιόνδε· πέμψαντες κοι-
νῇ θεοπρόπῃς ἐς Δελφοῦς, τὸν θεὸν ἐπη-
ρώτων εἴ σφι ἄμεινον γίνεται τιμωρέσσι
τῇ Ἑλλάδι. ἡ δὲ Πυθίη ὑπεκρίνατο,
'Ὡ νῆπιοι, ἐπιμέμφεσθε ὅσα ὑμῖν ἐκ τῶν
'Μενελάω τιμωρημάτων Μίνως ἔπεμ-
'ψε, μηνύων δακρύματα. ὅτι οἱ μὲν ἔ-
'συνεξεπρήξαντο αὐτῷ τὸν ἐν Καμίκῳ
'θάνατον γενόμενον, ὑμεῖς δὲ κείνοισι
'τὴν ἐκ Σπάρτης ἀρπαχθεῖσαν ὑπ' ἀν-
'δρὸς βαρβάρου γυναῖκα.' ταῦτα οἱ Κρη-
τες ὡς ἀπενειχθέντα ἤκυσαν, ἔχοντο τῆς
τιμωρίας.

ρο'. Λέγεται γὰρ Μίνεων^c κατὰ ζή-

^c Μίνο.

τῆσιν Δαιδάλῳ ἀπικόμενον ἐς Σικανίην,
 τὴν νῦν Σικελίην καλευμένην, ἀποθανεῖν
 βιάῳ θανάτῳ· ἀνὰ δὲ χρόνον Κρήτας,
 θεῷ σφε ἐποτρύναντος, πάντας, πλὴν
 Πολιχνιτέων τε καὶ Πρασιῶν, ἀπικο-
 μένους σόλῳ μεγάλῳ ἐς Σικανίην, πολιορ-
 κέειν ἐπ' ἔτεα πέντε πόλιν Κάμικον,
 τὴν κατ' ἐμὲ Ακαραγαντίνοι ἐνέμοντο·
 τέλος δέ, ὃ δυναμένους ὅτε ἐλεῖν, ὅτε πα-
 ραμένειν, λιμῷ συνεσεῶτας, ἀπολιπόν-
 τας οἴχεσθαι. ὥς δὲ κατὰ Ἰηπυγίην γε-
 νέσθαι πλώονίης, ὑπολαβόντά σφας χει-
 μῶνα μέγαν ἐκβαλέειν ἐς τὴν γῆν. συνα-
 ραχθέντων δὲ τῶν πλοίων, ὕδემίην γάρ
 σφι ἔτι κομιδὴν ἐς Κρήτην φαίνεσθαι, ἐν-
 θαῦτα Ὑρίην πόλιν κτίσανίης, καλαμεῖ-
 ναί τε· καὶ μεταβαλόνίης, ἀντὶ μὲν Κρη-
 τῶν, Ἰήπυγας Μεωσαπίης γενέσθαι, ἀν-
 τὶ δὲ τῇ εἶναι νησιώτας, ἡπειρώτας. ἀπὸ
 δὲ Ὑρίης πόλιος τὰς ἄλλας οἰκῆσαι, τὰς
 δὲ Ταβραντίνοι χρόνῳ ὕψερρον πολλῷ ἕξα-

quum Daedalum vestigans in Sicaniam, quae nunc Sicilia dicitur, pervenisset, violenta nece occubuisse: interjecto deinde tempore omnes Cretes, praeter Polichitanos et Praesios, divinitus impulsos, cum magna classe in Sicaniam trajecisse, et quinquennio obsedisse Camicum, quam mea aetate Agrigentini incolunt: ad extremum quum neque illam expugnare possent, neque permanere, fame compulsos relicta urbe abiisse: et dum circa Japygiam cursum tenerent, ingenti eos tempestate adorta, in terram fuisse ejectos: laceratisque navibus, quia nullus in Cretam receptus ostendebatur, illic subsidentes urbem Hyriam condidisse: et mutato nomine pro Cretibus Japyges Messapios esse effectos, et pro insularis continentis incolas: et ab urbe Hyria alias incoluisse. quas diu post Tarentini evertentes, mag-

nam in ruinam devenere, ut haec maxima caedes omnium quas novimus, extiterit, tum ipsorum Tarentinorum, tum Rheginorum, qui a Micytho Choeri filio ad tria millia civium adaecti opem ferre Tarentinis, interiere. Ipsorum autem Tarentinorum qui caesi sunt, numerus non est initus. Micythus autem, quum Anaxilai famulus esset, procurator Rhegii relictus, ubi ex ea urbe excidit, Tegeam Arcadum incoluit, compluresque statuas in Olympia consecravit.

171. Sed mihi Rheginorum et Tarentinorum res sint interpositio historiae. In Cretam igitur desolatam Praesii ajunt cum alios homines, tum praecipue Graecos immigrasse: tertiaque a morte Minois aetate, res Trojanas fuisse, in quibus non deterrimos extitisse Cretes Menelai defensores: et ob id eos Troja reversos una

πισάντες, προσέπταισαν μεγάλως ὥστε
φόνος Ἑλληνικὸς μέγιστος ἔτος δὴ ἐγένετο
πάντων τῶν ἡμεῖς ἴδμεν, αὐτέων τε Τα-
ραντίνων καὶ Ῥηγίνων· οἱ ὑπὸ Μικύθου τῷ
Χοίρου ἀναγκαζόμενοι τῶν ἀσῶν, καὶ ἀπι-
κόμενοι τιμωροὶ Ταραντίνουσι, ἀπέθανον
τριχίλιοι ἔτῳ. αὐτέων δὲ Ταραντίνων ἕκ
ἐπὲν ἀριθμός. ὁ δὲ Μίκυθος, οἰκέτης ἐὼν
Αναξίλειω, ἐπίτροπος Ῥηγίᾳ κατελέλει-
πτο ἔτος. ὅσπερ ἐκπεσὼν ἐκ Ῥηγίᾳ, καὶ
Τεγέην τὴν Ἀρκάδων οἰκήσας, ἀνέθηκε ἐν
Ολυμπίῃ τὴς πολλὰς ἀνδριάντας.

ροά'. Ἀλλὰ τὰ μὲν κατὰ Ῥηγίνας τε
καὶ Ταραντίνας, τῷ λόγῳ μοι παρενθήκη
γέγονε· ἐς δὲ τὴν Κρήτην ἐρημωθεῖσαν,
ὥς λέγουσι Πραῖσιοι, ἐσοικίζεσθαι ἄλλας
τε ἀνθρώπους, καὶ μάλιστα Ἕλληνας. τρίτῃ
δὲ γενεῇ μετὰ Μίνεω^ς τελευτήσαντα, γε-
νέσθαι τὰ Τρωϊκά· ἐν τοῖσι δὲ φλαυροτά-
της φαίνεσθαι ἑόντας Κρηῖτας τιμωρὸς
Μενέλεω. ἀπὸ τετέων δὲ σφι ἀπονοστή-

^ς Μίνεα.

σαςι ἐκ Τροίης⁸, λιμόν τε καὶ λοιμόν γενέ-
 σθαι καὶ αὐτοῖσι καὶ τοῖσι προβάτοισι· ἐς τε
 τοδεύτερον ἐρημωθείσης Κρήτης μετὰ τῶν
 ὑπολοίπων, τρίτης αὐτὴν νῦν νέμεσθαι
 Κρήτας. ἡ μὲν δὴ Πυθίη ὑπομνήσασα
 ταῦτα, ἔχε βυλομένους τιμωρέειν τοῖσι
 Ἕλλησι.

ροβ'. Θεσσαλοὶ δὲ ὑπὸ ἀναγκαίης το-
 πρῶτον ἐμήδισαν, ὡς διέδεξαν, ὅτι ἔσφιν
 ἦνδανε τὰ οἱ Αλευάδαι ἐμηχανέωντο. ἐπεί
 τε γὰρ ἐπυθέατο τάχιστα μέλλοντα δια-
 βαίνειν τὸν Πέρσῃ ἐς τὴν Εὐρώπην, πέμ-
 πσι ἐς τὸν Ἰσθμόν ἀγγέλους. ἐν δὲ τῷ
 Ἰσθμῷ ἔσαν ἀλισμένοι πρόβουλοι τῆς Ἑλ-
 λάδος, ἀραιρημένοι ἀπὸ τῶν πολίων τῶν
 τὰ ἀμείνω φρονεσέων περὶ τὴν Ἑλλάδα.
 ἀπικόμενοι δὲ ἐπὶ τέττας τῶν Θεσσαλῶν
 οἱ ἄγγελοι, ἔλεγον, ' Ἄνδρες Ἕλληνες, δεῖ
 ' φυλάσσεσθαι τὴν ἐσβολὴν τὴν Ολυμ-
 ' πικὴν, ἵνα Θεσσαλίη τε καὶ ἡ σύμπασα
 ' ἡ Ἑλλάς ἐν σκέπη τῆς πολέμου. ἡμεῖς

⁸ Κρήτης.

cum suis ovibus fame pestilentiaque correptos, iterumque desolatam Cretam cum reliquis, a tertiis Cretenſibus habitari. Harum rerum memoriam refricando, Pythia illos ad ferenda Graecis auxilia animatos cohibuit.

172. At Theſſali neceſſitate ſubacti circa initia Medorum partes foverunt, quum oſtenderent non placere ſibi quae Aleuadae excogitaſſent. nam quum primum audierunt Perſam trajicere in Europam, legatos ad Iſthmum mittunt, ubi proviſores Graeciae delecti e civitatibus coacti erant, quae de Graecia meliora cogitabant. Ad quos poſtquam venire legati Theſſalorum, ita verba fecere, ‘ Viri Graeci, Olympicum ingreſſum cuſtodiri expedit, ut Theſſalia pariter atque omnis Graecia ſit ſepta ab bello,

‘ Nos equidem ad custodiendum simul
 ‘ parati sumus: sed vos quoque debetis
 ‘ multum mittere copiarum; quas nisi
 ‘ mittatis, scitote nos pactionem inituros
 ‘ esse cum Persa. Neque enim decet nos
 ‘ adeo ante ceteram Graeciam positos
 ‘ pro vobis solos occumbere. Quibus
 ‘ ferre opem si recusatis, nullam potes-
 ‘ tis injungere necessitatem. Nulla nam-
 ‘ que fortior necessitas est imbecillitate.
 ‘ Itaque nosmet ipsi aliquam salutem com-
 ‘ parare conabimur.’ Haec Thessali.

173. Ob quae Graeci illuc mittendum decrevere exercitum pedestrem per mare ad ingressum custodiendum. Exercitus, ubi coactus est, per Euripum navigavit. Qui postquam ad Alum Achaiae pervenit, egressus, relictis illic navibus, in Thessaliam contendit, et ad Tempe pervenit, ad ingressum, qui ab inferiore Macedonia in Thessaliam fert, juxta amnem

ἔ μὲν νυν ἑτοῖμοι εἰμὲν συμφυλάσσειν.
 πέμπειν δὲ χρὴ καὶ ὑμέας στρατιὴν πολ-
 λήν· ὥς εἰ μὴ πέμψετε, ἐπίσασθε ἡμέ-
 ας ὁμολογήσειν τῷ Πέρσῃ. ἔ γάρ τοι
 προκατημένους τοσούτο πρὸ τῆς ἄλλης
 Ἑλλάδος μένους πρὸ ὑμῶν δεῖ ἀπολέ-
 θαι· βοηθέειν δὲ ἔ βυλόμενοι, ἀναγκαί-
 ην ἡμῖν ἔδεμῖν οἷοί τέ ἔσε προσφέρειν.
 ἔδαμά γάρ ἀδυνασίης ἀνάγκη κρέσσων
 ἔφυ. ἡμεῖς δὲ πειρησόμεθα αὐτοῖ τινα
 σωτηρίην μηχανεύμενοι. ταῦτα ἔλεγον
 οἱ Θεσσαλοί.

ρογ'. Οἱ δὲ Ἕλληνες πρὸς ταῦτα ἔβυ-
 λεύσαντο ἐς Θεσσαλίην πέμπειν κατὰ
 θάλασσαν πεζὸν στρατὸν φυλάξοντα τὴν
 ἑσβολήν. ὥς δὲ συνελέχθη ὁ στρατός, ἔπλεε
 δι' Εὐρίπυ. ἀπικόμενος δὲ τῆς Ἀχαιῆς
 ἐς Ἄλλον^α, ἀποβάς ἐπορεύετο ἐς Θεσα-
 λίην, τὰς νέας αὐτῷ καταλιπών. καὶ ἀ-
 πίκετο^β ἐς τὰ Τέμπεα ἐς τὴν ἑσβολήν,
 ἥπερ ἀπὸ Μακεδονίης τῆς κάτω ἐς Θεσ-

^α Ἄλλον. ^β ἀπικίατο.

σαλίην φέρει παρὰ Πηνειὸν ποταμὸν, μεταξὺ δὲ Οὐλύμπῃ τῇ ἕρεος ἑόντα καὶ τῆς Οἰσῆς. ἐνθαῦτα ἐσραίοπεδεύοντο τῶν Ἑλλήνων κατὰ μυρίαις ὀπλιῖται συλλεγόντες· καὶ σφι προσῆν ἡ τῶν Θεσσαλῶν ἵππος. ἐσραίηγεε δὲ Λακεδαιμονίων μὲν, Εὐαίνετος ὁ Καρήνῃς ἐκ τῶν^c πολεμάρχων ἀραιρημένος, γένεος μέντοι ἐὼν ὃ τῇ βασιλείῃ· Ἀθηναίων δὲ, Θεμισοκλῆς ὁ Νεοκλέος. ἔμειναν δὲ ὀλίγαις ἡμέραις ἐνθαῦτα. ἀπικόμενοι γὰρ ἄγγελοι παρὰ Ἀλεξάνδρῃ τῇ Ἀμύντῃ, ἀνδρὸς Μακεδόνης, συνεβέλευόν σφι ἀπαλλάσσεσθαι, μὴδὲ μένοντας ἐν τῇ ἐσβολῇ, καταπατηθῆναι ὑπὸ τῇ στρατῇ ἐπιόντος· σημαίνοντες τὸ πλῆθος τῆς στρατῆς καὶ τὰς νέας. ὥς δὲ ἔτοί σφι ταῦτα συνεβέλευον, (χρηστὰ γὰρ ἐδόκειον συμβελεύειν, καὶ σφι εὐνοος ἐφαίνετο ἐὼν ὁ Μακεδὼν) ἐπείθοντο. δοκέειν δέ μοι, ἀρρώδιῃ ἦν τὸ πείθον, ὥς ἐπύθοντο καὶ ἄλλην ἔδσαν

^c Καρήνῃ τῷ.

Peneum inter Olympon et Ossa montes. Ibi castra posuere Graeci, ad decem millia gravis armaturae coacti: quibus aderat Thessalorum equitatus, ducibus Lacedaemoniorum quidem Euaeneto Careni filio, delecto ex polemarchis, quamquam non esset e regio genere; Atheniensium autem, Themistocle Neoclis filio. Verum paucos illic dies morati sunt. advenientes enim ab Alexandro Amyntae filio viro Macedone legati, suaserunt eis ut discederent, ne in illo ingressu perstantes, ab exercitu irrumpente proculcarentur; multitudinem terrestrem nauticamque indicando. Horum consilio Graeci (nam et bene sibi consuli, et bono erga ipsos animo Macedo esse videbatur) obtemperaverunt. Quamquam mihi videtur diffidentia id suasisse, quum audirent ali-

um etiam esse in Thessalos ingressum per Perrhaebos, in superiori Macedonia, juxta urbem Gonnon, quâ et transivit exercitus Xerxis. Ita Graeci ad naves regressi, rursus ad Isthmum se receperunt.

174. Haec fuit in Thessaliam sumpta expeditio, dum rex in Europam ex Asia transiturus erat, et Abydi jam agebat. A sociis autem deserti Thessali, ita prompti ad Medos transire, jam nihil ambigentes, ut in rebus gerendis sese regi praestiterint utilissimos.

175. Graeci autem ad Isthmum reversi, ob ea quae ab Alexandro dicta erant, consultabant et qua bellum statuerent, et quibus in locis. evicitque haec sententia, ut praesidio aditum Thermopylarum custodirent, quippe qui videbatur et angustior quam ille Thessaliae, et

ἐσβολὴν ἐς Θεσσαλοὺς κατὰ τὴν ἄνω
Μακεδονίην διὰ Περρῶν κατὰ Γόν-
νον πόλιν, τῇπερ δὴ καὶ ἐσέβαλε ἡ στρα-
τιὴ ἡ Ξέρξεω. καταβάντες δὲ οἱ Ἕλ-
ληνες ἐπὶ τὰς νέας, ὀπίσω ἐπορεύοντο
ἐς τὸν Ἰοῦμόν.

ροθ' Αὕτῃ ἐγένετο ἡ ἐς Θεσσαλίην
στρατιή, βασιλέος τε μέλλοντος διαβαί-
νειν ἐς τὴν Εὐρώπην ἐκ τῆς Ασίας, καὶ
έόντος ἤδη ἐν Αβύδῳ. Θεσσαλοὶ δὲ ἐρη-
μωθέντες συμμάχων, οὕτω δὴ ἐμήδισαν
προθύμως, ἔδδ' ἐνδοιασῶς, ὥστε ἐν τοῖ-
σι πρήγμασι ἐφαίνοντο βασιλεῖ ἄνδρες
έόντες χρησιμώτατοι.

ροε'. Οἱ δὲ Ἕλληνες ἐπεὶ τε ἀπίκα-
το^δ ἐς τὸν Ἰοῦμόν, ἐβλεύοντο πρὸς τὰ
λεχθέντα ὑπ' Αλεξάνδρου, ἧ τε σῆσον-
ται τὸν πόλεμον καὶ ἐν οἷοισι χώροισι.
ἡ νικῶσα δὲ γνώμη ἐγένετο, τὴν ἐν Θερ-
μοπύλῃσι ἐσβολὴν φυλάττειν. σεινοτέρῃ
γὰρ ἐφαίνετο ἔῃσα τῆς ἐς Θεσσαλίην^ε,

^δ ἀπίκνυτο. ^ε ἐν Θεσσαλίῃ.

καὶ ἅμα ἀγχοτέρη τε τῆς ἐωϋτῶν. τὴν δὲ ἀτραπὸν δι' ἣν ἤλωσαν οἱ ἀλόντες Ἑλλήνων ἐν Θερμοπύλῃσι, οὐδὲ ᾔδεσαν εἶδαν πρότερον ἢ περ ἀπικόμενοι ἐς Θερμοπύλας ἐπύθοντο Τρηχινίων. ταύτην ὧν ἐβλεύσαντο φυλάσσοντες τὴν ἐσβολὴν, μὴ παριέναι ἐς τὴν Ἑλλάδα τὸν βάρβαρον, τὸν δὲ ναυτικὸν στρατὸν πλέειν ἐπὶ γῆς τῆς Ἰσθμίου ἐπὶ Ἀρτεμίσιον· ταῦτα γὰρ ἀγχοῦ τε ἀλλήλων ἐσι, ὥς τε πυνθάνεσθαι τὰ κατ' ἐτέρους ἔοντα.

ρος'. Οἷτε χῶροι ὅπως ἔχουσιν τῆτο μὲν τὸ Ἀρτεμίσιον ἐκ τῆς πελάγους τῆς Θρηϊκίης ἐξ εὐρέος συνάγεται ἐς σεινὸν πόρον, τὸν μεταξὺ ἔοντα νήσους τε Σκιάθου καὶ ἠπείρου Μαγνησίας· ἐκ δὲ τῆς σεινῆς τῆς Εὐβοίης, ἥδη τὸ Ἀρτεμίσιον δέκεται^ε αἰγιαλός· ἐν δὲ, Ἀρτέμιδος ἱόν. ἡ δὲ αὖθις διὰ Τρηχίνος ἔσοδος ἐς τὴν Ἑλλάδα, ἐσι, τῇ σεινοτάτῃ, ἡμίπλεθρον· καὶ μέντοι κατὰ τῆτό γ' ἐσὶ τὸ σεινό-

^ε ἐκδέχεται.

simul ipforum terræ propinquior. Nam
femitam qua intercepti sunt apud Ther-
mopylas ne quidem noverant illi Graeci
qui capti sunt, prius quam ingressi Ther-
mopylas ab Trachiniis sciscitati sunt.
Hunc igitur aditum tuendo decreverunt,
non sinere barbarum transire in Graeci-
am, utque classis navigaret in Histiaeoti-
dem oram super Artemisium. Haec enim
loca inter se vicina sunt, ut audiri utrin-
que possint quae apud alteros gerantur.

176. Quae loca ita se habent: Arte-
misium quidem a pelago Thracico, ex
laxitate in arctum cogitur trajectum, qui
est inter insulam Sciathum et continen-
tem Magnesium: ab angustiis autem Eu-
boeae jam Artemisium excipit litus, in
quo est Dianae templum. Ingressus vero
in Graeciam per Trachinem, ubi arctissi-
mus, dimidiati plethri est. quanquam ad
eacteram regionem non est hic locus arc-

tissimus, sed ante postque Thermopylas:
juxtaque Alpenos a tergo sitos, tantum-
modo ad agendum vehiculum via patet:
anterius etiam juxta flumen Phoenicem,
prope urbem Anthelam solùm agendo
vehiculo rursus via sufficit. Thermopy-
larum autem quod ad occasum v̄ergit,
mons est inaccessus et praealti praecipiti-
i, procedens usque ad Oetam. quod au-
tem viae v̄ergit ad auroram, mare excipit
ac vada. In hoc autem ingressu sunt ca-
lida lavacra, quae *χούρπες*, *id est ollas*,
indigenae vocant: et prope illa est ara
Herculi extructa. Ad hos ingressus, mu-
rus aedificatus erat, et olim portae ade-
rant. Eum autem murum aedificaverant
Phoeneser metu Thessalorum, quoniam
illi ex Thesprotis veniebant antea Aeoli-
dis terrae habitatores, quam nunc possi-
dent; quippe Thessalis conantibus eos
evertere, hoc praesidio imposito se tuta-

τατον τῆς χώρας τῆς ἄλλης, ἀλλ' ἔμ-
 προθεν τε Θερμοπυλέων καὶ ὀπιοθεν·
 κατὰ τε Αλπηνὸς ὀπιοθεν ἑόντας ἀμα-
 ξιτὸς^α μένη, καὶ ἔμπροσθεν κατὰ Φοί-
 νικα ποταμὸν, ἀγχι^β Αθηλῆς πόλιος,
 ἀμαξιτὸς ἄλλη μένη. τῶν δὲ Θερμο-
 πυλέων τὸ μὲν πρὸς ἐσπέρης, ὄρος ἄβα-
 τὸν τε καὶ ἀπόκρημνον, ὑψηλὸν, ἀνα-
 τεῖνον ἐς τὴν Οἶτην. τὸ δὲ πρὸς τὴν ἡῶ
 τῆς ὁδῷ, θάλασσα ὑποδέκεται καὶ τενά-
 γεα. ἔσι δὲ ἐν τῇ ἐσόδῳ ταύτῃ θερμὰ
 λυτρά, τὰ χύτρης καλέεσι οἱ ἐπιχώ-
 ριοι· καὶ βωμὸς ἰδρυται Ἡρακλέος ἐπ'
 αὐτοῖσι. ἐδέδμητο δὲ τεῖχος κατὰ ταύ-
 τας τὰς ἐσβολάς· καὶ τό γε τοπαλαιὸν^β
 πύλαι ἐπῆσαν. ἔδειμαν δὲ Φωκέες τὸ
 τεῖχος, δείσαντες, ἐπεὶ Θεσσαλοὶ ἦλ-
 θον ἐκ Θεσπρωτῶν οἰκήσαντες^γ γῆν τὴν
 Αἰολίδα, τήνπερ νῦν ἐκτέαται. ἅτε δὴ
 πειρωμένων τῶν Θεσσαλῶν καταστρέφε-
 θαί σφεας, τῷτο προεφυλάξαντο οἱ Φω-

^α ἑόντας ἴσα ἀμαξιτὸς.^β τό γε παλαιόν.^γ οἰκήσαντες.

κέες· καὶ τὸ ὕδωρ τὸ θερμὸν τότε ἐπῆ-
 καν ἐπὶ τὴν ἔσοδον, ὡς ἂν χαραδρωθεῖη
 ὁ χῶρος· πᾶν μηχανεώμενοι ὅπως μὴ σφι
 ἐσβάλοιεν οἱ Θεσσαλοὶ ἐπὶ τὴν χώραν.
 τὸ μὲν νυν τεῖχος τὸ ἀρχαῖον ἐκ πα-
 λαῖς τε ἐδέδμητο, καὶ τὸ πλεόν. αὐτῷ
 ἤδη ὑπὸ χρόνου ἔκειτο. τοῖσι δὲ αὐτῶς
 ὀρθώσασι, ἔδοξε ταύτῃ ἀπαμύνειν ἀπὸ
 τῆς Ἑλλάδος τὸν βάρβαρον. κώμη δὲ ἐστὶ
 ἀγχοτάτω τῆς ὁδῷ, Ἀλπηνοὶ οὖνομα·
 ἐκ ταύτης δὲ ἐπισιτιεῖσθαι ἐλογίζοντο οἱ
 Ἕλληνες.

ροζ'. Οἱ μὲν νυν χῶροι οὗτοι ταῖσι
 Ἕλλησι εἶναι ἐμφαίνοντο^d ἐπιτήδαιοι. ἅ-
 παντα γὰρ προσκεψάμενοι καὶ ἐπιλογισάμε-
 νες, ὅτι ἔτε πλήθει ἔξισι χρᾶσθαι οἱ βάρ-
 βαροι, ἔτε ἱππῶ, ταύτῃ σφι ἔδοξε δέκε-
 σθαι τὸν ἐπιόντα ἐπὶ τὴν Ἑλλάδα. ὡς δὲ
 ἐπύθοντο τὸν Πέρσῃ ἐόντα ἐν Πιερίῃ,
 διαλυθέντες ἐκ τῆς Ἰοσμῶς, ἐστρατεύοντο αὐ-
 τέων οἱ μὲν, ἐς Θερμοπύλας πεζῇ, ἄλλοι

^d ἐφαίνοντο.

bantur: aquamque illam calidam in ingressum immisere, ut esset lacunofus locus; omnia excogitantes, ne in suam terram Thessali incurfarent. Hic tamen antiquus murus quondam extructus, majori ex parte jam vetustate erat collapsus: quem qui rursus excitaverunt, visum est illis faciendum ut illac barbarum arcerent a Graecia. Est autem proxime viam vicus nomine Alpeni, unde frumentari Graeci statuerant.

177. Et haec quidem loca videbantur Graecis opportuna. cuncta enim antestinati atque ratiocinati, ubi barbari neque multitudine neque equitatu uti possent, ibi illum Graeciae turbatorem excipere statuerunt. Postea vero quam Persam in Pieria esse audiere, ex Isthmo digressi sunt; peditatus ad Thermopylas

insidendas, ceteri mari, ad Artemisium.

178. Et Graeci quidem ex jussu propere ad succurrendum tendunt; interea vero Delphi deum consulere, de seipsis et de Graecia solliciti. His responsum est ut ventos precarentur: illos enim maximos fore Graeciae auxiliores. Delphi quod accepere oraculum, cum iis primum Graecis communicare quibus libertas cordi erat; quo nuncio illos quod barbarum magnopere timerent, immortali beneficio demeruerunt. Deinde statuta ventis ara in Thyiae, ubi fanum est Thyiae Cephissi filiae, a qua et locus hic habet nomen, etiam hostiis illos prosequuti sunt: propter quod oraculum etiam nunc Delphi ventos propitiant.

179. Nauticus autem Xerxis exerci-

δὲ, κατὰ θάλασσαν ἐπ' Ἀρτεμίσιον.
 ροή. Οἱ μὲν δὴ Ἕλληνες κατὰ τάχος
 ἐβοήθεον διαταχθέντες· Δελφοὶ δ' ἐν τῷ
 τῷ τῷ χρόνῳ ἐχρηστηριάζοντο τῷ θεῷ,
 ὑπὲρ ἐωϋτῶν καὶ τῆς Ἑλλάδος καταρρώ-
 δηκότες. καὶ σφι ἐχρήσθη ἀνέμοισι εὐχε-
 σθαι· μεγάλης γὰρ τέτῃς ἔσεσθαι τῇ
 Ἑλλάδι συμμάχης. Δελφοὶ δὲ δεξάμενοι
 τὸ μαντήϊον, πρῶτα μὲν Ἑλλήνων τοῖσι
 βυλομένοισι εἶναι ἐλευθέροισι, ἐξήγγειλαν
 τὰ χρησθένια αὐτοῖσι. καὶ σφι δεινῶς κα-
 ταρρώδέουσι τὸν βάρβαρον ἐξαγγείλαντες,
 χάριν ἀθάνατον κατέθεντο. μετὰ δὲ ταῦ-
 τα οἱ Δελφοὶ τοῖσι ἀνέμοισι βωμόν τε
 ἀπεδέξαντο ἐν Θυίῃς, (τῇ περ τῆς Κηφισ-
 σῆ θυγατρὸς Θυίῃς τὸ τέμενός ἐστι, ἐπ'
 ἧς καὶ ὁ χῶρος ἔστος τὴν ἐπωνυμίην ἔχει)
 καὶ θυσίησί σφας μετήϊσαν. Δελφοὶ μὲν δὴ
 κατὰ τὸ χρηστήριον ἔτι καὶ νῦν τῆς ἀνέμους
 ἰλάσκονται.

ροθ'. Ὁ δὲ ναυτικὸς Ξέρξεω στρατὸς

ὀρμεώμενος ἐκ Θέρμης πόλιος, παρέβαλε
 νηυσὶ τῇσι ἄριστα πλεόσησι δέκα, ἰθὺ Σκιά-
 θα· ἔνθα ἔσαν προφυλάσσειν νέες τρεῖς
 Ἑλληνίδες, Τροιζηνίη τε καὶ Αἰγιναίη^ε καὶ
 Αττική. προῖδόντες δὲ ἔτοι τὰς νέας τῶν
 βαρβάρων, ἐς Φυγὴν ὥρμησαν.

ρπ'. Τὴν μὲν δὴ Τροιζηνίην, τῆς ἤρχε
 Πρηξῖνος, αὐτίκα αἰρέεσι ἐπισπόμενοι οἱ
 βάρβαροι. καὶ ἔπειτα τῶν ἐπιβατέων αὐ-
 τῆς τὸν καλλιφεύοντα ἀγαγόντες ἐπὶ τῆς
 πρώρης τῆς νηὸς ἔσφαζαν, διαδέξιον ποιεύ-
 μενοι τὸν εἶλον τῶν Ἑλλήνων πρῶτον καὶ
 κάλλιστον. τῷ δὲ σφαγιασθέντι τέτρωτῷ-
 νομα ἦν Λέων. τάχα δ' ἂν τι καὶ τῷ ἐνό-
 ματος ἐπαύροιο.

ρπα'. Ἡ δὲ Αἰγιναίη, τῆς ἐτρηιάρχου
 Ασωνίδου, καὶ τινὰ σφι θόρυβον παρέχε,
 Πύθεω τῷ Ιχενόου ἐπιβατεύοντος, ἀνδρὸς
 ἀρίστου γενομένου ταύτην τὴν ἡμέρην· ὅς,
 ἐπειδὴ ἡ ναὺς ἠλίσκειο, ἐς τῷτο ἀντεῖχε
 μαχόμενος, ἐς ὃ κατεκρεουργήθη ἅπας, ὥς

tus ex urbe Therma movens, decem ex omnibus navibus velocissimas recta traiecit in Sciathum, ubi erant tres praesidiariae naves Graccae, Troezenia, Aeginaea, Attica: quae prospicientes barbarorum naves, in fugam se proripuerunt.

180. Sed ex iis Troezeniam, cui praecerat Praxinus, insequuti barbari, continuo capiunt; ac deinde strenuissimum propugnatorum ejus ducentes, in prora navis jugulant, perfaultum existimantes, quem primum et strenuissimum Graecorum ceperant: huic autem, quem mactaverunt, nomen erat Leon; fortasse etiam non nihil ipso nomine fruitus est.

181. Aeginaea vero, cujus trierarchus erat Asonides, nonnihil tumultus hostibus praestitit, quod inter propugnatores erat Pythes Ischenoi filius, vir eo die praestantissimus; qui quum caperetur navis, tamen eousque pugnando restitit, donec totus in frustra carnis concisus est;

quumque collapsus non esset mortuus, sed spiraret, Persae qui in navibus militarem operam praeftabant, admiratione virtutis, magnum operae pretium putaverunt servare, vulnera myrrha sanantes, sindonisque byssinae fasciis obvolventes, ac rursus in castra sua reversi, hominem universo exercitui ostentabant admirabundi, ac probe excipientes: quum alios quos in eadem navi ceperant, tanquam mancipia tractarent.

182. Duabus navibus ita interceptis, tertia, cui praeerat Phirmus vir Atheniensis, dum fugit, ad ostia Penei impacta est; qua sine viris barbari potiti sunt. nam Athenienses, simulatque navem impegerunt, ab ea defilientes, iter per Thessaliam intenderunt, seque Athenas receperunt. Hujus rei per ignes e Sciatho editos facti certiores Graeci qui ad Artemisium castra

δὲ πεσὼν ἔκ ἀπέθανε, ἀλλ' ἦν ἔμπροσ,
 οἱ Πέρσαι οἵπερ ἐπεβάτευον ἐπὶ τῶν νεῶν,
 δι' ἀρετὴν τὴν ἐκείνῃς, περιποιῆσαί μιν περὶ
 πλείους ἐποίησαντο, σμύρνησί τε ἰώμενοι
 τὰ ἔλκεα, καὶ σινδόνης βυασίνης τελα-
 μῶσι κατελίσοντες. καὶ μιν, ὡς ὀπίσω
 ἀπὶ κονίονος ἐς τὸ ἐωϋτῶν στρατόπεδον, ἐπε-
 δείκνυσαν ἐκπαγλόμενοι πάσῃ τῇ στρα-
 τιῇ, περιέποντες εὖ· τὰς δὲ ἄλλας τὰς
 ἔλαβον ἐν τῇ νηὶ ταύτῃ, περιεῖπον ὡς
 ἀνδράποδα.

ρπβ'. Αἱ μὲν δὴ δύο τῶν νεῶν ἔτῳ ἐ-
 χειρώθησαν. ἡ δὲ τρίτη, τῆς ἐτρηιράρχεε
 Φίρμος, ἀνὴρ Αἰθναῖος, Φεύγασα, ἐξο-
 κέλλει ἐς τὰς ἐμβολὰς τῇ Πηνειῷ· καὶ
 τῇ μὲν σκάφεος ἐκράτησαν οἱ βάρβαροι,
 τῶν δὲ ἀνδρῶν, ἔ. ὡς γὰρ δὴ τάχιστα ἐπώ-
 κειλαν τὴν νέαν οἱ Αἰθναῖοι, ἀποθορόντες,
 κατὰ Θεσσαλίην πορευόμενοι ἐκομιάθη-
 σαν ἐς τὰς Αθήνας. Ταῦτα οἱ Ἕλληνες
 οἱ ἐπ' Ἀρτεμισίῳ στρατοπεδεύόμενοι πυν-

θάινονται παρὰ πυρσῶν ἐκ Σκιάθου. πυθόμενοι δὲ καὶ καταρρώδησαντες, ἀπὸ τῆς Ἀρτεμισίως μεταωρμίζοντο εἰς Χαλκίδα, φυλάζοντες μὲν τὸν Εὐριπον, λείποντες δὲ ἡμεροσκόπους περὶ τὰ ὑψηλὰ τῆς Εὐβοίας.

ρογ'. Τῶν δὲ δέκα νεῶν τῶν βαρβάρων τρεῖς ἐπέλασαν περὶ τὸ ἔρμα τὸ μέλαζον ἐὼν Σκιάθου τε καὶ Μαγνησίης, καλεόμενον δὲ Μύρμηκα. ἐνθαῦτα οἱ βάρβαροι, ἐπειδὴ σήλην λίθος ἐπέθηκαν, κομίσαντες ἐπὶ τὸ ἔρμα, ὀρμηθέντες αὐτοὶ ἐκ Θέρμης, ὥς σφι τὸ ἐμποδὼν ἐλεγόνοε καθαρόν, ἐπέπλεον πάσῃσι τῇσι νηυσὶ, ἑνδεκα ἡμέρας παρέντες μετὰ τὴν βασιλέως ἐξέλασιν ἐκ Θέρμης. τὸ δὲ ἔρμα σφι κατηγήσατο ἐὼν ἐν πόρῳ μάλισα Πάμμων Σκύριος. πανημερόν δὲ πλώοντες οἱ βάρβαροι, ἐξανύσαι τῆς Μαγνησίης χώρας ἐπὶ Σηπιάδα τε καὶ τὸν αἰγιαλὸν τὸν μέλαζον Καοθαναίης πόλιος ἐόντα καὶ Σηπιάδος ἀκτῆς.

habebant, et ob id perterriti, illinc Chalcidem concesserunt quidem ad Euripum tutandum, relictis tamen per edita Euboeae loca diurnis speculatoribus.

183. Ex illis autem decem barbarorum navibus tres ad faxum, quod est inter Sciathum et Magnesium, nomine Myrmecem, invectae sunt. quo loco ubi barbari lapideam columnam apportatam imposuere, ipsi qui ex Therma solverunt, postquam omnia ante oculos fuerunt pura, cum totâ classe adnavigabant undecim diebus ex quo rex a Therma discesserat, interpositis: sed eos ad id faxum quod erat in trajectu deducebat praecipue Scyrius Pammon. Hinc totum diem navigantes barbari, partem orae Magnesia peragunt ad Sepiadem, et litus quod est inter urbem Casthanaeam et oram Sepiadem.

184. Ad hunc usque locum atque Thermopylas exfors malorum Xerxis exercitus fuit: et adhuc multitudo erat, quemadmodum ego conjiciendo invenio navium quidem ex Asia mille ducentarum septem: antiquam turbam e singulis nationibus millia ducenta et quadraginta unum ac quadringentos, ducenos supputando viros in unaquaque nave: et in his navibus praeter indigenas singularum propugnatores, erant Persarum Medorumque ac Sacarum triceni epibatae. Haec alia turba constabat ex triginta sex millibus, ducentisque ac decem. Adjiciam autem huic et superiori numero eos qui sunt ex navibus quinquaginta remorum, supponens, quidquid plus erat in eis aut minus, ad singulas octoginta viros. Quarum navium summa, ut superius jam a me dictum est, trium millium fuit. ita in eis

ρπδ'. Μέχρι μὲν νυν τέττε τῷ χώρῃ
 καὶ Θερμοπυλέων, ἀπαθῆς τε κακῶν ἦν
 ὁ στρατός· καὶ πλῆθος ἦν τῆνικαῦτα, ὡς^ε
 ἐγὼ συμβαλεόμενος εὐρίσκω, τῶν^ε μὲν ἐκ
 τῶν νεῶν τῶν ἐκ τῆς Ασίας ἐσέων ἐπὶ
 καὶ διηκοσίῳ καὶ χιλίῳ· τὸν μὲν ἀρχαῖον
 ἐκάσων τῶν ἐθνέων ἔοντα ὄμιλον, τέσσε-
 ρας καὶ εἴκοσι μυριάδας, καὶ πρὸς, χιλιάδα
 τε καὶ τετρακοσίους· ὡς ἀνὰ διηκοσίους ἀν-
 δρας λογιζομένοισι ἐν ἐκάσῃ νηϊ. ἐπεβά-
 τευον δὲ ἐπὶ τεττέων τῶν νεῶν, χωρὶς
 ἐκάσων τῶν ἐπιχωρίων ἐπιβατέων, Περ-
 σέων τε καὶ Μήδων καὶ Σακέων, τριήκοντα
 ἄνδρες. ὅτος ἄλλος ὄμιλος γίνεται τρισ-
 μύριοι, καὶ ἑξακίχλιοι, καὶ πρὸς, διηκόσιοί
 τε καὶ δέκα. προαθήσω δὲ τι τέττω καὶ τῷ
 προτέρῳ ἀριθμῷ τὰς ἐκ τῶν πεντηκοντέ-
 ρων, ποιήσας ὅτι πλεόν ἦν αὐτέων ἢ ἑ-
 λαστον ἀν' ὀγδώκοντα ἄνδρας ἐνεῖναι. συν-
 ἐλέχθη δὲ ταῦτα τὰ πλοῖα (ὡς καὶ πρό-
 τερόν μοι ἐρρήθη) τριχίλια. ἥδη ὧν ἄνδρες

^ε τῆνικαῦτα ἴτι (ὡς. ^ε εὐρίσκω) τόσσον τῶν.

ἂν εἶεν ἐν αὐτοῖσι τέσσερες μυριάδες, καὶ
 εἴκοσι. τῷτο μὲν νυν τὸ ἐκ τῆς Ἀσίας
 ναυτικὸν ἦν σύμπαν ἔον, πεντήκοντα μυ-
 ριάδες, καὶ μία· χιλιάδες τε ἔπεισι ἐπὶ
 ταύτησι ἑπτὰ, καὶ πρὸς, ἑκατοντάδες
 ἕξ, καὶ δεκάς. τῷ δὲ πεζῷ, ἑβδομήκοντα
 καὶ ἑκατὸν μυριάδες ἐγίνοντο· τῶν δὲ ἱπ-
 πέων, ὀκτὼ μυριάδες. προσθήσω δ' ἐπι
 τῷτοισι τὰς καμήλας τὰς ἐλαύνοντας Ἀ-
 ραβίους, καὶ τὰς τὰ ἄρματα Λίβυας, πλη-
 θος ποιήσας δισμυρίας ἄνδρας. καὶ δὴ τό-
 τε ἐκ τῶν νεῶν καὶ τῷ πεζῷ πλήθος συν-
 τιθέμενον, γίνεται διηκόσιαί τε μυριάδες,
 καὶ τριήκοντα, καὶ μία, καὶ πρὸς, χιλιάδες
 ἑπτὰ, καὶ ἑκατοντάδες ἕξ καὶ δεκάδες
 δύο. τῷτο μὲν δὴ τὸ ἕξ αὐτῆς τῆς Ἀσίας
 στρατεύμα ἕξαναχθὲν εἶρηλαι, ἄνευ τε τῆς
 θεραπήϊς τῆς ἐπομένης, καὶ τῶν σιτα-
 γωγῶν πλοίων, καὶ ὅσοι ἐνέπλεον τῷτοισι.

ρπέ. Τὸ δὲ δὴ ἐκ τῆς Εὐρώπης ἀγό-
 μενον στρατεύμα, ἔτι προσλογιστέα τῷτο

ἂ μὲν τὸ

fuerint virorum ducenta et quadraginta millia. Haec igitur erat classis ex Asia, quingentorum et decem millium virorum in univcrsum, et praeterea septem millium sexcentorum decem. Peditatus fuit decies septies centenum millium: equitatus, octoginta millium: quibus addo Arabes qui camelos, Afros qui currus agitant, quos facio viginti millium. Quae copiae classariae et terrestres in summam redactae fiunt ter et vicies centena et praeterea decem et septem millia, sexcenti et viginti. Has copias ex ipsa Asia fuisse eductas dictum est, praeter servitia quae comitabantur, et frumentarias naves, et quot in eis vehebantur.

185. Huic omni enumerato exercitui adjiciendus est ille ductus ex Europa,

de quo ex opinione dicere oportet. Isti igitur Graeci ab Thracia, et ex insulis Thraciae objacentibus, prae buerunt naues centum viginti, quarum viri fiunt viginti quatuor millia: terrestres copias prae buerunt Thraces, et Paeones, et Eordi, et Bottiaei, et genus Chalcidicum, et Brygi, et Pieres, et Macedones, et Perhaebi, et Enienes, et Dolopes, et Magnetes, et Achaei, et qui maritima Thraciae habitabant. Harum nationum reor trecenta millia fuisse: quae myriades illis Asiaticis adjectae, fiunt in summa virorum pugnantium ducentae sexaginta quatuor, et praeterea mille sexcenti ac decem.

186. Hoc autem ipso tali pugnantium numero non pauciora sed plura fuisse arbitror, quae eos comitabantur ministerii

παντὶ τῷ ἐξηριθμημένῳ. δόκησιν δὲ δὴ δεῖ^ḃ
λέγειν. νέας μὲν νυν οἱ ἀπὸ Θρηϊκῆς Ἑλ-
ληνες, καὶ ἐκ τῶν νήσων τῶν ἐπικειμένων
τῇ Θρηϊκῇ, παρείχοντο εἴκοσι καὶ ἑκατόν.
ἐκ μὲν νυν τεττέων τῶν νέων, ἄνδρες τε-
τρακχιλίοι καὶ δισμύριοι γίνονται. πεζῶ
δὲ, τὸν Θρηϊκῆς παρείχοντο, καὶ Παῖονες,
καὶ Εορδοὶ, καὶ Βοττίαῖοι, καὶ τὸ Χαλκιδικὸν
γένος, καὶ Βρύγοι, καὶ Πίερες, καὶ Μακεδόνες,
καὶ Περγαῖοι, καὶ Εὐνῆες, καὶ Δόλοπες, καὶ
Μάγνητες, καὶ Ἀχαιοὶ, καὶ ὅσοι τῆς Θρηϊ-
κῆς τὴν παραλίην νέμονται· τεττέων τῶν
ἐθνέων, τριήκοντα μυριάδας δοκέω γενέ-
σθαι. αὗται ὧν αἱ μυριάδες ἐκείνησι προσ-
τεθεῖσαι τῇσι ἐκ τῆς Ἀσίης, γίνονται ἄν-
δρῶν αἱ πᾶσαι μάχιμοι μυριάδες διηκόσιαι,
καὶ ἑξήκοντα, καὶ τέσσαρες. ἔπεισι δὲ ταύ-
τησι ἑκατοντάδες ἑκαταίδεκα, καὶ δεκάς.

ρπς'. Τῶ μαχίμῳ δὲ τέττε ἑόντος ἀ-
ριθμὸν τοσέττε, τὴν θεραπήϊν τὴν ἐπομέ-
νην τέτοισι, καὶ τέττε ἐν τοῖσι σιταγωγῶσι

^ḃ δόκησιν δὲ δεῖ.

ἀκάτοισι^c ἔοντας, καὶ μάλα ἐν τοῖσι ἄλλοις πλοίοις, τοῖσι ἅμα πλέσσι τῇ στρατιῇ, τέτρες τῶν μαχίμων ἀνδρῶν ἔδοκέω εἶναι ἐλάσσονας, ἀλλὰ πλεῦνας. καὶ δὴ σφεας ποιέω ἴσας ἐκείνοις εἶναι, καὶ ὅτε πλεῦνας, ὅτε ἐλάσσονας ἔδεν. ἐξισύμενοι δὲ ὅτοι τῷ μαχίμῳ, ἐκπληρῶσι τὰς ἴσας μυριάδας ἐκείνησι. ὅτω πεντηκοσίας τε μυριάδας καὶ εἴκοσι καὶ ὀκτώ, καὶ χιλιάδας τρεῖς, καὶ ἑκατοντάδας δύο, καὶ δεκάδας δύο ἀνδρῶν ἤγαγε Ξέρξης ὁ Δαρεῖς μέχρι Σηπιάδος, καὶ Θερμοπυλέων.

ρπζ'. Οὗτος μὲν δὴ τῷ συνάπανός^d στρατεύματος τῷ Ξέρξει ἀριθμός. γυναικῶν δὲ σιτοποιέων, καὶ παλλακέων, καὶ εὐνόχων, ἔδεις ἂν εἴποι ἀτρεκέα ἀριθμόν. ἔδ' αὖ ὑποζυγίων τε, καὶ τῶν ἄλλων κτηνέων τῶν ἀχθοφόρων, καὶ κυνῶν Ἰνδικῶν τῶν ἐπομένων, ἔδ' ἂν τεττέων ὑπὸ πλῆθεος ἔδεις ἂν εἴποι ἀριθμόν. ὥστε οὐδέν μοι θάῤῥμα παρῆσαι προδῦναι τὰ ῥέεθρα τῶν ποταμῶν

^c ἀκάτοις. ^d σύμπαντες.

instrumenta, et eos qui in frumentariis acatiis erant, et omnino in aliis navibus quae una cum exercitu procedebant. Et fane facio illos istis pares esse, et neque plures neque ulla parte pauciores. Ita aequati numero pugnantium, explent easdem illis myriadas. Sic quingentas et viginti octo myriadas, et tria millia ducentos et viginti viros Xerxes Darii filius duxit ad Sepiadem usque et ad Thermopylas.

I 87. Hic est universarum copiarum Xerxis numerus. Nam mulierum pinfentium et pallacarum et eunuchorum numerum nemo pro comperto dixerit: ac ne impedimentorum quidem, aliorumque jumentorum sarcinariorum, neque canum Indicorum exercitum comitantium, prae multitudine quisquam iniverit numerum. Quo minus miror prodidisse fluenta quorundam annium; magis mi-

ror, quomodo tot myriadibus cibaria suppetierint. nam subducta ratione comperio, si singuli quotidie singulos frumenti choenicas, et non amplius acceperunt, absumpta fuisse singulis diebus centum decem millia medimnorum, et alios trecentos ac quadraginta medimnos. Haud annunero datum mulieribus eunuchisque, et jumentis, atque canibus. In quo exercitu quum tot virorum myriades forent, nec specie nec magnitudine corporis quifquam eorum Xerxe ipso erat dignior qui illud imperium obtineret.

188. Navales autem copiae, postquam e statione solverunt, provectaeque litus terrae Magnesiae tenuerunt, quae est inter urbem Casthanaeam et oram Sepiadem, primae quaeque naves ad terram habuere stationem, aliae deinceps in ancoris; utpote quum non magnum foret litus, capitibus in pontum obversis sta-

ἐνίων, ἀλλὰ μᾶλλον ὅκως τὰ σιτία ἀντέ-
 χρησε θώῡμά μοι μυριάσι τοσαύτησι. εὐ-
 ρίσκω γὰρ συμβαλλεόμενος, εἰ χοίρικα
 πυρῶν ἕκαστος τῆς ἡμέρης ἐλάμβανε, καὶ μη-
 δὲν πλέον, ἔνδεκα μυριάδας μεδίμνων τε-
 λεομένας ἐπ' ἡμέρη ἑκάσῃ, καὶ πρὸς, τριη-
 κοσίς τε ἄλλης μεδίμνης, καὶ τεσσερά-
 κοντα. γυναῖξί δὲ καὶ εὐνέχοισι, καὶ ὑ-
 ποζυγίοισι, καὶ κυσὶ, ὃ λογίζομαι. ἀν-
 δρέων δ' ἑστέων τοσούτων μυριαδέων, κάλ-
 λέός τε εἵνεκα, καὶ μεγάθεος, ὅδεις αὐ-
 τέων ἀξιονικότερος ἢν αὐτῷ Ξέρξῃ εἶχεν
 τούτο τὸ κράτος.

ρπή. Ὁ δὲ δὴ ναυτικὸς στρατὸς, ἐπεὶ
 τε ὀρμηθεὶς ἐπλεε, καὶ κατέχευε τῆς Μαλ-
 νησίης χώρας ἐς τὸν αἰγιαλὸν, τὸν με-
 ταξὺ Καρδαναίης τε πόλιος ἑόντα καὶ
 Σηπιάδος ἀκτῆς, αἱ μὲν δὴ πρῶται τῶν
 νεῶν ὤρμεον πρὸς τῇ γῇ, ἄλλαι δ' ἐπ'
 ἐκείνησι ἐπ' ἀγκυρέων· ἅτε γὰρ τῷ αἰ-
 γιᾶλῳ ἑόντος ὃ μέγαλιν, πρόκροσαι ὄρε

μέοντο ἐς πόντον, καὶ ἐπὶ ὀκτὼ νέας,
 ταύτην μὲν τὴν εὐφρόνην ἔτω. ἅμα δὲ
 ὄρθρῳ, ἐξ αἰθρίης τε καὶ νηνεμίας τῆς
 θαλάσσης ζεσάσης, ἐπέπεσέ σφι χει-
 μώντε μέγας καὶ πολλὸς ἄνεμος ἀπη-
 λιώτης, τὸν δὴ Ἑλλησποντίην καλέεσι
 οἱ περὶ ταῦτα τὰ χωρία οἰκημένοι, ὅσοι
 μὲν ἔν αὐξόμενον^ε ἔμαθον τὸν ἄνεμον,
 καὶ τοῖσι ἔτω εἶχε ὄρμυ, οἷδ' ἔφθησαν
 τὸν χειμῶνα, ἀνασπάσαντες τὰς νέας,
 καὶ αὐτοὶ τε περιῆσαν καὶ αἱ νέες αὐ-
 τέων· ὅσας δὲ τῶν νεῶν μεταρσίας ἔλα-
 βε, τὰς μὲν ἐξέφερε πρὸς Ἰπνὸς καλεο-
 μένης, τὰς ἐν Πηλίῳ, τὰς δὲ ἐς τὸν αἰ-
 γιαλόν· αἱ δὲ περὶ αὐτὴν τὴν Σηπιάδα
 περιέπιπτον, αἱ δὲ, ἐς Μελίβοιαν πό-
 λιν, αἱ δὲ ἐς Καρθαναίην ἐξεβράστοιτο.
 ἦν τε τῷ χειμῶνος χρῆμα ἀφόρητον.

ρπθ'. Λέγεται δὲ λόγος ὡς Ἀθηναῖαι
 τὸν Βορρὴν ἐκ Θεοπροπίης ἐπεκαλέσαντο,
 ἐλθόντος σφι ἄλλε χρησθεῖς, τὸν γαμ-

^ε μὲν γὰρ αὐτῶν αὐξόμενον.

bant etiam ad octavum usque ordinem, atque ita per istam noctem. Sub ipsum vero diluculum, ex sereno coelo et tranquillo quum mare efferbuisset, incidit in eam atrox tempestas, ac vehemens ventus subsolanus, quem Hellespontiam nuncupant qui circa illa loca habitant. Eum ventum quicumque augescere animadverterunt, et quibus per conditionem stationis licuit, ii tempestatem praevenierunt retrahendo naves, et sese atque illas incolumes praestiterunt: at quas naves ventus in alto nactus est, earum alias ad loca quae dicuntur *Ἰπνοί*, *id est, furni*, quae sunt in Pelio, extulit, alias in litus, aliae in ipsam Sepiadem illisae sunt, aliae in urbem Meliboeam, aliae in Casthanaeam expellebantur. erat enim intoleranda vis ejus.

189. Enimvero feruntur Athenienses divinitus Boream invocasse, allato ad eas oraculo alio, ut generum suum ad sibi

opitulandum invocarent. Habet autem (ut apud Graecos fertur) Boreas in matrimonio Orithyiam, Atticam, Erechthei filiam. Ex hac affinitate (ut fama est) Athenienses inducti sunt ad conjectandum Boream sibi generum esse, et dum in Chalcide Euboeae excubarent, quum intelligerent auctum iri tempestatem, aut etiam ante hoc tempus, sacrificaverunt, et invocaverunt Boream et Orithyiam, ut sibi auxilio essent, et barbarorum naves corrumperent, quemadmodum prius etiam circa Athon. Num autem ob id Boreas ingruerit in barbaros stationem agentes, non queo dicere: certe Athenienses ajunt Boream, qui ante fuerit ipsis auxilio, etiam tunc illa effecisse. atque digressi illinc, delubrum Boreae extruxere ad amnem Ilissum.

190. In hac clade qui paucissimas naves, ii non pauciores quadringentis per-

Ἑρὸν ἐπίκουρον καλέσασθαι. Βορῆς δὲ,
 κατὰ τὸν Ἑλλήνων λόγον, ἔχει γυναῖ-
 κα Ατλίκην, Ωρειθυίην τὴν Ερεχθῆος.
 κατὰ δὲ τὸ κῆδος τοῦτο οἱ Ἀθηναῖοι
 (ὥς Φάτις ὥρμηται) συμβαλλεόμενοι
 σφι τὸν Βορῆν γαμβρὸν εἶναι, καὶ ναυ-
 λοχέοντες τῆς Εὐβοίης ἐν Χαλκίδι, ὥς
 ἔμαθον αὐξόμενον τὸν χειμῶνα, ἥ καὶ
 πρὸ τῆς, ἐθύοντό τε καὶ ἐπεκαλέοντο
 τὸν τε Βορῆν καὶ τὴν Ωρειθυίην, τιμω-
 ρῆσαί σφι, καὶ διαφθεῖραι τῶν βαρβά-
 ρων τὰς νέας, ὥς καὶ πρότερον περὶ
 Αθων. εἰ μὲν νυν διὰ ταῦτα τοῖσι βαρ-
 βάροισι ὀρμέεσι Βορῆς ἐπέπεσε, ἔκ ἔχω
 εἶπαι^ε. οἱ δ' ὦν Ἀθηναῖοί σφι λέγουσι
 βοηθήσαντα τὸν Βορῆν πρότερον, καὶ
 τότε ἐκεῖνα κατεργάσασθαι. καὶ ἱρὸν
 ἀπελθόντες Βορέω ἰδρύσαντο παρὰ ποτα-
 μὸν Ἰλίσσον.

ρζ'. Εν τῷ τῷ πόνῳ νέας οἱ ἔλα-
 χίσας λέγουσι διαφθαῖναι, τετρακο-

σιέων ἔκ ἐλάσσονας, ἄνδρας τε ἀναριθμήτους, χρημάτων τε πλῆθος ἀφθονον ὥστε Αμεινοκλέϊ τῷ Κρητίνεω, ἀνδρὶ Μάγνητι, γηοχέοντι περὶ Σηπιάδα, μεγάλως ἢ ναυηγίῃ αὕτῃ^α χρησὴ ἐγένετο ὅς πολλὰ μὲν χρύσεια ποτήρια ὑσέρῳ χρόνῳ ἐκβρασόμενα ἀνείλετο, πολλὰ δὲ ἀργύρεα. Ψησαυρὺς τε τῶν Περσέων εὔρε, ἀλλὰ τε χρύσεια ἀφαια^β χρήματα περιεβάλετο. ἀλλ' ὁ μὲν, τᾶλλα οὐκ εὐτυχέων, εὐρήμασι μέγα πλῆσιος ἐγένετο. ἦν γάρ τις καὶ τέτῳ ἄχαρις συμφορὴ λυπεῦσα παιδοφόνος^γ.

ρζα'. Σιταγωγῶν δὲ ὀλκάδων, καὶ τῶν ἄλλων πλοίων διαφθειρομένων, ἔκ ἐπὴν ἀριθμός· ὥστε δείσαντες οἱ στρατηγοὶ τῷ ναυτικῷ στρατῷ μή σφι κεκακωμένοισι ἐπιθέωνται οἱ Θεωσαλοὶ, ἔρκος ὑψηλὸν ἐκ τῶν ναυηγίων περιεβάλοντο. ἡμέρας γὰρ δὴ ἐχείμαζε τρεῖς· τέλος δὲ, ἔντομά τε ποιέοντες, καὶ καταεί-

^α Vox αὕτε non est in MS. ^β Vox ἀφαια non est in MS.
^γ παιδοκτόνος.

isse ajunt, viros quoque innumerabiles, ac vim pecuniarum immensam; ut Aminocli Cratini filio, viro Magneti, circa Sepiadem possessiones habenti, majorem in modum fuerit fructuosum hoc naufragium, qui sequenti tempore multa pocula aurea per aestum ejecta, multa argentea sustulit, thesaurosque Persarum invenit, affatimque aliarum ex auro rerum lucratuſ est: et quum alioqui non esset fortunatus, e rebus repertis mirifice est ditatus. nam et hunc calamitas quaedam tristis lugere cogebat ob liberorum caedem.

191. Navium autem frumentariarum aliorumque navigiorum quae perierunt, numerus iniri non potest. Unde praefecti navalium copiarum, veriti ne sibi post acceptam calamitatem Theſſali incurſarent, excelsum vallum e naufragiis circumdederunt. Triduo enim tempeſtas perſtitit:

quarto tandem die magi humanis hostiis, et praestigiis incantando ventum, ad haec Thetidi ac Nereidibus sacrificando, tempestatem compescuerunt; sive alioquin ipsa sua sponte cessavit. Thetidi autem sacrificavere, quod ab Ionibus acceperant Thetin ex eo loco raptam fuisse a Peleo, omnemque eam oram Sepiadem illius esse, aliarumque Nereidum. Et illa quidem quarto die conquievit.

192. At Graecis diurni sui speculatores ex Euboicis promontoriis decurrentes, altero ab exorta tempestate die indicarunt omnia quae circa naufragium contigerant. Quae isti ubi audiere, fufis ante votis Servatori Neptuno ac libamentis, celerime rursus ad Artemisium revehuntur, sperantes sibi paucas aliquas naves fore adversarias. Ita ad Artemisium re-
vecti iterum stationem habuere ad tem-

δόντες γόησι τῷ ἀνέμῳ οἱ μάγοι, πρὸς
 τε τέτοισι, καὶ τῇ Θέτι καὶ τῇσι Νη-
 ρηΐσι θυόντες, ἔπαυσαν τετάρτῃ ἡμέρῃ,
 ἢ ἄλλως κως αὐτὸς ἐθέλων ἐκόπασε.
 τῇ δὲ Θέτι ἔθυσον, πυθόμενοι παρὰ τῶν
 Ιώνων τὸν λόγον, ὡς ἐκ τῆς χώρας τέ-
 τε ἄρπαοδείῃ ὑπὸ Πηλῆος, εἴη τε ἅ-
 πασα ἡ ἀκτὴ ἡ Σηπιάς ἐκείνης τε καὶ
 τῶν ἄλλων Νηρηίδων. ὁ μὲν δὴ τετάρτῃ
 ἡμέρῃ ἐπέπαυτο.

ρ 46' Τοῖσι δὲ Ἑλλησι οἱ ἡμεροσκό-
 ποι ἀπὸ τῶν ἄκρων τῶν Εὐβοϊκῶν κα-
 ταδραμόντες δευτέρῃ ἡμέρῃ, ἀπ' ἧς ὁ
 χειμῶν πρῶτον ἐγένετο, ἐσήμαινον πάν-
 τα τὰ γενόμενα περὶ τὴν ναυηγίην. οἱ
 δὲ, ὡς ἐπύθοντο, Ποσειδέωνι σωτῆρι εὐ-
 ξάμενοι, καὶ σπονδὰς προχέαντες, τὴν
 ταχίστην ὀπίσω ἠπείγοντο ἐπὶ τὸ Αρ-
 τεμίσιον· ἐλπίσαντες ὀλίγας τινὰς^d σφῆ
 ἀντιξόους ἔσεσθαι νῆας. οἱ μὲν δὴ τοδεύ-
 τερον ἐλθόντες περὶ τὸ Αρτεμίσιον, ἐν-

^d Vox τινας non est in MS.

αυλόχεον, Ποσειδέωνος σωτήρος ἐπι-
 νυμίνην ἀπὸ τέτυς ἔτι^ε καὶ ἐς τόδε νομί-
 ζοντες.

ρ4γ'. Οἱ δὲ βάρβαροι, ὡς ἐπαύσατό
 τε ὁ ἄνεμος, καὶ τὸ κῦμα ἔσρωτο, κα-
 τασπάσαντες τὰς νῆας, ἔπλεον παρὰ
 τὴν ἡπειρον. κάμψαντες δὲ τὴν ἄκρην
 τῆς Μαγνησίης, ἰθεῖαν ἔπλεον ἐς τὸν
 κόλπον τὸν ἐπὶ Παγασέων φέροντα. ἔστι
 δὲ χώρος ἐν τῷ κόλπῳ τέτῳ τῆς Μαγ-
 νησίης, ἐνθα λέγεται τὸν Ἡρακλῆα κα-
 ταλειφθῆναι ὑπὸ Ἰήσονός τε καὶ τῶν
 συνεταίρων ἐκ τῆς Αργεῖς ἐπ' ὕδωρ πεμφ-
 θέντα, εὐ τ' ἐπὶ τὸ κῶας ἔπλεον ἐς Αἴαν
 τὴν Κολχίδα. ἐνδεῦτεν γὰρ ἐμελλοῦ
 ὑδρευσάμενοι ἐς τὸ πέλαγος ἀφήσειν
 ἐκ τέτυς δὲ τῷ χώρῳ οὖνομα γέγονε
 Αφέται. ἐπὶ τέτυς^ε ὧν ὄρμον οἱ Ξέρξης
 ἐποιεῦντο.

ρ4δ'. Πεντεκαίδεκα δὲ τῶν νηῶν τε-
 τέων ἔτυχόν τε ὕσταται πολλὸν ἐξαναχ-

^ε ἀπὸ τῆς ἰτι. ^ε ἐν τέτῳ.

plum Neptuni cognomine Servatoris: quod nomen ab illis inditum, ad hoc usque tempus perdurat.

193. Barbari, posteaquam ventus quievit, et fluctus strati sunt, deductis navibus praeter continentem enavigabant, circumvehentesque promontorium Magnesiaë, rectum cursum in sinum qui ad Pagasas fert tenebant. In hoc Magnesiaë sinu locus est, in quo fertur Hercules, quum e navi Argo aequatum missus esset, derelictus fuisse ab Jasone, atque a fociis, dum in Aeam urbem Colchidis ad vellus navigarent. Illinc enim aequati in pelagus erant abituri, eaque de re nomen loco fertur esse Aphetæ.

194. Hoc in loco Xerxis naves stationem habuerunt: quarum quindecim,

quae longe ultimae navigabant, prospectis Graecorum ad Artemisium navibus, ratae suas esse, in medium earum hostilium navium delatae sunt: quarum dux erat Sandoces Thaumasiae filius, Cymae Aeolidis praefectus: quem ante haec tempora Darius in hoc crimine deprehensum cruci affixerat, quod quum e regis iudicibus esset, iniquam sententiam ob pecuniam tulerat; sed ejus in cruce suspensi Darius reputans plura peccatis esse beneficia in domum regiam collata, hoc reperiens, agnoscensque properantius se quam prudentius egisse, hominem solvit. Ita regem Darium elapsus, ut ab eo non occideretur, supererat; tunc vero in Graecos delatus, non iterum erat elapsurus. hos enim ad se cursum tenentes

θεῖσαι, καί κως κατέϊδον τὰς ἐπ' Ἀρτε-
μισίῳ τῶν Ἑλλήνων νῆας· ἔδοξάν τε δὴ
τὰς σφετέρας εἶναι οἱ βάρβαροι, καὶ πλέ-
οντες, ἐπέπεσον ἐς τὰς πολεμίους, τῶν ἐ-
σρατήγεε ὁ ἀπὸ Κύμης τῆς Αἰολίδος ὑπ-
αρχος Σανδῶκης ὁ Θωῦμασίς· τὸν δὴ
πρότερον τῆς βασιλεὺς Δαρεῖος ἐπ'
αὐτῇ τοιγῆδε λαβὼν, ἀνεσαύρωσε, ἐόντα
τῶν βασιληῶν δικασέων· ὅτι^α ὁ Σανδῶ-
κης ἐπὶ χρήμασι ἄδικον δίκην ἐδίκησε.
ἀνακρεμασθέντος ὦν αὐτοῦ, λογιζόμενος ὁ
Δαρεῖος, πλέω^β ἀγαθὰ τῶν ἀμαρτημά-
των πεποιημένα ἐς οἶκον τὸν βασιλῆϊον·
εὐρὼν δὲ τῆτο ὁ Δαρεῖος, καὶ γνὼς ὡς τα-
χύτερα αὐτὸς ἢ σοφώτερα ἐργασάμενος^γ
εἴη, ἔλυσε. βασιλῆα μὲν δὴ Δαρεῖον ἔτω
διαφυγὼν μὴ ἀπολέσθαι, περὶ ἣν· τότε δὲ
ἐς τὰς Ἑλληνας καταπλώσας, ἐμελλε
καὶ τοδεύτερον διαφυγὼν ἔσεσθαι. ὡς γάρ
σφεας εἶδον προσπταίοντας οἱ Ἕλληνες,

^α Vox ὅτι non est in MS. ^β ἀναλογιζόμενος ὁ Δαρεῖος, εὐρε
οἱ πλείω. ^γ ἐργασμένος.

μαθόντες αὐτέων τὴν γνομένην ἁμαρτάν-
δα, ἐπαναχθέντες, εὐπετέως σφέας εἶλον.

ρζε'. Ἐν ταύτων μὴ Ἀρίδωλις πλέων
ἦλω, τύραννος Αλαβάνδων τῶν ἐν Καρίῃ
ἐν ἑτέρῃ δέ, ὁ Πάφιος στρατηγὸς Πενθύ-
λος ὁ Δημονόου· ὃς ἦγε μὲν δωδέκα νῆας
ἐκ Πάφου, ἀποβαλὼν δέ σφρων τὰς ἑνδε-
κα τῷ χειμῶνι τῷ γενομένῳ κατὰ Ση-
πιάδα, μὴ τῇ περιγινομένη καταπλέων
ἐπ' Ἀρτεμίσιον ἦλω. τότε οἱ Ἕλληνες
ἐξιςορήσαντες τὰ ἐβόλοντο πυθέσθαι ἀπὸ
τῆς Ξέρξεω στρατῆς, ἀποπέμπουσι δεδε-
μένους ἐς τὸν Κορινθίων Ἰσθμόν.

ρζς'. Ὁ μὲν δὴ ναυτικὸς ὁ τῶν βαρ-
βάρων στρατὸς, παρέξ τῶν πεντεκαίδεκα
τῶν εἶπον^δ Σανδώκεα στρατηγέειν, ἀπί-
κειο ἐς Αφέτας. Ξέρξης δὲ καὶ ὁ πεζὸς πορ-
ευθεῖς διὰ Θεσσαλίας καὶ Αχαιῆς, ἐσβε-
βληκὼς ἦν καὶ δὴ τριταῖος ἐς Μηλιάς· ἐν
Θεσσαλίῃ μὲν ἄμιλλαν ποιησάμενος ἵπ-
πων τῶν ἐϋϋτῶ, ἀποπειρώμενος καὶ τῆς

^δ πεντεκαίδεκα νῆων, ὧν ἔπον.

Graeci ubi videre, cognito hominum errore, contra inveſti, facile eas cepere.

195. In quarum navium una captus eſt Aridolis, Alabandenſium qui ſunt in Caria tyrannus; in altera Penthylus Demonoi filius, dux Paphius, qui e Papho duodecim naves quum duxiſſet, amiſſis earum undecim tempeſtate quae ad Sepiadem extiterat, cum una quae ſuperabat tendens ad Artemiſium, captus eſt. Hos Graeci quae volebant de Xerxis exercitu ſciſcitati, vinctos ad Corinthiorum Iſthmum dimiſerunt.

196. Cetera barbarorum classiſ, praeter quindecim naves quibus praefuiſſe Sandocem dixi, ad Aphetas pervenit. Xerxes cum terreſtribus copiis per Theſſaliam et Achaïam iter faciens intraverat et quidem poſt triduum in Melienſes: quum in Theſſalia certamen equorum ſuorum fe-

cisset, Theſſalici equitatus experiendi grãtia, illum optimum in Graecis eſſe edoctus. in eo autem certamine multo inferiores fuerunt equi Graeci. Fluviorum porro qui ſunt in Theſſalia, ſolus Onochonus potanti exercitui non ſuffecit. Fluviorum autem Achaiae quum maximus ſit Apidanus, ne hic quidem ſufficit, niſi maligne.

197. Xerxi ad Alum urbem Achaiae tendenti, duces viae cuneta referre cupientes, enarrabant id quod de templo Jovis Aphlyſtii ab indigenis narratur: Athamantem Aeoli filium, inito cum Ino conſilio necem Phrixo machinatum: deinde Achaeos ex oraculo tale certamen illius poſteris propoſuiſſe, ut qui ex eo genere maximus natus eſſet, huic aditu prytanei, quod leitum Achaei vocant, interdicens ipſi excubias agunt; quod ſiquis intraviſſet, non prius exire poſſet quam

Θεσσαλίας ἵππῃ^α πυθόμενος ὡς ἀρίστη εἴη
 τῶν ἐν Ἑλλησι, ἐνθα δὴ αἱ Ἑλληνίδες
 ἵπποι ἐλίποντο πολλόν. τῶν μὲν νυν ἐν
 Θεσσαλίῃ ποταμῶν, Ονόχωνος μῆνος ἔκ
 ἀπέχρησε τῇ στρατῇ τὸ ρέεθρον, πινόμε-
 νος· τῶν δὲ ἐν Αἰγαίῃ ποταμῶν ρέοντων,
 ἔδὲ ὅστις μέγιστος αὐτέων ἐστὶ Ἡπιδανός,
 ἔδὲ ὅτος ἀντέχε, εἰ μὴ Φλαύρως.

ρζζ'. Ες Αλον^ε δὲ τῆς Αἰγαίης ἀπι-
 κομένῳ Ξέρξῃ οἱ κατηγεμόνες τῆς ὁδοῦ βα-
 λόμενοι τὸ πᾶν ἐξηγέεσθαι, ἔλεγον οἱ ἐπι-
 χώριον λόγον, τὰ περὶ τὸ ἶρόν τῃ Αφλυ-
 σίῃ Διός, ὡς Αθάμας ὁ Αἰόλος ἐμηχανή-
 σατο Φρίξῳ μόρον σὺν Ἰνῷ βαλεύσας· με-
 τὰ δὲ, ὡς ἐκ θεοπροπίῃς Ἀχαιοὶ προτιθεῖσι
 τοῖσι ἐκείνῃς ἀπογόνοισι ἀέθλης τοιάσδε·
 ὅς ἂν ἢ τῃ γένεος τέτῃ πρεσβύτατος, τέ-
 τῃ ἐπιτάξαντες ἔργεσθαι τῃ πρυτανήῃ,
 αὐτοὶ φυλακὰς ἔχουσι· Λήϊτον δὲ καλέ-
 σαι τὸ πρυτανήϊον οἱ Ἀχαιοί· ἦν δὲ ἐσέλ-
 θη, ἔκ ἐστὶ ὅκως ἔξεισι, πρὶν ἢ θύσεσθαι

^ε Ἀλλῶ.

μέλλῃ. ὥστε τι πρὸς τέτοισι πολλοὶ ἤδη τῶν μελλόντων τετέων θύσεσθαι, δείσαντες, οἷχοντο ἀποδράντες ἐς ἄλλην χώραν· χρόνος δὲ προϊόντος, ὀπίσω κατελθόντες, ἦν ἀλίσκωνται, ἐσέλλοντο ἐς τὸ πρυτανήϊον, ὡς θύεται τε ἐξηγέοντο, σέμμασι πᾶς πυκαδεῖς, καὶ ὡς σὺν πομπῇ ἐξαχθεῖς. ταῦτα δὲ πάχουσι οἱ Κυττωσῶρες τῷ Φρίξῃ παιδὸς ἀπόγονοι, διότι καταρμόν τῆς χώρας ποιευμένων Ἀχαιῶν ἐκ θεοπροπίᾳ Αθάμαντα τὸν Αἰόλου, καὶ μελλόντων μιν θύειν, ἀπικόμενος ἔτος ὁ Κυτίσσωρος ἐξ Αἴης τῆς Κολχίδος, ἐρρύσατο. ποιήσας δὲ τῆτο, τοῖσι ἐπιγενομένοισι ἐξ ἐωυτῷ μῆνιν τῷ θεῷ ἐνέβαλε. Ξέρξης δὲ ταῦτα ἀκῶσας, ὡς κατὰ τὸ ἄλσος ἐγένετο, αὐτὸς τε ἐργέλο αὐτῷ, καὶ τῇ στρατῇ πάσῃ παρήγγειλε· τῶν τε Αθάμαντος ἀπογόνων τὴν οἰκίην ὁμοίως καὶ τὸ τέμενος ἐσέβειο.

ρζή. Ταῦτα μὲν τὰ ἐν Θεσσαλίῃ,

maſtandus eſſet. Ita multos, quum jam maſtandi eſſent, eo metu in aliam pro-
fugiſſe regionem: interjecto deinde tem-
pore quum reverſi eſſent, ſi deprehende-
rentur in prytaneum mittebantur et quem-
admodum maſtarentur, referebant toto
corpore infulis cooperto, et cum pompa
educti. Hoc autem poſteros Cytiffori
Phrixo geniti ob id pati, quod quum A-
chaei ad expiandam regionem elegiſſent
ex oraculo Athamantem Aeoli filium,
eumque eſſent immolaturi, Cytifforus iſte
ex Aea Colchide veniens illum liberavit:
eoque facto poſteris ejus iram dei fuiſſe
injectam. Haec quum audiſſet Xerxes,
ubi ad lucum adfuit, et ipſe ab eo abſti-
nuit, et idem ſuis copiis imperavit, do-
mumque poſteriorum Athamantis item
ac ſanum veneratus eſt.

198. Haec in Theſſalia Achaiaque;

A a 4

a quibus locis processit Xerxes in Melidem juxta maris sinum, ubi totum diem aestus atque reciprocatio fluctuum fit. Huic sinui circumjectus est locus campester, alibi spatiosus, alibi arctus admodum. Suntque ipsi campo circumjecti montes editi atque inaccessi, omnem Meliadem cingentes regionem, quae petrae Trachinae nominantur. Prima in sinu urbs ab Achaia euntibus est Anticyra, quam amnis Sperchius praeterlabens, ex Enienibus in mare defluit. A quo alter amnis xx ferme stadiis abest, cui nomen inditum est Dyrras, quem fama est emerfisse ad ferendam Herculi quum cremaretur opem. Ab hoc totidem stadiorum intercapedine alius amnis est, qui vocatur Melas.

199. Unde urbs Trachis quinque stadia abest. Illic est amplissimum regionis totius ad quae est sita urbs Trachis,

καὶ τὰ ἐν Αἰαίῃ. ἀπὸ δὲ τεττέων τῶν
 χώρων ἥϊε ἐς τὴν Μηλίδαν παρὰ κόλπον
 θαλάσσης, ἐν τῷ ἄμπωτίς τε καὶ ῥηχίῃ
 ἀνὰ πᾶσαν ἡμέρην γίνεται. περὶ δὲ τὸν
 κόλπον τῷτον ἔστι χῶρος πεδινός, τῇ μὲν,
 εὐρύς, τῇ δὲ, καὶ κάρτα ^ε στενός. περὶ
 δὲ τὸν χῶρον ἔρεα ^ε ὑψηλὰ καὶ ἄβατα
 περικλήει πᾶσαν τὴν Μηλιάδα γῆν, Τρη-
 χίνας πέτραι καλεόμεναι. πρώτη μὲν
 νυν πόλις ἐστὶ ἐν τῷ κόλπῳ ἰόντι ἀπ’
 Αἰαίης, Αντικύρη· παρ’ ἣν Σπερχεῖος
 ποταμός ῥέων ἐξ Εὐνήνων, ἐς θάλασσαν
 ἐκδιδῶι. ἀπὸ δὲ τῆς, διὰ εἰκοσί κς σα-
 δίων ἄλλος ποταμός, τῷ ὄνομα κεῖται
 Δύρας, τὸν μυθεύονται βοηθέοντα Ἡρα-
 κλέϊ καιομένῳ ἀναφανῆναι. ἀπὸ δὲ τῆς
 τς, δι’ ἄλλων εἰκοσι σαδίων ἄλλος πο-
 ταμός ἐστι, ὃς καλεῖται Μέλας.

ρζθ’. Τρηχίς δὲ πόλις ἀπὸ τῆς Μέ-
 λανος τῆς ποταμῷ πέντε σαδία ἀπέ-
 χει· ταύτῃ δὲ καὶ εὐρύτατόν ἐστι ^η πᾶ-

^ε τῇ δὲ κάρτα. ^ε χῶρον τῷτον ἔρεα. ^η ἰσχυρότατόν ἐστι.

σης τῆς χώρας ταύτης ἐκ τῶν ὕρέων ἐς
θάλασσαν, κατ' αὖ Τρηχίς πεπόλισται.
διχίλιά τε γὰρ καὶ δισμύρια πλέθρα τῷ
πεδίῳ ἐστί. τῷ δὲ ὕρεος, τὸ περικλήει τὴν
γῆν τὴν Τρηχινίην, ἔστι διασφάξ πρὸς
μεσαμβρίην Τρηχίνος. διὰ δὲ τῆς δια-
σφάγος Ασωπὸς ποταμὸς ῥέει παρὰ τὴν
ὑπώρεην τῷ ὕρεος.

σ'. Ἐστὶ δὲ ἄλλος Φοίνιξ ποταμὸς ὃς
μέγας πρὸς μεσαμβρίην τῷ Ασωπῷ· ὃς
ἐκ τῶν ὕρέων τεττέων ῥέων ἐς τὸν Ασω-
πὸν ἐκδιδόι. κατὰ δὲ τὸν Φοίνικα ποτα-
μὸν σφεινότατόν ἐστι· ἀμαξιτὸς γὰρ μί^α
μύνη δέδμηται. ἀπὸ δὲ τῷ Φοίνικος πο-
ταμῷ πεντεκαίδεκα στάδια ἐστὶ ἐς Θερμο-
πύλας. ἐν δὲ τῷ μεταξὺ Φοίνικος πο-
ταμῷ καὶ Θερμοπυλέων κώμη τέ ἐστι τῇ
ἔνομα Ανθήλη κεῖται, παρ' ἣν δὴ πα-
ραρρέων ὁ Ασωπὸς, ἐς θάλασσαν ἐκδιδῷ,
καὶ χῶρος περὶ αὐτὴν^β εὐρύς, ἐν τῷ Δή-
μητρός τε ἱερὸν Ἀμφικτυονίδος ἱδρυται, καὶ

^α Vox *μία* non est in MS. ^β MS. *αὐτῇ*.

spatium a montibus ad mare, utpote duorum et viginti millium plethrorum planitie; montis vero qui terram Trachiniam circumdat, est ad Trachinis meridiem anfractus, per quem Asopus circa radices montis defluit.

200. Ad cujus meridiem alius non magnus amnis est, nomine Phoenix ex his montibus in Asopum defluens. Juxta Phoenicem amnem est angustissimum: quippe ubi sola una via munita est, qua plaustrum agi potest. A flumine Phoenice ad Thermopylas quindecim stadiorum est intervallum: in isto autem spatio inter fluvium Phoenicem ac Thermopylas, in quo vicus est nomine Anthela, quem praeterfluens Asopus in mare evolvitur: et ei locus spatiosus est circumjectus, ubi templum Cereris Amphictyonidis, extructum visitur, et sedilia Amphic-

tyonibus, et ipsius Amphictyonis delubrum.

201. Ceterum rex Xerxes quidem in Trachinia Melidis castra habebat, Graeci vero in transitu: qui locus a ple-risque Graecorum vocatur Thermopy-lae, ab indigenis autem atque accolis Pylae. Haec erant utrorumque castro-rum loca; Xerxe omnibus, quae ad ven-tum boream spectant usque ad Trachi-nem, potito: Graecis, quae in hac conti-nente ad austrum et meridiem ferunt, tenentibus.

202. Qui hoc in loco Persam Graeci opperiebantur, hi fuere, Spartanorum trecenti armati, Tegeatarum et Manti-nensium mille, totidem ex utrisque; ex Orchomeno Arcadiae centum viginti, ex reliqua Arcadia mille. tot quidem Arca-

ἔδραι εἰσὶ Ἀμφικτύοσι, καὶ αὐτῷ τῷ Ἀμφικτύονος ἱρόν.

σα'. Βασιλεὺς μὲν δὴ Ξέρξης ἐστρατοπεδεύειο τῆς Μηλίδος ἐν τῇ Τρηχινίῃ· οἱ δὲ δὴ Ἕλληνες, ἐν τῇ διόδῳ. καλέεταί δὲ ὁ χῶρος ὅτος ὑπὸ μὲν τῶν πλεόνων Ἑλλήνων, Θερμοπύλαι· ὑπὸ δὲ τῶν ἐπιχωρίων καὶ περιοίκων, Πύλαι. ἐστρατοπεδεύοντο μὲν νυνὲς ἑκάτεροι ἐν τέτοισι τοῖσι χωρίοις. ἐπεκράτεε δὲ, ὁ μὲν τῶν πρὸς βορρῇν ἄνεμον ἔχόντων πάντων μέχρι Τρηχίνος· οἱ δὲ^ε, τῶν πρὸς νότον καὶ μεσημβρίην φερόντων τὸ ἐπὶ ταύτης τῆς ἡπείρου.

σβ'. Ἔσαν δὲ οἷδε Ἕλλήνων οἱ ὑπομένοντες τὸν Πέρσην ἐν τέτῳ τῷ χώρῳ Σπαρτιητέων τε τριηκόσιοι ὀπλίται, καὶ Τεγεατέων^δ καὶ Μαντινέων χίλιοι, ἡμίσεες^ε ἑκατέρων· ἕξ Ορχομενῶν τε τῆς Ἀρκαδίας, εἴκοσι καὶ ἑκατόν· καὶ ἐκ τῆς λοιπῆς Ἀρκαδίας, χίλιοι. τοσῶτοι μὲν Ἀρ-

^ε ὁ δὲ. ^δ Τεγαητέων. ^ε χίλιοι καὶ ἡμίσεις.

κάδων. ἀπὸ δὲ Κορίνθου, τετρακόσιοι καὶ
ἀπὸ Φλιϋνῆος, διηκόσιοι καὶ^ε Μυκηναίων
ὀγδώκοντα. ἔτοι μὲν ἀπὸ Πελοποννήσου
παρῆσαν. ἀπὸ δὲ Βοιωτῶν, Θεσπιδέων τε
ἑπτακόσιοι, καὶ Θηβαίων τετρακόσιοι.

σγ'. Πρὸς τούτοις ἐπὶ κλητοὶ ἐγένοντο
Λοκροὶ τε οἱ Οπύντιοι πανστρατῆ, καὶ
Φωκέων χίλιοι. αὐτοὶ γάρ σφας οἱ Ἕλ-
ληνες ἐπεκαλέσαντο, λέγοντες δι' ἀγγέλων
ὥς αὐτοὶ μὲν ἤκοιεν πρόδρομοι τῶν ἄλ-
λων, οἱ δὲ λοιποὶ τῶν συμμάχων, προσ-
δόκιμοι πᾶσαν εἰς ἡμέρην· ἡ θάλασσα
τε σφι εἶη ἐν φυλακῇ, ὑπ' Ἀθηναίων τε
Φρυγιομένη, καὶ Αἰγινητέων, καὶ τῶν ἐς τὸν
ναυτικὸν στρατὸν ταχθέντων, καὶ σφι
εἶη δεινὸν ὕδεν· ὃ γὰρ θεὸν εἶναι τὸν ἐπι-
όντα ἐπὶ τὴν Ἑλλάδα, ἀλλ' ἀνθρώπων
εἶναι δὲ θνητὸν ὕδενά, ὃ δὲ ἔσεσθαι, τῷ
κακὸν ἐξ ἀρχῆς γινομένῳ ὃ συνεμίχθη
ταῖσι δὲ μεγίστοις αὐτέων, μέγιστα. ὀφεί-
λειν ὦν καὶ τὸν ἐπελαύνοντα, ὥς ἔοντα

^ε διακόσιοι ὀπλίται, καὶ. ^ς ζην.

des. A Corintho autem quadringenti: a Phliunte ducenti, et Mycenaeorum octoginta. hi ex Peloponneso aderant: ex Boeotis autem Thespienses septingenti, Thebani quadringenti.

203. Praeter hos evocati erant Locrenses Opuntii cum omni copia, et Phocensium mille. Ipsi enim Graeci eos evocaverant, missis nunciis, qui dicerent ipsos quidem praecursores aliorum venire, ceteros autem socios quotidie penes ipsos, atque etiam expectari: ac tutelam maris esse in Atheniensium praesidio Aeginetarumque, et eorum quibus res navalis injuncta esset. nec ipsis quippiam esse formidolosum. non enim deum esse qui bellum Graeciae inferret, sed hominem: nec mortalem quempiam aut esse aut fore, qui ex quo natus est, mali exfors sit: et ut quique maximi sunt, ita mala maxima. debere itaque fieri, ut quum mor-

talís esset qui bellum inferret, ab opinione sit casurus. Haec illi audientes, in Trachinem auxilio iere.

204. Erant his cum alii duces suae quisque civitatis, tum vero, penes quem summa imperii erat, quem maxime admirabantur, Lacèdaemonius Leonides, Anaxandridae filius, qui Leontis, qui Eurycratidae, qui Anaxandri, qui Eurycratidis, qui Polydori, qui Alcamenis, qui Telecli, qui Archelai, qui Agesilai, qui Doryagi, qui Leobotis, qui Echestrati, qui Agis, qui Eurysthenis, qui Aristodemi, qui Aristomachi, qui Cleodaei, qui Hylli, qui Herculis filius fuit: adeptus ex inopinato Spartae regnum.

205. Nam quum duo forent ei fratres natu maiores, Cleomenes et Doriæus, aberat a cura regni adipiscendi: verum Cleomene sine virili sobole defuncto, et

θητὸν, ἀπὸ τῆς δόξης πεσέειν ἄν. οἱ δὲ, ταῦτα πυνθανόμενοι, ἐβόηθον ἐς τὴν Τρη-
χίνα.

σδ'. Τύτοισι ἔσαν μὲν νυν καὶ ἄλλοι
στρατηγοὶ κατὰ πόλιας ἐκάστων. ὁ δὲ θωύ-
μαζόμενος μάλισα καὶ παντὸς τῷ στρα-
τεύματος ἡγεόμενος, Λακεδαιμόνιος ἦν,
Λεωνίδης ὁ Αναξανδρίδew, τῷ Λέοντος,
τῷ Εὐρυκρατίδew, τῷ Αναξάνδρw, τῷ
Εὐρυκράτεw, τῷ Πολυδώρw, τῷ Αλκα-
μένειw^α, τῷ Τηλέκλw^β, τῷ Αρχέλειw,
τῷ Ηγησίλειw, τῷ Δορυάγw, τῷ Λew-
ρότew, τῷ Εχεστράτw, τῷ Ηγνος^γ, τῷ
Εὐρυφθένειw, τῷ Αρισοδήμw, τῷ Αρισο-
μάχw, τῷ Κλεοδαίw, τῷ Ἴλλw, τῷ Ἡ-
ρακλέος^δ κτησάμενος τὴν βασιληίην ἐν
Σπάρτῃ ἐξ ἀπροσδοκήτw.

σε'. Διζῶν γάρ οἱ ἔόντων πρεσβυτέρων
ἀδελφεῶν, Κλεομένεός τε καὶ Δωριέος, ἀ-
πελήλατο τῆς Φροντίδος περὶ τῆς βασι-
ληίης· ἀποθανόντος δὲ Κλεομένεος ἄπασι

^α MS. Αλκαίμενος. ^β MS. Τηλέκτω. ^γ Ἡγήσιος.

δος ἔρσενος γόνυ, Δωριέος τε ἔκῃτι ἑόνιος,
 ἀλλὰ τελευτήσαντος καὶ τέτυκ' ἐν Σικελίῃ,
 ἔτῳ δὴ ἐς Λεωνίδην ἀνέβαινε ἡ βασιληΐη·
 καὶ διότι πρότερος ἐγεγόνεε Κλεομβρότης,
 (ἕτος γὰρ ἦν νεώτατος Ἀναξανδρίδῳ παῖς)
 καὶ δὴ καὶ εἶχε Κλεομένεος θυγατέρα.
 ὃς τότε ἦν ἐς Θερμοπύλας ἐπιλεξάμενος
 ἄνδρας τε τῆς κατεφεῶτας τριηκοσίους,
 καὶ τοῖσι ἐτύγχανον παῖδες ἑόνιες. πα-
 ραλαβὼν δὲ ἀπίκτο^d καὶ Θηβαίων τῆς
 ἐς τὸν ἀριθμὸν λογισάμενος εἶπον, τῶν
 ἔσρατήγῃ Λεοντιάδῃς ὁ Εὐρυμάχης. τῷ-
 δὲ δὲ εἵνεκα τέτυκ' σπερδὴν ἐποίησατο
 Λεωνίδῃς μὲν τις Ἑλλήνων παραλαβεῖν,
 ὅτι σφέων μεγάλως κατηγόρητο μηδίξειν.
 παρεκάλεε ὧν ἐς τὸν πόλεμον, θέλων
 εἰδέναι εἴτε συμπέμψουσιν, εἴτε καὶ ἀπε-
 ρέουσιν ἐκ τῷ ἐμφανέος τὴν Ἑλλήνων συμ-
 μαχίην. οἱ δὲ, ἀλλοφρονέοντες, ἔπεμποι.
 σς'. Τέτυκ' μὲν τῆς ἀμφὶ Λεωνίδῃ
 πρώτης ἀπέπεμψαν Σπαρτιῆται, ἵνα

Dorieo jam non superstite, sed et ipso in Sicilia vita functo, ita regnum ad Leonidem pervenit, quia et major natu erat Cleombroto (is enim novissimus fuit Anaxandridae filiorum) habebatque in matrimonio Cleomenis filiam. Qui tunc se ad Thermopylas contulit, delectis trecentis compositis viris, et quibus filii erant: assumpseratque eos Thebanos, quorum de numero feci mentionem, quorum dux erat Leontiades Eurymachi filius. Hac de causa Leonides dedit operam ut Graecos fumeret hos solos, quod eos maxime insimulabat cum Medis sentire. Evocabat igitur eos ad bellum, sciendi cupidus utrum simul mitterent auxilia, an ex professo abnegarent Graecorum societatem: sed illi aliud sentientes, tamen auxilia miserunt.

206. Eos qui cum Leonide fuerè, primos miserunt Spartiatae, ut his inspec-

tis alii focii militiam fumerent, neve cum Medis etiam ipsi sentirent, si ipsos cunctari audirent. Ipsi autem celebratis Carniis, (haec enim sacra morabantur eos) relictis Spartae custodibus, erant cum omni copia illuc celerrime ituri auxilio. Reliqui autem focii ad id agendum itidem animati (nam tempus Olympiadis in haec negotia inciderat) haud suspicati tam cito apud Thermopylas bello decernendum, antecursores miserant.

207. Ita isti sibi faciendum statuerant. At ii Graeci qui in Thermopylis erant, ubi ad ingressum Persa adventabat, metu perculsi de discedendo consultabant. Ac ceteri quidem Peloponneses censebant faciendum, ut reversi in Peloponnesum, Isthmi custodiam agerent: huic autem sententiae quum valde infensi essent Phocenses et Locri, Leonides suadebat

πύργους ὀρῶντες οἱ ἄλλοι σύμμαχοι, στρατεύωνται· μηδὲ καὶ ἔτι μηδίζωσι, ἣν αὐτὰς πυνθάνωνται ὑπερβαλλομένους. μέλα δὲ, Κάρνεια γάρ σφι ἦν ἐμποδῶν, ἐμελλον ὀρτάσαντες, καὶ Φυλακὰς λιπόντες ἐν τῇ Σπάρτῃ, κατὰ τάχος βοηθεῖν πανδημεί. ὥς δὲ καὶ οἱ λοιποὶ τῶν συμμάχων ἐνεκῶντο καὶ αὐτοὶ ἕτερα τοιαῦτα ποιήσιν· ἦν γάρ κατὰ τωῦτὸ Ὀλυμπιάς τέτοις τοῖσι πράγμασι συμπεσῶσα· ἔκων δοκέοντες κατὰ τάχος ἔτι διακριθῆσεσθαι τὸν ἐν Θερμοπύλῃσι πόλεμον, ἐπεμπον τὰς προδρόμους.

σζ'. Οὗτοι μὲν δὴ ἔτι διενεκῶντο ποιήσιν. οἱ δὲ ἐν Θερμοπύλῃσι Ἕλληνες ἐπειδὴ πέλας ἐγένετο τῆς ἐσβολῆς ὁ Πέρσης, καταρρώδεοντες, ἐβασλεύοντο περὶ ἀπαλλαγῆς. τοῖσι μὲν νυν ἄλλοις Πελοποννησίοις ἐδόκεε ἐλθῶσι ἐς Πελοπόννησον, τὸν Ἰσθμὸν ἔχειν ἐν Φυλακῇ· Λεωνίδης δὲ, Φωκέων καὶ Λοκρῶν περισπερ-

χεόντων τῇ γνώμῃ ταύτῃ, αὐτῷ τε μένειν ἐφηφίζετο, πέμπειν τε ἀγγέλους ἐς τὰς πόλεις, κελεύοντάς σφι ἐπιβοηθῆειν, ὡς ἑόντων αὐτέων ὀλίγων στρατὸν τῶν Μήδων ἀλέξασθαι.

σῆ. Ταῦτα βυλευομένων σφέων, ἐπεμπε Ξέρξης κατάσκοπον ἱππέα, ἰδέσθαι ὅσοι τέ^ε εἰσι, καὶ ὅ,τι ποιεοίεν. ἀκηκόεε δὲ ἔτι ἑὼν ἐν Θεωσαλίῃ, ὡς ἀλισμένη εἶη ταύτῃ στρατιὴ ὀλίγη, καὶ τὸς ἡγεμόνας, ὡς εἶησαν Λακεδαιμόνιοί τε καὶ Λεωνίδης ἑὼν γένος Ἡρακληίδης. ὡς δὲ προσέλασε ὁ ἱππεὺς πρὸς τὸ^ε στρατόπεδον, ἐθηεῖτό τε καὶ κατῴρα πᾶν μὲν ἔ^ε τὸ στρατόπεδον· τὸς γὰρ ἔσω τεταγμένοις τῷ τείχεος, τὸ ἀνορθώσαντες εἶχον ἐν φυλακῇ, καὶ οἷά τε ἦν κατιδέσθαι· ὁ δὲ τὸς ἔξω ἐμάνθανε, τοῖσι πρὸ τῷ τείχεος τὰ ὄπλα ἔκειτο. ἔτυχον δὲ τῷτον τὸν χρόνον Λακεδαιμόνιοι ἔξω τεταγμένοι. τὸς μὲν δὴ ὥρα γυμναζο-

^ε ἰδεῖσθαι ὅσοι τε. ^ε ἱππεὺς ἐς τὸ.

illic perstandum, et nuncios ad arcessenda subsidia per civitates dimittendos, tanquam se paucioribus quam ut Medorum exercitum arcerent.

208. Haec istis consultantibus, Xerxes equitem quendam ad speculandum quales illic essent, et quid agerent, mittit. Audierat enim jam tum quum in Thesalia esset, eò loci contractam esse exiguam copiam, ejusque duces esse Lacedaemonios, atque Leonidem e genere Herculis. Eques ubi ad stationem Graecorum successit, contemplatur aspicitque non ille quidem omnes milites (nam eos, qui intra murum quem excitaverant excubabant ad ejus custodiam, intueri nequibat) sed eos qui extra murum agebant. Erant autem eo tempore exterius manendi in Lacedaemoniorum statione vices: eos animadvertit partim se ludo gymna-

ſlico exercentes, partim comam peſtentes. Haec cum admiratione intuitus, etiam cognito eorum numero, ac omnibus plane perceptis, per otium ſeſe recipit. nemo enim inſequebatur, ſed hominem magno contemptui habebant. Regreſſus ad Xerxem, cuncta quae inſpexerat refert.

209. Quae Xerxes audiens, non poterat conjectare quod erat, eoſque parare ſe, tanquam perituri, et perdituri, quantum poſſent. Sed (ridiculam enim rem facere ſibi videbantur) arceſſit Demaratum Ariſtonis filium, qui in exercitu erat: quem, ut venit, interrogavit horum ſingula, cupiens noſſe quid ab Lacedaemoniis ageretur. Et ille, ‘ Audiſti, inquit, ‘ et antea me, dum adverſus Graeciam ‘ proficiſceremur, de his viris: et quum ‘ audiſſes loquentem haec ipſa quae even- ‘ tura providebam, deriſui habuiſti: nam

μένους τῶν ἀνδρῶν, τὰς δὲ τὰς κόμας κτε-
νιζομένους. ταῦτα δὴ θεώμενος, ἐθωύμαζε,
καὶ τὸ πλῆθος ἐμάνθανε. μαθὼν δὲ πάν-
τα ἀτρεκέως, ἀπήλαυνε ὀπίσω κατ' ἡ-
συχίην. ὅτε γάρ τις ἐδίωκε, ἀλογίης τε
ἐνεκύρησε πολλῆς. ἀπελθὼν δὲ, ἔλεγε
πρὸς Ξέρξεα τάπερ ὀπώπεε πάντα.

σθ'. Αἰχῶν δὲ Ξέρξης, ὅκ εἶχε συμ-
βαλέσθαι τὸ ἐόν, ὅτι παρασκευάζοντο
ὡς ἀπολεόμενοί τε καὶ ὧ ἀπολέοντες κα-
τὰ δύναμιν. ἀλλ' (αὐτῷ γελοῖα γὰρ
ἐφαίνοντο ποιεῖν) μετεπέμψατο Δημά-
ρητον τὸν Αῤῖσωνος ἐόντα ἐν τῷ στρατο-
πέδῳ. ἀπικόμενον δέ μιν ἡρώτα Ξέρξης
ἕκαστα τετέων, ἐθέλων μαθέειν τὸ ποιεύ-
μενον πρὸς τῶν ἡ Λακεδαιμονίων. ὁ δὲ
εἶπε, ' Ηἰκσας μὲν μευ καὶ πρότερον,
' εὔτε ὀρμῶμεν ἐπὶ τὴν Ἑλλάδα, περὶ
' τῶν ἀνδρῶν τετέων. αἰκσας δὲ, γέ-
' λωτά με ἔθευ, λέγοντα τάπερ ὤρων
' ἐκθυσόμενα πρήγματα ταῦτα. ἐμοὶ

ὧ ἀπολεύμενοι καὶ. ἡ ὑπὸ τῶν.

' γὰρ τὴν ἀληθειήν ἀσκέειν ἀντία σεῦ,
 ' ὦ βασιλεῦ, ἀγὼν μέγιστός ἐστι ἄκιστον
 ' δὲ καὶ νῦν. οἱ ἄνδρες ἔτοι ἀπίκαται
 ' μαχεσόμενοι ἡμῖν περὶ τῆς ἐσόδου, καὶ
 ' ταῦτα παρασκευάζονται. νόμος γάρ σφι
 ' ἔτῳ ἔχων ἐστὶ· ἐπεὰν μέλλωσι κινδυ-
 ' νεύειν τῇ ψυχῇ, τότε τὰς κεφαλὰς
 ' κοσμέονται. ἐπίσασο δὲ, εἰ τέτῃς τε
 ' καὶ τὸ ὑπομένον ἐν Σπάρτῃ καταστρέ-
 ' ψαι, ἔστι ἔδὲν ἄλλο ἔθνος ἀνθρώπων
 ' τό σε, βασιλεῦ, ὑπομενέει χεῖρας ἀν-
 ' ταιρόμενον. νῦν γὰρ πρὸς βασιληίῃν
 ' τε καὶ καλλίστην πόλιν τῶν ἐν Ἑλ-
 ' λησι προσφέρεαι, καὶ ἄνδρας ἀρίστους.
 κάρτα τε δὴ ἄπιστα Ξέρξῃ ἐφαίνετο τὰ
 λεγόμενα, καὶ δεύτερα ἐπηρώτα, ὄντινα
 τρόπον, τοσῶτοι ἐόντες, τῇ ἐωϋτὲ στρα-
 τῇ μαχέσονται^α. ὁ δὲ εἶπε, ' Ω βασι-
 ' λεῦ, ἐμοὶ χρᾶσθαι ὡς ἀνδρὶ ψεύσῃ, ἢ
 ' μὴ ταῦτά τοι ἐκβῇ, τῇ ἐγὼ λέγω.

σί. Ταῦτα λέγων, ἔκ ἔπειθε τὸν

^α ἰόντες, οἳ τί ὡς τῇ ἐω.στρατ. μαχίσκονται.

‘ mihi summa contentio est adversus te,
 ‘ o rex, veritatem colere; audias vero
 ‘ nunc utique. Hi viri ad nobiscum pug-
 ‘ nandum de introitu venire, atque hoc
 ‘ apparant. nam ita sese apud cos habet
 ‘ consuetudo: quoties adire vitae pericu-
 ‘ lum debent, tunc capita comunt. sed
 ‘ scito, si et hos et quod in Sparta resi-
 ‘ duum est, subegeris; nulla hominum
 ‘ gens alia est, quae contra te, rex, au-
 ‘ deat tollere manus. Etenim nunc ad-
 ‘ versus regnum atque civitatem in Grae-
 ‘ cia pulcherrimam atque viros praestan-
 ‘ tissimos tendis.’ Et admodum haec
 dicta incredibilia Xerxi videbantur, et
 denuo interrogabat, quo pacto tantillae
 copiae cum suis pugnabunt. ille vero in-
 quit, ‘ O Rex, utere me ut viro menda-
 ‘ ci, nisi haec tibi evenerint, prout ego
 ‘ dico.’

210. Haec dicens, tamen Xerxi non

persuasit. Itaque quatriduum Xerxes superfedid, ratus eos illinc fugam esse facturos. Quinto die quum non discederent, atque ipse putaret impudentia illorum atque temeritate fieri, ut manerent, ira percitus, Medos in eos ac Cissios mittit, imperans ut illos caperent vivos et in conspectum suum ducerent. Medi, ubi facto impetu in Graecos impressionem fecerunt, multi cadebant, aliisque supervenientibus nihil tamen depellebantur, etsi vehementer ingruerent: palam facientes aliis omnibus, et non minimum ipsi regi, penes ipsum quidem multos homines esse, at paucos viros. Fuit autem hic pugnae congressus interdiu.

211. Post, ubi Medi aspere fuissent excepti, tum vero ipsi se subduxere, Persaeque subeuntes excepere, immortales quorum dux erat Hydarnes, rex appellavit, tanquam facile rem profligaturos,

Ξέρζεα. τέσσερας μὲν δὴ παρεξῆκε ἡμέ-
 ρας, ἐλπίζων αἰεὶ σφέας ἀποδρῆσεσθαι.
 πέμπτη δέ, ὥς ἔκ ἀπαλλάσσοντο, ἀλλὰ
 οἱ ἐφαίνοντο, ἀναιδεῖη τε καὶ ἀβελίη δια-
 χρεώμενοι, μένειν, πέμπει ἐπ' αὐτὰς
 Μῆδους τε καὶ Κισίους θυμωθεῖς· ἐντει-
 λόμενος σφέας ζωγρήσαντας ἄγειν ἐς ὄ-
 ψιν τὴν ἐωϋτῆ. ὥς δ' ἐπέπεσον φερόμενοι
 ἐς τὰς Ἑλληνας οἱ Μῆδοι, ἐπιπλὺν πολ-
 λοί· ἄλλοι δ' ἐπεσήϊσαν, καὶ ἔκ ἀπε-
 λαύνοντο, καίπερ μέγας πρὸς πταίνον-
 τες. δῆλον δ' ἐποίεον παντί τρω, καὶ
 ἔκ ἤκιστα αὐτῷ βασιλεῖ, ὅτι πολλοί
 μὲν ἄνθρωποι εἶεν, ὀλίγοι δὲ ἄνδρες· ἐγί-
 νετο δὲ συμβολὴ δι' ἡμέρης.

σια'. Επεὶ τε δὲ οἱ Μῆδοι τρηχέως
 περιείποντο, ἐνθαῦτα ἔτοι μὲν ὑπεξήϊ-
 σαν, οἱ δὲ Πέρσαι ἐκδεξάμενοι ἐπήϊσαν,
 τὰς ἀθανάτους ἐκάλεε βασιλεὺς, τῶν ἥρ-
 χε Ὑδάρνης, ὥς δὴ ἔτοι γε εὐπετέως
 κατεργασόμενοι. ὥς δὲ καὶ ἔτοι συνέμισ-

γον τοῖσι Ἑλλησι, ὃδὲν πλέον ἐφέροντο
 τῆς στρατίης τῆς Μηδικῆς, ἀλλὰ τὰ αὐ-
 τὰ, ἅτε ἐν σεινοπόρῳ τε χώρῳ μαχό-
 μενοι, καὶ δόρασι βραχυτέροισι χρεώμε-
 νοι ἢ περ οἱ Ἕλληνες· καὶ ἔκ ἔχοντες
 πλήθεσι^β χρήσασθαι. Λακεδαιμόνιοι δὲ
 ἐμάχοντο ἀξίως λόγῳ, ἀλλὰ τε ἀπο-
 δεικνύμενοι ἐν ἔκ ἐπισαμένοισι μάχεσθαι
 ἐξεπιστάμενοι, καὶ ὅπως ἐντρέψειαν τὰ
 νῶτα, ἀλέες φεύγεσκον δῆθεν. οἱ δὲ βάρ-
 βαροι ὀρέωντες φεύγοντας, βοῇ τε καὶ
 πατάγῳ ἐπήϊδαν. οἱ δ' ἂν καταλαμβα-
 νόμενοι, ὑπέσρεφον ἀντίοι εἶναι τοῖσι βαρ-
 βάροισι μετασρεφόμενοι δὲ, κατέβαλλον
 πλήθει ἀναριθμήτους τῶν Περσέων. ἐπι-
 πλον δὲ καὶ αὐτέων τῶν Σπαρτιητέων
 ἐνθαῦτα ὀλίγοι. ἐπεὶ δὲ ὃδὲν ἐδυνέατο
 παραλαβεῖν οἱ Πέρσαι τῆς ἐσόδου πε-
 ρεώμενοι, καὶ κατὰ τέλεα καὶ παντοίως
 προσβάλλουσαι, ἀπήλαυνον ὀπίσω.

σιβ'. Ἐν ταύτῃσι τῇσι προσόδοις τῆς

^β πλήθει.

Ubi et hi cum Graecis congressi, nihilo magis quam Medi proficiebant, sed eodem modo, utpote in loco angusto, pugnantes, et brevioribus hastis quam Graeci utentes, et nullus multitudinum erat usus: ibi Lacedaemonii dignam memoratu pugnam edebant, cum aliis in rebus ostentantes se peritos inter imperitos pugnare, tum vero in eo, quod quoties terga vertebant, conferti fugiebant. Quos barbari dum fugientes cernerent, cum vociferatione et strepitu ingruiebant: at Graeci deprehensi revertebantur, ut adversis pectoribus barbaros exciperent: et sic conversi quamvis Persarum innumeram multitudinem prosternebant; aliquot tamen illic ex ipsis etiam Spartiatis occubuere. Persae, posteaquam et catervatim et universis copiis introitum occupare conati, nihil tamen promovebant, iterum sese receperunt.

212. Fertur autem Xerxes, quum

ad spectaculum adesset, in his pugnae congressibus ter e folio resiluisset, quod videlicet exercitui suo timeret. Tunc igitur ita pugnarunt. Postridie autem nihilo melius barbari proeliati sunt. Ita enim pugnant, ut qui existimarent illos, utpote paucos, saucios esse, eisque adhuc ad tollendas manus vires non superesse. At Graeci eos excepere, instructis ordinibus, ac per nationes digesti, et in suo quisque loco praeter Phocenses, qui in monte ad iter obsidendum locati erant. Persae ubi nihil aliud discriminis quam in pridiana pugna vident, abscedunt.

213. Ibi regem ancipitem quodnam in re praesenti consilium capefferet, Epialtes Eurydemi filius, vir Melienfis, alloquuturus adiit, tanquam magna aliqua re ab illo remunerandus, indicavitque ei tritem qui per montem in Thermopylas ferebat: quo virtutem eorum Graecorum

μάχης λέγεται βασιλῆα θεούμενον, τρεῖς
 ἀναδραμεῖν ἐκ τῷ θρόνῳ, δεῖσαντα περὶ
 τῇ στρατιῇ. τότε μὲν ἔτῳ ἡγωνίσαντο·
 τῇ δ' ὑπεραίῃ οἱ βάρβαροι ἔδεν ἄμεινον
 ἀέθλεον. ἅτε γὰρ ὀλίγων ἐόντων, ἐλπί-
 σαντές σφεας κατατετρωματίσθαι τε,
 καὶ ἐκ οἷς τε ἔσεσθαι ἔτι χεῖρας ἀν-
 ταείρασθαι, συνέβαλλον. οἱ δὲ Ἕλληνες
 κατὰ τάξιν τε καὶ κατὰ ἔθνηα κεκοσ-
 μημένοι ἔσαν, καὶ ἐν μέρει ἕκαστοι ἐμά-
 χοντο, πλὴν Φωκέων· ἔτοι δὲ ἐς τὸ ἔρος
 ἐτάχθησαν, φυλάζοντες τὴν ἀτραπὸν.
 ὥς δὲ ἔδεν εὕρισκον ἀλλοιότερον οἱ Πέρ-
 σαι ἢ τῇ προτεραίῃ ἐνῶρων^c, ἀπήλαυνον.

σιγ'. Απορέοντος δὲ βασιλῆος ὅ,τι
 χρῆσαι τοῦ παρεόντι πρήγματι, Επι-
 ἀλτης ὁ Εὐρυδῆμς, ἀνὴρ Μηλιεύς, ἦλ-
 θέ οἱ ἐς λόγους, ὥς μέγα τι παρὰ βα-
 σιλῆος δοκέων οἴσεσθαι· ἔφρασε τε τὴν
 ἀτραπὸν τὴν διὰ τῷ ἔρεος φέρουσαν ἐς
 Θερμοπύλας, καὶ διέφθειρε τὰς ταύτης

^c ἐνῶρων.

ὑπομείναντας^d Ἑλλήνων. ὕστερον δὲ δεύ-
 σας Λακεδαιμονίους, ἔφυγε εἰς Θεσσαλίην·
 καὶ οἱ Φυγόντι, ὑπὸ τῶν πυλαγόρων,
 τῶν Ἀμφικτυόνων εἰς τὴν Πυλαίην συλ-
 λεγομένων, ἀργύριον ἐπεκηρύχθη· χρόνῳ
 δὲ ὕστερον (κατῆλθε γὰρ εἰς Ἀντικύρην)
 ἀπέθανε ὑπὸ Ἀθηνάδεω, ἀνδρὸς Τρηχι-
 νίς. ὁ δὲ Ἀθηνάδης ἔτος ἀπέκτεινε μὲν
 Ἐπιάλτεα δι' ἄλλην αἰτίην, τὴν ἐγὼ ἐν
 τοῖσι ὀπίωθεν λόγοισι σημανέω· ἐτιμήθη
 μέντοι ὑπὸ Λακεδαιμονίων ἔδὲν ἦσαν.
 Ἐπιάλτης μὲν ἔτω ὕστερον τεττέων ἀπέ-
 θανε.

σιδ'. Εἰσι δὲ ἕτερος λεγόμενος λόγος,
 ὥς Ονήτης· τε ὁ Φαναγόρεω, ἀνὴρ Κα-
 ρύσιος, καὶ Κορυδαλὸς Ἀντικυρεὺς, εἰσὶ οἱ
 εἰπάντες πρὸς βασιλῆα τέτρες τὰς λό-
 γους, καὶ περιγησάμενοι τὸ ἔρος τῶσι
 Πέρσῃσι· ἔδαμῶς ἐμοίγε πιψός. τῆτο
 μὲν γάρ, τόδε χρὴ σαθμώσασθαι, ὅτι οἱ
 τῶν Ἑλλήνων πυλαγόροι^e ἐπεκήρυξαν

^d ὑπομείναντας. ^e πυλαγόροι.

qui illic manserant, evertit. Is postea Lacedaemoniorum metu in Thessaliam profugit; sed cui profugo ab pylagoris, Amphictyonibus ad Pylaeam congregatis, pecunia praeconio publico imposita fuit: qui interjecto deinde tempore ab Athenade viro Trachinio, Anticyrae (nam illuc redierat) interemptus est. Quem, etsi ob aliam causam, quam ego in sequentibus reddam, Athenades hic interemit, nihilo tamen fecius a Lacedaemoniis praemio affectus est. Hunc in modum Epialtes postea interiit.

214. Est et alia quae fertur fama, Onetem Phanagorae filium, virum Carystium, et Corydalum Anticyrensem, fuisse, qui ea dixerint regi, et circum montem Persas duxisse. Quod apud me prorsus fide caret. nam partim hinc licet conjectemus, quod Graecorum pylagori

non Onetae et Corydali, sed Epialtae Trachinii capiti pecunia et praeconio periculum moverunt, id scilicet compertissimum habentes: partim quod Epialten ob hoc crimen scimus se fuga proripuisse. Sane quidem etiam, quanquam vir Meliensis Onetes tramitem illum novisset, si in ea regione multum versatus fuisset: sed enim Epialtes est, qui montem circumduxit, et quod ad tramitem pertinet, illi culpam adscribo.

215. Xerxes ea quae Epialtes se confecturum spondebat, probans, majorem in modum laetus, sine mora Hydarnem cum iis quibus praecerat copiis misit. Ille circa primam facem e castris profectus est. Tramitem vero illum indigenae Melienses vestigaverunt; coque investigato Thessalos deduxere adversus Phocenses, eo tempore quo Phocenses intersepta muro semita, erant in loco securo belli; et

ἔκ ἐπὶ Ονήτητε καὶ Κορυδαλῷ ἀργύριον,
 ἀλλ' ἐπὶ Επιάλτῃ τῷ Τρηχινίῳ, πάν-
 τως καὶ τὸ ἀτρεκέστατον πυθόμενοι τῷτο
 δέ, φεύγοντα Επιάλτην ταύτην τὴν αἰ-
 τήν οἶδαμεν. εἰδείη μὲν γὰρ καὶ ἑὼν Μη-
 λיעὺς ταύτην τὴν ἀτραπὸν Ονήτης, εἰ
 τῇ χώρῃ πολλὰ ὠμιληκῶς εἴη. ἀλλ'
 Επιάλτης γὰρ ἐστὶ ὁ περιγησάμενος τὸ
 ἔρος· καὶ κατὰ τὴν ἀτραπὸν, τῷτον αἰ-
 τιον γράφω.

σιέ. Ξέρξης δέ, ἐπεὶ οἱ ἤρεσε ^f τὰ
 ὑπέχετο ὁ Επιάλτης κατεργάσεσθαι,
 αὐτίκα περιχαρὴς γενόμενος, ἔπεμπε
 Ὑδάρνεα, καὶ τῶν ἐσρατήγεε Ὑδάρνης.
 ὠρμέατο δὲ περὶ λύχνων ἀφὰς ἐκ τῷ
 στρατοπέδου. τὴν δὲ ἀτραπὸν ταύτην
 ἐξεῦρον μὲν οἱ ἐπιχώριοι Μηλιέες· ἐξ-
 ευρόντες δέ, Θεσσαλοῖσι κατηγήσαντο
 ἐπὶ Φωκέας, τότε ὅτε οἱ Φωκέες φρά-
 ζαντες τείχεϊ τὴν ἐσβολήν, ἔσαν ἐν
 σκέπῃ τῷ πολέμῳ· ἐκ τε τόσῃ δὴ κα-

^f MS. tantum ἐπεὶ ἤρεσε.

τεδέδεκτο εἴσα ὕδεν χρηστὴ Μηλιεῦσι,
 σις'. Εχει δὲ ὧδε ἡ ἀτραπὸς αὕτη
 ἄρχεται μὲν ἀπὸ τῆς Ασωπῆς ποταμῆς
 τῆς διὰ τῆς διασφᾶγος ῥέοντος, ἔννομα δὲ
 τῷ ἔρει τέτω καὶ τῇ ἀτραπῷ τωῦτο
 κεῖται, Ανόπαια. τείνει δὲ ἡ Ανόπαια
 αὕτη κατὰ ῥάχιν τῆς ἔρεος, λήγει δὲ
 κατὰ τε Αλπηνὸν πόλιν, πρώτην ἔσσαν
 τῶν Λοκρίδων πρὸς τῶν Μηλιέων^h, καὶ
 κατὰ Μελάμπυγόν τε καλεόμενον λίθον,
 καὶ κατὰ Κερκώπων ἔδρας· τῇ καὶ τὸ σει-
 νόταλόν ἐστι.

σιζ'. Κατὰ ταύτην δὴ τὴν ἀτραπὸν
 καὶ ἔτω ἔχουσιν οἱ Πέρσαι τὸν Ασωπὸν
 διαβάλλες, ἐπορεύοντο πᾶσαν τὴν κῦκλα,
 ἐν δεξιῇ μὲν ἔχοντες ἔρεα τὰ Οἰταίων,
 ἐν ἀριστερῇ δὲ, τὰ Τρηχινίων. ἡὼς τε δὴ
 διέφαινε, καὶ οἱ ἐγένοντο ἐπ' ἀκρωτηρίῳ τῆς
 ἔρεος. καὶ αὖ δὲ τῆς τῆς ἔρεος ἐφύλασσαν
 (ὥς καὶ πρότερόν μοι δεδήλωται) Φωκέ-
 ων χίλια ὀπλίται, ῥυόμενοί τε τὴν σφει-

ε κατεδάμει. ^h πρὸς Μηλίαν.

~~ex~~ tanto tempore monstratus est nihil utilis Meliensibus.

216. Sic autem sese habet ille callis: incipit ab Asopo fluvio, qui per montis meat anfractum, cui monti ac viae idem nomen est inditum Anopaea. haec Anopaea per dorsum montis porrecta, desinit juxta Alpenum urbem, quae prima est ex Locridibus, Melienses versus ac juxta lapidem nomine Melampygam ac juxta Cercopum sedes, ubi angustissimus est.

217. Hac ipsa via atque ita se habente Persae Asopum transgressi, iter tota nocte fecerunt, habentes a dextra Oetaeorum montes, a sinistra Trachiniorum; ac sub exortum aurorae in cacumen montis evaserunt: quo in montis loco (sicut superius ostensum est) mille Phocensium armatorum praesidium excubabat, tum

ad liberandam suam terram, tum ad callem tutandum. nam ingressus inferior a quibus dictum est custodiebatur, et hanc per montem viam ultro polliciti Leonidae custodiebant Phocenses.

218. Hoc autem modo Phocenses ascendisse Persas didicerunt: nam quum montem isti ascenderent, prorsus latebant, quia totus erat obsitus quercubus. Quum vero esset coeli tranquillitas, edito multo strepitu (ut res postulabat) propter frondes sub pedibus stratas, Phocenses recurserunt; et dum sibi arma induunt, confestim barbari adfuere: qui conspicati viros arma sibi circumdantes, obstupuere. quippe qui adversarium nihil sibi sperabant appariturum, inciderunt in exercitum. Ibi Hydarnes formidans ne Phocenses forent Lacedaemonii, Epialten percontatus est, cujas ille esset exercitus. Mox certior rei factus, Persas tanquam in aciem instruxit. quorum sagittis mul-

τέρην χώραν, καὶ φρερόνιες τὴν ἀτρω-
πόν. ἡ μὲν γὰρ κάτω ἐσβολὴ ἐφυλάαστο
ὑπὸ τῶν εἴρηται· τὴν δὲ διὰ τῷ ἔρειος
ἀτραπὸν ἐθελονταὶ Φωκέες ὑποδεξάμε-
νοι Λεωνίδῃ ἐφύλασσον.

σιή. Εμαθον δὲ σφεας οἱ Φωκέες ὧδε
ἀναβεβηκότας· ἀναβαίνοντες γὰρ ἐλάνθα-
νον οἱ Πέρσαι τὸ ἔρος, πᾶν ἐὼν δρυῶν
ἐπίπλεον· ἦν μὲν δὴ νηνεμίνη, φόφῃ δὲ
γενομένῃ πολλῷ, ὡς εἶκος ἦν, φύλλων
ὑποκεχυμένων ὑπὸ τοῖσι ποσὶ, ἀνά τε
ἔδραμον οἱ Φωκέες^α, καὶ ἐνέδυνον τὰ ὄ-
πλα, καὶ αὐτίκα οἱ βάρβαροι παρῆσαν.
ὡς δὲ εἶδον ἄνδρας ἐνδυομένους ὄπλα, ἐν
θωύματι ἐγένοντο. ἐλπόμενοι γὰρ ἔδέν
σφι^β φανήσεσθαι ἀντίζοον, ἐνεκύρησαν^γ
στρατῷ. ἐνθαῦτα Ὑδάρνης καταρρώδηςας
μὴ οἱ Φωκέες ἔωσι Λακεδαιμόνιοι, εἴρῃ
τὸν Επιάλτεια ποδαπὸς εἴη ὁ στρατός·
πυθόμενος δὲ ἀτρεκέως, διέτασσε τοὺς
Πέρσας ὡς ἐς μάχην. οἱ δὲ Φωκέες, ὡς

^α Φωκαίης. ^β ὑδῖνα σφι. ^γ ἐνίκησαν.

ἐβάλλοντο τῷσι τοξεύμασι πολλοῖσι τε καὶ πυκνοῖσι, οἷχοντο φεύγοντες ἐπὶ τῇ ἔρεος τὸν κόρυμβον, ἐπιστάμενοι ὥς ἐπὶ σφέας ὠρμήθησαν ἀρχὴν, καὶ παρσκευάδατο ὥς ἀπολεόμενοι. ἔτοι μὲν δὴ ταῦτα ἐφρόνεον. οἱ δὲ ἀμφὶ Ἐπιάλτεα καὶ Ὑδάρνεα Πέρσαι Φωκέων μὲν ἑδένα λόγον ἐπαιεῦντο, οἱ δὲ κατέβαινον τὸ ἔρος κατὰ τάχος.

σιθ'. Τῷσι δὲ ἐν Θερμοπύλῃσι ἔσσι Ἑλλήνων, πρῶτον μὲν ὁ μάντις Μεγισίης ἐσιδὼν ἐς τὰ ἱερά, ἔφρασε τὸν μέλλουσα ἔσεσθαι ἅμα ἡῶι σφι θάνατον· ἐπεὶ δὲ καὶ αὐτόμολοι ἔσαν οἱ ἐξαγγείλαντες τῶν Περσέων τὴν περίοδον, ἔτοι μὲν ἔτι νυκτὸς ἐσήμηναν· τρίτοι δὲ οἱ ἡμεροσκοποι, καλαδραμόνες ἀπὸ τῶν ἄκρων, ἦδη διαφαινέσης ἡμέρης· ἐνθαῦτα ἐβλαεύοντο οἱ Ἕλληνες, καὶ σφῶν ἐχίζοντο αἱ γνώμαι. οἱ μὲν γὰρ ἐκ ἔων τὴν τάξιν ἐκλιπεῖν, οἱ δὲ ἀντέτεινον, μέγα δὲ τῷτο δια-

tis crebrisque Phocenses quum ferirentur, fugerunt in verticem montis, gnari adversus se omnino illos venisse; et se praeparabant tanquam perdit. Ita isti sentiebant. Verum Phocenses hos nihili aestimantes spernebant ii qui circa Epialten et Hydarnem erant: ita illi rapide de monte descendunt.

219. At iis Graecis qui in Thermopylis erant, primum vates Megistias extis inspectis indicavit mortem illis cum aurora impendere. Postquam vero etiam transfugae notum fecere Persarum montis circuitum, illi quidem adhuc noctu signum dederunt. Tertio loco significavere speculatores diurni, qui a verticibus montis decurrerant jam die illucescente. Hic inter se consultantes Graeci, sententiis discrepabant. alii enim stationem non sinebant deferere, alii contra tendebant.

Ita diffidentes partim abscedunt, dilapsique in suam quisque urbem se recipiunt: partim cum Leonide ad illic perstandum se accingunt.

220. Fertur autem ipse Leonides eos qui abscessere dimisisse, ne perirent procurans; se vero et Spartiatis, qui adessent, non facturos e sua dignitate, si stationem defererent, ad quam venissent omnino custodituri. Ad hanc quoque ego magis opinionem vergo, Leonidem, posteaquam animadvertit socios minime promptos esse et nolle simul periculum subire, veniam eis abeundi dedisse, sibi vero decedere inhonestum putasse: permanenti autem illic ingentem gloriam futuram, et Spartae felicitatem non defuturam. Siquidem jam inde ab initio moti hujus belli Spartiatis consulentibus a Pythia redditum erat oraculum, fore ut aut Sparta everteretur a barbaris, aut rex ipsorum occumberet.

κριθέντες, οἱ μὲν ἀπαλλάσσοντο, καὶ δια-
σκεδαζέμεναι, κατὰ πόλιν ἕκαστοι ἐτρά-
ποντο· οἱ δὲ αὐτέων ἅμα Λεωνίδῃ μένειν
αὐτῷ παρασκευάδατο.

σκέ. Λέγεται δὲ ὡς αὐτὸς σφέας ἀπέ-
πεμψε Λεωνίδης, μὴ ἀπόλυναι κηδόμε-
νος· αὐτῷ δὲ καὶ Σπαρτιητέων τοῖσι παρ-
εῖσι ἔκ ἔχειν εὐπρεπέως ἐκλιπεῖν τὴν
τάξιν εἰς τὴν ἦλθον φυλάζοντες ἀρχήν.
ταύτῃ καὶ μᾶλλον τῇ γνώμῃ πλείστος
εἰμί, Λεωνίδην, ἐπεὶ τε ἦοδε τοὺς συμ-
μάχους ἐόντας ἀπροθύμους, καὶ ἔκ ἐθέλοντας
συνδιακινδυνεύειν, κελεύσαι σφέας ἀπαλ-
λάσσεσθαι· αὐτῷ δὲ ἀπιέναι οὐ καλῶς
ἔχειν. μένοντι δὲ αὐτῷ, κλέος μέγα ἐλεί-
πειτο, καὶ ἡ Σπάρτης εὐδαιμονία ἔκ ἐξηλεί-
φετο. ἐκέχρητο^d γὰρ ὑπὸ τῆς Πυθίης
τοῖσι Σπαρτιήτησι χρεωμένοισι περὶ τοῦ
πολέμου τότε αὐτίκα κατ' ἀρχὰς ἐγει-
ρομένων, ἢ Λακεδαίμονα ἀνάστατον γενέσθαι
ὑπὸ τῶν βαρβάρων, ἢ τὸν βασιλῆα σφέναι

^d MS. ἐκίχρητο.

414 ΠΟΛΥΜΝΙΑ. Ζ.

ἀπολέσθαι. ταῦτα δέ σφι ἐν ἔπεσι ἑξα-
μέτροισι ἔχοντα χρᾶ, λέγοντα ὧδε,

Ἵμῖν δ', ὦ Σπάρτης οἰκήτορες εὐρυχόροιο,
Ἡ μέγα ἄστυ ἐρικυδέες ὑπ' ἀνδράσι Περσεΐδῃσι
Πέρθεται· ἢ τό μὲν, ἔκλ', ἀφ' Ἡρακλέος δὲ γενέθλης
Πενθήσει βασιλῆς φθίμενον Λακεδαίμονος ἕρος.
Οὐ γάρ τῶν ταύρων χήσει μένος ὑδὲ λεόντων
Ἀντιβίην. Ζητὸς γὰρ ἔχει μένος· ὑδὲ ἑ φημί
Σχήσσομαι, πρὶν τῶν δ' ἕτερον διὰ πάντα δάσσειναι.

ταῦτά τε δὴ ἐπιλεγόμενον Λεωνίδην, καὶ
βυλόμενον κλέος καθαθέσθαι μῦθον Σπαρ-
τηλίων, ἀποπέμψαι τὴς συμμάχους μάλ-
λον, ἢ γνώμη διενεχθέντας ἔτι ἀκόσμως
οἴχεσθαι τὴς οἰχομένων.

σκα'. Μαρτύριον δέ μοι καὶ τότε ἐκ
ἐλάχιστον τέττε πέρι γέγονε. ὁ γὰρ μῦθον
τὴς ἄλλης, ἀλλὰ καὶ τὸν μάντιν ὃς εἶπετο
τῇ στρατῇ ταύτῃ, Μεγιστήν τὸν Αἰακ-
νήνα, λεγόμενον εἶναι τὰ ἀνέκαθεν ἀπὸ
Μελάμποδος, τῆτον ἅπαντα ἐκ τῶν
ἱρῶν τὰ μέλλοντά σφι ἐκβαίνειν εἰπόντα,
φανερὸς ἐστὶ Λεωνίδης ἀποπέμπων, ἵνα μὴ

^ε βασιλῆα. ^ε MS. τῆτον εἰπόντα ἐκ. ^g Vocem ἀπέντα
ignorat MS.

Quod oraculum hexametris illa versibus reddidit, in haec verba,

Vobis, amplivagae colitis qui moenia Spartae,
 Aut urbs clara dabit Persa victore ruinam :
 Aut (si non erit hoc) oriundus ab Hercule quidam
 Flebitur extinctus rex in Lacedaemonis ora.
 Nam neque taurorum neque vim feret ille leonum,
 Sed Jovis, et cujus reor haud tolerabile robur,
 Alterutrum donec passim discerpserit horum.

Haec reputantem Leonidem, cupidumque gloriae solius comparandae Spartiatis dimisisse socios potius, quam illos qui abierunt, in sententiis dissidentes, tam deformatiter abisse.

221. Cujus rei non minimo id mihi testimonio est, quod non modo alios, sed etiam vatem Megistian, hujus expeditionis comitem, Acarnanem, qui a Melampode oriundus dicebatur, hunc qui etiam praedixit ex extis ea quae erant illis evenitura, propalam Leonides dimiserit, ne se-

cum periret; at iste dimissus tamen ipse non deseruit, filium modo, qui ei unicus erat, una militantem missum fecit.

222. Ita focii quos Leonides remittebat, ei obtemperantes abiere. Thespienses tantum atque Thebani persistere cum Lacedaemoniis: Thebani quidem, inviti ac nolentes, quippe quos Leonides loco obsidum distinebat: Thespienses vero libentissimi, qui negaverunt se Leonide et iis qui cum eo erant desertis abscessuros: permanentesque una cum illo occubuerunt: quorum dux erat Demophilus Diadromae filius.

223. Xerxes, sub exortum solis libaminibus factis, tantisper moratus dum tempus esset quo forum solet maxime frequens esse hominibus, e castris movit. etenim ita ab Epialte erat mandatum. nam descensus a monte, compendarius

συναπόληταί σφι. ὁ δὲ, ἀποπεμπόμενος, αὐτὸς μὲν ἔκ ἀπελίπελο, τὸν δὲ παῖδα συστρατευόμενον, ἐόντά οἱ μνηογενέα, ἀπέπεμψε.

σκβ'. Οἱ μὲν νυν σύμμαχοι οἱ ἀποπεμπόμενοι, οἷ' χονίό τε ἀπιόντες, καὶ ἐπεΐθοντο Λεωνίδῃ. Θεσπίες δὲ καὶ Θηβαῖοι κατέμειναν μῆνοι παρὰ Λακεδαιμονίοισι. τῷ δὲ, Θηβαῖοι μὲν, ἀέκοντες ἔμενον, καὶ ἔβυλόμενοι· κατεῖχε γάρ σφεας Λεωνίδης, ἐν ὁμήρων λόγῳ ποιούμενος· Θεσπίες δὲ, ἐκόντες μάλισα· οἷ' ἔκ' ἔφασαν, ἀπολιπόντες Λεωνίδην καὶ τῶς μετ' αὐτῶ, ἀπαλλάξεσθαι, ἀλλὰ καλαμείναντες συναπέθανον. ἔστρατήγεε δὲ αὐτῶν Δημόφιλος Διαδρόμεω.

σκγ'. Ξέρξης δὲ, ἐπεὶ ἡλὶς ἀνατείλαντος σπονδὰς ἐποιήσατο, ἐπιχὼν χρόνον, ἔς ἀγορῆς καὶ μάλισα πληθώρην πρόσοδον ἐποιέει. καὶ γὰρ ἐπέσαλλο ἐξ Ἐπιδάμειον ἔτι. ἀπὸ γὰρ τῶ ἔργου ἡ κατά-

418 ΠΟΛΥΜΝΙΑ. Ζ.

βασίς συντομωτέρη ἐστὶ, καὶ βραχύτερος ὁ
 χώρος πολλὰν ἢ περὶ ἢ περίοδός τε καὶ ἀνά-
 βασίς. οἱ τε δὲ βάρβαροι οἱ ἀμφὶ Ξέρξεα
 προσήϊσαν, καὶ οἱ ἀμφὶ Λεωνίδην Ἕλληνες,
 ὡς τῆς ἐπὶ θαλάτῳ ἔξοδον ποιούμενοι ἤδη
 πολλῷ μᾶλλον ἢ κατ' ἀρχὰς ἐπεξήϊσαν
 ἐς τὰ εὐρύτατα πῶν τῆς αὐχέως. τὰ μὲν γὰρ
 ἔρυμα τῆς τείχεος ἐφυλάσσεται. οἱ δὲ, ἀπὸ
 τὰς προπύργων ἡμέρας ὑπεξιόντες ἐς τὰ στα-
 νόπορα^α ἐμάχοντο. τὰ τε δὲ συμμίσγοντες
 ἔξω τῶν φεινῶν, ἐκίπτον πλήθει πολλοὶ
 τῶν βαρβάρων. ὅποια γὰρ οἱ ἡγεμόνες
 τῶν τελέων ἔχοντες μάστιγας, ἐρράπειζον
 πάντας ἀνδράς, αἰθεὶ ἐς τὸ πρόσσω. ἐπὶ πρυ-
 γονίης. πολλοὶ μὲν δὲ ἐσέπιπτον αὐτέων
 ἐς τὴν θάλασσαν, καὶ διεφθείροντο· πολλῷ
 δ' ἔτι πλεῖνες καίεπατέοντο. ζῶοι ὑπ' ἀλ-
 λήλων ἦν δὲ λόγος ἔδοις τῆς ἀπολλυμένης.
 ἄτε γὰρ ἐπιφάμενοι τὸν μέλλοντά σφί
 ἔσεσθαι θάνατον. ἐκ τῶν περιούκτων τὸ ἔ-
 ρος, ἀπεδοίκαντο ῥώμης ὅσον εἶχον μέγα

^α στενότερα.

magis ac brevioris multo spatii quam circuitus atque ascensus. Et Barbari igitur, qui circa Xerxem erant, accessere, et Leonides ac Graeci, qui cum eo erant, tanquam ad necem exitum facturi, jam multo magis quam a principio itidem progressi sunt ad faucium partem laxissimam. nam munitiones muri eos tutabantur. Et qui superioribus diebus in loca arcta prodeuntes dimicaverant, tunc extra angustias facto conflictu permulti barbarorum cadebant. Nam duces a tergo sui quisque agminis, flagellis quæ gestabant unumquemque caedebant, assidue ad procedendum adhortantes. unde multi eorum in mare decedentes absumebantur, multo plures invicem vivi proculcabantur, quum nulla pereuntis ratio haberetur. Quumque scirent impendere sibi necem ab iis qui montem circumiverant, quantum maxime roboris poterant id in:

barbaros ostendebant, ingruentes ac sese intrudentes.

224. Quorum plerisque quum jam lanceae diffractae essent, illi vero gladiis Persas obtruncabant, et Leonides in hoc discrimine cecidit, navata strenuissime opera, et cum eo alii insignes, multi vero etiam non insignes Spartani: quorum ego tanquam dignorum virorum nomina sciscitatus sum; sed et sciscitatus fui trecentorum omnium. Persarum quoque illic cum multi alii celebres ceciderunt, tum vero duo Darii filii, Abrocomes et Hyperanthes: quos Darius ex Phrataguna Artanis filia sustulerat. Artanes autem, Darii regis frater, et Hytaspis filius nepos Arsamis erat, qui quum Dario filiam nuptum dedit, omnem insuper ei domum tradidit, ut qui esset unicae pater.

στον ἑς^β τῆς βαρβάρους, παραχρεώμενοί τε καὶ ἀτέοντες.

σκόδ'. Δόρατα μὲν νυν τοῖσι πλέοσι αὐτέων τηνικαῦτα ἐτύγχανε κατεηγότα ἤδη, οἱ δὲ τοῖσι ξίφεσι διεργάζοντο τοὺς Πέρσας. Λεωνίδης τε ἐν τῷ τῷ πόνῳ πίπτει, ἀνὴρ γενόμενος ἄριστος, καὶ ἕτεροι μετ' αὐτῷ ὀνομαστοί, πολλοὶ δὲ καὶ ἔκ ὀνομαστοῖ Σπαρτιητέων^ς, τῶν ἐγὼ ὡς ἀνδρῶν ἀξίων γενομένων ἐπυθόμην τὰ ἑνόμαλα. ἐπυθόμην δὲ καὶ ἀπάντων τῶν τριηκοσίων. καὶ δὴ καὶ Περσέων πίπτουσι ἐνθαῦτα ἄλλοι τε πολλοὶ καὶ ἑνομαστοί, ἐν δὲ δὴ καὶ Δαρεῖς δύο παῖδες, Αἰροκόμης τε καὶ Ὑπεράνθης, ἐκ τῆς Αρτάνεω^δ θυγατρὸς Φραταγένης γεγονότες Δαρεῖω. ὁ δὲ Αρτάνης, Δαρεῖς μὲν τῷ βασιλῆος ἦν ἀδελφεός, Ὑψάσπεος δὲ τῷ Αρσάμεω παῖς. ὅς καὶ ἐκδιδὼς τὴν θυγατέρα Δαρεῖω, τὸν οἶκον πάντα τὸν ἐωὐτῷ ἐπέδωκε, ὡς μάνης οἱ ἐξσης ταύτης τέκνη.

^β ὅσον ἔχον μέγεθος ἑς. ^ς μετ' αὐτῷ ὀνομαστοί Σπαρτιητιάται.

^δ Ατάρνεω et μοχ Ατάρνης.

σκέ. Ξέρξῳ τε δὴ δύο ἀδελφοὶ ἐν-
 θαῦτα πίπῃσι μαχεόμενοι ὑπὲρ τῷ νε-
 κρῷ τῷ Λεωνίδῳ. Περσέων τε καὶ Λα-
 κεδαιμονίων ὄθισμός ἐγένετο πολλός· ἐς
 ὃ τῷτῳ τε ἀρετῇ οἱ Ἕλληνες ὑπερεξέρυ-
 σαν^ε, καὶ ἐτρέφαντο τὸς ἐναντίους τετρα-
 κίς. τῷτο δὲ συνεθήκεε μέχρι ἧ οἱ σὺν
 Ἐπιάλτῃ παρεγένοντο. ὥς δὲ τέτῃς ἦκειν
 ἐπύθοντο οἱ Ἕλληνες, ἐνθεῦτεν ἤδη ἑτε-
 ροῖστο τὸ νίκος. ἐς τε γὰρ τὸ σκινὸν τῆς
 ὁδῷ ἀνεχώρεον ὀπίσω, καὶ παραμειψά-
 μενοι τὸ τεῖχος, ἐλθόντες, ἰζῆλο ἐπὶ τὸν
 κολωνὸν πάντες ἀλέες οἱ ἄλλοι πλὴν Θη-
 βαίων. ὁ δὲ κολωνὸς ἕτος^ε ἔστι ἐν τῇ ἐσό-
 δῳ ὅκῃ νῦν ὁ λίθινος λέων ἔστηκε ἐπὶ Λεω-
 νίδῃ. ἐν τέτῳ σφέας τῷ χώρῳ ἀλεξομέ-
 νος μαχαίρησι τῇσι αὐτῶν αἰ ἐτύγχα-
 νον^ε ἔτι περιεῖσαι, καὶ χερσὶ καὶ σάμασι
 κατέχωσαν οἱ βάρβαροι βάλλοντες, οἱ
 μὲν, ἐξ ἐναντίας ἐπισπόμενοι, καὶ τὸ ἔρω-
 μα τῇ τείχεος συγχώσαντες· οἱ δὲ, πε-

^ε ὑπεξέρυσαν. f Hacc vox ἕτος non est in MS. ε αὐτῶν
 .. ἐτύγχανον.

225. Xerxis igitur duo fratres de cadavere Leonidae pugnantes occubuerunt; adeoque vehemens fuit Persarum Lacedaemoniorumque conflictus, donec Graeci et cadaver Leonidae virtute subtraxerunt, et quater adversarios fugere compulerunt. et eousque perstiterunt, dum illi qui cum Epialte erant adfuere. Quos ubi venire audierunt Graeci, tum vero pugnandi ardor immutatus est. nam ad angustias viae sese retro recepere: et praetergressi murum, quum venissent, in tumulto addensati sederunt cuncti, praeter Thebanos. Est autem iste tumulus in ingressu, ubi nunc ad Leonidem stat lapideus leo. Hoc in loco defensores se gladiis suis, qui adhuc supererant, barbari et manibus et mucronibus obruerunt incessantes; alii ex adverso urgentes, et in munitionem muri terra congesta; alii undi-

424 POLYMNIA. VII.

que circumvenientes et circumstantes.

226. Lacedaemonii autem atque Thespíenses quum tales extiterint, praestantissimus tamen extitisse fertur Diene-
ces Spartiata: quem, antequam cum Me-
dis confligeretur, hoc dictum dixisse ajunt:
quum a quodam Trachinio audisset bar-
baros ubi emissuri essent arcus, prae mul-
titudine sagittarum solem obducturos, tan-
tam eorum esse copiam, adeo non his
expavescactus est, ut parvi faciens Medo-
rum turbam, responderit, Omnia sibi bo-
na Trachinium hospitem nunciare, si
Medis solem occultantibus sub umbra
cum illis, et non in sole pugna ipsis fu-
tura esset. Haec et alia hujusmodi dicta
ajunt Dienecem Lacedaemonium reli-
quisse monumenta.

227. Post hunc e Lacedaemoniis
duo fratres praestantissimi feruntur fuisse.

ρηλθόντες πάντοθεν περισσόν.

σκς'. Λακεδαιμονίων δὲ καὶ Θεσπιδέων τοιούτων γενομένων, ὅμως λέγεται ἄριστος ἀνὴρ γενέσθαι Σπαρτιήτης Διηνέκης τὸν τόδε Φασὶ εἰπεῖν^h τὸ ἔπος πρὶν ἢ συμμίζειν σφέας τοῖσι Μήδοισι, πυθόμενον πρὸς τευ τῶν Τρηχινίων ὡς ἐπεὰν οἱ βάρβαροι ἀπίεωσι τὰ τοξεύματα, τὸν ἥλιον ὑπὸ τῷ πλήθει τῶν οἰσῶν ἀποκρύπτουσι· τοσούτῳ τι πλῆθος αὐτέων εἶναι. τὸν δὲ, ὅκ' ἐκπλαγέντα τέτοισι, εἰπεῖν^h (ἐν ἀλογίῃ ποιούμενον τὸ Μήδων πλῆθος) ὡς πάντα σφι ἀγαθὰ ὁ Τρηχίνιος ξεῖνος ἀγγέλλοι, εἰ ἀποκρυπλόντων τῶν Μήδων τὸν ἥλιον, ὑπὸ σκιῇ ἑσώλο πρὸς αὐτὸς ἡ μάχη, καὶ ὅκ' ἐν ἡλίῳ. ταῦτα μὲν καὶ ἄλλα τοιούτοτροπα ἔπεα Φασὶ Διηνέκεα τὸν Λακεδαιμόνιον λιπέσθαι μνημόσυνα.

σκζ'. Μετὰ δὲ τῷτον ἀρισεῦσαι λέγονται Λακεδαιμόνιοι δύο ἀδελφοὶ, ΑΛ-

Φεός τε κ' Μάρων, Ορσιφάντε παῖδες.
 Θεσπέων δὲ εὐδοκίμειε μάλισα τῷ ὄνομα
 ἦν Διθύραμβος, Ἀρματίδew.

σκή'. Θαφθεῖσι δέ σφι αὐτῆ ταύτῃ
 τῇ περ ἔπεσον, κ' τοῖσι πρότερον τελευτή-
 σασι ἢ ὑπὸ Λεωνίδew ἀποπεμφθέντας οἴ-
 χεσθαι, ἐπιγέγραπται γράμματα λέγον-
 τα τάδε,

Μυριάσιν ποτὲ τῇδε τριηκοσίας ἐμάχοντο
 Ἐκ Πελοποννήσου ἰ χιλιάδες τέτορες.

ταῦτα μὲν δὴ τοῖσι πᾶσι ἐπιγέγραπται.
 τοῖσι δὲ Σπαρτιάταισι ἰδίῃ,

Ὡ ξεῖν', ἄγγελον Λακεδαιμονίοις ὅτι τῇδε
 Κείμεθα, τοῖς κείων ῥήμασι πειθόμενοι.

Λακεδαιμονίοισι μὲν δὴ τῷτο· τῷ δὲ μάν-
 τι, τόδε,

Μηῆμα τόδε κλεινοῖο Μεγισία, ὃν ποτε Μῆδοι
 Σπερχεῖον ποταμὸν κτεῖναν ἀμειψάμενοι·
 Μάντιος, ὃς τότε κῆρας ἐπερχομένας σάφα εἶδώς,
 Οὐκ ἔτλη Σπάρτης ἠγεμόνας προλιπεῖν.

Ἐπιγράμμασι μὲν νυν κ' στήλησι, ἔξω ἢ τὸ
 ἰ Ἐκ Πελοποννήσου.

se, Alpheus et Maron, Orsiphanto geniti:
e Thespiensibus autem excelluit maxime
Dithyrambus Harmatidae filius.

228. His eo loci ubi ceciderunt se-
pultis, et iis sociis qui prius occubuerunt,
quam a Leonide dimissi abierunt, epi-
grammata his verbis inscripta sunt,

Terdecies centum hic certarunt millibus olim
E Peloponneso millia quarta virum.

Haec universis superscripta sunt: ista pe-
culiariter Spartiatis,

Nos Lacedaemoniis refer hic, peregrine, jacentes,
Illorum dictis dum damus obsequium.

Et Lacedaemoniis quidem istud: vati au-
tem quod sequitur;

Nobilis hoc bustum est (Medi occidere) Megistae,
Sperchium ad fluvium: non sed inultus obit.
Qui vates obitum quamvis praesciret adesse,
Spartae haud sustinuit deseruisse duces.

Qui hos inscriptionibus et cippis exorna-

runt, praeter inscriptionem vatis Amphic-
tyones fuere: at istud vatis Megistiae, Si-
monides Leoprepis filius, propter hospitii
jucunditatem inscripsit.

229. Ex his trecentis feruntur duo
Eurytus et Aristodemus, et quum liceret
ambobus publico jure utentibus aut salu-
tem sibi parare Spartam euntibus, sicut
crant e castris ab Leonide remissi, et de-
cumbabant in Alpenis acerrime oculis
laborantes; aut, si reverti recusarent, una
cum aliis occumbere: quum liceret illis
alterutrum facere, noluisse idem consili-
um sequi: sed quum discreparent, Eury-
tum quidem audita Persarum circuitione
petiisse arma, et quum induisset jussisse
hilotam ad pugnantes ducere. hunc ubi
duxit, illum qui duxerat fugae se man-
dantem abiisse, illum dato in agmen im-
petu occubuisse: Aristodemum vero praec

τῷ μάντιος ἐπίγραμμα, Ἀμφικλύονες εἰσὶ
σφέας οἱ ἐπικοσμήσαντες· τὸ δὲ τῷ μάντιος
Μεγιστίῳ, Σιμωνίδῃς ὁ Λεωπρέπεός ἐστι
κατὰ ξεινίην ὁ ἐπιγράψας.

σκη'. Δύο δὲ τεττέων τῶν τριηκοσίων
λέγεται Εὐρυτόν τε καὶ Ἀριστόδημον, παρεόν
αὐτοῖσι ἀμφοτέροισι, κοινῷ λόγῳ χρησα-
μένοισι, ἢ ἀποσωθῆναι ὁμῶς ἐς Σπάρτην,
ὥς μεμετιμένοι τε ἔσαν ἐκ τῷ στρατοπέδῳ
ὑπὸ Λεωνίδῃ, κατεκέαλο ἐν Ἀλπηνοῖσι
ὀφθαλμιῶντες ἐς τὸ μέγιστον· ἢ εἶγε μὴ
ἐβόλοντο νοσηῆσαι, ἀποθανέειν ἅμα τοῖσι
ἄλλοισι· παρεόν σφι τεττέων τὰ ἕτερα
ποιέειν, ἢ ἐβελῆσαι^α ὁμοφρονέειν. ἀλλὰ
γνώμη διενειχθέντας, Εὐρυτόν μὲν, πυ-
θόμενον τὴν τῶν Περσέων περίοδον, αἰτή-
σαντά τε τὰ ὄπλα, καὶ ἐσδύνα, ἄγειν αὐ-
τὸν κελεῦσαι τὸν εἰλωία ἐς τῆς μαχομέ-
νης· ὅπως δὲ αὐτὸν ἤγαγε, τὸν μὲν ἀγα-
γόνια, οἵχεσθαι φεύγοντα· τὸν δὲ, ἐσπε-
ρόντα ἐς τὸν ὄμιλον, διαφθαρῆναι. Ἀριστό-

θημον δὲ, λειποψυχέοντα λειφθῆναι. εἰ
 μὲν νυν ἦν μῦθον Αῤῥιστόδημον ἀλογήσαντα^β
 ἀπονοσῆσαι ἐς Σπάρτην, ἢ καὶ ὁμῶς σφέων
 ἀμφοτέρων τὴν κομιδὴν γενέσθαι, δοκέειν
 ἔμοι, ἔκ ἂν σφι Σπαρτιάτας μῆνιν ὑδεμίην
 προδῆσαι· νυνὶ δὲ τῷ μὲν αὐτῶν ἀπο-
 λομένῃ^γ, τῷ δὲ, τῆς μὲν αὐτῆς ἐχομένῃ
 προφάσιος, ἔκ ἐβελήσαντος δὲ ἀποθνήσκειν,
 ἀναγκαίως σφι ἔχειν μνηῖσαι μεγάλως
 Αῤῥιστόδημῳ.

σλ'. Οἱ μὲν νυν ὅτω σωθῆναι λέγουσι
 Αῤῥιστόδημον ἐς Σπάρτην, καὶ διὰ πρόφα-
 σιν τοιούδε· οἱ δὲ, ἀγγελον πεμφθέντα ἐκ
 τοῦ στρατοπέδου, ἐξεὼν αὐτῷ καταλαβεῖν
 τὴν μάχην γινομένην, ἐκ ἐβελῆσαι, ἀλλ'
 ὁπορεῖναι ἐν τῇ ὁδῷ, περιγερέσθαι· τὸν
 δὲ συνάγγελον αὐτῷ, ἀπικόμενον ἐς τὴν
 μάχην, ἀποθανεῖν.

σλα'. Απονοσήσας δὲ ἐς Αἰακεδάμονα
 ὁ Αῤῥιστόδημος, ὄνειδός τε εἶχε καὶ ἀτιμίην·
 πάσχων δὲ τοιαύδε, ἠτίμωτο· ὅτε οἱ πῦρ

^β ἀλογήσαντα. ^γ τῷ μὲν, ἀπολομένῳ

ignavia remansisse. Quod si vel Aristodemus solus redire Spartam neglexisset, aut si pariter ambo reduces fuissent, videntur mihi Spartiatae nullam iis poenam irrogaturi fuisse; nunc autem altero eorum extincto, altero qui vicinus eidem occasionem, tamen occumbere noluerit, necessario debuisse magnopere irasci Aristodemo.

230. Quidam hunc in modum et ob hanc causam Aristodenum sospitem rediisse Spartam ajunt. Alii autem ab exercitu pro nuncio missum, quum posset pugnae quae fiebat adesse, noluisse, sed moratum in via, fuisse superstitem: sociumque ejus qui una mittebatur, in pugnam profectum oppetuisse.

231. Lacedaemonem igitur regressus Aristodemus probro et ignominia notatus est: qualia quum exciperet, erat infamia,

neque eum quisquam Spartiatarum igni aut alloquio impertivit; et ignominiam subibat Aristodemus fugax appellatus. Verum hic omnem sibi objectam culpam in pugna apud Plataeas gesta delevit.

232. Fertur item alius ex eisdem trecentis superfuisset, in Thessaliam pronuncio missus, cui nomen erat Pantitae: sed Spartam reversus, quum opprobrium esset, sese strangulasse.

233. Thebani autem, quorum dux erat Leontiades, haecenus vi retenti a partibus Graecorum dimicaverunt adversus regis copias; at ubi res Persarum superiores esse animadverterunt, ibi a Graecis cum Leonida ad tumulum ire properantibus se dissociantes, manus ad barbaros protenderunt, ad eosque propius accesserunt, referentes, quod verissimum erat, sese cum Medis sentire, terramque et a-

ὕδεις ἔναυε Σπαρτιητέων, ἔτε διελέγετο.
 ὄνειδός τε εἶχε, ὃ τρέσας Αῤῥισόδημος κα-
 λεόμενος. ἀλλ' ὃ μὲν ἐν τῇ ἐν Πλαταιῇσι
 μάχῃ ἀνέλαβε πᾶσαν τὴν ἐπενεχθεῖσάν
 οἱ αἰτίν.

σλβ'. Λέγεται δὲ καὶ ἄλλον ἀποπεμ-
 φθέντα ἄγγελον ἐς Θεσσαλίην τῶν τριη-
 κοσίων τεττέων, περιγενέσθαι, τῷ ἔνομα
 εἶναι Παντίτην· νοσήσαντα δὲ τετον ἐς
 Σπάρτην, ὡς ἡτίμωτο, ἀπάγξασθαι.

σλγ'. Οἱ δὲ Θηβαῖοι, τῶν ὃ Λεοντιά-
 δης ἐσρατήγεε, τέως μὲν μετὰ τῶν Ἑλ-
 λήνων ἔοντες ἐμάχοντο, ὑπ' ἀναγκαίης
 ἐχόμενοι, πρὸς τὴν βασιλέος στρατιήν· ὡς
 δὲ εἶδον κατυπέρτερα τῶν Περσέων γινό-
 μενα τὰ πρήγματα, ἔτω δὴ τῶν σὺν Λε-
 ωνίδῃ Ἑλλήνων ἐπειγομένων ἐπὶ τὸν κο-
 λωνόν, ἀποχιοθέντες τεττέων, χεῖράς τε
 προέτεινον, καὶ ἦσαν ἄσπον τῶν βαρβά-
 ρων· λέγοντες τὸν ἀληθέστατον τῶν λόγων,
 ὡς καὶ μηδίζουσι, καὶ γῆν τε καὶ ὕδωρ ἐν πρῶ-

τοισι ἔδοσαν βασιλείᾳ· ὑπὸ δὲ ἀναγκαίης
 ἐχόμενοι, ἐς Θερμοπύλας ἀπικοίατο, καὶ
 ἀναίτιοι εἶεν^d τῷ τρώματι τῷ γεγονότος
 βασιλείᾳ· ὥστε ταῦτα λέγοντες περιεγί-
 νοιο· εἶχον γὰρ καὶ Θεσσαλὸς τῶν λόγων
 τευτέων μάρτυρας· καὶ μέντοι τάγε πάντα
 ἡτύχυσαν· ὥς γὰρ αὐτὸς ἔλαβον οἱ βάρ-
 βαροι ἐλθόντας, τὸς μὲν τινὰς αὐτέων^e καὶ
 ἀπέκτειναν προσιόντας, τὸς δὲ πλεῦνας
 αὐτέων, κελεύσαντος Ξέρξεω, ἐσίζον σίγ-
 ματα βασιλήϊα, ἀρξάμενοι ἀπὸ τῷ στρα-
 τηγῷ Λεοντιάδῳ. τῷ τὸν παῖδα Εὐρύ-
 μαχον χρόνῳ μετέπειτα ἐφόνευσαν Πλα-
 ταιέες, στρατηγήσαντα ἀνδρῶν Θηβαίων
 τετρακοσίων, καὶ χόνη τοῦ ἄφου τοῦ Πλα-
 ταιέων.

σλδ'. Οἱ μὲν δὴ περὶ Θερμοπύλας
 Ἕλληνες ἔτῳ ἡγωνίσαντο. Ξέρξης δὲ κα-
 λέσας Δημάρην, ἡρώτα ἀρξάμενος ἐρ-
 θένδε, ' Δημάρην, ἀνὴρ εἰς ἀγαθός. τεκ-
 ' μαίρομαι δὲ τῇ ἀληθείᾳ· ὅσα γὰρ εἰ-

^d ἴσται. ^e Voc haec ἀγίων non est in MS.

quam regi inter primos dedisse; at vi co-actos ad Thermopylas venisse, et a culpa cladis regi illatae abesse. Haec allegantes, quorum etiam Thessalos testes habebant, fervati sunt: non tamen omnia fortunati fuerunt. nam barbari qui eos illuc progressos cepere, aliquos horum ut accedebant etiam obtruncaverunt; pluribus, jussu Xerxis, regias notas inusserunt, a duce Leontiade exorsi: cujus filium Eurymachum postea Plataeenses, quadringentorum Thebanorum ducem, quum urbem ipsorum teneret, interemere.

234. Hunc quidem in modum Graeci ad Thermopylas dimicaverunt. Xerxes autem accitum Demaratum interrogavit, hinc orsus, ‘ Demarate, virum te bonum
‘ esse indicio veritatis experior; quae enim

‘ dixisti, ea omnia perinde evenere: nunc
 hoc mihi pandito, ‘ Quotnam sunt reli-
 ‘ qui Lacedaemonii, quotve eorum tales
 ‘ in re bellica? an et universi?’ Cui De-
 maratus, ‘ Multitudo, rex, inquit, Lace-
 ‘ daemoniorum omnium magna est, et
 ‘ civitates multae. Quod autem discere
 ‘ vis, scies: Est enim in Lacedaemone
 ‘ urbs Sparta octo millium ferme viro-
 ‘ rum, qui omnes iis qui hîc pugnare
 ‘ sunt similes;’ ceteri Lacedaemonii, non
 illis quidem similes, sed tamen strenui.
 Ad hunc Xerxes, ‘ Demarate, inquit, a-
 ‘ gedum expone quo pacto hos viros mi-
 ‘ nimo cum labore subigamus.’ tu nam-
 que calles quo tendant eorum consilia,
 utpote quorum rex fuisti.

235. Cui Demaratus, ‘ Quum, in-
 ‘ quit, me, ô rex, libenter consulas, ae-
 ‘ quum est me tibi expromere, quod sit
 ‘ optimum; nempe, si trecentas naves ex

* πας, ἅπαντα ἀπέβη ἔτῳ. νῦν δέ μοι εἰπέ
 * κόσοι τινές εἰσι οἱ λοιποὶ Λακεδαιμόνιοι·
 * καὶ τεττέων ὁκόσοι τοιῆστοι τὰ πολέμια,
 * εἴτε καὶ ἅπαντες. ὁ δ' εἶπε, ὦ βασιλεῦ,
 * πλῆθος μὲν πάντων τῶν Λακεδαιμονίων
 * πολλόν, καὶ πόλις πολλά· τὸ δὲ θέλεις
 * ἐκμαθέειν, εἰδήσεις. ἔστι ἐν τῇ Λακεδαί-
 * μονι^ε Σπάρτη, πόλις ἀνδρῶν ὀκτακιχι-
 * λίων μάλιστα· καὶ ἔστοι πάντ' εἰσι ὁ-
 * μοῖοι τοῖσι ἐνθάδε μαχεσαμένοισι. οἷγε
 μὴν ἄλλοι Λακεδαιμόνιοι, τέτοισι μὲν ἔκ
 ὁμοῖοι, ἀγαθοὶ δέ. εἶπε πρὸς ταῦτα Ξέρ-
 ξης, Ὀ Δημάρῃε, τέῳ τρόπῳ ἀπονητότατα
 * τῶν ἀνδρῶν τεττέων ἐπικρατήσομεν; ἦθι,
 * ἐξηγέο. σὺ γὰρ ἔχεις αὐτέων τὰς διε-
 ξόδους β τῶν βελευμάτων, οἷα βασιλεὺς
 γενόμενος.

σλέ. Ὁ δ' ἀμείβετο, ὦ βασιλεῦ, εἰ
 * μὲν δὴ συμβελεύεαι μοι προθύμως, δί-
 * καὶ ὄν μέ σοι ἔστι φράζειν τὸ ἄριστον. εἰ
 * τῆς ναυτικῆς στρατῆς νέας τριηκοσίας

^ε Λακεδαιμονίη· β αὐτῶν διεξόδος.

ἁποστείλειαι ἐπὶ τὴν Λάκαιναν χώραν.
 ἔσι δὲ ἐπ' αὐτῇ νῆσος ἐπικειμένη, τῇ ὀ-
 νομά ἔσι Κύθηρα· τὴν Χείλων^h, ἀνὴρ
 παρ' ἡμῖν σοφώτατος γενόμενος, κέρδος
 μέζον ἔφη εἶναι Σπαρτιήτησι κατὰ τῆς
 θαλάσσης καταδεδυκέναί μᾶλλον ἢ ὑ-
 περέχειν, αἰεὶ τι προσδοκῶν ἀπ' αὐτῆς
 τοῖσδε ἔσεσθαι οἷόν τι ἐγὼ ἐξηγέομαι·
 ὅτι τὸν σὸν σόλον προειδώς, ἀλλὰ πάν-
 τα ὁμοίως φοβεόμενος ἀνδρῶν σόλον. ἐκ
 ταύτης ὦν τῆς νήσου ὀρμεώμενοι, φοβεόν-
 των τῆς Λακεδαιμονίης. παροίκε δὲ πο-
 λέμῃ σφι ἐόντος οἰκηίς, ὅθεν δεινοὶ ἔσον-
 ταί τοι, μὴ τῆς ἄλλης Ἑλλάδος ἀλι-
 σκομένης ὑπὸ τῷ πεζῷ, βοηθέωσι ταύ-
 τη. καταδυσλωθείσης δὲ τῆς ἄλλης
 Ἑλλάδος, ἀσθενὲς ἤδη τὸ Λακωνικὸν
 μῆνον λείπεται. ἣν δὲ ταῦτα μὴ ποι-
 ῇς, τάδ' εἰ τοι προσδόχα ἔσεσθαι· ἔσι τῆς
 Πελοποννήσου ἰσθμὸς στεινός. ἐν τῷ
 τῷ χώρῳ πάντων Πελοποννησίων συν-

^h χίλων.

1 navali copia in oram Lacedaemoniam
 2 mittas. adjacet autem illi insula nomi-
 3 ne Cythera: quam obrui mari quàm
 4 extare conducibilius esse Spartiatis Chi-
 5 lon aiebat, vir apud nos sapientissimus:
 6 videlicet expectans semper ab ea aliquid
 7 tale futurum, quale nunc ego expono;
 8 non ille quidem tuam classem praevi-
 9 dens, sed quamcunque similiter exti-
 10 mescens. Ex hac igitur insula exorti
 11 tui Lacedaemonios territent. Ita illi ex
 12 vicino nacti domesticum bellum, nihil
 13 tibi erunt timendi, ne ceterae Graeciae,
 14 quum a tuis pedestribus copiis expug-
 15 natur, auxilia ferant: subacta autem re-
 16 liqua Graecia, Laconica sola jam lin-
 17 quitur invalida. Quod nisi feceris, hoc
 18 fore expecta: Est Peloponnesi arctus
 19 isthmus, quo in loco Peloponnesibus

440 POLYMNIA. VII.

‘ omnibus adversum te conjuratis, alia
 ‘ tibi proelia superioribus atrociora fu-
 ‘ tura expecta. At si illud feceris, citra
 ‘ proelium et isthmus hic et civitates tibi
 ‘ se dedent.’

236. Post hunc Achaemenes, Xer-
 xis frater, classis praefectus, quum ei col-
 loquio interesset, veritus ne Xerxes ad id
 agendum induceretur, ‘ Animadverto, in-
 ‘ quit, te, ô rex, verba admittere viri qui
 ‘ tibi prospere agenti invidet, aut etiam
 ‘ res tuas prodit. His enim moribus uti
 ‘ Graeci gaudent, ut et fortunato invide-
 ‘ ant et meliorem oderint. Quod si e
 ‘ praesenti conditione, quum naves qua-
 ‘ dringentae naufragium fecerint, trecen-
 ‘ tas alias e cetera classe miseris ad obe-
 ‘ undam Peloponnesum, fiunt nobis ad-
 ‘ versarii pares ad decertandum. at si

ομοσάντων ἐπὶ σὺν, μάχας ἰχυροτέ-
 ρας ἄλλας τῶν γενομένων προσδέκεο ἔ-
 σεοθαί τοι. ἐκεῖνο δὲ ποιήσαντι, ἀμα-
 χητὶ ὅ, τε ἰοσμὸς οὗτος καὶ αἱ πόλεις
 προχωρήσῃσι.

σλς'. Λέγει μὲν τῶτον Αἰχαιμένης,
 ἀδελφεὸς τε ἐὼν Ξέρξῳ, καὶ τῷ ναυ-
 τικῷ στρατῷ στρατηγός, παρατυχὼν τε
 τῷ λόγῳ, καὶ δείσας μὴ ἀναγνωσθῆναι
 Ξέρξης ποιέειν ταῦτα, ὦ βασιλεῦ,
 ὁρῶ σε ἀνδρὸς ἐκδεκόμενον λόγους, ὅς
 φθονέει τοι εὖ πρήσσοντι, ἢ καὶ προ-
 διδοῖ πρήγματα τὰ σά. καὶ γὰρ δὴ
 καὶ τρόποισι τοιούτοις χρεώμενοι οἱ
 Ἕλληνες χαίρουσι τῷ τε εὐτυχεῖν
 φθονέουσι, καὶ τὸ κρέατον συγέουσι. εἰ
 δ' ἐπὶ τῇσι παρεύσῃσι τύχησι, τῶν νέες
 νευαυηγῆκας τετρακόσιαι, ἄλλας ἐκ
 τῷ στρατοπέδῳ τριηκοσίας ἀποπέμψεις
 περιπλώειν Πελοπόννησον, ἀξιόμαχοί
 τοι γίνονται οἱ ἀντίπαλοι· ἀλλῆς δὲ

ἑὼν ὁ ναυτικός στρατός, δυσμεταχεί-
 ριστός τε αὐτοῖσι γίνεσθαι, καὶ ἀρχὴν
 ἔκ ἀξιόμαχοί τοι ἔσονται· καὶ πᾶς
 ὁ ναυτικός τῷ πεζῷ ἀρήξει, καὶ ὁ πε-
 ζὸς τῷ ναυτικῷ, ὁμῶς πορευόμενος. εἰ
 δὲ διασπάσεις, ἔτε σὺ ἔσεαι κείνοισι
 χρήσιμος, ἔτε κείνοι σοί· τὰ σεωυτῶ
 δὲ τιθέμενος εὖ, γνώμην ἔχων τὰ τῶν
 ἀντιπολέμων μὴ ἐπιλέγεσθαι πρήγ-
 ματα, τῇ τε σήσονται τὸν πόλεμον,
 τά τε ποιήσῃσι, ὅσοι τε πλῆθός εἰσι.
 ἱκανοὶ γὰρ ἐκεῖνοί γε αὐτοὶ ἐωυτῶν
 πέρι φροντίζειν εἰσὶ, ἡμεῖς δὲ ἡμέων
 ὡσαύτως. Λακεδαιμόνιοι δὲ, ἦν ἴωσι
 ἀντία Πέρσῃσι ἐς μάχην, οὐδὲν τὸ
 παρεὸν τρώμα ἀνιεύναι.

σλζ'. Αμείβεται Πέρξης τοῖσδε, Α-
 χαῖμενες, εὖ τε μοι δοκέεις λέγειν, καὶ
 ποιήσω ταῦτα. Δημάρητος δὲ λέγει
 μὲν τὰ ἄριστα ἔλπεται εἶναι ἐμοί, γνώ-
 μη μὲν τοι ἐσθλὴται ὑπὸ σεῦ. ἔ γάρ

‘ conjuncta classis fuerit, inoppugnabilis
 ‘ illis reddetur, et omnino nobis illi im-
 ‘ pares erunt: simulque omnis exercitus
 ‘ nauticus terrestri, et invicem terrestris,
 ‘ una iter faciens, nautico erit auxilio.
 ‘ Quos si distraxeris, neque tu illis ufui
 ‘ eris, neque illi tibi: sed tua ipsius bene
 ‘ constituens eoque animo agens, ut ad-
 ‘ versariorum res non perpendas, vel ubi
 ‘ bellum gesturi sint, vel quae acturi, vel
 ‘ quot numero sint. Illi enim soli ad si-
 ‘ biipsis prospiciendum sufficiunt, et nos
 ‘ itidem ad consulendum nobis. Quod si
 ‘ Lacedaemonii adversus Persas in pug-
 ‘ nam ibunt, praesens hoc vulnus minime
 ‘ sanabunt.’

237. Ad haec subjiciens Xerxes,
 ‘ Recte, inquit, Achaemenes, mihi vide-
 ‘ ris dicere: quae et faciam. Demaratus,
 ‘ quod optimum ille quidem mihi sperat
 ‘ esse, id suadet: ejus tamen sententia a

' tua superatur. Neque enim illud ad-
 ' mitto, eum nolle rebus meis bene con-
 ' sultum, ut ex iis quae antea ab eo dicta
 ' sunt, et ex ipsa re conjecto. Quoniam
 ' civis quidem civi secundis rebus prae-
 ' dito invidet, et in taciturnitate eum male
 ' odit: neque quidquam civi consultanti,
 ' vir civis quae optima sibi videntur, sua-
 ' deat; nisi prope accesserit ad virtutem,
 ' quales pauci sunt. Hospes autem hos-
 ' piti prospera fortuna utenti, omnium
 ' est benevolentissimus, eique consultanti
 ' optima consuluerit. Quapropter ab in-
 ' sectatione in Demaratum, quum sit hos-
 ' pes mihi, posthac abstinere jubeo.'

238. Haec Xerxes loquutus, inter
 caesos transiit, ubi erat Leonides: quem
 quum audisset Lacedaemoniorum regem
 eundemque ducem fuisse, jussit, postquam
 abcidissent caput, in crucem tolli. Et
 mihi cum multis quidem aliis indicis,

ὃν ἐκεῖνό γε ἐνδέξομαι, ὅπως ἔκ εὐνοέει
 τοῖσι ἐμοῖσι πρήγμασι, τοῖσι τε λεγο-
 μένοισι πρότερον ἐκ τῆς σαθμώμε-
 νος, καὶ τῷ ἔόντι ὅτι πολιότης μὲν
 πολίτη εὖ πρήσσοντι φθονέει, καὶ ἔστι
 δυσμενὴς τῇ σιγῇ· ὃ δὲ ἐν^α συμβαλεуο-
 μέν· τῷ ἄσθ, πολίτης ἀνὴρ τὰ ἄρι-
 σά οἱ δοκέοντα εἶναι ὑποθέοιτο, εἰ μὴ
 πρόσω ἀρετῆς ἀνήκοι· (σπάνιοι δ' εἰσὶ
 οἱ τοῖστοι) ξείνος δὲ ξείνῳ εὖ πρήσσοντι
 ἐστὶ εὐμενέσατον πάντων, συμβαλεуο-
 μέν· τε ἂν συμβαλεύσειε τὰ ἄριστα.
 ἔγωγε ὦν κακολογίης πέρι τῆς ἐς Δημά-
 ρητον, ἔόντος ἐμοὶ ξείνῳ, περιέχεσθαι
 τίνα τῷ λοιπῷ κελεύω.

σλή. Ταῦτα εἶπας Ξέρξης διεξήϊε
 διὰ τῶν νεκρῶν καὶ Λεωνίδεω πέρι^β ἀκη-
 κοῶς, ὅτι βασιλεὺς τε ἦν καὶ στρατηγὸς
 Λακεδαιμονίων, ἐκέλευσε ἀποταμόντας
 τὴν κεφαλὴν ἀναστυρῶσαι. δῆλόν μοι πολ-
 λοῖσι μὲν καὶ ἄλλοις τεκμηρίοις, ἐν δὲ

^α ὃ δ' ἂν. ^β Vox haec περί non est in MS.

δὴ καὶ τῷδε ἔκ ἤκιστα γέγονε, ὅτι βασι-
 λεὺς Ξέρξης πάντων δὴ μάλισα ἀνδρῶν
 ἔθυμώθη ζῶντι Λεωνίδῃ. ὃ γάρ κοτε^c ἐς
 τὸν νεκρὸν ταῦτα παρηνόμησε· ἐπεὶ τι-
 μᾶν μάλισα νομίζουσι τῶν ἐγὼ οἶδα ἀν-
 θρώπων Πέρσαι ἀνδρας ἀγαθὸς τὰ πο-
 λέμια. οἱ μὲν δὴ ταῦτα ἐποίεον τοῖσι
 ἐπετέτακτο ποιεῖν.

σλθ'. Ανειμι δὲ ἐκεῖσε τῷ λόγῳ τῇ
 μοι πρότερον ἐξέλιπε. ἐπύθοντο Λακε-
 δαιμόνιοι ὅτι βασιλεὺς σέλλοιτο ἐπὶ τὴν
 Ἑλλάδα, πρῶτοι, καὶ οὕτω δὴ ἐς τὸ
 χρηστήριον τὸ ἐς Δελφὸς ἀπέπεμψαν.
 ἔνθα δὴ σφί ἐχρήσθη τὰ ὀλίγα πρό-
 τερον εἶπον. ἐπύθοντο δὲ τρόπῳ θαυμά-
 σίῳ. Δημάρτητος γάρ ὁ Αῤῖσωνος, Φυ-
 γῶν ἐς Μήδους, ὥς μὲν ἐγὼ δοκέω, καὶ
 τὸ οἶκός ἐμοὶ συμμάχεται, οὐκ ἦν εὖ-
 νοος Λακεδαιμονίοισι. πάρεστι δὲ εἰκά-
 ζειν εἴτε εὐνοίῃ ταῦτα ἐποίησε, εἴτε
 καὶ καταχαίρων. ἐπεὶ τε γὰρ Ξέρξης

^c ὃ γὰρ ἂν κοτε.

tum hoc non minimo factum fuit manifestum, regem Xerxem maxime omnium excanduiffe in Leonidem viventem: nam alioqui nunquam in defunctum hoc genere deliquisset; quum ex omnibus quos ego novi hominibus Persae maxime soleant viros in re militari praestantes honore afficere. Illi igitur quibus imperatum erat, id exequuti sunt.

239. Redeo ad eam narrationem unde antea defecit. Lacedaemonii primi regem adversus Graeciam tendere perceperunt, atque ita Delphos ad oraculum miserunt: ubi responsum est id redditum, cuius paulo ante memini. Perceperunt autem miro modo. Demaratus enim Aristonis filius qui profugit ad Medos, non ille erat Lacedaemoniis benevolus (ut ego quidem arbitror, et ratio mecum militat) tamen hoc fecit, sive in hoc bene illis consultum vellet, ut conjectare licet, sive

quod insultaret. Nam posteaquam Xerxes statuit adversus Graeciam sumere expeditionem, id Demaratus qui Susis erat, quum accepisset, censuit Lacedaemoniis esse indicandum: sed quum aliter nequireret, (quippe periculosum erat ne deprehenderetur) hanc rem commentus est. Sumptis duplicium paginarum pugillaribus, ceram illinc eradit: deinde in eorum ligno consilium regis exarat. quod litteris exaratum, rursus cera inducit, nequid negotii apud viarum custodes exhiberent pugillares vacui qui ferrentur. Sed et ubi Lacedaemonem allati sunt, non poterant Lacedaemonii conjectura adsequi, antequam (ut ego accipio) Cleomenis filia, eademque Leonidae uxor, Gorgo, illos edocuit sola ipsa, quum excogitavisset, iubens ceram eradi. fore enim ut litteras

ἔδοξε στρατηλατέειν ἐπὶ τὴν Ἑλλάδα,
 ἑὼν ἐν Σύσσοις^δ ὁ Δημάργηλος, καὶ πυ-
 θόμενος ταῦτα, ἠθέλησε Λακεδαιμονί-
 οισι ἐξαγγεῖλαι. ἄλλως μὲν δὴ οὐκ εἶ-
 χε σημῆναι· ἐπικίνδυνον γὰρ ἦν μὴ λαμ-
 φθεῖν· ὁ δὲ, μηχανᾶται τοιαύδε· δελ-
 τίον δίπτυχον λαβὼν, τὸν κηρὸν αὐ-
 τῷ ἐξέκνησε, καὶ ἔπειτα ἐν τῷ ξύλῳ
 τῷ δελτίῳ ἔγραψε τὴν βασιλέως γνώ-
 μην. ποιήσας δὲ ταῦτα, ὀπίσω ἐπέτηξε
 τὸν κηρὸν ἐπὶ τὰ γράμματα, ἵνα φε-
 ρόμενον κεινὸν τὸ δελτίον, μηδὲν πρῆγ-
 μα παρέχοι πρὸς τῶν ὁδοφυλάκων. ἐ-
 πεί δὲ καὶ ἀπίκητο^ε ἐς τὴν Λακεδαί-
 μονα, ἔκ εἶχον συμβαλέσθαι οἱ Λακε-
 δαιμόνιοι, πρὶν γε δὴ σφι, ὥς ἐγὼ πυν-
 θάνομαι, Κλεομένεος μὲν θυγάτηρ, Λε-
 ωνίδεω δὲ γυνή, Γοργῷ, ὑπέθετο^ς, ἐπι-
 φραδεῖσα αὐτῇ, τὸν κηρὸν κνᾶν κελεύ-
 ονσα, καὶ εὐρήσειν σφέας γράμματα ἐν

^δ Σύσσοις. ^ε ἐπὶ δὲ ἀπίκητο. ^ς ἐπέθετο.

450 ΠΟΛΥΜΝΙΑ. Ζ.

τῷ ξύλῳ. πειθόμενοι δὲ, εὖρον, καὶ ἐπέ-
λέξαντο, ἑπειὰ δὲ τοῖσι ἄλλοισι Ἕλλη-
σι ἐπέσειλαν β.

g Apponuntur in MS. hæc verba, Ταῦτα μὲν δὲ ὕπο λόγ-
ται γένεσθαι. ἩΡΟΔΟΤΟΥ Ζ.

ΤΟ ΤΗΣ
ΠΟΛΥΜΝΙΑΣ,
ἢ
ΤΟΥ ἙΒΔΟΜΟΥ ΤΩΝ ἩΡΟΔΟΤΟΥ,
ΤΕΛΟΣ.

in ligno reperirent. Ita ei auscultantes
litteras repertas legerunt, easque deinde
ad alios Graecos miserunt.

POLYMNIAE,

SIVE

SEPTIMI LIBRORUM HERODOTI,

FINIS.